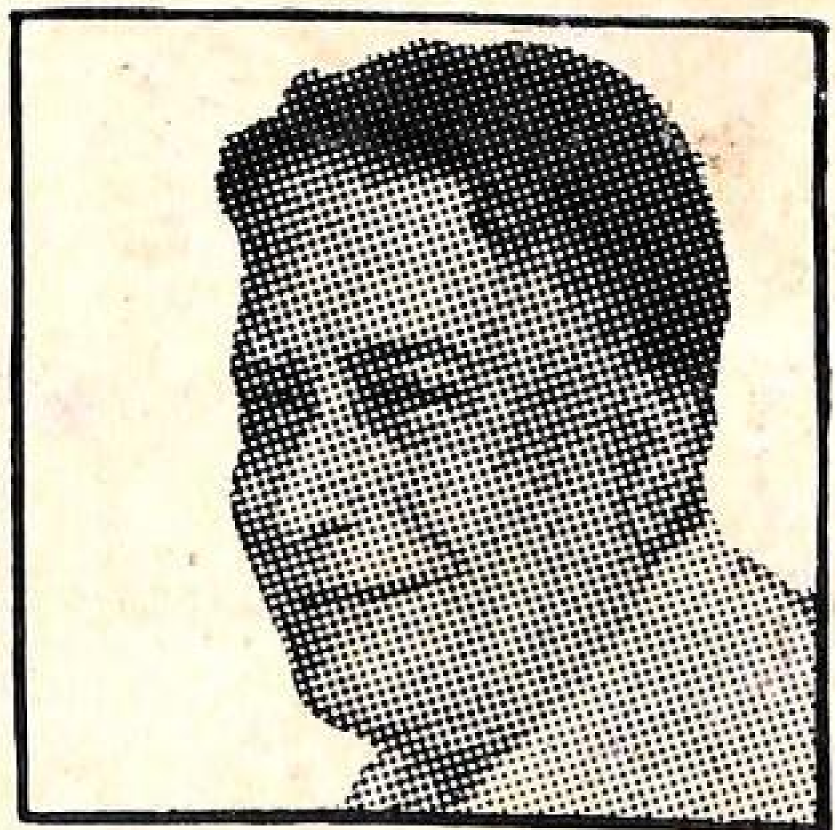
বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা

মহেশ্বৰ নেওগ সম্পাদিত

অসম সাহিত্য সভা

নং ৯22/সা:
তা:

বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা

বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ডায়েৰি

দ্বিতীয় খণ্ড

১৯০৪—১৯৩৮

সংকলয়িতা-সম্পাদক

ডক্টৰ মহেশ্বৰ নেওগ

অধ্যাপক, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

১৯৭৬

অসম সাহিত্য সভা

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন

যোৰহাট • অসম

Bejbaruwār Dinalekhā, diaries of Lakshminath Bezbaroa of Assam, Part II : 1904-1938, compiled and edited by Dr Maheswar Neog, Jawaharlal Nehru Professor & Dean of Faculty of Arts, Gauhati University, and published by Nagen Saikia, General Secretary, Asam Sāhitya Sabhā, from Chandrakanta Handiqui Bhavan, Jorhat, 1976

প্ৰকাশক
শ্ৰীনগেন শইকীয়া
প্ৰধান সম্পাদক
অসম সাহিত্য সভা
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন
যোৰহাট-১

বেচ : দহ টকা মাথোন

প্ৰথম প্ৰকাশ
ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৭৬

বেটুপাতৰ পৰিকল্পনা
শ্ৰীতপন গুণ
নৱজীৱন প্ৰেছ

মুদ্ৰক
শ্ৰীকালীচৰণ পাল
নৱজীৱন প্ৰেছ, ৬৬ গ্ৰে ষ্ট্ৰীট, কলিকতা-৬

সভাৰ প্ৰধান সম্পাদকৰ ক'ব লগীয়া

সাহিত্যৰথী বেজবৰুৱাৰ বিশাল ব্যক্তিত্বই উনবিংশ শতিকাৰ শেষ দশকৰপৰা বিংশ শতিকাৰ প্ৰায় চতুৰ্থ দশকলৈকে এনে শক্তিশালী প্ৰভাৱ পেলাই থৈ গৈছে যে বেজবৰুৱাক জানিব পাৰিলেই এই সময়ছোৱাৰ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ অনেকখিনি কথাকে জনা যায়। ১৯৬৮ খ্ৰীস্টাব্দত অসম সাহিত্য-সভাৰ উদ্যোগত ৰাজ্য জুৰি আৰু ৰাজ্যৰ বাহিৰতো কলিকতা, সম্বলপুৰ, দিল্লীত বেজবৰুৱাৰ জন্মশতবাৰ্ষিকী উছৱ অসমৰ মানুহে আৰু অসমৰ বন্ধুসকলে জাতীয় জীৱনৰ জন্মদিৱস উলহ-মালহেৰে উদ্‌যাপন কৰিলে। এই উছৱৰ লগত সংগতি ৰাখি সভাই বেজবৰুৱাৰ ৰচনাৱলী সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি অধ্যাপক শ্ৰীঅতুলচন্দ্ৰ হাজৰিকাৰ হাতেৰে সম্পাদন কৰাই সাহিত্য প্ৰকাশক প্ৰকাশৰ বাবে দিলে। সভাই নিজৰ ফালৰপৰা বেজবৰুৱাৰ জীৱনী, বেজবৰুৱাৰ আত্মজীৱনী, বেজবৰুৱাৰ প্ৰবন্ধ-বাছনি, বেজবৰুৱাৰ বৰোদাৰ বক্তৃতা (Religion of Love and Devotion-ৰূপে) আৰু ইংৰাজী আৰু হিন্দীত পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰাৰ উপৰিও বেজবৰুৱাৰ পত্ৰাৱলী আৰু দিনলিপিসমূহ সংকলন আৰু সম্পাদনাৰ দায়িত্ব দিলে যোগ্যতম ব্যক্তি ড° মহেশ্বৰ নেওগৰ ওপৰত। বেজবৰুৱাৰ সমূহ ডায়েৰিৰ সঠিক সম্ভেদ প্ৰথমে পাব নোৱাৰাত কিছু ডায়েৰি আৰু কিছু পৰিমাণে বেজবৰুৱানীৰ স্মৃতিলিপিৰ ওপৰত ভৰ দি এখন পুথি যুগুতাই শ্ৰদ্ধেয় ড° নেওগে বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা নামত ছপাশাললৈ পঠাইছিল। কিন্তু হেন সময়তে বেজবৰুৱাৰ ডায়েৰিসমূহ হাতলৈ অহাত ছপাশাললৈ পঠোৱা পুথি ঘূৰাই আনি নতুনকৈ 'পত্ৰলেখা' আৰু 'বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা' নাম দি দুখন পুথি ড° নেওগে সম্পাদনা কৰি যুগুতাই উলিয়ালে। দুয়োখনি পুথিৰ সংকলন আৰু সম্পাদনাৰ বাবে তেখেতে যিখিনি কষ্ট স্বীকাৰ কৰিলে, আন কোনো এজনৰ বাবে সিমানখিনি কৰাটো সেই সময়ত সম্ভৱ হ'লহেঁতেন বুলি ভাবিব নোৱাৰি। বিশেষকৈ ডায়েৰিসমূহৰ সম্পাদনাযে এটি অতিশয় কষ্টসাধ্য কাম—সেই সম্পৰ্কে বোধ কৰোঁ কাৰো দ্বিমত থাকিব নোৱাৰে।

কিন্তু 'দিনলেখা'ৰ সেই খণ্ডটিয়ে ১৮৯৫ৰপৰা ১৯০৩ ছনলৈকেহে সামৰিছিল; পিছৰ ১৯০৪-১৯৩৮ বছৰবোৰৰ ডায়েৰি তাৰ ভিতৰত সন্নিৱিষ্ট কৰিব পৰা নহৈছিল। বেজবৰুৱাৰ চিঠি-পত্ৰ, দিনলিপিসমূহে তেওঁৰ কাৰ্যাৱলীৰ আৰু সমকালীন অনেক তথ্যপাতিৰ পৰিচয় আৰু ইংগিত ধৰি ৰাখিছে। ইবোৰৰ প্ৰকাশে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য আৰু জাতীয় জীৱনৰ অধ্যয়ন-অধ্যাপনা, চৰ্চা-গৱেষণা কৰাসকলক অনেক নজনা কথাৰ সম্ভেদ দিব। ড° নেওগে প্ৰথম খণ্ডৰ ভূমিকাত লিখিছিল—"এই দিনলেখাবোৰ বেজবৰুৱাৰ জীৱনৰ এখন ডাঙৰ দলিল—ব্যৱসায়ী জীৱনৰ যেনেকৈ, মানৱীয় জীৱনৰো তেনেকৈ।" কিন্তু ১৯০৪ ছনৰপৰা পিছৰ এই দলিলখন ইমানদিনে অপ্ৰকাশিত হৈয়ে আছিল।

১৯৭৫ ছনৰ আগস্ট মাহৰ ২৫ কি ২৬ তাৰিখে শ্ৰদ্ধেয় ড° নেওগে আমাৰ ডিব্ৰুগড়ীয়া বহাত কথাপ্ৰসংগত এই পিছৰ ডায়েৰিখিনিৰ কথা কৈছিল। বেজবৰুৱাই নিজেই ১৯০৪ ছনৰ ডায়েৰিৰ পাত dismal reading বুলি কৈছিল। কিন্তু শোকাৱহ হ'লেও আৰু ক'ৰবাত অপ্ৰিয় সত্য থাকিলেও সিবোৰৰ প্ৰকাশ একাডেমিক বিচাৰৰ ফালৰপৰা অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়। গতিকে তেখেতক একেআষাৰেই কৈছিলোঁ—যদি ডায়েৰিখিনি তেখেতে সম্পাদনা কৰি দিয়ে, সাহিত্য-সভাৰ ফালৰপৰা প্ৰকাশৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা হ'ব। অনেক কামৰ হেঁচাৰ মাজতো তেখেতে এই দ্বিতীয়খণ্ড দিনলেখাৰ সম্পাদনাৰ দায়িত্ব ল'লে আৰু ছপাশাললৈ পঠাবৰ বাবে যুগুতাই উলিওৱাৰপৰা আহিকাকত চোৱালৈকে অতিৰিক্ত ভাৰো বহন কৰিলে। তেখেতলৈ আমাৰ সশ্ৰদ্ধ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ অধ্যাপিকা শ্ৰীমতী অণিমা দত্ত, অধ্যাপক ভৱপ্ৰসাদ চলিহা, ভূতত্ত্ব বিভাগৰ অধ্যাপক ইন্দ্ৰ হাজৰিকা, অসমীয়া বিভাগৰ গৱেষণাৰ ছাত্ৰী কুমাৰী কৰবী হাজৰিকা আৰু ছাত্ৰী কুমাৰী চপলা ৰায় আৰু ৰেণু দেৱী, আৰু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কলাগুৰুৰ দপ্তৰৰ সহকাৰী শ্ৰীগিৰীন্দ্ৰনাথ ডেকাই নানাভাৱে আৰু অতি লৰালৰিকৈ অথচ অতি সযতনে, শ্ৰীকমলানন্দ বৰদলৈ আৰু শ্ৰীলক্ষ্মীনাথ দাসে লিপিকাৰ-ৰূপে ডক্টৰ নেওগক সহায় কৰিছে। ওপৰঞ্চিৰ প্ৰথম চিঠিখন অধ্যাপক যতীন্দ্ৰনাথ গোস্বামীৰ সংগৃহীত। এখেতসকলক ধন্যবাদ।

কলিকতাৰ নৱজীৱন প্ৰেছে অসম সাহিত্য-সভাৰ ঘৰুৱা প্ৰতিষ্ঠানৰ দৰে আমাৰ যি কোনো পুথিৰ ছপাৰ দায়িত্ব হাঁহিমুখে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। এই প্ৰতিষ্ঠানটিৰ প্ৰতি আমাৰ আন্তৰিক শলাগ জনালোঁ।

মাঘবিহু ১৮৯৭ শক
১৪ জানুৱাৰী ১৯৭৬
ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰধান সম্পাদক, অসম সাহিত্য-সভা
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন, যোৰহাট

॥ সূচী ॥

ডক্টৰ নেওগৰ ভূমিকা

পুনৰ 'জীৱন-সোঁৱৰণ'ৰ ভাষাত: ১৯০৩ 'বছৰৰ শেহৰ ফালে বি. বৰুৱা আৰু মোৰ ভিতৰত কলি প্ৰৱেশ কৰিলে। ভূ ইকঁপৰ গুমগুমনি এই ১৯০৩ ছনৰ শেহৰ ডোখৰত শুনিলো আৰু ১৯০৪ খ্ৰীস্টাব্দত তাৰ জোঁকাৰত ইমান দিনৰপৰা মই মনে-পতা ঘৰটো ভাগি পৰিল।...১৯০৪ খ্ৰীস্টাব্দত লেখা মোৰ ডায়েৰিৰ পাত ইংৰাজীত ক'ব্ৰ নিচিনা dismal reading অৰ্থাৎ শোকাৱহ।' সেই শোকৰ ভূঁইকঁপৰ পাতাল-ফুটা গুম্‌গুমনিৰ অলপমান হয়তো আমাৰ এইখণ্ড 'দিনলেখা'ৰ শেষৰফালে ক'ৰবাত কাবোবাৰ কাণত বাজিব পাৰে। কিন্তু নিতান্ত dismalটোৰ আগতে আমি খণ্ডটি সামৰিবলৈ ভাল পালো।

এই কেইআষাৰ কথাৰে 'বেজবৰুৱাৰ দিনলেখা'ৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ভূমিকাৰ সামৰণি মাৰিছিলো। এতিয়া কিন্তু আমি নিতান্ত দুখেৰে বেজবৰুৱাৰ dismal ডায়েৰিৰ পাত-বোৰেৰে বৰ্তমান খণ্ড আৰম্ভ কৰিব লগীয়াত পৰিলো। ভোলানাথ বৰুৱা আৰু লক্ষ্মীনাথৰ মাজত প্ৰৱেশ কৰা কলিৰ লীলাৰ কথা সঁচায় শোকাৱহ। দুইজনেই আমাৰ দেশৰ বৰেণ্য পুৰুষ। আমাৰ বিশ্বাস, দুইজন আগৰ দৰে 'ৰাম কৃষ্ণ দুটি ভাই'ৰ নিচিনাকৈ একেলগে থকা হ'লে কলিকতাত অসমৰ বণিজে অতি মনোৰম আৰু অতি বৃহৎ ৰূপ ল'লেহেঁতেন আৰু হয়তো আজিও সি উত্তৰাধিকাৰীসকলৰ হাতত প্ৰবলভাৱে চলি থাকিলহেঁতেন। কিন্তু সি হ'ব লগীয়া নাছিল। যিভাৱেই যি কাৰণেই আৰু যাৰ উচটনিতে হওক, দুইজনৰ মাজত অত্যন্ত ভুল বুজা-বুজিৰ সৃষ্টি হ'ল আৰু সেই ভুল বুজা-বুজিৰপৰাই শেহন্তত বেজবৰুৱাৰ ভাষাত 'ৰাম কৃষ্ণ দুটি ভাই। ভালে ভালে আঁতৰি যায়॥' দিনলেখাৰপৰা বেজবৰুৱাই কি কৰিছিল, কি ভাবিছিল, কি জানিছিল, কি পাইছিল-নাপাইছিল, সেই কথা আমি জানিব পাৰিছো; ভোলানাথে একে পৰিস্থিতিত কি কৰিছিল, কি ভাবিছিল, কি জানিছিল, কি পাইছিল-নাপাইছিল, তাৰ কথা তেওঁ ক'তো আমালৈ লেখি থৈ যোৱা নাই। লক্ষ্মীনাথৰ ডায়েৰিৰ পাত অনেক ঠাইত কৰুণ-কাতৰ হৈ উঠিছে, অনেক ঠাইত হৈছে তিক্ত। এইখিনিতে আমি সম্পাদনাৰ চুৰিখন প্ৰয়োগ কৰিব লগীয়া হৈছে। ১৯০৪ ছনৰ দিনলেখাৰ অনেক শূন্য ঠাই এনে সম্পাদনাৰ ফল। পিছৰ বছৰ-বোৰৰ দিনলেখা আৰু বেজবৰুৱাৰ চিঠিৰপৰা দেখা যায়, ১৯০৪ ছনত হোৱা ঘটনাৱলী আনে সৃষ্টি কৰা ভুল বুজা-বুজিৰ ফল; ১৩ বছৰ একেলগে কাম কৰাৰ পিছত দুইৰো মাজত কটা-ছিঙা হোৱাৰ পিছত সেই ভুল বোধ হয় আঁতৰিছিল। দুয়ো দুইৰে ঠাইলৈ আহ-যাহ নেৰিছিল, সদ্ভাৱ-সম্প্ৰীতিৰ আদান-প্ৰদানো দুয়ো কৰিছিল। ১৯১২ ছনৰ ১২ ডিচেম্বৰত ভোলানাথে লক্ষ্মীনাথক মাতি পঠিয়াইছিল। দুইৰো দেখা-দেখিৰ পিছত লক্ষ্মীনাথে দিনলেখাত টুকি থৈছে সৰলভাৱে: I hope this will be our renewal of friendship, of old relation. ১৯১৪ ছনত দিল্লীত ভোলানাথৰ মটৰ দুৰ্ঘটনা হৈ আস্পতালত পৰি থাকিব লগীয়া অৱস্থাত লক্ষ্মীনাথ কলিকতাৰপৰা গৈ কেইবাদিনো তেওঁৰ

লগত আছিল। ১৯২৩ চনৰ ২৮ মেইত লক্ষ্মীনাথে ভোলানাথক অন্তিম শয্যাত দেখা কৰিছেগৈ আৰু দুদিন পিছতে ভোলানাথৰ মৃত্যু-সংবাদ পাই ডায়েৰি-বহিত লেখি থৈছে : A great man & my friend gone. প্ৰজ্ঞাসুন্দৰী আৰু অৰুণালৈ লেখা চিঠিতো একে গভীৰ দুখৰ প্ৰকাশ : 'বি. বৰুয়া ৩০ তারিখে 2-30 morning-এ মারা গেলেন। আমি ২৮ তারিখে তাঁকে দেখতে গিয়েছিলুম। আমাকে প্রথমে ততটা চিনতে পারেন নি ; তারপরে চিনে চোখ দিয়ে জল বেরল।······যাক, আর আমার একজন বন্ধু ও প্রধান সহায়—আপদে-বিপদে সব সময়ে—চলে গেলেন। মন বড় খারাপ হয়ে গেছে।' কোনো কোনো কুৰুচিযুক্ত লোকে ভোলানাথ-লক্ষ্মীনাথৰ বিবাদৰ অন্তৰালত চৰিত্ৰত চেকা লগোৱা কাৰণ আৱিষ্কাৰ কৰিছে! তাতোকৈ আচৰিত কথা—ছপা কিতাপত সেই কথা লিপিবদ্ধও কৰিছে !!

ভোলানাথ-লক্ষ্মীনাথৰ কলিকতীয়া যুটীয়া কাৰবাৰৰ কথা আৰু দুইৰো এৰা-এৰিৰ কথা বেজবৰুৱাই 'মোৰ জীৱন-সোঁৱৰণ'ত আৰু 'মোৰ মৃগয়া' প্ৰবন্ধটোতো বৰ্ণনা কৰিছে। ইয়াৰ পিছৰ বেজবৰুৱাৰ স্বাধীন জীৱন-সংগ্ৰামৰ কথা এই দিনলেখাই ক'ব। তেওঁ ভোলানাথেৰে চেগুন কাঠৰ ব্যৱসায়ত সম্বন্ধ ৰাখি আৰু নিজৰ আসাম বেংগল স্টোৰ্ছ চলাই আৰু আন দুই-এটি কাৰবাৰেৰে জীৱন চলাইছিল। ১৯১৪ চনত আৰম্ভ হোৱা মহাযুদ্ধই কলিকতাৰ ব্যৱসায়ীসকলৰ মাজত হাহাকাৰৰ সৃষ্টি কৰিলে, কাৰণ বহুতে ভাবিছিল, এইবাৰ ব্ৰিটিশ্ব সাম্ৰাজ্যৰ পৰালি পৰিল। সৰহীয়া ধনৰ ব্যৱসায়ীসকলে ব্যৱসায় চলাই থাকিল। কিন্তু বেজবৰুৱাৰ লেখীয়াসকলৰ দুৰ্গতি হ'ল। তেওঁ লেখিছে, 'এই লেখকৰ ধনৰ মোনা দীঘল নাছিল, গতিকে তেওঁ শোটমোট খাই পৰিল। এবছৰমানৰ ভিতৰতে তেওঁৰ ব্যৱসায়ৰ কল অচল হ'ল। তেওঁৰ গাড়ী-ঘোঁৰাকে আদি কৰি ঘৰ-সংসাৰ চলোৱা আড়ম্বৰ আগৰ দৰেই সমানে থাকিল অথচ ঘৰৰ চাকিত তেল টুকাল। মনত আছে, একো একো দিন পুৰণি স্টেট্ছমেন খবৰ কাকত বেচিহে তেওঁ বজাৰৰ খৰচ চলাব পাৰিছিল।' অৱস্থা বেগতিক দেখি লক্ষ্মীনাথে ১৯১৬ চনত কলিকতাৰ বাৰ্ড্ এণ্ড্ কোম্পানিৰ চাকৰি লয়, ১৯১৬-১৭ চনত কোম্পানিৰ কামত কলিকতা-সম্বলপুৰৰ মাজত ঘূৰা-ঘূৰি কৰি ১৯১৭ চনত তেওঁ সপৰিবাৰে সম্বলপুৰলৈ উঠি যায়।

কলিকতাত থকাছোৱা জীৱন তেওঁৰ আছিল বিচিত্ৰ। ইণ্ডিয়া ক্লাবত যোগ দিয়া, ছেভয় হোটেলত, হোটেল চিচিলত, ডবছন ৰোডৰ ঘৰত বিলিয়াৰ্ড খেলা, ৱাৰেন্ছ চাৰ্কাছ চোৱা, কাৰ্জন থিয়েটাৰলৈ যোৱা, কৰিন্থিয়ান থিয়েটাৰত টেব্ল' চোৱা, শালপতি জাস্টিচ মিস্টাৰ আশুতোষ চৌধুৰীৰ ঘৰত 'বাল্মীকি-প্ৰতিভা'ৰ অভিনয়ত যোগ দিয়া, শ্বাহজাহানপুৰলৈ গৈ খুলশালি সুদক্ষিণাৰ ঘৰত থাকি তাৰ গেৰিছন থিয়েটাৰত সপৰিয়ালে 'বাল্মীকি-প্ৰতিভা'ৰ অভিনয় কৰা, গাৰ্ডেন পাৰ্টি আৰু জোড়াসাঁকোৰ ঠাকুৰ পৰিয়াল আৰু আনসকলৰ ঘৰৰ বিয়াৰ উছৱত যোগ দিয়া, টম্‌টম্, টঙ্গা, লেণ্ডুলেট আদি সেইদিনৰ উচ্চ ফেশ্বনৰ গাড়ী ৰাখি নানা জাতৰ নানা বৰণৰ ঘোঁৰা-ঘুঁৰী ৰাখি টনাই তাত বিহাৰ কৰা আদি এশ এটা কাম ব্যৱসায়ৰ কামৰ লগে লগে চলিছিল। ইয়াৰ উপৰি মাজে মাজে অনৰেৰি মেজিস্ট্ৰেট-ৰূপে হাওড়াৰ কাচাৰীত শোধ ল'বগৈ লাগে। এই সকলোৰে মাজত থাকি তেওঁ ১৯০৩ৰ

পিছত কলিকতাত থকা বছৰকেইটাতে তেওঁৰ জীৱিত কালত কিতাপ আকাৰে ওলোৱা প্ৰায় সকলোখিনি লেখা ৰচনা কৰিছিল, কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া এণ্ট্ৰেঞ্চ কোৰ্ছ সংকলন কৰি উলিয়াইছিল আৰু 'উইক্‌লি ক্ৰোনিক্ল'ত যদি অসমীয়াক নিন্দা কৰি কিবা লেখা ওলাইছিল, তাৰ প্ৰতিবাদ কৰি পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ 'বন্তি'লৈ প্ৰবন্ধ পঠিয়াইছিল। বঙলা 'ভাৰতী' পত্ৰিকাৰ 'বৈদ্যজাতিৰ ইতিবৃত্ত'ত যদি কিবা উভহা উঠা কথা ওলাইছিল, তাৰো তেওঁ সেই পত্ৰিকালৈ প্ৰতিবাদ দলিয়াইছিল। শিৱসাগৰ আৰু যোৰহাটৰ বেজবৰুৱা স্কুলৰ বাবে কলিকতীয়া বঙালী শিক্ষকক নিয়োগ দি শিৱসাগৰ-যোৰহাটলৈ চালান দিছিল। মুঠতে, কলিকতাত তেওঁ ডাঙৰৰ সংগত 'হাই লাইফ্' উদ্‌যাপন কৰিছিল। এই সময়তে তেনে 'উচ্চ জীৱন'ৰ লগৰীয়া সুৰা-পানত ধৰিছিল ; তাৰ বাবে প্ৰজ্ঞাসুন্দৰী দেৱীৰ, শাহু আইৰ নিন্দা সহিব লগীয়া হৈছিল আৰু নিজেও সেয়া বেয়া কাম হৈছে ভাবি 'আৰু তেনে নকৰোঁ' বুলি মাজে মাজে সংকল্প কৰিছিল। কিন্তু পিছৰ জীৱনতো সেই অভ্যাস ৰৈ গৈছিল বিশেষকৈ বোধ হয় চিন্তাৰ হেঁচা পাতলাবলৈ। ১৯৩৬ চনত জীয়েক ৰত্নালৈ লেখা এখন চিঠিত ধেমালিকৈ লেখিছে : 'না হয় সন্ধ্যের সময়ে একফোঁটা গঙ্গাজল—যার নাম হুইস্কি—খাই ; সেইজন্য কি আমি অস্পৃশ্য হয়ে গেলাম ?' সম্বলপুৰত থাকোঁতেও তেওঁৰ পৰম বন্ধু বালমুকুন্দ বহিদাৰে লক্ষ্মীনাথৰপৰা যেতিয়া ধৰ্মতত্ত্ব-দৰ্শনৰ কথা শুনিবলৈ হেঁপাহ কৰিছিল, বক্তাজনে হেনো আগতে কোনো পেয় ফিজ্‌ৰূপে আদায় কৰাৰ পিছতহে বহু ক্ষণ অনৰ্গল চলা মধুৰ ভাষণ আৰম্ভ কৰিছিল। 'Scotland-এর প্রস্তুত Syrup Elixir of Life'-এ (পত্ৰলেখা, ১২৮ পিঠি) তেওঁক ৬৬ বছৰ বয়সতো 'চাঙ্গা' কৰি তুলিছিল কঠোৰ জীৱনৰ মাজত।

কলিকতাত থকা কালছোৱাত লক্ষ্মীনাথৰ শহুৰৰ ঘৰ মহৰ্ষি দেবেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ পৰিয়ালৰ লগত ঘনাই তেওঁৰ অহা-যোৱা চলিছিল। 'মোৰ জীৱন-সোঁৱৰণ'ত উল্লেখ আছে যে লক্ষ্মীনাথৰ বিয়াৰ সময়ত (১৮৯১) মহৰ্ষি জীৱিত আছিল আৰু তেওঁ নিজা ঘৰ জোড়াসাঁকোতে নাথাকি পাৰ্ক স্ট্ৰীটৰ এটা ডাঙৰ ঘৰ কেৰেয়া কৰি আছিল। তেওঁৰ লগতে আছিল ৰৰপুতেক দ্বিজেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ ; 'অশ্ৰুমতী', 'সৰোজিনী' আদি নাট-প্ৰণেতা আৰু কলিকতাত পোনপ্ৰথম স্বদেশী জাহাজ চলাওঁতা পঞ্চম পুত্ৰ জ্যোতিৰিন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ আৰু মহৰ্ষিৰ বিধৱা ৰৰজী সৌদামিনী দেৱী। জোড়াসাঁকোৰ ঘৰত আছিল মহৰ্ষিৰ সুমলীয়া ল'ৰা বিশ্বকবি ৰবীন্দ্ৰনাথ, চতুৰ্থ পুত্ৰ বীৰেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ (বলেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ পিতৃ) আৰু তৃতীয় পুত্ৰ হেমেন্দ্ৰনাথৰ (১৮৪৪-৮৪) বিধৱা পত্নী আৰু লক্ষ্মীনাথৰ শাহু নীপময়ী দেৱী তেওঁৰ তিনি পুতেক হিতেন্দ্ৰনাথ (লক্ষ্মীনাথৰ দাদা), ক্ষিতীন্দ্ৰনাথ (লক্ষ্মীনাথৰ মেজদাদা) আৰু ঋতেন্দ্ৰনাথ (ছোট দাদা), আৰু ইতিমধ্যে বিখ্যাত বাৰিস্টাৰ আৰু পিছত হাই কোৰ্টৰ জজ আশুতোষ চৌধুৰীৰে বিয়া হৈ যোৱা প্ৰতিভাদেৱীক (মৃত্যু ৮ জানুৱাৰী ১৯২২) এৰি প্ৰজ্ঞাসুন্দৰী, অভিজ্ঞা, মনীষা, শোভনা, সুনৃতা, সুষমা, সুদক্ষিণা (যুক্তপ্ৰদেশৰ পণ্ডিত জ্বালাপ্ৰসাদৰ পত্নী) আদি সাতগৰাকী জীয়েকেৰে ; সৌদামিনী দেৱীৰ পুতেক সত্যপ্ৰকাশ গাংগুলী ; মহৰ্ষিৰ এজন জোঁৱাই যদুনাথ মুখাৰ্জি ; মহৰ্ষিৰ পৰিয়ালৰে

গগনেন্দ্রনাথ ঠাকুৰ, বিখ্যাত কলাকাৰ অবনীন্দ্রনাথ ঠাকুৰ, ভায়েক সমৰেন্দ্রনাথ ঠাকুৰ। মহৰ্ষিৰ মাজু পুতেক সত্যেন্দ্রনাথ ঠাকুৰ আই.চি.এছ্. বাস কৰিছিল বিৰ্জিতলাৰ এটা প্ৰকাণ্ড ঘৰত। সত্যেন্দ্রনাথৰে কন্যা ইন্দিৰা দেৱীৰ বিয়া হৈছিল প্ৰমথনাথ চৌধুৰীৰ লগত।

এই কালছোৱাত লক্ষ্মীনাথৰ আৰু এটি মাতৃঃবৰ পৰিয়ালেৰে ঘন সম্বন্ধৰ কথা দিনলেখাই ক'ব। ১৮৯০ ছনত ৩১ মাৰ্চত গুণাভিৰাম বৰুৱাই কামৰূপৰা অৱসৰ লয়; আৰু সেইদিনাখনেই কলিকতাত তেওঁৰ একমাত্ৰ জোঁৱাই ডাক্তৰ নন্দকুমাৰ ৰায়ৰ মৃত্যু হয় আৰু মৰমৰ জী স্বৰ্ণলতা অকালতে বিধৱা হয়। ইয়াৰ পিছৰপৰা শেহলৈকে বৰুৱাদেৱ কলিকতাত থাকে। ১৮৯২ ছনত তেওঁৰ পত্নী-বিয়োগ ঘটে, ১৮৯৩ ছনত বৰল'ৰা কৰুণাভিৰামৰ মৃত্যু ঘটে, ১৮৯৪ ছনৰ ২৫ মাৰ্চত স্বয়ং বৰুৱাদেৱ ব্ৰহ্মভূত হয়। পুত্ৰ কমলাভিৰাম, জ্ঞানদাভিৰাম তেতিয়াও ল'ৰা মানুহ। নন্দকুমাৰ ৰায়ৰ ককায়েক ৰজনীনাথ ৰায়ে তেওঁলোকক স্বৰ্ণৰে সৈতে তেওঁৰ ৰিট্ৰিট্ বোলা ঘৰলৈ লৈ যায়। কিছুদিন পিছত স্বৰ্ণক কৰ্ণৱালিশ্ ষ্ট্ৰীটৰ ব্ৰাহ্ম গাৰ্ল্ছ স্কুল আৰু কমলা-জ্ঞানক ব্ৰাহ্ম বইজ্ বোৰ্ডিং হাউছত থোৱা হ'ল। কমলাও অসুখত পৰি নানা চিকিৎসা সত্ত্বেও ১৮৯৪ৰ শেহভাগত মৃত্যুৰ মুখত পৰিল। এতিয়া থাকিল স্বৰ্ণ আৰু জ্ঞান। পিছৰ বছৰ সম্পৰ্কীয়সকলে লগ লাগি জ্ঞানদাভিৰামক বিলাতলৈ পঠালে; তেওঁ ত'ৰপৰা ১৮৯৮ত কলিকতালৈ ঘূৰি আহে। ইয়াৰ অলপ পিছতে হুগলী কলেজৰ আৰু পিছত কটকৰ ৰেভেনশ্বা কলেজৰ প্ৰিন্সিপেল ক্ষীৰোদচন্দ্ৰ ৰায়চৌধুৰীৰ (আমাৰ কটন কলেজৰ একালৰ সুদক্ষ ইংৰাজী অধ্যাপক প্ৰফুল্লচন্দ্ৰ ৰায় বা ৰাজুৰ পিতৃ) লগত স্বৰ্ণলতাৰ পুনৰ্বিবাহ হয়। ১৯০৬ ছনত দ্বিজেন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ মাজু পুতেক অৰুণেন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ বৰজী লতিকাদেৱীৰে জ্ঞানদাভিৰাম বৰুৱাৰ ব্ৰাহ্ম প্ৰথামতে বিয়া হয়। ১৯০৮ ছনত জ্ঞানদাভিৰাম ভোলানাথ বৰুৱাৰে একেলগে বিলাতলৈ যায় আৰু এইবাৰ বেৰিষ্টাৰি মহলাত উঠি ১৯০৯ ছনৰ ডিচেম্বৰত কলিকতালৈ ঘূৰি আহে। কলিকতাত কিছু দিন বেৰিষ্টাৰি কৰাৰ পিছতহে জ্ঞানদাভিৰামে ই. এ. চি. কাম লৈ অসমলৈ আহে, আৰু তাৰো কিছু দিন পিছতহে আৰ্ল ল কলেজৰ বিখ্যাত প্ৰিন্সিপেল জে. বৰুৱাত পৰিণত হয়।

ভোলানাথ বৰুৱাৰ লগত ব্যৱসায়-সংক্ৰান্তে অনেক লোকৰ লগত লক্ষ্মীনাথৰ ঘন আৰু পাতল সংসৰ্গ ঘটিছিল। দিনলেখাত তেওঁলোকৰ ভূমিকা সেই অনুপাতে আছে। সিসকলৰ দুই-এজনৰ পৰিচয় সেই দেখি ইয়াতে সূচনা কৰা উচিত হ'ব। কলিকতাৰ 'জোনাকী' চলি থকা কালতে ভোলানাথে নিজৰ বংশৰ গোপীনাথ বৰুৱাক নি কলিকতাত লগত ৰাখিছিল; এওঁ 'জোনাকী'ৰ প্ৰকাশক নামো পাইছিল দুমাহমান। পিছত ভোলানাথে তেওঁক বেংগল নাগপুৰ ৰেলৱেৰ গুইলকেৰা আৰু মনোহৰপুৰৰ ব্যৱসায়ৰ বাবে লৈ যায়। কাঠৰ ব্যৱসায় টনকিয়াল হৈ উঠিলত বি. বৰুৱাই সমধীয়া ভাগিন (বলিনাৰায়ণ বৰাৰ ভায়েক) মহীনাৰায়ণ বৰাক কলিকতালৈ আনে। তেওঁক পিছত মনোহৰপুৰলৈ পঠোৱা হয়। সেই সময়ত কাঠৰ, বিশেষকৈ চেগুন কাঠৰ প্ৰায় একচেটিয়া বেপাৰ কৰা গিৰীশচন্দ্ৰ বোসৰ লগত চিনাকি হৈ বি. বৰুৱাই কাঠৰ ব্যৱসায়ত হাত দিছিল; তেওঁৰ লগত

ভোলানাথ-লক্ষ্মীনাথ দুইৰে ঘনিষ্ঠতা বাঢ়ি যায়। গিৰীশ বোসে পোনতে কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকৰ ফাৰ্মত সামান্য চাকৰি কৰিছিল। প্ৰামাণিকৰ আন কাৰবাৰৰ লগতে জাহাজ মেৰামত কৰা কেলিডনিয়া ডক্ নামৰ ডক্‌টো আছিল; তাৰ মেনেজাৰ এজন ইউৰোপীয়; এছিষ্টেণ্ট মেনেজাৰ অতুলকৃষ্ণ ঘোষ নামৰ এজন 'ওখ মনৰ অমায়িক আৰু পৰোপকাৰী' বঙালী। বুঢ়া কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিক আৰু তেওঁৰ তিনি ডেকা পুত্ৰ আশুতোষ, প্ৰমথ আৰু মন্মথ প্ৰামাণিকৰ লগতো ভোলা-লক্ষ্মীনাথৰ বন্ধুত্ব গভীৰ হৈছিল আৰু ব্যৱসায়ৰ সম্পৰ্কও হৈছিল। কৌশলেৰে মানুহ বৰোৱাত পটু ভোলানাথে বেংগল টিম্বাৰ ট্ৰেডিং কোম্পানিৰ ফৰেষ্ট মেনেজাৰ মিষ্টাৰ্ হুইফিনৰ সন্তোষ লগাই কোম্পানিৰ স্লিপাৰ-যোগনীয়া হৈ ল'লে। কলিকতাৰ জাৰ্ডিন স্কিনাৰ এণ্ড্ কোম্পানি বেংগল টিম্বাৰ কোম্পানিৰ মেনেজিং এজেণ্ট্‌ছ। কলিকতাত বেংগল টিম্বাৰৰ বৰছাহাব হ'ল জি. আৰ্. ষ্টুৱাৰ্ড। বেংগল টিম্বাৰে এতিয়া বি. বৰুৱা কোম্পানিক হাবি লোৱা আৰু স্লিপাৰ কটা আদিৰ বাবে ফাইনেন্স্ কৰিবলৈ ধৰিলে। চন্দননগৰৰ বটুকৃষ্ণ পাল নামৰ এজন কৰ্মক্ষম ঠিকাদাৰ বি. বৰুৱা কোম্পানিৰ পালি-ঠিকাদাৰ হ'ল আৰু আনো সৰু ঠিকাদাৰৰ যোগে কাঠৰ কাৰবাৰ দপ্ দপ্‌কৈ বাঢ়ি আহিল। বটু বাবুৱে বিশেষ কাম কৰিছিল উড়িষ্যাৰ ফিউডেটৰি ষ্টেট গাংপুৰৰ ৰজাৰ জঙ্গলত। ৰজাৰ বৰপুতেক যুৱৰাজক বোলা হয় টিকায়েৎ; তাৰ পিছত মাজু মুনু, ভুলকু নুনু আৰু বহুত নুনু হ'ল ৰজাৰ কোঁৱৰ। এওঁলোকক লক্ষ্মীনাথে কলিকতালৈ আহিলেই আলো-অথোকৈ ৰাখিব লাগিছিল। ভোলানাথ-লক্ষ্মীনাথ দুয়ো জৰ্জ হেণ্ডেৰ্ছন্, মেকেঞ্জি লায়েল আদি বৰ বৰ কোম্পানিৰ অফিচত ঘূৰমুটিয়াই ফুৰিব লাগিছিল। লক্ষ্মীনাথৰ নামে ক্ৰেডিট ডি লায়ঁছ, নেচনেল বেংক, কেলকাট্টা বেংক, হিন্দুস্থান বেংক, হংকং এণ্ড শ্বাংহাই বেংকিং কৰ্পোৰেচন্ আদি বৰ বৰ বেংকত বি. বৰুৱা কোম্পানিৰ পুঁজি পৰিচালিত হৈছিল। এই জয়জয়ময়ময় অৱস্থাত কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকৰ ফাৰ্মত কাম কৰা আৰু কলিকতাৰ ব্যৱসায়ী মহলত সকলোৰে শ্ৰদ্ধাৰ পাত্ৰ অতুলকৃষ্ণ ঘোষে লক্ষ্মীনাথৰ কুহুলিয়নিত বি. বৰুৱা কোম্পানিত যোগ দিলেহি প্ৰামাণিকসকলৰ অনুমতিৰে। ইতিমধ্যেই তেওঁলোকৰ চেগুন কাঠৰ বিভাগত কাম কৰা কিশোৰীমোহন সিংহ বৰুৱা কোম্পানিলৈ আহিছিল। ব্যৱসায়ৰ কামত যোগ দিছিলহি ভোলানাথৰ আপোন মানুহঃ ভুৱনচন্দ্ৰ বৰুৱা বা কাপ্তান—যি উমেশচন্দ্ৰ বৰুৱা নাম লৈ 'বাঁহী'ত অপৰূপ কবিতা লিখিছিল আৰু যাক অপুত্ৰক ভোলানাথে পুত্ৰ-ৰূপে গ্ৰহণ কৰিছিল, গোলোকচন্দ্ৰ বৰুৱা আৰু ভৱানীচৰণ বৰদলৈ আৰু লক্ষ্মীনাথৰ সৰু ভাই হৰিনাথ—যি বেজবৰুৱাৰ কেলকাট্টা মিছেলেনাছ্ ষ্টোৰ্ছ, আসাম বেংগল ষ্টোৰ্চো চলাইছিল আৰু বেজবৰুৱাৰ লগত গৈ বাৰ্ড কোম্পানিৰ কাম কৰিছিল সম্বলপুৰত ১৯২১ৰ অক্টোবৰ পৰ্যন্ত।

এই দিনলেখাৰ পোনৰ ভাগৰ পাতবোৰত বেজবৰুৱাৰ বন্ধু আৰু দেশৰ বৰেণ্য পুৰুষ অনেককে লগ পোৱা যাব—জগন্নাথ বৰুৱা, মাণিকচন্দ্ৰ বৰুৱা, মন্ত্ৰী ঘনশ্যাম বৰুৱা, কনকলাল বৰুৱা, গুঞ্জানন বৰুৱা (শিৱসাগৰৰ), ৰমাকান্ত বৰকাকতী, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালা (মৃত্যু ২ মাৰ্চ ১৯৩৮), হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী (মৃত্যু ২ মেই ১৯২৮), বেণুধৰ

ৰাজখোৱা, সত্যনাথ বৰা, আব্দুল মজিদ, ৰাধানাথ ফুকন (যোৰহাট), কৰ্নেল জালনুৰ আলি আহমদ (আজিৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ফখৰুদ্দিন আহমদৰ পিতৃ), চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা, যোগেন্দ্ৰনাথ বৰুৱা (ই. এ. চি., পিছত জজ), ভুবনৰাম দাস (ৰায় ছাহাব), কৃষ্ণকুমাৰ বৰুৱা (যোৰহাট); আগৰৱালা বংশৰ বিষ্ণুপ্ৰসাদ আৰু পৰমানন্দ (জ্যোতিপ্ৰসাদৰ পিতৃ); বেজবৰুৱাৰ ককাইদেৱেক গোৱিন্দচন্দ্ৰ (যোৰহাট), শ্ৰীনাথ (গোলাঘাট, মৃত্যু ৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৮), বিনন্দ (শিৱসাগৰ), জগন্নাথ (ডিব্ৰুগড়, মৃত্যু ৪ জুলাই ১৯৩৫), জয়কৃষ্ণ (ডিগবৈ, মৃত্যু ১৬ আগস্ট ১৯১৮), ভায়েক বিৰিঞ্চি (ডিব্ৰুগড়)। পণ্ডিত গৌৰীদত্ত মিশ্ৰ বিদ্যাভূষণে শ্ৰীনাথ বেজবৰুৱাৰ ছোৱালী বিয়া কৰিছিল।

১৯১৭ চনত বেজবৰুৱা কলিকতা এৰি সম্বলপুৰলৈ উঠি যায়। ইয়াৰ পূৰ্বতো তেওঁ ব্যৱসায়ৰ কামত সম্বলপুৰলৈ ঘনাই অহা-যোৱা কৰিছিল আৰু প্ৰায়ে ছৰকাৰী অধিবক্তা যোগেন্দ্ৰনাথ সেনৰ ঘৰত আছিলগৈ, কাৰণ সেন আৰু তেওঁৰ কবি আৰু গ্ৰন্থকৰ্ত্ৰী সহধৰ্মিণী সৰোজকুমাৰী দেৱী (মৃত্যু ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬) আৰু পুত্ৰ বড়কু আৰু ছোটকু (জ্যোৎস্নানাথ, সুকুমাৰ) কলিকতালৈ আহিলে বেজবৰুৱাৰ ঘৰত বৈছিলহি আৰু ল'ৰা দুজন কলিকতাত পঢ়াত বেজবৰুৱাই আছিল অভিভাৱক। এতিয়া বাৰ্ড কোম্পানিয়ে সম্বলপুৰত থাকি লক্ষ্মীনাথক উড়িষ্যাৰ জঙ্গলত কাম কৰিবলৈ দিয়াত তালৈ গৈ হৰ্ষ্‌বৰো নামে কোনোবা পাতুৰীৰ এটা ঘৰত ছবছৰৰ অধিক আৰু তাৰ পিছত ১৯২৩ ছনৰপৰা আন এটা ঘৰ (বৰ্তমান পূজাৰি নামৰ এজন ডাক্তৰৰ ঘৰ) কেৰেয়া কৰি থাকি শেহত মহানদীৰ পাৰত মাটি লৈ নিজৰ ঘৰ সজাই লয় (১৯২৪), ঝাৰসোগড়াতো তেওঁ এটা ঘৰ কৰাইছিল আৰু মেঘপাল, বৰমাল আদিত কামৰ সুবিধাৰ বাবে বঙলা ৰাখিছিল। বেজবৰুৱা আৰু সেন, প্ৰজ্ঞাসুন্দৰী আৰু সৰোজকুমাৰীক কেন্দ্ৰ কৰি সম্বলপুৰত নতুন এখন সমাজ গঢ় লৈ উঠিল। সম্বলপুৰলৈ অহা সকলো উচ্চপদস্থ বিষয়াই স্বাভাৱিকতে সেই সমাজৰ সদস্য হ'ল। স্থানীয় মেজিস্ট্ৰেট বালমুকুন্দ বহিদাৰ, আই. চি. এছৰ বিষয়া নীলমণি সেনাপতি আদিৰ পৰিয়ালো তাতে সাঙোৰ খাই পৰিল। মেজিস্ট্ৰেট প্ৰবোধচন্দ্ৰ মজুমদাৰ, ছাবৰ্ডিনেট জজ প্ৰিয়লাল মুখাৰ্জি, পুলিচ ছাহাব গুৰুপ্ৰসাদ দাস, চিভিল ছাৰ্জন ডাক্তৰ কৰ আৰু ডাক্তৰ টি. এন্. মিত্ৰ, এছিস্টেণ্ট চিভিল ছাৰ্জন ডাক্তৰ বল, এছ্.ডি.ও. মুকুটবিহাৰী সিংহ, অযোধ্যা প্ৰসাদ আৰু প্ৰবোধচন্দ্ৰ মজুমদাৰ, এক্‌চাইজ্ ছুপাৰিণ্টেণ্ডেণ্ট দুৰ্গা বাবু, ছেট্‌লমেণ্টৰ বৰছাহাব হামিদ (যাক 'মোৰ মৃগয়া'ত ভূৰি প্ৰশংসা কৰা হৈছে), ডি.এফ্.ও. মুদলিয়াৰ, ডেপুটি কমিছনাৰ এফ্. চি. ইংলেছ, এম্. এম্. ৰায়, খাস্তগীৰ হেমেন্দ্ৰলাল, আইৰিংশ ভদ্ৰলোক কেছি, ওড়িয়া খ্ৰীস্টিয়ান ডিক ৰাউত আৰু তেওঁৰ ভ্ৰাতৃ এছ্. কে. ৰাউত, অসমৰ বাগিচালৈ বনুৱা সংগ্ৰহ কৰা ছাহাব আৰু সম্বলপুৰ মিউনিচিপেলিটিৰ চেয়াৰমেন হোম্‌ছ, ওড়িয়া ব্যৱসায়ী দুৰ্গা মিশ্ৰ আদিৰে বেজবৰুৱাৰ বন্ধুৰ মহল যথেষ্ট বহল। সেই উচ্চ মহলত তেওঁৰ আৰু তেওঁৰ পত্নী-কন্যাৰ দৰে গুণী আৰু উচ্চ-ৰুচি-সম্পন্ন এটি পৰিয়ালৰ কদৰ সকলো সময়তেই।

সৰুতে ঘৰত ৰান্ধিবলৈ বুলি অনা জীয়ঁৎ কাৱৈ-মাগুৰ মাছ থেঁতেলাই মৰাটোও সহ্য কৰিব নোৱৰা, হাঁহ-পাৰ-ছাগলি মৰাৰ নামকে নুশুনা মহাপুৰুষীয়া মানুহৰ ঘৰৰ ল'ৰা লক্ষ্মীনাথে কেনেকৈ প্ৰথম মহাযুদ্ধৰ আৰম্ভণিতে চোৰৰ ভয়ত বন্দুকত হাত দিব লগীয়াত পৰিছিল আৰু সম্বলপুৰৰ হাবিত কাম কৰিব লগীয়া হোৱাত কেনেকৈ এটা দুনলীয়া বন্দুক আৰু এটা ·৪০৫ উইন্‌চেস্টাৰ ৰাইফ্‌ল কিনি লৈ 'এখোজ দুখোজকৈ মৃগয়া-নামক ব্যসনত আসক্ত হ'ল' তাৰ কাহিনী 'মোৰ মৃগয়া'ত লক্ষ্মীনাথে ৰসালকৈ বৰ্ণনা কৰিছে। পোনতে দুঠেঙীয়া হাইঠা, বন-কুকুৰা, হাঁহ, ডাউক, বাতুলি চিকাৰ কৰি হাত পকাই লৈ তেওঁ লাহে লাহে সৰু পহু (মাউছ-ডিয়েৰ), শৰ-পহু, হায়েনা, বনৰীয়া মেথোন, দঁতাল বন্যবৰাহ মাৰি বীৰত্ব কৰিব পৰা হৈছিলগৈ। তেওঁৰ এই মৃগয়া-পৰিক্ৰমা আৰু মৃগয়াৰ ৰসাল বৰ্ণনা মিলাই অধ্যয়ন কৰিব লগীয়া। ১৯১৭ৰ ছেপ্টেম্বৰৰপৰা তেওঁৰ সম্বলপুৰত স্থায়ী স্থিতি, ৮ আৰু ৯ নবেম্বৰত চিকাৰৰপৰা শুদা মুখে ঘূৰি ১০ তাৰিখে দুটা হাঁহ ধৰিলে। ১৯১৮ৰ জানুৱাৰীৰ ২৪ত কেইটামান বাতুলি আৰু পিছদিনা হাইঠা, ফেব্ৰুৱাৰীৰ ১৪ত এটা হাঁহ, এটা কপৌ, ছটা বাতুলি আৰু মাৰ্চৰ ১৯ত কেইটামান চৰাই মাৰি এপ্ৰিলৰ ১৮ত তেওঁৰ 'চাৰিঠেঙীয়া জন্তু-বধৰ প্ৰথম অধ্যায়'ত 'mouse-deer অৰ্থাৎ এন্দুৰৰ নিচিনা এবিধ সৰু পহু' বধ কৰিলে; সি সহজে দুষ্প্ৰাপ্য কিন্তু তাৰ মঙহ ভক্ষ্য। তেওঁৰ জীৱনৰ প্ৰথম ট্ৰফি অৰ্থাৎ চিকাৰৰ চিন-স্বৰূপে তাৰ ছালখন বহুত দিনলৈ আদৰকৈ লক্ষ্মীনাথে ৰাখি থয়। এই এন্দুৰ যেন নাওমান পহু মৰাৰ পিছতে ১৯২০ৰ ২৮ ডিচেম্বৰত তেওঁৰ সগৰ্ব ঘোষণা : I killed a deer at Pramanpur. আৰু তাৰ চাৰি দিনৰ পিছতে জামৰা-হীৰাকুদৰ ধামা হাবিত এক 'প্ৰকাণ্ড বৰা আৰু ভীষণ দঁতাল'ৰ নিধন-পৰ্ব সংঘটিত কৰি 'লগৰীয়া চিকাৰীসকলৰ কংগ্ৰেচুলেচন অৰ্থাৎ আনন্দ-প্ৰকাশৰ অভিনন্দন আনন্দ মনেৰে' গ্ৰহণ কৰে ; মাথোন সিদিনাৰ 'বনভোজনৰ লগৰীয়া মহিলাসকলৰ ভিতৰৰ ললনা এজনাই' (প্ৰবাল বোলা এজনৰ পত্নী) 'যেই শুনিলে যে তেওঁৰ চিকাৰী স্বামী সেই বৰাহৰ অন্তক নহয়···সেই হৰিণাক্ষীয়ে ··মুখখন এপাচিমানকৈ ওফোন্দাই দুৰ্ঘোৰ ৰোহ পাতি' হৰিষাদত বিষাদ সৃষ্টি কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত চিকাৰী বেজ অনেক দিনেই শুদা মুখে ঘূৰিব লগীয়া হৈছিল। ১৯২১ৰ জানুৱাৰীৰ ১৬ত বৰগড়ত মাথোন এটা ডাউক আৰু ডিচেম্বৰৰ ২৯ত লামডুংগ্ৰিত দুটা হাঁহ তেওঁৰ চিকাৰত পৰে, এপ্ৰিলৰ ২৩ত লগৰীয়া প্ৰবালে ঘিছামুৰাত এক বন্য বৰাহ বধ কৰে, মেইৰ ১৯ত বেজে এটা ভালুকৰ গাত চেৰা-গুলী লগায় ; কিন্তু তেওঁ ভালুক আৰু বাঘ বধ কৰি নেপালে। ১৯২৪ জানুৱাৰীৰ ৭ত লক্ষ্মীনাথে হামিদ নামৰ আলিগড়-শিক্ষিত বন্ধুৰ লগত গৈ ঘিছামুৰাৰ ওচৰৰ গুমকৰ্মা গাঁৱত এক প্ৰকাণ্ড মেথোন চিকাৰ কৰে ; 'আমার গুলি একটা bull bison-এর হৃদয় ভেদ করে চলে গেল, আর বেচারা তৎক্ষণাৎ পড়ে গেল। আমার আর আনন্দ রাখবার স্থান নেই—আনন্দে excitement-এ আটখানা হয়ে গেলুম। ২০টা কুলিতে bisonটা বয়ে আনতে পারল না দেখে একটা মস্ত buffalo cart-এ তাকে আমাদের camp-এ আনা হ'ল। তখন রাত্রি ১০টা। পাঁচখানা গ্রামের লোক এসে সেই জানোয়ারটা কেটে পর্বতাকার মাংস নিয়ে গেল, আর রাত্রি ২টা পর্যন্ত তারেদ

ঝগড়া কাড়াকাড়ি চলতে লাগল। তার পরদিন সম্বলপুর ফিরে এসে মাথাটা আর hide-টা Cawnpore-এ পাঠিয়ে দিলুম mount করতে। এই তো আমার শিকারের ইতিবৃত্ত' (পত্রলেখা, পিঠি ১২৯-৩০)। এই মৃগয়া-কীৰ্ত্তিৰ পিছত বহুত দিন নিস্তব্ধতা পাৰ হৈ আহিল এইবাৰ বন্য-বৰাহ-বধ ১৯৩০ৰ ৯ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনা ঘিছামুৰাৰ অৰণ্যত। তাৰ পিছদিনাই তেওঁ তেওঁৰ 'মাই ডিয়েৰ' কবি দুৱৰালৈ লিখিছে: 'বাঁহীৰ সম্পাদকেই সেই সম্পাদকীয় গুৰুভাৰ' (দঁতাল-বৰা-নিধন) 'বহন কৰিছিল। দঁতাল বৰাৰ মঙহ বন্যশূকৰ-মাংসভোজীসকলৰ ভিতৰত ভগাই দি সম্পাদক-প্ৰৱৰে নিজৰ নিমিত্তেও কিছু ৰাখিছিল; কাৰণ বন্য শূকৰৰ-মাংস-ভোজন যে অবিধি নহয়, এই বিধান তেওঁ ৰবকৈ মানে। আজি পুৱাৰপৰাই বুঢ়ী ব্ৰাহ্মণী শূকৰ-মাংসক হেম্ বেকণত পৰিণত কৰা কাৰ্যত ব্ৰতিনী' (পত্ৰলেখা, পিঠি ২১) ১৯৩০ৰ ১ আগষ্টৰ দিনা 'আৱাহন'লৈ পঠিওৱা 'মোৰ মৃগয়া' প্ৰবন্ধত এই সকলোবোৰৰ কথাই আছে। ইয়াৰ পিছত মৃগয়াশীল বীৰ-ৰূপে বেজে আৰু বিশেষ কীৰ্তি সংস্থাপন কৰা নাই, যদিচ সেই ব্যসনো বয়সৰ বাবে তেওঁ পৰিত্যাগ কৰা নাছিল।

লক্ষ্মীনাথৰ সম্বলপুৰত বসতি হৈছিল বাৰ্ড কোম্পানিৰ চাকৰিৰ বাবে। ১৯১৬ চনৰ ২২ আগষ্টত তেওঁ বাৰ্ডৰ ডিপাৰ্টমেন্টাল অফিচাৰ কাৰ্কপেট্ৰিকৰ সৌজন্যত কোম্পানিৰ ঘাই বৰছাহাব আইৰনছাইডৰপৰা ডেৰ শ টকা দৰ্মহাৰ মকৰৰ-পত্ৰ লাভ কৰে। ১৯১৬-১৭ চনত তেওঁ কোম্পানিৰ কলিকতা অফিচত কাম কৰিছিল আৰু বংগ, বিহাৰ, উৰিষ্যাৰ নানা ঠাইত টাকুৰি ঘূৰাদি ঘূৰিছিল। ১৯১৭ চনৰ শেহৰফালে সম্বলপুৰৰ বাৰ্ড কোম্পানিয়ে বিহাৰ-উড়িষ্যা চৰকাৰৰপৰা পাঁচ বছৰৰ নিমিত্তে বন্দবস্ত কৰি জঙ্গল ল'লে আৰু লক্ষ্মীনাথৰ দৰ্মহা দুশলৈ তুলি ঘৰৰ কেৰেয়া, লগুৱা-চাপৰাচী ওপৰঞ্চি দি সম্বলপুৰলৈ পাচিলে। সেইমতে ছেপ্টেম্বৰ-অক্টোবৰত তেওঁ কলিকতাৰপৰা ত'লৈ উঠি গ'ল। ইয়াৰ ছমাহমানৰ পিছতে লক্ষ্মীনাথৰ ওপৰৱালা কাৰ্কপ্ৰেট্ৰিকে ইঞ্জিনিয়াৰিং ডিপাৰ্টমেন্টৰ অফিচাৰ ডাফক লগত লৈ গৈ তেওঁৰ কাম চাই দৰ্মহা তিনি শলৈ বঢ়াই দিছিল আৰু ১৯২১ৰ জুলাইত দৰ্মহাৰ একেকোবে এশ টকা বৃদ্ধি দি পাঁচ শ টকাৰ বনাছ্ দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। মুঠতে তেওঁ কামত অত্যন্ত পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাইছিল আৰু ইয়াৰ পিছত দৰ্মহা ৪৫০৲লৈকে আৰু আন সুবিধাৰ বৃদ্ধি লাভ কৰিছিল। বাৰ্ডৰ কামত তেওঁ সম্বলপুৰত প্ৰায় এঘাৰ বছৰ আছিল। ইয়াৰে শেহৰ ভাগত ১৯২৭ৰ অক্টোবৰৰপৰা তেওঁক অসমৰ হাবিত কাম কৰিবলৈ দিয়া হয়। শ্বিলং, নংপো, বৰ্নিহাট, লাইলাক, নংগ্ৰাম, উমলিং, কুকুৰমৰা আদি ঠাইত তেওঁ ঘূৰিব লগীয়া হৈছিল কাঠৰ সন্ধানত, আৰু বিহাৰৰ নেপাল সীমান্তৰ যোগবনিলৈ যাব লগীয়া হৈছিল ঘনাই নেপালী কৰতীয়া যোগাৰ কৰিবলৈ। এই সময়ত তেওঁ গুৱাহাটীত প্ৰায় প্ৰিন্সিপেল জে. বৰুৱাৰ ঘৰত আছিলহি আৰু কোম্পানি বাগান ৰোডত দপ্তৰ কৰিছিল। কিন্তু অসমৰ হাবিয়ে তেওঁক একেবাৰেই নুশুজিলে, নিজ ঘৰতে তেওঁৰ হ'ল 'বনবাস' (পত্ৰলেখা পিঠি ৬৭)। তথাপি কোম্পানিৰ ছাহাবসকলে তেওঁক হাবিতহে থাকিবলৈ কয়, গুৱাহাটীত নহয় (দিনলেখা, পিঠি ১৪৮, পত্ৰলেখা ৬৯)। অথচ গাড়ী নাই, ঘোঁৰা নাই, জঙ্গলত ৰাতি পৰ্যন্ত কাম কৰিব লাগে!

এদিনযে একেবাৰেই আধামৰা অৱস্থা! তেওঁৰ মন একেবাৰেই ভাগি পৰে। তেওঁ পত্নীলৈ লেখে ১৯২৮ৰ জানুৱাৰীৰ শেহত: 'আমি Febry & March, ও April-এর ১৫ দিন কাটিয়ে দিয়ে কোনও মতে সম্বলপুরে ফিরে যেতে পারলে ভগবানকে শতসহস্র প্রণাম। এরকম জঙ্গলে থাকা অসম্ভব' (পত্রলেখা ৭৩)। ফেব্ৰুৱাৰীৰ শেষত জনাইছে, ১ মাৰ্চৰপৰা ছুটী মঞ্জুৰ হৈছে: 'ভালয় ভালয় এরকম এই ভীষণ Andaman-এর ন্যায় জঙ্গল থেকে বেরিয়েছি' (পত্রলেখা ৭৭)। পিছদিনা অৰ্থাৎ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰীত স্মাৰ্ট নামৰ ছাহাবক কাৰ্যভাৰ গতাই দি ১ মাৰ্চৰ দিনাখনেই কলিকতাইদি সম্বলপুৰলৈ লৰ মাৰিলে স্বস্তিৰ নিশ্বাস কাঢ়ি। ইয়াৰ পিছত তিনিকুৰি চাৰি বছৰ বয়সত তেওঁৰ 'স্বাধীন ব্যৱসায়ৰ' পাতনি! তেতিয়া বেহা-বেপাৰত উদ্গতি লাভ কৰিবৰ জোখাৰে কিমান শক্তি আৰু উৎসাহ থাকিব পাৰে? মাজে মাজে মন একেবাৰেই মৰি আহে, বৰজীলৈ তেওঁ লেখে: 'এবার আমার business একেবারেই খারাপ। ডিপোতে কাঠের প্রকাণ্ড গাদা, অথচ বিক্রি নেই। খরচে খরচান্ত। ভাবছি তোমার কাছে গিয়ে শুয়ে শুয়ে বাকী দিন কয়টা কাটিয়ে দেব। একমুঠো ভাত খেতে দিও—আর সব ছেড়ে দেব। একটা ছোটখাট রকম নীচের তলায় ঘর রেখে দিও—একটা দড়ির খাটিয়া হলেই হবে' (পত্রলেখা ১১২)। বয়সৰ লগে লগে অসুখেও পীড়া কৰে বেছিকৈ; 'মই বুঢ়া; ঘৈণীজনী বুঢ়ী। ডাক্তৰ-কবিৰাজ ইয়াত কেনা' (পত্ৰলেখা ২৫)। সংসাৰৰ আঘাতৰ বাবেতো বুকু পাতি ৰ'বই লাগিছিল।

সাংসাৰিক জীৱনৰ প্ৰথম ভাগতে তেওঁ এটি ডাঙৰ আঘাত পাইছিল প্ৰথমা কন্যা সুৰভিৰ মৃত্যুত: "জীৱনত প্ৰথমতে আমি এই দাৰুণ শোক পালোঁ। মাকৰ আৰু মোৰ হিয়া ভাগি টুকুৰাটুকুৰ হ'ল। ৰাতি শৱটো কোনে নি নিমতলা ঘাটত পুৰিলেগৈ আজিলৈকে মই ক'ব নোৱাৰোঁ, কাৰণ মোৰ তেতিয়া একপ্ৰকাৰ অজ্ঞান অৱস্থা" (মোৰ জীৱন-সোঁৱৰণ)। আন তিনিটি কন্যা আজিও জীৱিতা—শ্ৰীমতী অৰুণা মুখাৰ্জি, শ্ৰীমতী ৰত্না বৰুৱা আৰু ছিস্টাৰ দীপিকা। ১৯২০ৰ নৱেম্বৰত কলিকতাত অৰুণাক আৰু ১৯২৮ৰ নৱেম্বৰত সম্বলপুৰত ৰত্নাৱলীক সুপাত্ৰস্থা কৰা হয়, জী-জোঁৱাই আৰু জীৰ ফলীয়া নাতি-নাতিনীক লৈ বেজবৰুৱা সদায় সুখী। তিনিওগৰাকী ছোৱালীকে তেওঁ কলিকতাত পাৰ পৰা আধুনিক উচ্চ শিক্ষা দান কৰিছিল। তিনিও সৰুৰেপৰা বাংঢালী স্বভাৱৰ আছিল। ১৯২৩ত দীপিকাৰ সম্বন্ধে বেজবৰুৱাই লেখিছিল: 'দীপিকাটা কি নকুলে, কি funnyই হয়েছে। সেদিন ···কে খেতে ডেকেছিলুম। দীপিকা এক ঘণ্টা ধরে তাঁদের আমোদ দিয়ে গুলজার করে রেখেছিল' (পত্রলেখা ১০১)। আকৌ 'জানই তো তার পড়ার বাতিক? তিনি—সত্যব্রত যা লিখেছে তা ঠিক—কি একটা হোমরা চোমরা blue-stocking হবেন বোধহয়, আর তালপাতার সেপাইর মত পুচকে মেয়েটা, তার জিদের কথা আর কি বলা যায়? অবশ্যি ভাল বিষয়ে জিদ বলতে হবে এটা, তাই ভাল। আবার স্কুলের boarding-এর পচা মাছ, পচা মাংস, আধসিদ্ধ ডাল তরকারি খেয়ে টিংটিঙ্গে হয়ে আসতে সাধ হচ্ছে। যাক্ কি করব' (পত্রলেখা ১০৩)? লাহে লাহে দীপিকাৰ মনৰ ভিতৰত ঘৰৰ মোহৰপৰা আঁতৰৰ আদৰ্শ শিপাবলৈ ধৰিলে। ১৯৩২ৰ ১৫ জুনৰ দিনা মাক-বাপেকে

সম্বলপুৰৰপৰা কলিকতালৈ ওলোৱা তেওঁক ৰেলত তুলি দিলেগৈ; কিন্তু বেজবৰুৱাৰ মনত এটা কথাত তোলপাৰ লাগিল ঃ Dipika went away without even প্ৰণাম কৰ to us. Why? God only knows what is in her mind (দিনলেখা ১৬৪). সেই বছৰেই দীপিকাই এংলিকান সম্প্ৰদায়ত খ্ৰীস্টধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিলে। আৰম্ভ হ'ল Dipika's little storm. বেজবৰুৱাই ২ জুলাইত বৰজোঁৱাই সত্যব্ৰতলৈ লেখিলে: I have become worse than a woman. Can you do something to rescue the girl from the clutches of these so-called Christian devils (পত্ৰলেখা, ১৩৪)? হয়তো লক্ষ্মীনাথৰ ককায়েক ডাক্তৰ গোলাপচন্দ্ৰ বেজবৰুৱাৰ খ্ৰীস্টিয়ান ধৰ্ম-গ্ৰহণে দীপিকাৰ মনত ক্ৰিয়া কৰিছিল; হয়তো তেওঁ ভাবিছিল তেওঁৰ প্ৰতি আপোনসকলৰ ভাল পোৱা নাই। হতভম্ব পিতাই কন্যালৈ ১৪ জুলাইত লেখিছে ঃ 'তুমি তোমার দুখানা চিঠিতে তোমার জ্যাঠার ধৰ্মান্তর গ্রহণের কথা লিখেছ; তার কোন ইতিহাস জান না বলেই লিখেছ। আমরাও বলি নি, কারণ বিষয়টা বড় কষ্টকর। ·· ডাক্তার বেজবরুয়া টাকা-কড়ির অভাবে খ্রীস্টান হয়েছিলেন, ভালবাসার অভাবে নয়। তোমার খ্রীস্টান হবার ইচ্ছা হয়েছে টাকা-কড়ির অভাবে নয়, কিন্তু মনে পাতা ভালবাসার অভাবে। তোমার বিভ্রান্ত মন মনে করছে, তোমার বাবা-মা বোন এবং ভগ্নীপতিরা তোমাকে কেউ ভালবাসে না। তুমি সংসারে একলা' (পত্ৰলেখা ১৪৫)। দীপিকা একোতেই সুঘুৰিল। ১৯৩৫ৰ জানুৱাৰীত নান্ বা সন্ন্যাসিনী হৈ ছেপ্টেম্বৰত বিলাতলৈ যাত্ৰা কৰিলে। বেজবৰুৱাই শেহলৈকে চিঠি-পত্ৰৰ আদান-প্ৰদান কৰিছিল। ১৯৩৮ ছনৰ ডায়েৰিত ১৩ জানুৱাৰীত ছিস্টাৰ দীপিকা বিলাতৰপৰা ঘূৰি বোম্বাই পোৱাৰ, ১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ মাজনিশা ৰুগ্ন পিতৃক চাবলৈ আহি ডিব্ৰুগড় পোৱাহিৰ কথা আৰু ২১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পুৱঁতী নিশা ডিব্ৰুগড় এৰাৰ কথা লিপিবদ্ধ হৈছে। মুণ্ডিতকেশা সৰ্বশুক্লাভৰণা ৰূপত বিলাত-ফেৰ্তা মুমলী জীক দেখি পিতৃ-মাতৃৰ মনত কেনে লাগিছিল, তাৰ অভিলেখ আমি পোৱা নাই। কিন্তু তিনিচুকীয়াত ৰেলত তুলি বিদায় দিয়া মুহূৰ্তত হেনো পিতৃয়ে ধৰ্মান্তৰ গ্ৰহণ কৰা কন্যাক কৈছিল, 'যা নিয়েছো তা ছেড়ো না।' বেজবৰুৱাৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ কন্যাসকল সম্বলপুৰৰ ঘৰলৈ যাওঁতে পুথি-পত্ৰৰ মাজত গোলাপ বেজবৰুৱাৰ বাইবেল এখনি ওলালত তাকে দীপিকাই পৈতৃক সম্পত্তি-ৰূপে গ্ৰহণ কৰি লৈ আহিছিল।

সম্বলপুৰত থকা কালছোৱাতহে যতীন্দ্ৰনাথ দুৱৰাৰ লগত বিশেষ ঘনিষ্ঠতা গঢ় লৈ উঠিছিল। যদু কবি 'বাঁহী'য়ে গঢ়া, 'বাঁহী'ক গঢ়া, 'বাঁহী'ৰ কবি। তাতে আকৌ তেওঁৰ ঘাই ঘৰ বেজবৰুৱা-চুবুৰীতে লগা। তেওঁৰ মাকক লক্ষ্মীনাথে সৰুতে কপালত ৰেঘা-লোৱা, চাবিচকুৱা মেকুৰী পোৱালি এটা আৰু ভাটৌ-পোৱালি দুটা দিছিল। 'বাঁহী'ৰ ল'ৰা-কালতে যতীন্দ্ৰনাথ কলিকতাত বেজবৰুৱাৰ আপোন হৈ পৰিছিল। ১৯১৪-১৫-১৬ ছনত তেওঁ 'বাঁহী'ৰ প্ৰুফ আদি চোৱা কাম কৰিছিল কলিকতাত থাকি। পিছৰ বছৰত তেওঁ ডিব্ৰুগড়ৰ শ্ৰীনীলমণি ফুকনৰ জৰ্জ ইন্‌স্টিটিউচনত মাস্টৰি কৰিবলৈ গ'ল আৰু তাত কেইবছৰমান থাকিল। ১৯২৪ কি তাৰ আগৰপৰা তেওঁ পুনৰ কলিকতা-বাসী হ'লহি

আৰু গুৰুৰ লগত তেওঁৰ ঘনিষ্ঠতা বাঢ়িল। সেইবছৰ বেজবৰুৱাৰ অসম সাহিত্য-সভাৰ অভিভাষণখন দুৱৰাই সম্পাদনা কৰিছিল আৰু অমিয়কুমাৰ দাস, লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা, হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ সহায় লৈছিল সেই কামত। ১৯৩২ ছনত কলিকতাত কবিৰ এক সাংঘাতিক মটৰ-দুৰ্ঘটনা হয়। এই খবৰ পাই বেজবৰুৱা exceedingly upset হৈ পৰিছিল (দিনলেখা ১৬৪)। এবছৰৰ পিছত তেওঁ কবিলৈ লেখিছিল ঃ 'তুমি যমৰ দুৱাৰ-মুখৰপৰা আহিলা ঠিক। ঘূৰ্ণীয়া হৈ থাকিলেও, ঈশ্বৰে তোমাক আকৌ আমাৰ হাতলৈ আনি দিলে। ·· মোৰ জীৱনত অতি বৰ শোকৰ ভিতৰত তোমাৰ নিমিত্তে পোৱাটো 3rd' (পত্ৰলেখা ২৫)। দুৱৰা ইয়াৰ আগত-পাছত মাজে মাজে সম্বলপুৰলৈ যায়, কেতিয়াবা কেইবাদিনো, আন কি তিনি সপ্তাহ পৰ্যন্ত, থাকেগৈ। বেজবৰুৱাক ওৰেও জোকাই থাকিবলৈ মানুহ এটি লাগে। দুৱৰা কাষত থাকিলে তেৱেঁ চিকাৰ হ'ব লগীয়া হয়। একোদিন জোকোৱা ইমান বেছি হয় যে কবিয়ে উচুপি উচুপি কান্দিবলৈ ধৰে। একোদিন 'প্ৰেক্টিকেল জোক'ৰ কোবত তেওঁৰ গাত বাল্টিৰে পানী ঢালি দিয়া হয়। যদু কলিকতাত থাকোঁতেও তেওঁ বেজবৰুৱালৈ সোনামুগ, ফুলকবি, মটৰ মাহ, গুড়, কিবা নহয় কিবা এটা কটকী পালেই পঠায়। বেজবৰুৱা সাহিত্য-সভাৰ সভাপতি হৈ অসমলৈ আহোঁতে দুৱৰাও আহিল ছাঁৰ দৰে। ১৯৩০ ছনত বেজবৰুৱা আহিছিল পত্নী আৰু কনিষ্ঠা দীপিকাৰে 'মাতৃ-মুখ দৰ্শন' কৰিবলৈ; সেই তীৰ্থ-ভ্ৰমণৰ মাজতে 'যদু কবি ভটং কৰে ডিবুৰুত ওলাইছিলগৈ, সম্ভৱতঃ চুম্বকৰ টানত; আৰু সেই চুম্বকডোখৰো সম্ভৱতঃ মৰেই' বুলি বেজে নিজেই বুজিছিল।

সম্বলপুৰলৈ উঠি যোৱাৰ লগে লগে জোড়াসাঁকোৰ লগত সম্বন্ধও পাতলি আহিবলৈও ধৰিলে, যদিও কলিকতাত পঢ়ি থকা ছোৱালী তিনিগৰাকীয়ে সেই সম্বন্ধ ৰাখিছিল, লক্ষ্মীনাথ-প্ৰজ্ঞাসুন্দৰীও মাজে মাজে জোড়াসাঁকোলৈ আহিছিল। ঋতেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ ৰত্নাৰ বিয়াৰ উপলক্ষ্যত চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ দৰে সম্বলপুৰত উপস্থিত আছিল (১৯২৮)। ১৯২২ত ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ পত্নী সম্বলপুৰত কেইদিনমান আছিলগৈ। ঋতু বাবুৰ ঘৰতে অৰুণাৰ বিয়া পতা হৈছিল। পিছৰ বছৰ ঝাড়সোগড়াত লক্ষ্মীনাথক কুকুৰে কামোৰাত শ্বিলঙৰ পাস্টুৰ্ ইন্‌স্টিটিউটত চিকিৎসাৰ বাবে তেওঁ ৰত্নাৰে আহি বন্ধু আব্দুল মজিদৰ ঘৰ 'গুলেস্তান'ত মজিদৰ কন্যা শ্ৰীমতী ৰহমানৰ আদৰ-সমাদৰত থাকোঁতে ৰবি কাকা মনীষাৰ শ্বিলঙৰ ঘৰ 'জিতভূমি'ত আছিলহি। শ্বিলঙত ৰত্নাৰ জ্বৰ হোৱাত গুৰুদেৱে হোমিওপেথিক দৰৱ দিছিল আৰু তেতিয়া তালৈ অহা বিধান ৰায়েও তেওঁক চিকিৎসা কৰিছিল। ১৯২৪ ছনত বেজ অসম সাহিত্য-সভাৰ সভাপতি হ'বলৈ গুৱাহাটীলৈ অহাৰ বাটত দুৱৰা আৰু কলিকতীয়া অসমীয়া ছাত্ৰসকলে স্টেশ্যনৰপৰা আগ বঢ়াই নিবলৈ আহোঁতে ৰবীন্দ্ৰনাথো আগ বাঢ়ি গৈছিল স্টেশ্যনলৈ। ১৯২৬ ছনত লক্ষ্মীনাথ কলিকতাৰ এ. এছ্. এল্ ক্লাবৰ এখন সভালৈ আহোঁতে দ্বাৰকানাথ ঠাকুৰ লেনত থকা ৰবীন্দ্ৰনাথৰ ঘৰতে ৰৈছিল। লক্ষ্মীনাথৰ মৃত্যুত ৰবীন্দ্ৰনাথে গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি বাণী প্ৰকাশ কৰিছিল।

আসাম সাহিত্য-সভাৰ সভাপতিসকলৰ ভিতৰত ৰজা-অভিভাষণ দিওঁতা হ'ল বেজ। সেইবাৰ কিন্তু সভাপতি হ'বলৈ তেওঁক যদুৱে কুটুৰি থাকিব লাগিছিল। গুৱাহাটীত

সম্মিলন হৈ যোৱাৰ পিছত কবিয়ে তেওঁৰ গুৰুলৈ লেখিলে: 'এইবাৰ conference সৰ্বাংগসুন্দৰ হৈছে, তাত অকণো সন্দেহ নাই। মই য'লৈকে গৈছোঁ তাতেই ইয়াৰ সুখ্যাতি। মুঠৰ ওপৰত ই এটা huge success। তাৰ কাৰণ আপুনিয়েই। তেও নেযাওঁ নেযাওঁ কৰে' (পত্ৰলেখা ২৫৮)! ইয়াৰ দুবছৰ পিছত ১৯২৬ৰ ১৯ আৰু ২০ অক্টোবৰত ধুবুৰীত বহা সম্মিলনলৈ বেজবৰুৱা আহিছিল। প্ৰথমদিনা পঢ়া সভাপতি বেণুধৰ ৰাজখোৱাৰ অভিভাষণ শুনি ৰুষ্ট হৈ স্থানীয় বঙালীসকলে পিছদিনা প্ৰতিবাদ সভাকে পাতিছিল। সেইদিনা সম্মিলনত বেজবৰুৱা আৰু তৰুণৰাম ফুকনে হাস্য-সুমধুৰ বক্তৃতা একোটি দি কিন্তু অৱস্থা আয়ত্তাধীন কৰে। সেইদিনা ৰাতিয়েই তেওঁ 'জয়মতী কুঁৱৰী' নাটৰ অভিনয় উপভোগ কৰিছিল। শিৱসাগৰত তেতিয়াও আধৰুৱা কালীপ্ৰসাদ ভৱনত ১৯৩১ৰ ২৭-২৮ ডিচেম্বৰত নগেন্দ্ৰনাৰায়ণ চৌধুৰীৰ সভাপতিত্বত আসাম সাহিত্য-সভাৰ সম্মিলন বহে। পিছদিনা একেঠাইতে বেজবৰুৱাক অভিনন্দন জনোৱা হয়। হালধীয়া নাৰ্জী ফুলৰ মালা আৰু এশাৰী শৰাইৰ পাছফালে বহি থকা সাহিত্যৰথীক (সেইদিনাই এই বিভূষাৰ সূত্ৰপাত) সাহিত্যিকসকল আৰু নিজ ককায়েকসকলে আগুৰি ধৰি থকা দৃশ্য এই সংকলয়িতা-সম্পাদকৰ এতিয়াও চকুত জিলিকি আছে। হাতীদাঁতৰ সঁফুৰাত সাঁচিপাতত লেখা অভিনন্দনখনি সুমুৱাই শৰাইকৈ সাহিত্যৰথীলৈ আগ বঢ়াই দিয়া হৈছিল (পত্ৰলেখা ৩০৫-০৭, ৩৫৮)। ১৯৩৪ ছনৰ তেজপুৰ সম্মিলনলৈ সাহিত্যৰথীক সভাপতিকৈ আনিবৰ কাৰণে কাৰ্যকৰ্তাসকলে বৰ যত্ন কৰিছিল। তাৰ বাবে দুবাৰকৈও তেওঁ সভাপতি-নিৰ্বাচনত নিৰ্বাচিত হৈছিল, which he twice refused! বৰং তেওঁ 'আমাৰ সকলোৰে শ্ৰদ্ধাভাজন পণ্ডিতাগ্ৰগণ্য ডাক্তৰ বাণীকান্ত কাকতী'ৰ গুণ-গৰিমা বখানি তেওঁকে সভাপতি কৰিবলৈ দৈনিক 'বাতৰি'লৈ এখন মুকলি চিঠি লেখি কোনোৰ কেঁচা গালি খাব লগীয়াত পৰিছিল (পত্ৰলেখা ৩৫৬-৫৭)।

বিলাতৰ শ্বেক্ছপিয়েৰিয়ান ছোচাইটিৰ লেখীয়াকৈ বেজবৰুৱাৰ বিস্তৃত সাহিত্য-কৃতি অধ্যয়ন কৰিবৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি কলিকতাত থকা ডেকা সাহিত্যিক কেইজনমানে ১৯৩০ৰ আদি ভাগতে এখন বেজবৰুৱা সমিতি গঠন কৰে। ইয়াৰ উদ্যোক্তাসকলৰ প্ৰধান আছিল ডেকা বিৰিঞ্চিকুমাৰ বৰুৱা আৰু ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা (শেহত দুইজন গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাধ্যাপক হৈছিল); লগত আছিল শ্ৰীলক্ষেশ্বৰ শৰ্মা আদি। কিন্তু ডেকা-সকলৰ এই ষড়যন্ত্ৰৰ পিছতযে বেজবৰুৱাৰ 'ডিয়েৰ্ ওল্ড ছ'ল' যদু কবি আছিল, গৰাকীয়ে ঠিক বুজিছিল: 'কলিকতীয়া ডেকা-ল'ৰাখনৰ অকৰ্ম-কুকৰ্মৰ বিষয়েও অলপ অৱগত হ'লোঁ। তুমি যিহকে কোৱা, মোৰ মনে ধৰিছে, তুমি পাতৰ আঁৰত লুকাই থকা ধান-পুৰীয়া কঁঠাল। তোমাক কঁঠাল নুবুলি টোকা-পৰুৱাহে বুলিবৰ মন গৈছে; কিন্তু অনাহকতে ভদ্ৰলোকক টান মাত দি বেজাৰ দিয়া উচিত নহয় বুলিহে পিছৰযাৰ নুবুলিলোঁ।... তোমাৰ সমিতিৰ সেৱায়েৎসকলক ক'বাঁ যে, যাক লৈ তেওঁলোকে আজোৰ-পিঁজোৰ কৰিবলৈ গৈছে, তেওঁ আৰু হাবিৰপৰা নোলায়; হাবিতে টেপা খাই পৰি থাকিবৰহে মনোগত কৰিছে। তেওঁ অসমীয়াৰ সং এৰি এইখিনি পাইছিলহি, আৰু পিছত মানুহ-

মাত্ৰকৰে লগ এৰি চতুষ্পাদ জন্তুৰ লগ ল'ব। এনে এটাক তাৰ আগডোখৰ কালৰ কাৰ্য বা অকাৰ্যবোৰৰ কথা লৈ মেল পাতি থকা-সৰকা কৰিবলৈ গ'লে তেওঁলোকৰ কোনো পুণ্যযে নহয়েই, পোৰুযো প্ৰকাশ পাবৰ সম্ভৱ নাই' (১০.২.৩০, দুৱৰালৈ, পত্ৰলেখা ২০-২৩)। গুৰু যেনে, শিষ্যও তেনে চতুৰ; তেওঁ যেন ক'বই নোৱাৰে ক'ত কি হৈছে: 'কলিকতাৰ অসমীয়া ল'ৰাবোৰে বেজবৰুৱা সমিতি নে বেজবৰুৱা পৰিষদ কিবা এখন পাতিব খুজিছে...।..তেওঁলোকে আহি আপোনাৰ সম্বন্ধে মোৰ কিবা লিখা আছিল নে নাই বুলি শুধিছিল।.. আপোনাৰ সম্বন্ধে কি লেখিব লাগে, মোক কওক, আপুনি নিজে লেখি দিয়ক, মই চহী কৰি দিম' (পত্ৰলেখা ২৭৫)!! ষড়যন্ত্ৰ কিন্তু পকি উঠিল; আন কি, দূৰৰ অধ্যাপক বাণীকান্ত কাকতিকো বেজবৰুৱা সম্বন্ধে প্ৰবন্ধ লেখাত লগালে। ১৯৩০ৰ নবেম্বৰত সমিতিৰ পোনপ্ৰথম অধিৱেশন বহিল আৰু নাছোড়বান্দা হৈ থকা বেজবৰুৱাক আনি অভিনন্দনো যাচিলে। ১৯৩১ ছনৰ ৭ মাৰ্চ তাৰিখে আশুতোষ বিল্ডিঙত বহা সমিতিৰ আন এখনি অধিৱেশনতো বেজবৰুৱা উপস্থিত আছিল। বেজবৰুৱাৰ অতুল দানৰ স্বীকৃতি এই সমিতিৰ কাৰ্য অৱশ্যে ইয়াৰ পিছত সোনকালেই বন্ধ হৈ গ'ল। তেনে আন এটি স্বীকৃতি আছিল চিত্ৰলেখা মুভিটোন কোম্পানিৰ 'জয়মতী' ফিল্ম। কলিকতাত তাৰ প্ৰথম প্ৰদৰ্শনলৈ আহিবলৈ খাটনি ধৰি জ্যোতিপ্ৰসাদে লেখিছিল: '"জয়মতী"ক প্ৰথম দিনাই যেন আপুনি ৰাইজক চিনাকি কৰি দিয়েহি আৰু আপোনাৰ ডালিমীক আশীৰ্বাদ দি যায়হি' (পত্ৰলেখা ২৮১)। ১৯৩৫ৰ ১০ মাৰ্চৰ পুৱা ৯ বজাৰ লগ্নত বেজবৰুৱাই ৰাওনাক মহল চিনেমা-ঘৰত অসমীয়া ভাষাতে বক্তৃতা এটিৰে 'জয়মতী' উদ্বোধন কৰে আৰু বোলছবিখনি চাই অপাৰ সন্তোষ লাভ কৰে, বিশেষত তেওঁৰ সপোনৰ ডালিমীক তেজ-মঙহৰ ৰূপত দেখা পাই (দিনলেখা ১৭৪)।

মাতৃভূমি অসমৰ বাহিৰতো বেজবৰুৱাই জীৱৎকালতে স্বীকৃতি লাভ কৰিছিল। চেনেহৰ জোঁৱাই সত্যব্ৰতৰ ঘৰলৈ গৈ তেওঁ বৰোদাৰ মহাৰজাক নিজৰ প্ৰতিভাৰে মুগ্ধ কৰা আৰু স্বয়ং গাইকোৱাড়ৰ দ্বাৰা ৰাজদৰবাৰত বক্তৃতা দিবলৈ অনুৰুদ্ধ হোৱাটি এটি ডাঙৰ সন্মান। ইয়াৰ পূৰ্বতে ছাৰ চন্দ্ৰশেখৰ ৱেংকট ৰামন, গুৰুদেৱ ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ দৰে দেশৰ শিৰোভূষণসকলেহে বৰোদাৰাজ বক্তৃতামালাৰ পীঠ শোভিত কৰিছিল। বেজবৰুৱাৰ এই গৌৰৱত অধ্যাপক বাণীকান্ত কাকতিৰ দৰে আমিও সকলোৱে উৎফুল্ল হ'ব পাৰোঁ: 'আপোনাৰ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ বক্তৃতা···মনৰ ইচ্ছা পূৰণ কৰি পঢ়ি আনন্দত আপ্লুত হ'লোঁ। It is so beautiful & penetrating in its simplicity.—ক'তো অনৰ্থক কথাৰ আড়ম্বৰ নাই, ক'তো ভাবৰ ছঁয়াময়া খেলিমেলি নাই, সকলো যেন আত্মাৰ অনুভূতিৰপৰা ওলাইছে—বাইবেলৰ সৰল আৰু গূঢ় কথাৰ দৰে। নহ'লেনো অস্তাচলৰ দেশী ৰজাই উঠি আহি সম্ভাষণ জনায়নে? মোৰ অকণি পুথিখনিত যি অফুট বা কুঁৱলিময় আছিল, আপুনি সকলোকে অনুভূতিৰ স্নিগ্ধ পোহৰেৰে জ্যোতিৰ্ময় কৰি তুলিছে। আমাৰ কাকতে-পত্ৰে আপোনাৰ যহৰ যি প্ৰতিধ্বনি উঠিছে, তাৰ ভিতৰতে মোৰো ক্ষীণ কণ্ঠধ্বনি আছে' (পত্ৰলেখা ২৩৪-৩৫)। ১৯৩২ ছনৰ ২০ ডিচেম্বৰতে বেজবৰুৱাই বৰোদা-অভিমুখে

সম্বলপুৰ এৰে আৰু তাত মহাৰাজ-মহাৰাণীৰে ভোজ খাই ১১ ফেব্ৰুৱাৰীতহে সম্বলপুৰ-মুৱা হয়। তেতিয়াই মহাৰাজৰ নিমন্ত্ৰণ লাভ কৰি ১৯৩৩ৰ ৭ আৰু ২৬ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ভাৰতৰ বৈষ্ণৱ-ধৰ্মৰ ইতিহাস আৰু ৰাসলীলা সম্পৰ্কে দুটি বক্তৃতা দিয়ে। বৰোদাৰ শিক্ষা বিভাগে দুখনি পুস্তিকা কৰি তাক ছপাই উলিয়াইছিল আৰু দুইটি এতিয়া আমাৰ সম্পাদিত The Religion of Love and Devotion-অত সন্নিৱিষ্ট হৈছে। ১৯৩৪ৰ ১০ জানুৱাৰীত বেজবৰুৱাদেৱে আহমদাবাদৰ অল ইণ্ডিয়া ওৰেটৰিয়েল এছোচিয়েচনৰ নিমন্ত্ৰণক্ৰমে The Cowherd of Brindavan-শীৰ্ষক এটি বক্তৃতা দিয়ে। ইও বাহিৰত তেওঁৰ যশস্যা বৰ্ধন কৰে।

বেজবৰুৱা সম্বলপুৰত থকা কালছোৱাত তাৰ ভিক্টোৰিয়া টাউন হল (১৯০৪ চনতে স্থাপিত) তেওঁৰ তথা সম্বলপুৰীয়া 'এলিট'ৰ সকলো প্ৰকাৰ ৰাজহুৱা কৰ্মৰ কেন্দ্ৰ আছিল আৰু সেই কৰ্মত বেজবৰুৱা আৰু তেওঁৰ সংগীতজ্ঞ পৰিয়াল সদায় আগৰণুৱা। কোনো সামূহিক উছৱ তেওঁলোকক বাদ দি হ'ব নোৱাৰে। টাউন হলত এওঁলোকে আনসকলেৰে দুবাৰো ৰবীন্দ্ৰনাথৰ 'বাল্মীকি-প্ৰতিভা'ৰ অভিনয় কৰিছিল ; স্বয়ং ৰবীন্দ্ৰনাথৰ প্ৰযোজনাত কলিকতাত হোৱা নাটকখনিৰ অভিনয়ত দস্যু-ছৰ্দাৰ হোৱা লক্ষ্মীনাথে সেই ছৰ্দাৰি এৰিব লগীয়া নহৈছিল। য'তে থাকক, বেজবৰুৱাক সদায় নাটকে আকৰ্ষণ কৰিছিল—লাগিলে সি যেনে নাটকেই হওক।—ওড়িয়া থিয়েটাৰত আমাৰ কুকুৰীকণাৰ কাহিনীৰ দৰে 'সুৰথৰাজ' নাট, কৰিন্থিয়ান থিয়েটাৰত 'মধুৰ মুৰলী নাট', ঝাড়সোগড়াৰ 'মেবাৰ-পতন', 'শাজাহান', জোড়াসাঁকোৰ 'সুন্দৰ' নাট—সকলো তেওঁৰ সুখাদ্য। তেওঁ নিজে 'শকুন্তলা' টেল্ল' কৰিছে, 'জপু' প্ৰহসন কৰি আনক হঁহুৱাইছে। লক্ষ্মীনাথ সৰু-বৰ সকলো মহলতে সকলোৰে প্ৰিয়পাত্ৰ। তেওঁ ছাহাবৰ লগত ছাহাব, দেশীৰ লগত দেশী, বনুৱাৰ লগত বনুৱা, চিকাৰীৰ লগত চিকাৰী, মজলিছত মজেদাৰ। এইটো একো আচৰিত কথা নহয় যে তেওঁ সম্বলপুৰ পৌৰসভাত অনুন্নত সম্প্ৰদায়ৰ হৈ মনোনীত সদস্য আছিল, কাৰণ তেওঁলোকৰ সুখ-দুখ বুজা হৃদয়ৱান লোক আছিল তেওঁ। আমাৰ অনুতাপ হয় যে লক্ষ্মীনাথে 'জীৱন-সোঁৱৰণ'ত ১৯০৩ৰ পিছৰ জীৱন-কাহিনীলৈ নাহিল। সেই বাবে বৰ্তমান-খণ্ড দিনলেখা সাৰ্থকতাপূৰ্ণ এখন দলিল হিছাপে আমি ল'ব লাগিব। 'মোৰ মৃগয়া'ত তেওঁ সম্বলপুৰৰ বিশেষকৈ চিকাৰী-জীৱনৰ কথা লেখিছে ; কিন্তু তাতো তেওঁ সংগী চিকাৰীসকলৰ নাম কিবা কাৰণত বাদ দি গৈছে। মেঘপাল, জামৰা, প্ৰমাণপুৰ, দুৰ্গাপালি, চামুণ্ডৰি আদি ঠাইৰ হাবিৰ ছবি তেওঁৰ নখ-দৰ্পণত। সেই হাবিৰ প্ৰজাসকলৰ মাজত তেওঁৰ ভাষাত 'ল এণ্ড্ অৰ্ডৰৰ সম্মান-ৰক্ষা কাৰ্য'ত আতংকৰ সৃষ্টি কৰাৰ কথা সেই প্ৰবন্ধই ক'ব। কিন্তু তেওঁৰ আন এক শ্ৰেণীৰ লেখা আছে য'ত উড়িষ্যাৰ মানৱীয় চিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে। সেয়া হ'ল তেওঁ সম্বলপুৰত থকাত লেখা গল্পখিনি ; তাৰে প্ৰায়খিনি 'কেঁহোকলি' পুথিত সোমাইছে অধ্যাপক হাজৰিকাৰ যহত। 'শ্বন্', 'মাৰ্জাৰী', 'মগনিয়াৰ বুঢ়া', 'দচমন্তৰ', 'বাৰীচোৱা' আৰু 'ভৈৰা'ত গাল্পিকৰ কল্পনাতকৈও প্ৰকৃত জীৱনৰ সাঁচ বহুত বেছি। ভৈৰাৰ নাম এই দিনলেখাৰ পাতে পাতে লগ পোৱা যাব। তাত কিন্তু বেজবৰুৱাৰ লগুৱা ভৈৰাৰ দৰ্মহাৰ হিছাপহে আছে। আচল মানুহটি জীৱন্ত

ৰূপত গল্পটিতহে ধৰা দিছে। বেজবৰুৱাই ফুল আৰু গুটি লগা গছৰ বাৰী কৰি সুখ পাইছিল আৰু তাৰ বাবে মালী ৰাখিছিল এজনৰ পিছত এজনকৈ। তেওঁৰ সেই 'মালী-মালাৰ দুটি ফুল' আমাৰ সমুখত দাঙি ধৰিছে 'বাৰী-চোৱা'ত। বেজবৰুৱাৰ লগুৱাসকল তেওঁৰ পৰিয়ালৰ অন্তৰংগ। সম্বলপুৰত তেওঁৰ বহুতদিনীয়া খানচামা কটকৰ গোলাপ আৰু ৰান্ধনি-লগুৱা ভালু ওৰফে বালমুকুন্দই সপৰিবাৰে তেওঁৰ চিঠি আৰু বৰবৰুৱালী প্ৰবন্ধত আদৰৰ স্থান লাভ কৰিছে। গোলাপৰ ল'ৰা-ছোৱালী সোণা গোড়া আদিৰে সংগঠিত মোহন গোস্বামীৰ গীত "চাল চাল চাল কুঞ্জে কুঞ্জৰগামিনী" আদি গীত চৰ্চা কৰা সংগীত-সংঘৰ সংবাদ বেজবৰুৱাৰে পত্ৰালাপীসকলে আৰু তেওঁৰ পাঠকসকলে পাই আছিল। ভজ, বনমালী, আদি, মেঘু আদিৰ কথা দিনলেখা আৰু পত্ৰত ভুমুকি মাৰিছে।

পোহনীয়া চৰাই আৰু জন্তুৰ প্ৰতি বেজবৰুৱাসকলৰ এক মোহ সদায় দেখা যায়। এনে গাই, কুকুৰ, চৰাইক বিশেষ বিশেষ নাম দি লোৱা হৈছিল। ডবছন ৰোডৰ ঘৰৰপৰা আঁতৰি যাওঁতে বিশেষ মৰমৰ ধৱলী নামৰ গাইজনী প্ৰায় এৰিব লগীয়া হোৱাত লক্ষ্মীনাথে মনতে বৰ দুখ পাইছিল। ৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ৰ চিঠিত ৰত্নাৰ কোমল অন্তৰৰ কথাৰ প্ৰসঙ্গত বেজবৰুৱাই লেখিছে : 'মিনি ব্লেকি, মিকা, ময়না, ভৃংৰাজ এইগুলি ছেড়ে যেতে ওর প্রাণ কাঁদছে' (পত্ৰলেখা ৯৩-৯৪)। ইয়াৰ অব্যৱহিত পিছৰ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে ব্লেকি নামৰ কুকুৰজনী হঠাতে এটা চিঞৰ মাৰি মৰি থাকিল। দিনলেখাত টোকা : Extremely sorry ! Many years' friend ! পিছৰ ৯ অক্টোবৰত পোহনীয়া ভাটৌটি (ভৃংৰাজ ?) পকুৱাৰ কামোৰত মৰিল। লক্ষ্মীনাথৰ পুৰণি বিষাদ উক দিছে : He was constant companion for twenty-seven years. He was talking "Radha Krishna" when our eldest daughter Surabhi was an infant of six months. Surabhi darling left us in her fifth year when our second daughter Aruna was only a fortnight old. তাৰ পিছত ১৯ অক্টোবৰৰ দিনা ময়নী নামৰ গাইজনী সাদিনমান নোহোৱা হোৱাৰ পিছত এটা খালৰ ওচৰত মৰি পৰি থকা পোৱা গ'ল। এই কথা ৰত্না-দীপিকাই চিঠিত লিখিবলৈ হাক দিয়া সত্বেও লক্ষ্মীনাথে প্ৰজ্ঞাসুন্দৰীলৈ দুখ কৰি নেলেখি নোৱাৰিছিল (পত্ৰলেখা ৫৩, দিনলেখা ১০০)। ঘৰৰ মানুহৰ খবৰৰ দৰেই গৰু-গাইৰ বাতৰিও ঘৰৰ মানুহলৈ লেখাটো তেওঁৰ অভ্যাস হৈ পৰিছিল। গতিকে ডিব্ৰুগড়ত থকা পত্নীক এবাৰ জনাব লগীয়া হৈছে, গাই 'ভগবতীর বাচ্ছা হয়নি' (পত্ৰলেখা ৮৫)। ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ৰ ডায়েৰিত আছে এইটো অবিচুএৰি : Zed, our dog, died tonight. Very sorry. এই পোহনীয়া প্ৰাণীবোৰ, বাৰীৰ ফুল-সুমথিৰা সকলো লৈয়ে যেন বেজৰ ডাঙৰ ঘৰুৱা সংসাৰখন।

১৯২৮ চনত অসমৰ সেমেকা হাবিত কাম কৰাৰ পিছৰপৰাই লক্ষ্মীনাথৰ মন লাহে লাহে পৰি আহিবলৈ ধৰে যদিও বাহিৰত তেওঁ সময় আৰু অৱস্থাৰ লগত যুঁজিয়ে আছিল সদা-সৰ্বদা। বয়সৰ হাত যেন তেওঁৰ পিঠিত লাগি আছে—এনে ভাব তেওঁ জোকাৰি পেলাব পৰা নাছিল। ১৯৩৩ৰ এখন চিঠিত সেই দেখি : 'যেরকমভাবে "একে

একে নিবিছে দেউটি”—আমরা past generation অন্ধকার গর্ভে দ্রুতবেগে চলছি মনে হচ্ছে' (পত্রলেখা ১১৫)। তেওঁৰ মাজে মাজে ইটো-সিটো অসুখ লাগি থাকিবলৈ ধৰে। শেহত ১৯৩৭ৰ প্ৰথম ভাগত কলিক্ বেদনাই বৰ কষ্ট দিবলৈ ধৰে। তেওঁ মাহ-বন্ধীয়াকৈ নৰিয়া-পাটীত পৰি থাকে। ৰত্নাই বাৰে বাৰে ডিব্ৰুগড়লৈ মাতি পঠিয়ায় আৰু টকা পঠিয়াব বুলি জনায়। বেজবৰুৱাই বস্তু-বাহানি বন্ধা-কোন্ধা কৰে, কিন্তু অলপ ভাল পায়ে টকা পঠাবলৈ হাক দিয়ে। আনফালে বিলাতত থকা দীপিকালৈ চিঠি দিয়েঃ 'কবে ফিরে আসবে (আমাদের দেশে) বলতো। খুব দেখতে ইচ্ছে করছে' (পত্রলেখা ১৫২)। শেহন্তত ১৮ আগস্টৰ দিনা তেওঁ ডিব্ৰুগড় বুলি সম্বলপুৰ এৰে আৰু ১৯ তাৰিখে কলিকতা পাই ২১ তাৰিখে পুনৰ ডিবুৰু-মুৱা হয় আৰু ২২ তাৰিখে ডিব্ৰুগড় পায়গৈ। গুৱাহাটী ৰেল স্টেশ্যনত মই গুৱাহাটী এ. এছ্. এল্. ক্লাবৰ সম্পাদক-ৰূপে শেৱালিৰ মালা পিন্ধাবলৈ গৈছিলো। তেওঁক চাবলৈ যোৱা ৰাইজক সম্মুখি তেওঁ এআষাৰো কথা ক'ব নোৱাৰিলে। গলগলীয়া মাতেৰে প্ৰিন্সিপেল জে. বৰুৱাইহে বেজবৰুৱাৰ হৈ ৰাইজক দুআষাৰ ক'লে। জোঁৱাই ৰোহিণীকুমাৰ বৰুৱাৰ লগত থাকি তেওঁ ১৯৩৭ৰ শেহৰ ফালে শৰীৰৰ অলপ সকাহ পালে আৰু ২ নবেম্বৰৰ দৈনিক 'বাতৰি'ৰ যোগে নৰিয়াৰ ভু-বাতৰি লোৱা বাবে ৰাইজক কৃতজ্ঞতা জনালে। ১৯৩৮ৰ ১৩ জানুৱাৰী তাৰিখে দীপিকা এতিয়া ছিস্টাৰ দীপিকা-ৰূপে বিলাতৰপৰা ঘূৰি আহি বোম্বাই পোৱাৰ খবৰ পোৱা গ'ল; ১ ফেব্ৰুৱাৰীত তেওঁ ডিব্ৰুগড় ওলালহি। ১৩ ফেব্ৰুৱাৰীত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বালিত বালিভাত খাবলৈ গৈ গধূলি লক্ষ্মীনাথে আকৌ বিছনা ল'ব লগীয়া হ'ল। ২১ ফেব্ৰুৱাৰীত দীপিকা কলিকতালৈ ঘূৰিল, এতিয়া বেজবৰুৱাই ঠিক কৰিলে ১৮ মাৰ্চত ডিব্ৰুগড়ৰপৰা সম্বলপুৰলৈ ৰাওনা হ'ব আৰু সেইমতে অৰুণা আৰু যদুলৈ চিঠিও দিলে। কিন্তু তেওঁৰ অৱস্থাটো চাই ৰত্না আৰু ৰোহিণীকুমাৰে সেই তাৰিখত যাবলৈ নিদিলে। ২ মাৰ্চত তেওঁৰ অভিন্ন-হৃদয় চন্দ্ৰকুমাৰৰ মৃত্যু হয়। ১৫ মাৰ্চত অৰুণালৈ দিয়া চিঠিত অকলশৰীয়া অকলশৰীয়া ভাবত সেই দেখি তেওঁ লেখিছেঃ 'চন্দ্রকুমার আগরওয়ালা সেদিন মারা গেলেন। আমিই একলা পড়ে রইলুম' (পত্রলেখা ১২২)। কিন্তু তেওঁ আৰু সৰহ পৰ পৰি থাকিব লগীয়া নহ'ল। ২৫ মাৰ্চৰ পুৱা মহাকালে তেওঁক সাবটি তুলি ল'লে।

বৰ্তমান সংকলনে সামৰা বছৰবোৰৰ কথা বেজবৰুৱাই 'মোৰ জীৱন-সোঁৱৰণ'ত বৰ্ণোৱা নাই, মাথোন কিছু কথা 'মোৰ মৃগয়া' প্ৰবন্ধত তেওঁ কৈছে বুলি ওপৰত কৈ আহিছো। সেইফালৰপৰা এইখনি অতি আৱশ্যকীয় দলিল—কেৱল বেজবৰুৱাৰ জীৱনৰ কথাৰ বাবেই নহয়, এই সময়ছোৱাৰ বিবিধ ৰূপৰ ছবিৰ বাবেও। সেই হিছাপ ইয়াত সন্নিৱিষ্ট অনেক অভিলেখৰে সম্যক ব্যাখ্যা আমি সংযোগ কৰিব পৰা হ'লে ভাল আছিল। কিন্তু তাৰ নিমিত্তে আৱশ্যকীয় সময় আৰু সমলৰ অভাৱত কামটিৰ বাঞ্ছনীয় ৰূপ দিব পৰা নগ'ল। সম্পাদনাৰ এনে অনেক বঢ়া-টুটা দোষৰ বাবে মাথোন সৰ্বজনৰ ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰা হ'ল।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
২৭ মাৰ্চ ১৯৭৬

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ জীৱনৰ সময়-ৰেখা

১৮১৩ পিতৃ দীননাথৰ জন্ম

১৮৩২ দীননাথৰ বিয়া॥ দীননাথৰ পুৰন্দৰসিংহ স্বৰ্গদেৱৰপৰা বেজবৰুৱা-বিষয়-প্ৰাপ্তি॥ দীননাথ ফৌজদাৰী ছিৰস্তাদাৰ

১৮৩৫ হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ জন্ম

১৮৩৯ দীননাথ কোম্পানিৰ দেৱানী মহাফেজ, পিছত ছিৰস্তাদাৰ

১৮৪৪ দীননাথৰ 'বেজবৰুৱা-বংশাৱলী'-ৰচনা

১৮৬১ দীননাথ মুন্সিফ নগাঁৱত, লগতে ডেপুটি কলেক্টৰ

১৮৬৪ দীননাথৰ বৰপেটালৈ বদলি॥ ১৬ নবেম্বৰ, লক্ষ্মীনাথৰ জন্ম নগাঁও জিলাৰ আহিত-গুৰিত

১৮৬৯* দীননাথৰ উত্তৰ লখীমপুৰলৈ বদলি

১৮৬৭ দীননাথৰ তেজপুৰলৈ বদলি

১৮৭১* দীননাথৰ গুৱাহাটীলৈ বদলি॥ মাৰ্চ, মহৰ্ষি দেবেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ তৃতীয় পুত্ৰ হেমেন্দ্ৰনাথৰ দ্বিতীয়া কন্যা প্ৰজ্ঞাসুন্দৰীৰ জন্ম

১৮৭৩ দীননাথৰ ৰাজকাৰ্যৰপৰা অৱসৰ আৰু শিৱসাগৰত থিতাপি

১৮৮১ দীননাথে কন্দৰ্পেশ্বৰসিংহক চিকিৎসা কৰে

১৮৮৪ মহৰ্ষি দেবেন্দ্ৰনাথৰ তৃতীয় পুত্ৰ হেমেন্দ্ৰনাথৰ মৃত্যু

১৮৮৬ শিৱসাগৰ উচ্চ ইংৰাজী পঢ়াশালিৰপৰা লক্ষ্মীনাথৰ এন্ট্ৰেন্স-উত্তৰণ॥ কলিকতালৈ শিক্ষা-যাত্ৰা

১৮৮৮ শিৱসাগৰত বেজবৰুৱাৰ পঢ়াশালি-স্থাপন॥ লক্ষ্মীনাথৰ ফাৰ্স্ট আৰ্টছ্ পৰীক্ষা-উত্তৰণ॥ অ. ভা. উ. সা. সভাৰ প্ৰতিষ্ঠা

১৮৮৯ 'জোনাকী' কাকতৰ জন্ম॥ 'জোনাকী'ত 'লিতিকাই'-প্ৰকাশ

১৮৯০ লক্ষ্মীনাথৰ বি. এ. পৰীক্ষা-উত্তৰণ

১৮৯১ ৭ ফেব্ৰুৱাৰী, ভাই লক্ষ্মণৰ মৃত্যু॥ মাৰ্চ, প্ৰজ্ঞাসুন্দৰীৰে লক্ষ্মীনাথৰ বিয়া

১৮৯২ ভোলানাথ বৰুৱা আৰু হৰিবিলাস আগৰৱালাৰে সহবাস শোভাৰাম বসাক লেনত

১৮৯৩ ভোলানাথৰ ব্যৱসায়-আৰম্ভ

১৮৯৪ ভোলানাথৰ লগত সপত্নীক লক্ষ্মীনাথৰ ১৪।১ গোপীকৃষ্ট লেনত বসতি

১৮৯৫ ৫ জানুৱাৰী বি. এল. পৰীক্ষাত অকৃতকাৰ্যতাৰ খবৰ॥ ২৭ মেই, দীননাথৰ মৃত্যু॥ ২৮ মেই, ডাক্তৰ গোলাপচন্দ্ৰৰ এমেৰিকাৰপৰা প্ৰত্যাৱৰ্তন॥ ২৬ জুন, লক্ষ্মীনাথৰ প্ৰথমা কন্যা সুৰভিৰ জন্ম॥ বঙ্গলাল লক্ষ্মীনাৰায়ণ কোম্পানি-গঠন

১৮৯৬ ১২৭ বলৰাম দত্ত লেনত বসতি

১৮৯৯ লক্ষ্মীনাথৰ কলিকতা মিছেলেনিয়াছ স্টোৰ্ছৰ পাতনি

১৯০০ জানুৱাৰী, হাওড়াৰ ৩৮ ডবছন ৰোডৰ ঘৰ-ক্ৰয়॥ ৫ মাৰ্চ, ঘৰ লোৱা॥ ১৭ নবেম্বৰ, দ্বিতীয়া কন্যা অৰুণাৰ জন্ম॥ ৪ ডিচেম্বৰ, সুৰভিৰ মৃত্যু

১৯০১ 'লিতিকাই' পুথি-প্ৰকাশ

১৯০২* হাওড়াৰ অনৰেৰি মেজিস্ট্ৰেট নিয়োগ

১৯০৩ ভোলানাথেৰে এৰা-এৰিৰ বন্দবস্তি॥ জুলাই, ভাই হৰিনাথে কলিকতা অফিচত যোগ দিয়ে॥ ১৬ নবেম্বৰ, তৃতীয়া কন্যা ৰত্নাৱলীৰ জন্ম॥ 'কামত কৃতিত্ব লভিবৰ সঙ্কেত'

১৯০৪ ১৬ জুন, ছল্ট গোলা ৰোডত বসতি॥ ১৯ আগস্ট, ৰোজমেৰি লেনৰ 'লৰেন্স' ঘৰ-ক্ৰয়॥ ২৮ আগস্ট, নতুন ঘৰ লোৱা॥ ১৩

ছেপ্টেম্বৰ, ডা° গোলাপচন্দ্ৰ বেজবৰুৱাৰ বিয়া প্ৰেছবিটেৰিয়ান গিৰ্জাত। 'কৃপাবৰ বৰুৱাৰ কাকতৰ টোপোলা'

১৯০৫ 'পদুম কুঁৱৰী'

১৯০৬ ই. মাৰ্ছডেনৰ 'ভাৰতবৰ্ষৰ বুৰঞ্জী'ৰ অনুবাদ

১৯০৭ ডাক্তৰ গোলাপচন্দ্ৰ বেজবৰুৱাৰ মৃত্যু

১৯০৮ ৪ নবেম্বৰ, চতুৰ্থা কন্যা দীপিকাৰ জন্ম

১৯০৯ 'বাঁহী'ৰ জন্ম॥ 'ডাঙৰীয়া দীননাথ বেজবৰুৱাৰ জীবন-চৰিত', 'কৃপাবৰ বৰুৱাৰ ওভতনি', 'সুৰভি'

১৯১০ 'সাধুকথাৰ কুঁকি'

১৯১১ ছেপ্টেম্বৰ, ভোলানাথেৰে চেগুন কাঠৰ ব্যৱসায়ত শেষ বন্দবস্তি॥ 'শংকৰদেৱ'

১৯১২ ভাই হৰিনাথে লক্ষ্মীনাথৰ আসাম বেঙ্গল স্টোৰ্ছ এৰে॥ লালবাজাৰ স্ট্ৰীটলৈ স্টোৰ্ছৰ স্থানান্তৰকৰণ॥ লবেল্ছ বন্ধকত দিয়া॥ 'বুঢ়ী আইৰ সাধু'॥ 'বাল্মীকি-প্ৰতিভা'-অভিনয়

১৯১৩ 'জোনবিৰি', 'ককাইদেউতা আৰু নাতিল'ৰা', 'জুনুকা', 'কদমকলি', 'নোমল', 'পাঁচনি' 'চিকৰপতি নিকৰপতি'

১৯১৪ 'মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱ'॥ ফেব্ৰুৱাৰী, দিল্লীত ভোলানাথ বৰুৱাৰ মটৰ দুৰ্ঘটনা

১৯১৫ 'বাখৰ', 'চক্ৰধ্বজসিংহ', 'শ্ৰীভগৱৎকথা', 'জয়মতী কুঁৱৰী', 'বেলিমাৰ'

১৯১৬ বাৰ্ড এন্ড্ কোম্পানীৰ কলিকতা অফিচত মকৰৰ॥ ডিচেম্বৰ, গুৱাহাটীত প্ৰথম অসম ছাত্ৰসম্মিলনৰ সভাপতি

১৯১৭ ছেপ্টেম্বৰ, সম্বলপুৰত থাকিবলৈ লোৱা

১৯১৮ জুলাই, লবেল্ছ-বিক্ৰী॥ ছেপ্টেম্বৰ, ঝাৰসোগৰাত ঘৰ-ক্ৰয়

১৯২০ ১৭ নবেম্বৰ, অৰুণাৰ বিয়া॥ ডিচেম্বৰ ঝাৰসোগৰাত নতুন ঘৰ-নিৰ্মাণ

১৯২১ নীপময়ী দেৱীৰ মৃত্যু॥ অক্টোবৰ, হৰিনাথে বাৰ্ড কোম্পানিৰ কাম এৰে

১৯২৩ এপ্ৰিল, কুকুৰে কামোৰাত শিবলঙত চিকিৎসা॥ ৩০ মেই, ভোলানাথ বৰুৱাৰ মৃত্যু

১৯২৪ ২৭ ডিচেম্বৰ, আসাম সাহিত্য-সভাৰ সাহিত্য-সম্মিলনীৰ সভাপতি॥ 'জপুং' প্ৰহসন

১৯২৫ ২২ আগস্ট, বাৰ্ড কোম্পানিৰ দ্বাৰা ছেনিটেৰি ইঞ্জিনিয়াৰিং ডিপাৰ্টমেন্টৰ এছিস্টেন্ট-ৰূপে নিযুক্তি

১৯২৭ ডিচেম্বৰ, গুৱাহাটীৰ পথত যোগৰনিলৈ॥ ফেব্ৰুৱাৰী, নিজাকৈ ফোৰ্ড গাড়ী-ক্ৰয়

১৯২৮ জানুৱাৰী, গুৱাহাটীক কেন্দ্ৰ কৰি অসমৰ হাবিত কাম॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী, বাৰ্ড কোম্পানিৰ কামৰপৰা ইস্তফা॥ মেই, সম্বলপুৰত নিজা ব্যৱসায়-আৰম্ভ॥ ২ মেই, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামীৰ মৃত্যু॥ ২২ নবেম্বৰ, ৰত্নাৰ বিয়া

১৯৩০ ছেপ্টেম্বৰ-অক্টোবৰ, অসম-ভ্ৰমণ অসুখৰ বাবে॥ কলিকতাত বেজবৰুৱা সমিতি-গঠন

১৯৩১ ২৯ ডিচেম্বৰ শিৱসাগৰত আসাম সাহিত্য-সভাৰ অভিনন্দন-প্ৰদান

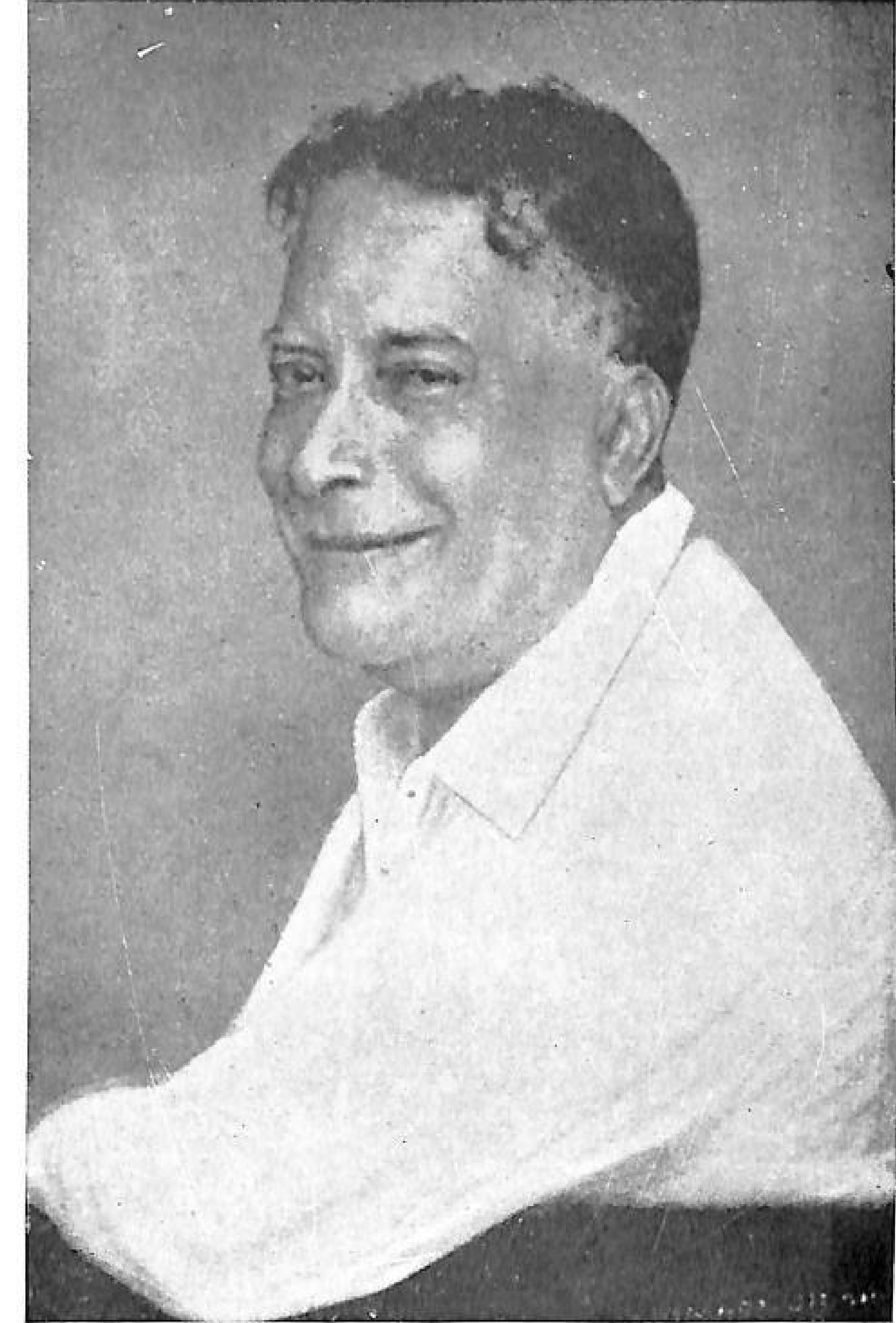
১৯৩২ নবেম্বৰ, দীপিকাৰ ধৰ্মান্তৰগ্ৰহণ এংগলিকান সম্প্ৰদায়ত॥ এপ্ৰিল, যতীন্দ্ৰনাথ দুৱৰাৰ মটৰ-দুৰ্ঘটনা

১৯৩৪ বৰোদা আৰু আহমদাবাদত বক্তৃতা

১৯৩৫ জানুৱাৰী, দীপিকা সন্ন্যাসিনী হয়; ছেপ্টেম্বৰ, বিলাতলৈ যায়॥ ১০ মাৰ্চ, 'জয়মতী' বোলছবি মুকলি কৰা হয়

১৮৩৭ ১৮ আগস্ট, শেষ অসম-যাত্ৰা

১৯৩৮ জানুৱাৰী, দীপিকা বিলাতৰপৰা ঘূৰি আহি ডিব্ৰুগড়লৈ যায়॥ ২ মাৰ্চ, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ মৃত্যু॥ ২৬ মাৰ্চ, পুৱা ৪ বজা, লক্ষ্মীনাথৰ মৃত্যু

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা

॥ ১৯০৪ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯০৪ ১৭পুহ ১৩১০ বঙলা ছন/
১৮৬২ শক শুকুৰবাৰ ॥

At Grand Hotel & to sight seeing.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৮ পুহ শনিবাৰ ॥

Left Madras for Howrah.*

॥ ২ জানুৱাৰী ১৮ পুহ শনিবাৰ ॥

Left Madras for Calcutta at 9 A.M.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯ পুহ দেওবাৰ ॥

On train on my way from Madras to Calcutta.

॥ ৪ জানুৱাৰী ২০ পুহ সোমবাৰ ॥

Arrived from Madras today at about 12 noon, the train being 6 hours late. After food came to office.

॥ ৭ জানুৱাৰী ২৩ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Felt very sick. My infant daughter very sick also.

॥ ৮ জানুৱাৰী ২৪ পুহ শুকুৰবাৰ ॥

Called Dr K. N. Das to see my 2nd baby. Otool Babu advised to draw 650/- from Hongkong Bank and pay to shop to clear an invoice. I did it. Drawn 10,000/- from Bank of Bengal to sent to Jsg per Nandokisor. Recd. from Jsg Rs. 15,000/- cheque.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ২৯ পুহ বুধবাৰ ॥

Nandokisor with his wife and boy left for Gangasagar today on a week or 10 days' leave. Pd. him advance 25/-.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ৩০ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Hannah Aya left today.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Bought a tumtum for Dr G. C. Bez at Rs. 85/-.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ২ মাঘ শনিবাৰ ॥

Appointed a new bearer. Bhuban gone to perhaps Cuttack. Pd. teak Kisory clerk for p.c. 35/-.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ৩ মাঘ দেওবাৰ ॥

Dharma came from Asansol.

॥ ২০ জানুৱাৰী ৬ মাঘ বুধবাৰ ॥

Golok arrived from Assam.

॥ ২১ জানুৱাৰী ৭ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Bhuban arrived from Cuttack with Chandoo. Pd. Chandoo Rs. 30/-. Got Rs. 15,000/- from J. S. notes.

॥ ২২ জানুৱাৰী ৮ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Appointed a new gardener লম্বোদৰ. Golok left for Bilaspur today. Saw tableau at Corininthian Theatre by Indian ladies & gentlemen. Very well done.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ৯ মাঘ শনিবাৰ ॥

Had been to Baranogore and dined at Bhupendra n. Dutta's house.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১০ মাঘ দেওবাৰ ॥

Been to garden party given in honour of Behary Babu. Gour Babu's garden.

---

*১-২ জানুৱাৰীৰ কথা ১৯০৩ ছনৰ ডায়েৰিত লেখা আছে।

॥ ২৫ জানুৱাৰী ১১ মাঘ সোমবাৰ ॥

Pd. 2,000/- to Mr. Chandoo & 2,500/- on hundis by K.C. Ray on rice act. Attended O.K. Ghose's 2nd daughter's marriage. I presented a Benarasi sari worth 19/-, BB a brooch 22/-.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১২ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Pd. a Cuttack hundi No. 19 by Chandoo for Rs. 1,000/-.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৪ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended Gogon Tagore's son's marriage. Gave a Santipoor gold thread dhuti & chadar. Dhabali cow gave birth to a female calf. Otool Babu attended office today.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৫ মাঘ শুক্ৰবাৰ ॥

Got a cheque from J. S. & Co for 15,000/-.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৬ মাঘ শনিবাৰ ॥

Bhuban left for Bilaspur with 12,000/-.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৭ মাঘ দেওবাৰ ॥

Had been to a Jewish wedding at Bethel Church & thence to Entally at the bridegroom's place. Had been to Marlborough Hotel & had a game of billiards with Cohen & got licked.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৮ মাঘ সোমবাৰ ॥

William Watson & Co. have suspended payment today. We would lose about 1,100/- rupees our deposit with them. Rambrahma came from Bilaspur & went back with a necklace worth Rs. 90/-, comb 50/- for Raja Almalik marriage present. Sent a basket of mango & plum to B.B. Bought from Anando Ch. one ring to present to Nanoo marriage by BB 25/-.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Paid a hundi of Cuttack. Bhowani arrived from Assam. Attended Nanoo's (Otool Babu's son) marriage.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ২০ মাঘ বুধবাৰ ॥

Paid a hundi of Rs. 5,000/- issued by BB from Jsg in favour of Ramkishen Budridas. Bought 100 tons I. F. teak @ 97/8/- from Bombay Co. thro' broker Marwari.

॥ ৯ ফেব্ৰুৱাৰী ২৬ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Morning, to Yard. Paid OKG Rs. 90/- in exchange of a cheque to be given by him for cash, by a cheque on National Bank. Paid Bamach. Banerji Rs. 1,000/- as he wanted it for purchasing Taseruddin property to be sold by auction. Recd. back Rs. 130/- from C. D. Stewart.

॥ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী ৪ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

Mohi left for Jsg. Sat on Bench.

॥ ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ৫ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Issued some cheques. Purchased a horse from Mr. Gasper for Rs. 70/- for Dr. Bez.†

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯০৪ শনিবাৰ ॥

Recd. this diary from the Manager, *Indian Trade Journal*, today with thanks.

Deposited Rs. 15,000/- cheques on the Bank of Bengal; recd. this cheque yesterday from J. S. & Co.

Drawn Rs. 12,000/- from Bank of Bengal & sent this (10,000/- in hundred rupees notes & 2,000/- in ten rupees notes) to Bilaspur today per Bhuban.

Mother-in-law came from Jorasanko. Jnan called & took his dinner.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Had been to a Jewish wedding at Bethel Church, Pollock Street, & thence to Entally.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৮ মাঘ সোমবাৰ ॥

Paid a Cuttack hundi by Chandoo for Rs. 1,500/- & deposited the balance of the rice

---

† ২ ফেব্ৰুৱাৰীৰপৰা ১৭ ফেব্ৰুৱাৰীলৈকে এইখিনি কথা এখন ডায়েৰি বহিত (Traill's Indian Pocket Diary for 1904) লেখা আছে। ৩০ জানুৱাৰী তাৰিখে Indian Trade Journal-অৰ মেনেজাৰৰপৰা ডাঙৰ ডায়েৰি এখন পাই বেজবৰুৱাই তাত লেখা আৰম্ভ কৰে।

hundi . . . from Noor Mohammed in the Hongkong Bank.

---

*Morning, went to O.K. Ghose's place & thence with him to the Caledonia Dock to see the teak planks ordered by I. G. Rambrahma arrived from Jsg. & brought letters from B.B. Went to office with Rambrahma. Bought a necklace 190/- and comb Rs. 50/- for Raja Asmalik's marriage present from Ananda Ch. Ghose & sent them to B.B. per Rambrahma. Sent a basket 50 oranges & 100 কুল to B.B. per Rambrahma. Sent a cheque for Rs. 605/- to William Watson & Co. but to my great dismay the cheque is returned by darwan saying that William W. have suspended payments. I found it true. We will lose Rs. 1,103/- kept there as deposit. Bought a ring worth Rs. 25/- to present to 'O.K.G. as Ranoo's marriage present on behalf of B.B. Gave B.B's spectacle to Mullick & Co. of Swallow Lane for repair. Rambrahma brought it from B.B. for repair. Went to Club & had two games of billiards—one won & one lost. Drawn Rs. 605/- from Hongkong Bank for allowance & salaries. O.K.G. did not go to office today.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৯ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Morning to O.K.G. Missed him. Sent him one gold ring set with ruby worth Rs. 25/- on behalf of B.B. & one silver top on behalf of me with a letter to him & another to Nanoo as marriage present. Had been to Court & sat on the bench with Hurimohan Bose in absence of O.K.G. Went to office. Replied to Chandoo & wrote to B.B. Went to J. S. & Co. with Kisory Babu & in consultation with Bepin Babu quoted rate for teak timber by wire to O.R. Roy. Came back to office again & wrote business letters. Met Lewis at office who has come back from .... Lent B. D. Stewart & Co. at the request of Bhuban in his letter from Bilaspur Rs. 130/- to pay Mrs. Lewis. Went to Club & had no billiard. Pd. Ohwalla Rs. 6/13/ for the expense incurred at Behari Babu party. Evening, went to O. K. G. & enjoyed বিয়া of Nanoo but did not accompany him to bride's place. Had some sweets there with Dr. Bez & Hari. Met Bhawani at our place who returned from Assam.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২০ মাঘ বুধবাৰ ॥

Wrote business letters to B.B. & Chandoo. Enquired the price of pit saw files of Bournlon & Co. Dr. Bez came home at 10 P. M. drunk. I and Hari dined before & slept & got annoyed with his conduct. I lost two games of billiards I played with Amar Das at the Club and got one game. I played with Mr. Lewis, accompanied Mr. Lewis to his house at 18 Elliot Road & saw his wife & children. Bought 3 tins of kerosene at 2/3/ from New Market.

---

*Bhowani Ch. Bordoloye came & saw me . . . & requested me to give him good advice & settle for his future life with B. Borooah. He asked me to intercede in his behalf & request B. Borooah to make some provision for him in Assam where he wants to settle, or he wd. go to Shillong to seek for an appointment in Assam Secretariat. ... ... He said . . . that Golok is B. Borooah & in fact his successor. B.B. has repeatedly told him to বুজিয়েলি লব his properties & business. Golock did manage this & that business & the Bon forest securing was done by him. Once Otool Babu hesitated to pay Rs. 6,000/- to somebody & ... ... [৪ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিতীয় অংশ চাওক।]

॥ ৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২১ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I behaved [cold]ly with him & he complained of it to Otool Babu. Drew Rs. 100/- from Hongkong Bank for current.

---

*... thousands and thousands of rupees & B.B. gladly says Mr. L. N. Bezbaroa respects Golock & in great ... , because he knows that

---

*তাৰকা-চিহ্নিত কথাখিনি ডায়েৰি-পাতৰ ৰেখাৰ ওপৰৰ তলত লেখা হৈছে বহুত দিন ধৰি। সম্ভৱতঃ পিঠিবোৰৰ মূল ঠাইৰ কথাখিনি একেলগে কোনো সময়ত লেখা—য'ত য'ত অন্ততঃ এনেকৈ ৰেখাৰ ওপৰত দিনটীয়া কথা লেখা আছে।

Golock is B. Borooah's successor. Example :— Once in the dinner table LnB was praying requesting soliciting Golock to. . .saying খোৱাঁ খোৱাঁ Golock was given ... Borooah put down in his note book the different [sums] B. B. has got in the Calcutta Banks. Every ... mother-in-law gives presents to B. Borooah. ... year. She invited B. B. to her place & entertained him with dinner & presented a costly overcoat and then requested B. B. to favour her son-in-daw LnB & make some kind of settlement for his future life, as he has already done for Bhuban & other nephews. She begged of B.B. to do it. But B.B. kept quiet, then replied gravely that he will see what he could do in the matter. Then one day Otool Babu, Kisory Babu & Khirod Babu . . [৫ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিতীয় অংশ চাওক।]

॥ ৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২২ মাঘ শুক্ৰবাৰ ॥

Had been to Shibpur ... & saw E.B.S. passing officer passing teak timber—very satisfactory. B. I. passing officer also passing but very strict. Pd. Khirod Babu Rs. 250/- for Cuttack establishment. Recd. a cheque from J. S. & Co. for Rs. 15,000/-. Deposited in Bank of Bengal. Sent 15,000/- in silver to Jsg. per Nandokisore also. Sent per him 25 doz. files & B. B's spectacles repaired. ... ...

---

*money & share & house property. B. B. did not reply but kept quiet & then gravely after much pressure that he would see to it. ... ... Bhowani said the very day Golock arrived in Assam. Went to Bhowani's place & from evening till 1 o'clock in the morning was telling these things.

॥ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৩ মাঘ শনিবাৰ ॥

... Son of Otool Babu came to invite us for Bowbhat at theirs. We will go evening.

---

*... ... ... That B. Borooah once at 38 Dobson's Road house told Bhowani privately that he will give 38 Dobson's Road house to L. n. Bezbaroah because he is living here & ought to get it, and Bilaspur house to Mohi & Asansol house properties to Bhowani. But he found one day from Chandra, B. B's nephew, that B. B. promised to give the Asansol property to Chandra also ... ...

. . Then Bhowani* [৮ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিতীয় অংশ চাওক।]

॥ ৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৫ মাঘ সোমবাৰ ॥

Appointed a Musalman syce for the tean (?) red horse & dismissed the existing one. Bhuban arrived from Bilaspur today & said lots of things about Golok. ... Office, paid a hundi for Rs. 1,000/- to Chandoo. B. ... bill for 234 ... and adjusted teak Deptt. Use (?) to ... by a cheque on National in favour of Hongkong B. Cally Kristo B. bill for 68 Rs. by a cheque on Bank of Bengal. Went to Club & lost two games of billiards. Returned home with OKG.

---

*requested me to intercede in his behalf & help him in his affairs with B.B. I said I could not, as it would rather spoil his case. When I found him obdurate & persisting, I advised him, to go to go to Bilaspur and personally complain ... to B.B. in the presence of Bhuban. And to request Otool Babu to help him with his advice & influence over B.B. He consented to do it.

Then Bhowani said, "You are a true man & what you said before as to my future conduct of life I find correct & valuable. I regard you & have full confidence in you. So kindly help me & advise me. ..."

At the breakfast table Bhowani told me that B. Borooah told him at Cuttack Rly. Station many things about me (LnB) ... ... That B.B. told Bhowani* [৯ ফেব্ৰুৱাৰী চাওক।]

॥ ৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৬ মাঘ মংগলবাৰ ॥

---

*thro' the instigation of LnB B.B. is at times led to treat harshly Bhowani & LnB always whispers & লাগালাগি ক:ৰ to B. B. against Bhowani. Bhowani said,— "B. B. at Bilaspur explained to Mohi that L.n.B. did not allow Mohi's daughter to stay at 38 Dobson's in spite of B. B's repeated requests, whereupon Mohi

jumped up from his chair and promised to teach L.n.B. a lesson & take revenge !" Bhowani says, he heard this from Golock.

I am horrified to hear these ... I trusted B.B., loved him really as my brother, sacrificed my energy, the best portion of my life to make our joint business that stands in his name as "B. Borooah" a success ! . . I helped* [১০ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিতীয় অংশ চাওক।]

॥ ১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৭ মাঘ বুধবাৰ ॥

. .name of book সাধুকথাৰ কুঁকি. Then went to Lalbazar & ordered a harness for white horse. There Chaudhury bought a box of cigar @ 1/-. Then saw Jnan. Bought three reams of 28lb double crown paper from Chandra Mohan Soor of Radhabazar. One ream for my books and two reams for Mrs.'s book at Calcutta. Bhuban breakfasted outside. Went at night at 9 p.m. to Gaganendra N. Tagore's house to witness Kinggraph. It was badly done. Returned at 12.30 morning.

---

him with my blood, good name, position & friendship when he came from Assam ... ... From that day, i.e., the day he set [১১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দ্বিতীয় অংশ চাওক।]

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৮ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning, went to Shibpore & on arrival found one of our coolies working in our yard killed by an accident. I & Kisory Babu advised them to inform Police. I left the place at 10 A.M. At office wrote official letter to B.B. Wrote out cheques. Then came to Club & had a game of billiard with Mr. Kham (?) Dutta, whom I licked by about 30 points playing level. Bhuban went out in morning & breakfasted out. Sent one ream of paper to Otool Babu's press for my book. Bought a tin of ghee for Mrs. & a bottle of ...

---

*his foot on the soil of Bengal, I am with him & working with him for our common & joint good & success of business. Now ... he behaves with me like this. He now goes about saying that he is the sole proprietor of "B. Borooah" business & I am nobody. ... ... [১২ তাৰিখ চাওক।]

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২৯ মাঘ শুক্ৰবাৰ ॥

*... ... I was a fool all along. ... ... I see I am a ruined man now ! With my wife & two babies I am going to be left penniless ... . Oh the irony of fate !

---

*Drawn Rs. 10,000/- from Bank of Bengal in silver & sent to JSG per Pannalal, who arrived this morning. In the morning went to Shibpore JD and attended timber passing with Otool & Kisory Babu & left with Otool Babu for Burn & Co. Mr. Steel of Burn & Co. not being at office we could not see. Bhuban did not take breakfast & left at 10 A.M. Office : drew some cheques & did other business. Went to Club & had two games of billiard & lost both. Otool Babu secured a house for Mohi & his daughter at Rs. 50/-. Bhuban left tonight Howrah house & went to live in the new house hired for Mohi. I got angry with Ramoo, servant, and dismissed him by paying him up to date his pay Rs. 1/9/6. But again excused. My white horse (grey horse) gave me lot of trouble today refusing duty.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Mohi N. Borah with his daughter arrived from Bilaspur & lived at a hired house at Cal. Bhuban is living there too. Had been to office & did business. Deposited 15,000/-, cheque given by J. S. & Co. in Bank of Bengal. Pd. other cheques. Went to ... & enquired of bentwood chairs for ... but got none. Ordered 2 doz. of Japanese lantern for him to be sent to JSG. B.B's address. Then went to Mason Hill. They could not give chairs. I bought two stockings & one shawl there for Mrs. & baby. Returned office, asked Chota Kisory Babu to order bentwood chairs from Bowbazar. Recd. Rs. 150/- from Bilaspur.

॥ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ২ ফাগুন দেওবাৰ ॥

B. Borooah arrived. Had been to Mohi's place afternoon. B. B. dined there & sending me & O.K.G. away. Bama (?) Ch. gave me Rs. 2,500/- on Asansol acct.

॥ ১৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৩ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Pd. B.B. Rs. 1,200/- in notes of 100/- each.

Went with B.B. in the morning first to Howrah Station & saw Chandra, B.B's nephew, off for Asansol. Then went to Mr. J. R. Stewart at 4 Clair Row & found him just out from the bed. After a little talk we got down & B.B. went to Bhabani's place, I mean Mohi's new hired house, leaving me near the bridge, whence I walked home. After breakfast went to office with O.K. Ghose in a hired carriage & pd. -/12/- fair. Wrote some business letters & then went at B.B's instruction to Radhabazar, found Anando Ch. Ghose closed & from Nabin Ch. Podder purchased one necklace worth Rs. 184/- & one watch (gold) worth 50/- & some chains & earrings & pd. the shopkeeper. Chandoo came from Cuttack this morning. He had been to office also. B.B. also went to Mohi's place to see Mohi's daughter, son-in-law & Hari off for Assam at night. He dined there. I had a game of billiard & got it. Issued some cheques in office.

॥ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৪ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

In the morning went to Caledonia Dock. Mr. Taylor passed 29 sleepers (teak) of B. N. Rly. order. B.B., O.K.G. & Kisory Babu & Chandoo were there. Mohi left for JsG. or Bilaspur today. Gave three blank cheques on Hongkong Bank to Hari to meet urgent demands. Went to Court & sat on bench with O.K.G. and disposed of 21 cases (local act) & one postponed. Then went to office & wrote out some cheques in payment of Cuttack hundis, viz., Rs. 2000/- Rs. 1500/- & Rs. 1000/-. Mohi took Rs. 10,000/- today (2,000 in silver, rest in notes). I had to draw Rs. 6,300/- from Bank of Bengal and Rs. 2,500/- Asansol & Rs. 1,200/- drawn from Bengal Bank three days ago. This makes 10,000/-. Chandoo's agreement signed by B.B. & Chandoo today. Lost a game of billiards at Club with Dass. B.B. treated to a cup of tea, eggs. B.B. wanted to be very familiar & friendly with me from yesterday. He must have got some new plans to tackle me.

॥ ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৫ ফাগুন বুধবাৰ ॥

In the morning went to Bhairab Babu's place with O.K.G. & then to Mr. Gasper's where bought a horse (iron grey) for Dr. G. C. Bezbaroa @ Rs. 150/- Then to office & did lot of office works. Thence to India Club, had a game of billiard with Haroon, got it. B. B., O.K.G., K. M. Sing & Chandoo & Bhuban were there. B. B. treated us to tea & biscuit. B.B. very friendly & familiar. B. B. made bandobust with Dinonath Pande re : Saboi grass & I helped him in that. B. B. very familiar & kind & promised to give me a billiard table at Rs. 1,200/- not exceeding, soon after he completes taking the lease of Bastra forest. Chandoo left for Cuttack with three thousand & odd. Khirod Babu's power has been cosiderably curtailed & Chandoo made independent. Chandoo advised me to advise K. C. Ray to resign. I declined.

॥ ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৬ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning, went to Sodepur with B.B., Bhuban, O.K.G. & Mr. Taylor to see the glass factory. Returned at about 1 P.M. to office direct. Thence to home & took breakfast & again at 3 P.M. went to office. Did lot of office work. Thence to Club, but played no game of billiard.

॥ ১৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৭ ফাগুন শুক্ৰবাৰ ॥

Morning went to Shibpore yard with B. B., O. K. G. & Bhuban & saw E. B. S. passing our timbers strictly. Before this went to O.K.G's printing house and gave কামত কৃতিত্ব advertisement to be printed. B. B. left for Bilaspur today, on his way to Howrah Station in the carriage. In presence of Bhuban he proposed that Bhuban should put up upstairs with B. B. at 38 Dobson's house and that I & Bhuban must be friendly & Bhuban must dine at our table with us & that Bhuban's brother should stop at the new office house. I protested against the charge that I make ফেৰিয়া-ফেৰি with Bhuban. The proposal of allowing Bhuban to stop upstairs is ... . I would never & cannot allow it. Then went to office & got a cheque for Rs. 15,000/- from J. S. Co. & deposited in Bank of Bengal. Did

other office work & then gone to Club, where had a game of billiard with Dass & licked him. At night went to Savoy Hotel & witnessed Roberts (the Champion) playing another there. The admission ticket Rs. 3/-; returned at 1 A.M.

॥ ২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৮ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Morning went to Dick & met O.K.G., who wrote out my letter to B.B. re : opposing his proposal to put Bhuban upstairs & posted the letter to B.B. Sent early in the morning Miss Daisy, the nurse, to her place by Gharry. Went to office & did office work. Drew Rs. 100/- from Bank of Bengal for petty expenses. Went to India Club, had two games of billiards with Jiten Babu & ... respectively; both were defeated by me. Babu Pramatha N. Pramanick gave me some Burmah cigars left by his diseased brother Manmatha. I am thankful to him.

॥ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ৯ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Morning to New Market & Jnan's place. Evening to Jnan's place & out with him for a drive. The horse gave lot of trouble.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১০ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Morning to Shibpore JD with O. K. G. and attended teak timber passing by E. B. S. Rly. passing officer. To office then & did office work. Then to Club, where had two games of billiards & lost both. The white horse gave lot of trouble. Yesterday O. K. G. brought the horse for Dr. G. C. B. from Gasper & stabled him in his stable & fed.

॥ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১১ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

Morning to Shibpore yard & attended with O. K. G. & K. M. Sing, Mr. Taylor of Burn & Co. in his inspection of our timber. Ramoo servant is pd. Rs. 14/-, his pay for February & Rly fare from Howrah ... to Bilaspur & back to Howrah. He is given a month's leave. Then to office, did office work. Bought a harness for Dr. G. C. B's horse @ 26/- and buckets, etc. Then to the Club. Thence came back home & saw Mr. Lawrie of the Port C. at his place & pd. him Rs. 100/-. With him went to Hotel Cecil & had a game of billiards with him & beat him.

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১২ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Went to office & read a letter by B. B. to me & Otool Babu, saying that he has stopped my drawing money from Bank of Bengal & Hongkong Bank & only left the National Bank, it being Teak Dept's. Also accounts of teak dept. with his letter to O. K. G. criticizing it and casting reflection upon my honesty & management of it in a most ... unjust way. I was thunderstruck to find him treating me like this. This is his first blow to crush me ! My head reeled & could not remain in office & left it.

॥ ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৩ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

B.B. wrote me (2nd blow) replying ... ... re. my letter objecting Bhuban staying upstairs. He wrote me saying I must vacate the ground floor of 38 Dobson's Road house for the use of his nephews & relations & I must be confined to 2nd story entirely & the office house to be reserved for him & his guest & one of the kitchen room for their cooking. This 2nd blow staggered me. ... Bank of Bengal & Hongkong Bank dishonoured my cheques acting upon the instruction of B.B. ...

॥ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৪ ফাগুন শুক্ৰবাৰ ॥

Gopi arrived from JSG today with a letter from B.B. advising & insisting me to vacate the ground floor as advised in his yesterday's letter & to vacate the kitchen room. I refused to do it. The worst has come & I am a ruined man ; ৰক্ষক has become my ভক্ষক. I am unnerved. God help me !

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৫ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Bhuban's brothers with Dharm arrived. I did not accommodate in the main building as advised by B.'B.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৬ ফাগুন দেওবাৰ ॥

B. B. wired me & to OKG to act according to his instruction in accommodating Bhuban's brothers. I kept silence & OKG wired him asking him to come & arrange. I passed the whole day in misery & trouble.

॥ ২৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৪ ১৭ ফাগুন সোমবাৰ ॥

B.B. did not come as expected. He wrote to OKG proposing arbitration, consisting Bhairab Babu, Bama Ch. & OKG. Dr. Bezbaroa removed to 35 Golabari Rd. house, taken for six months @ Rs. 30/-.

॥ ১ মাৰ্চ ১৯০৪ ১৮ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

B.B. sent me a threatening telegram asking to act as he advised. I cannot do so. I am passing the whole day miserably.

Appointed a new syce for white horse as the old one wanted to leave.

॥ ২ মাৰ্চ ১৯০৪ ১৯ ফাগুন বুধবাৰ ॥

O. K. Ghose wrote a letter to B.B. at Jsuguda requesting to postpone the matter till his coming & undertaking to arbitrate & bring amicable settlement bet. us.

Morning to Shibpore Yard. Evening to India Club.

॥ ৩ মাৰ্চ ১৯০৪ ২০ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning to New Market with OKG. At office OKG received a letter from B. B. saying that he wd. refer the matter to arbitration consisting of OKG., Bhairab & Bama Ch. & OKG must act as his intimate friend, on whom the charge of managing his properties will devolve after his death.

Aruna laid up with fever.

॥ ৪ মাৰ্চ ১৯০৪ ২১ ফাগুন শুক্ৰবাৰ ॥

Ananda, cook, returned this morning from his home. Dismissed the Musalman boy, Ramjan, by paying his salaries including today. Bhuban left for Jsguda with Rs. 15,000/-.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯০৪ ২২ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Morning to Lalbazar to hair cut. Then to Chandney and brought a box of cigar @ 2/-. Then to OKG whom I pd. Rs. 80/-, the balance of the price of Dr. GCB's horse to be pd. to Mr. Gasper. Then to Dr. GCB's place. Then after breakfast to office with OKG who recd. telegram after telegram from B. B., in one of which [OKG] is to send steel trunk shop books positioning today to Jsg. They are sent by Chota K. Babu. Aruna is free from fever. The vaccinator vaccinated my infant daughter this morning. Evening storm & rain heavy.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৩ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Had been to Steamer party of the India Club with OKG. KMS returned evening. Jnan left for Cuttick tonight & I saw him off at station.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৪ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Morning, arranged some of my letters written to me by B.B. from 1895, after breakfast to Shibpore Jd with OKG, whence OKG went to office, crossing the river, leaving me. I attended Mr. Keating of O. R. Rly & showed him our stock. He promised to come tomorrow & pass E. B. S. passing officers were passing teak timbers in our Jd. Then went to office, did office work. At 3 P.M. went to India Club & had tea & two games of billiard—one lost. Evening, assorted letters as did in the morning. Wrote to S. N. Bezbaroa approving his daughter's proposed marriage with Gouridatta Pandit, who saw me in office.

॥ ৮ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৫ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

Morning to Shibpore and attended Mr. Keating of O & R Rly who has come to take teak timbers. Came back home & took my breakfast at 1.30 P.M. Then went to office & did office work there. At 4 P.M. to Club.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৬ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Morning at 8 A.M. to Shibpore yard with OKG to attend Mr. Keating. Came back to take breakfast & again went to Shibpore & attended Keating, whom I persuaded to pass at least 22 logs as he never wanted to take any logs from us. Then went to office & J. S. & Co. Sent two blotting pads for Keating & Cardrew to yard, where they were passing our timbers as Jardine Skinners & attended by Kisory Babu.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৭ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning assorted B.B.'s letters to me. Evening also same job. Noon to office & worked there. Then to Club & had two games of billiards & both lost.

Bhowani came with Sarat Babu from JSG with B.B's instruction to take all acctt. books papers &c. Sarat left again with some.

॥ ১১ মাৰ্চ ১৯০৪ ২৮ ফাগুন শুক্ৰবাৰ ॥

Morning assorted B.B.'s letters to me & arranged them. Went to office, did office work. Then to I. Club & had a game of billiard & won it.

॥ ১৪ মাৰ্চ ১৯০৪ ১ চ'ত সোমবাৰ ॥

B.B. arrived from Jsguda with Bhuban. He did not speak with me & did not breakfast & dine at mine, only took tea. My wife tackled him for ill treating me & pressed him to settle with me. He talked with my wife in a rude manner. His old ... , it is evident, did not leave him.

I had been to office & did office work. I went in a tecca gharry.

॥ ১৫ মাৰ্চ ১৯০৪ ২ চ'ত মংগলবাৰ ॥

I attended Howrah Bench with OKG who at first gone to office & then met me at Telkolghat & then sat on the bench. Then I went Club & did not go to office. I felt very miserable at B.B's treatment & thinking about my future & past. B.B. with Bhuban went to Chandernogore.

Mr. C. D. Stewart returned from Bettiah.

॥ ১৬ মাৰ্চ ১৯০৪ ৩ চ'ত বুধবাৰ ॥

B.B. returned with Bhuban from Chandernogore and went straight to office. I went to office in a tecca gharry. Felt very miserable whole day. B.B. did not breakfast & dine at home. At night I opened out my mind to B.B. & charged him for his unkindness, &c. that he is going to ruin me. He was convinced and promised that no injury will be done to me & that he will settle my affair & justice will be done.

॥ ১৭ মাৰ্চ ১৯০৪ ৪ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Kisory Babu, Otool Babu spoke to him at Shibpore Jd. about me & to settle our differences by fixing definitely my interest and make every-thing pucca. He promised to do so & requested both of them to take the matter in hand. B.B. assumed friendly attitude towards me. Bhuban is, it appears, getting angry with B.B. for his becoming friendly with me.

॥ ১৮ মাৰ্চ ১৯০৪ ৫ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

B.B. met Otool Babu & K. M. Sing at Otool Babu's place re : my affair & gave in writing in form of notes stating the points to be settled. Bhuban, it is evident, is angry & mortified at B.B's friendly & favourable attitude towards me for promising to settle amicably with me. What an enemy I have got in Bhuban, the chap whom I was helping from the day of his coming to Cal. God is my only help.

B.B. took me & Kisory Babu to Temple Bar Hotel & gave dinner.

॥ ১৯ মাৰ্চ ১৯০৪ ৬ চ'ত শনিবাৰ ॥

B. Borooah left for Jsguda by today's mail. He took Bhuban with him to pacify. I am afraid my intimate & wellwisher Bhuban in conjunction with the other of that description at Jsguda, I mean Mohi, will try their best to prejudice B. B. & injure me & to see that B.B. & I do not come to amicable settlement. God help me. I saw B.B. off at Howrah. I had been to see Warren's Circus tonight, I was pleased.

॥ ২০ মাৰ্চ ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Had been to Shibpore yard with O.K.G. & met K. M. Sing there. B.N.W passed timbers 205.

॥ ২১ মাৰ্চ ১৯০৪ ৮ চ'ত সোমবাৰ ॥

Went to office & did office work.

Alijan, Musalman coachman, left for home; in his place another appointed. Pd. 7-11-9 pay & balances as reward pd. to Batcha, i.e., Rs. 10/- pd.

Bought one ream 28lb double crown paper for সাধুকথা @ 5/4/- & sent to press.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯০৪ ৯ চ'ত মংগলবাৰ ॥

To office & did office work.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯০৪ ১০ চ'ত বুধবাৰ ॥

To office & did office work.

॥ ২৪ মার্চ ১৯০৪ ১১ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

To office & did office work. Hitendra Babu's son's Bhat ceremony today. I did not go but sent Prajna there at night. Aruna sick—cough.

॥ ২৫ মার্চ ১৯০৪ ১২ চ'ত শুক্রবাৰ ॥

K. N. Tagore arrived from Benaras this morning & came to our place first on his way to Jorasanko. He wanted the use of my gharry this afternoon.

Aruna better.

॥ ২৬ মার্চ ১৯০৪ ১৩ চ'ত শনিবাৰ ॥

Morning K. N. Tagore came & breakfasted with us. He could not rejoin his post, as another man was already arranged by Mr. Geake prior to his appearance. So he will have to wait till the expiry of his leave. I lent him my carriage & horse, this morning. Bought with O. K. G. a patent leather harness from Radhabazar for the walers @ 32/-. Did lot of office work at office. Then to the Club, had a game of billiards & got it. Then home. Dr. Bezbaroa's new syce ran away today.

॥ ২৮ মার্চ ১৯০৪ ১৫ চ'ত সোমবাৰ ॥

Had been to office & did office work.

॥ ২৯ মার্চ ১৯০৪ ১৬ চ'ত মংগলবাৰ ॥

B.B. arrived from Jsg. today with Bhowani. He behaved with me in a friendly way. I with O. K. Ghose attended Howrah Bench today & disposed of an assault case & 11 local act cases. Then back again to office & was there till 6 P.M. Thence to the Club & had a game of billiards & got it. Then came home back with B.B. & felt very bad, indisposed.

॥ ৩০ মার্চ ১৯০৪ ১৭ চ'ত বুধবাৰ ॥

Bhowani talked to me about B.B's love & affection even now towards me, and his anger towards Harinath, whom he wanted to leave me. He spoke to me about Khirod Babu's meanness & vile tendency & flattery to B. B. & his relations. Khirod did ... ... of Gopinath Borooah one day & at the feet of B.B. at Jsguda & Khirod spoke of lot of things in a bad way about me & slightingly & abusively about me. He said I & O.K.G. are jealous of Khirod & that he did not mention my name in his preface to *Amis-o-Niramis* as I was nobody and thereby he wd. have introduced me to Tagore family. He disavowed my help in securing Swarna to him. Bhowani says Khirod is .... I am really ashamed of my old friendship with Khirod. Otool Babu, Kisory Babu had talk with B. B. about settling with me at the I. Club this evening. I do not know the result yet. However, I hope for the best. Our office Brownberry sent to Dykes for cutting & setting the tyres.

॥ ৩১ মার্চ ১৯০৪ ১৮ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Otool Babu & Kisory Babu told me the detail of their conversation with B.B. re : me & the settlement of my affair.

B.B. will give O. K. G. Rs. 15,000/- to buy me a house for my separate accommodation & Rs. 175/- from Sleeper Dept. for my allowance and -/3/6 share in teak. -/3/ 6 to O.K.G, -/3/ to K. M. Sing, -/6/ to B.B. and a carriage & horse to me. The teak Dept. paper has been given to Dignam for drawing. Thank God He has saved me. I am sincerely grateful to O.K.G. & K.M.S. for their help. I won't forget it. Harinath purchased the steel trunk stock @ 800/- and gave a hatchitta.

॥ ১ এপ্রিল ১৯০৪ ১৯ চ'ত শুক্রবাৰ ॥

Sent the Baywaler pair of horses to C. D. Stewart at B. B's request. I feel for the loss of the pair ! But can't help him. Things come & things go this way.

Dismissed the white horse syce today paying him including today's pay & kept Purnamashi in his place, as he did not go with the red horse. The other syce gone with the red horse. The Musalman ...

॥ ২ এপ্রিল ১৯০৪ ২০ চ'ত শনিবাৰ ॥

K. N. Tagore saw me this morning. I told him something about my differences with B. B. This is the first time I opened my mind about it to my Jorasanko relations. He was very sorry

to hear it and advised me to settle the matter amicably to save public scandal. Evening, went to I. Club & then to Overtone Hall to see gymnastics in aid of Japs. Returned from there at 11 o'clock night.

॥ ৩ এপ্রিল ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Had been to India Club.

॥ ৫ এপ্রিল ১৯০৪ ২৩ চ'ত মংগলবাৰ ॥

Daisy nurse left my service. Commenced taking tea at Lall Bazar Shop with OKG. K.M. Sing & Harinath clubbed from today.

॥ ৬ এপ্রিল ১৯০৪ ২৪ চ'ত বুধবাৰ ॥

In the morning went to Jorasanko in a ticca gharry & fetched K. N. Tagore to Ballygunj & saw Mr. A. Chaudhuri & then Prasanna Devi & Priyambada and saw the house for sale there. I liked the house, a one-storied house, 1 bigha & 14 cattas land, value Rs. 13,000/-. I requested Priya to negotiate with the landlord for me. She & her mother consented. I promised to see them on Friday and promised likewise to Chaudhuri.

Attended India Club anniversary meeting.

Ramoo servant returned from his home.

॥ ৭ এপ্রিল ১৯০৪ ২৫ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went in the morning to Lalbazar to cut hair. Thence to office & left office at 5 P.M. for the Club. At office Mrs. Priyambada Banerjee's man saw me re : the Ballygunj house. I promised to call there tomorrow.

My grey horse sold at Messrs Cook & Co. for Rs. 50/-. Dismissed Purnamashi syce & Hindoo coachman & pd. them.

॥ ৮ এপ্রিল ১৯০৪ ২৬ চ'ত শুক্রবাৰ ॥

I failed to keep Ballygunj going engagement as O.K.G. quite unwilling to let me shift to Ballygunj. Purnamashi syce & the Hindoo coachman dismissed today. Gouridutt's marriage with Srinath Kokaideb's daughter settled today. Gouri Dutt wanted Rs. 50/- for expenses. The marriage taking place 1st of May next. Harinath will have to take him to Golaghat.

॥ ৯ এপ্রিল ১৯০৪ ২৭ চ'ত শনিবাৰ ॥

Nandokisore went to Jsguda with money.

Went to office with O.K.G. Then to 2 Lall Bazar, then to I. Club. On coming back home at 6 with O.K.G. his children were caught by a severe storm on the Bridge. We narrowly escaped a disaster.

॥ ১০ এপ্রিল ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Pd. Harinath Rs. 40/- to pay Gauridutt Misra for his expense. This is my marriage contribution to S. N. Bezbaroa's daughter.

॥ ১১ এপ্রিল ১৯০৪ ২৯ চ'ত সোমবাৰ ॥

Nandokisore returned from Jsguda. I went to office with O.K.G. & Bamachurn, who came from Asansol, in a ticca gharry. Did office work & then home. Drew a cheque for Rs. 600/- on National Bank for payment, a cheque for Rs. 40/- on Bank of Calcutta to pay house rent of 2 Lallbazar shop. Had a game of billiards at the club with Behary Babu & got it.

॥ ১২ এপ্রিল ১৯০৪ ৩০ চ'ত মংগলবাৰ ॥

Office closed today. But O.K.G. alone attended it mainly to receive payment from Dinonath Pande. But the fellow did not turn up & pay. I went after breakfast in a ticca gharry to Jorasanko to meet K. N. Tagore. He said the negotiation for loan is settled @ 8/- p.c. Then went to office & found O.K.G. working. Thence went to Club & had 4 games of billiards & got two, lost two. Thence walked home.

॥ ১৩ এপ্রিল ১৯০৪ ১ বহাগ ১৮২৭ শক বুধবাৰ ॥

Early in the morning went to Jorasanko with Prajna in Khiti Babu's gharry sent to fetch us there to attend 1st Boisakh ceremony. Met many people there and came back. Went to office, did office work. Deposited Rs. 285/- in Hongkong Bank ; of this Rs. 200/- is my wife's & 85/- Harinath's. Went to Club & had two games of billiards—one got, one lost. Pd. J. S. & Co. Rs. 25,000/- cheque of Teak. Dr. Bezbaroa dined at ours Bihoor invitation. I hope & pray to God this new year will be favourable to me & God bless me.

॥ ১৪ এপ্রিল ১৯০৪ ২ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning to Dock to O.K.G. who gave a letter

to Narsing Babu asking to sell his house @ 12,000/- or Cullen Place house to negotiate at 17,000/-. I sent the letter by our durwan. Narsing replied about the refusing to sell his house & the other to write to Cal. Bank. Thence to office. K. N. Tagore & H. N. Tagore accompanied us from 2 Lallbazar shop to Entally to Baruapisima's place to see houses for sale that didi saw 3 houses one for 17,000/-, one for 20,000/- & one for 23,500/-. Took tiffin at Baruapisima. Came back to Club & then home with O.K.G. Bought a ream of paper for my book.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯০৪ ৩ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Dr. Bezbaroa has been confirmed in his appointment of Food Inspector in today's Municipal meeting.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯০৪ ৪ বহাগ শনিবাৰ ॥

Went to office with O.K.G. Did office work. Thence to Club.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Afternoon to Club & had two games of billiard, one lost, one got. Pannalal took 10,000/- to Jsg. in silver.

॥ ১৮ এপ্ৰিল ১৯০৪ ৬ বহাগ সোমবাৰ ॥

Morning went with Bellan Das Babu & his son to his garden at Lillooah. B. Borooah all of a sudden arrived from Jsguda today with Bhuban & Satya Ch. Chatterji. We went to office together.

B. B. left for Cuttack tonight. There being a derailment of carriages in Howrah Station, the train was late & could start only at 2 A.M. in the morning.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯০৪ ৭ বহাগ মংগলবাৰ ॥

Tried my best with Otool Babu to secure (buy) a house for me at Howrah, but failed. So I decided to purchase the Ballygunj house near Mrs. Taradas Banerji's place. Otool Babu also advised me to do the same.

At 4 P.M. went with K. N. Tagore to Entally to see houses for sale. We did not like the houses at all that we saw. So going to Ballygunj has been settled.

॥ ২০ এপ্ৰিল ১৯০৪ ৮ বহাগ বুধবাৰ ॥

Morning, went with K. N. Tagore by train up to Paddapukur to go to Ballygunj. We had to walk a considerable distance and arrived at Mrs. Taradas Banerji's & then went to Hiran didi's with Mrs. Prasanna Bagchi and told her finally to settle the house for me. She was glad & promised to *Baina karo* for me. Thence walked back homewards via Koroia Road & took a carriage at C. Road & dropped K. N. Tagore at Dharmatolla-Chitpore junction & I buying a box of cigar came home. Then ticcawalla refused to come to Howrah; so I had to walk again from the bridge. Harinath left with Gouridatta for Golaghat via Chandpur.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১০ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

The Jhawtola [house] has been বায়না কৰা by Hiran didi for me in my name.

॥ ২৩ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১১ বহাগ শনিবাৰ ॥

Morning B. Borooah arrived from Cuttack. I left before his arrival to Ballygunj by train via Bhowanipur & returned through Koroya Rd. & Elliot Road train. I brought the *Baina Patra* from Hirandidi promising to send Rs. 99/-, the amount of Baina.

B. B. wanted to go & see the Ballygunj house with me & O.K.G. but I dissuaded, saying previous intimation to landlord is wanted. At night I spoke to B. B. to pay me Rs. 15,000/- in full as I will have to incur repairing expenses & for the house. He did not say anything.

॥ ২৪ এপ্ৰিল ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Morning with B.B. Bhuban & O.K.G. went to Shibpore, Afternoon Mrs. to Jorasanko in K. N. Tagore's carriage & me to India Club.

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৩ বহাগ সোমবাৰ ॥

To office with B.B. & there till 6 P.M. Thence to the Club, thence home late at night walking.

॥ ২৬ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৪ বহাগ মংগলবাৰ ॥

Went to office, from there to Howrah Court to sit on the Bench with O.K.G. by crossing the river. We had very tedious work to do today till 5 P.M. Could dispose of only one case. O. K. G. from there came to see B. B. at 38 Dobson's Rd. I recrossed & went to shop & took tea. Thence to India Club. Thence with Cohen to his place 10 Chowringhee Lane & dined & returned home at 10 P.M.

Mohendra & Bolai of shop absent.

॥ ২৭ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৫ বহাগ বুধবাৰ ॥

Sent Rs. 99/8/- to Hirandidi per Nandokishore today as the money for বায়না of the Ballygunj house. Dr. Bezbaroa's plague allowance Rs. 150/- confirmed by the M. meeting today.

Bolai came to shop today. Mohendra absent. Recd. wire from Harinath from Golaghat informing his safe arrival. B. Borooah with Bhuban left for Bilaspur Jsuguda today with Satya Ch. Ch. ... ..., their clerk, whom I for the first time saw dressed in European clothes & a hat. Chandoo left for Cuttack tonight. Saw B.B. off at Howrah Station, and to office with O. K. Ghose & Chandoo. At office a fortune-teller told me as follows : "Your trouble commenced from 1901, ... ends by the end of April 1904. Your enemy is a person like your brother; he wanted & is trying to injure you & oust you from partnership & home, but will fail. Within 45 days from date you will get some money. Your life 75 years. Your wife sick. You will be very rich although not now. Your mind is straight & পেটত কথা [নবয়]", etc.

॥ ২৮ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৬ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning, at about 9 the maid-servant came on crying & we (self & wife) ran upstairs found infant Baby blue & livid as if going to die. Wife commenced crying, I sent for Lady doctor, DaCosta, who came & attended. 4/- to her. Dr. Bezbaroa came at noon & prescribed. I could not go to office. Baby not improving. Sent for Dr. K. N. Das, who came in the evening & prescribed. Soon after he left, the baby was subjected to another attack. Sent for Dr. Das again who was at O. K. G. then & Dr. Bezbaroa. They in consultation with Dr. Satya, who came with Dr. Das prescribed but advised to call Dr. Nilratan Sarkar, who came at 12 night & prescribed & took Rs. 32/- plus gharry hire. Dr. Bez slept here. I & wife পৰ দিয়া whole night.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৭ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Chota Baby is better today. But I did not go to office.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯০৪ ১৮ বহাগ শনিবাৰ ॥

I attended office today. In morning Kisory Babu & O. K. Ghose called & enquired about my child. Nandokisore left for Jsguda with money today.

॥ ১ মেই ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Went to Chandney & Dharamtolla & my hair cut.

॥ ২ মেই ১৯০৪ ২০ বহাগ সোমবাৰ ॥

Morning went to Balygunj & saw Hiran Didi who assured me that I will get the document of the house I am going to buy shortly. She told me that Swarna Pisima's jewellery worth 4,000/- stolen and Suren's wife got chicken pox. Went to office with O. K. Ghose. I received Rs. 26/- for my household expense from O. K. G. today as follows :

400/-
Less 133/-
Rs. 267/-

Coach	12-0-0
3 Syces	24-0-0
Durwan	10-0-0
Punkhawalla	7-0-0
3 horses' food	75-0-0
Oiling harness	1-0-0
Shoeing	4-4-0
	Rs. 133-4-0

Went to Club & had a game of billiard with Behary Babu & lost. Recd. wire from B. B. Purpose enquiry about my child.

॥ ৩ মেই ১৯০৪ ২১ বহাগ মংগলবাৰ ॥

To office with O.K.G. Did office work.

Bought a derby sweep ticket thro' Mr. C. D. Stewart among O.K.G. K. N. Sing & myself paying Rs. 3-5-3 each. Our non-de-plume is "Royal Teak" and it is bought in the name of Funoo, Otool Babu's 2nd son. God bless us & pray to Him that we draw the prizes. Telegraphed to B. B. in reply to his enquiry re. my little baby. Went to Club & lost a game in Billiard.

॥ ৪ মেই ১৯০৪ ২২ বহাগ বুধবাৰ ॥

I with Ritoo Babu went to Belgachia to Manisha's place & was entertained.

Pd. Hurris the painter Rs. 5/- in advance for an oil painting portrait of mine. He took my Bromide enlarged photo from the wall for model. Finished an article. Reply to *Weekly Chronicle's* attack on Assamese & posted to Tezpur to Padma N. Borooah for *Banti*.

B. B. arrived with Bhuban from Jsg. unexpectedly. He did not ask a word about my little baby's health ! ... He rebuked Kisory Babu for asking for commission for Teak Dept. for securing 10,000 sal sleepers order from Port Comr. B. B. refused to pay & said lot ...

॥ ৫ মেই ১৯০৪ ২৩ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Golock arrived from Assam.

॥ ৭ মেই ১৯০৪ ২৫ বহাগ শনিবাৰ ॥

To office. B.B. made me write some letters there. B.B. settled with C.D. Stewart to bring sleeper acct. to Cal. under C.D.S. directions. Otool Babu & Bhuban supervisor. Kanai Babu accountant @ 75/-.

॥ ৮ মেই ১৯০৪ ২৬ বহাগ দেওবাৰ ॥

Went to Ballygunj. Hiran didi advised me to get the documents of the house through J. C. Dutt from Haniff's attorney Priya Mullick. B. B. left for Jsg. Baby very ill. Dr Amar came & saw. B. B. removed his boys to Harinath's room & thus ousting him without consulting me. He never enquired of my little baby & never saw her, who is dangerously ill. ...

॥ ৯ মেই ১৯০৪ ২৭ বহাগ সোমবাৰ ॥

Dr. Amarnath Mukherji treated my little baby. She is not improved at all. Dr. Amar told me that probably the child won't live. Then my wife sent for Nilratan, who was not to be found, being away from Calcutta. Then my wife advised calling Binod Lal Kobiraj. Dr. Bez went to call. He came & gave medicine. Baby marvellously improved & slept well at night. I did not go to office today. Went to see the Joragirja house for sale with Dr. Amar. I liked the house. Dr. Amar with his daughter & mother Dhira didi called in the evening.

॥ ১০ মেই ১৯০৪ ২৮ বহাগ মংগলবাৰ ॥

I went to office with O.K.G. & thence to Howrah court & tried that postponed bigamy case. It took about 3 hours & then postponed again till Friday next. Baby better. Went back from office to Club—had a game of billiard & got it. Met J. Ghosal, told him about Ballygunj house papers. He promised to help me in getting the papers. I & O.K.G. saw J. C. Dutt & gave him the Ballygunj house *Baina* paper & requested to get the papers from Priya Mallik, Haniff's attorney. Little Baby better today. But Binod Kobiraj came & prescribed.

॥ ১১ মেই ১৯০৪ ২৯ বহাগ বুধবাৰ ॥

Morning, went to see the Joragirja house & saw the proprietor, who wanted 18,000/-, Eighteen thousand, for the house. I offered Rs. 14,500/- & came back. Mrs. Lewis with a nurse called. We declined to keep the nurse. Baby very ill today. Went to office & did office work. Wife wrote to me to office saying baby very ill. I saw Binod Kobiraj & requested him to come. I came early home. Kobiraj came. Baby improved. Manisha with Sunita came. A wet nurse was brought who wanted Rs. 16/- pay & 20/- reward & Rs. 80/- when to let her go at the end of the term of her service & ornaments, etc. I agreed & paid her 3/- carriage fare. She promised to come after 5 days. Binod Babu came & prescribed & took 8/-, today's yesterday's fee. Bought a ream of paper for my book.

॥ ১২ মেই ১৯০৪ ৩০ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to office with O.K.G., Bhuban & Rambrahma Chatterji, who arrived from Jsg. From office to J. C. Dutta but could not meet him again. At 5 went to J. C. Dutta attorney with O.K.G. and made him write to Haniff to deliver to my attorney J. C. Dutt the papers relating to 47 Jhawtolla Road, agreed to sell me. Baby better today.

Commenced translating into English my book কামত কৃতিত্ব।

॥ ১৩ মেই ১৯০৪ ৩১ বহাগ শুক্রবাৰ ॥

Went to office with O.K.G. & Bhuban from there to Howrah Cuchary with O.K.G by crossing the river. Tried & discharged the accused in the bigamy case. Thence recrossed to Cal.—got wet on the way, there being rain. I went to Club & O.K.G. to office, had a game of billiards & got it. Thence we (O.K.G., Bhuban & myself) had to walk home in rains & muds as no tecca gharry was available. Baby better today.

॥ ১৪ মেই ১৯০৪ ১ জেঠ শনিবাৰ ॥

Kobiraj called & saw my little baby this morning said she was improving. I pd. him 4/-, altogether 16/-. I had to pay doctor Nilratan on the day he called Rs. 32/-, Lady doctor 4/12/. Kedar Babu (not pd. yet) Rs. 8/-, Amar doctor for gharry hire Rs. 7/- and his fees Rs. 12/- for three days to pay yet for medicine, & wet nurse gharry hire & other gharry hire would amount to not less than Rs. 25/-.

B. B. wrote me today officially to surrender all my bankbooks & counterfoils of Cheque books from 1895 till end of 1903 and wrote to Otool Babu threatening that he wd. take steps against me. I replied that I have given the books I had to O.K.G. today & possess none & that he is trying again to revive our old fricture (?) unkindly & uncharitably.

॥ ১৫ মেই ১৯০৪ ২ জেঠ দেওবাৰ ॥

Harinath arrived from Assam today with Gouridutta.

॥ ১৬ মেই ১৯০৪ ৩ জেঠ সোমবাৰ ॥

Went in the morning to Ballygunj & saw the house & Mrs. Prasanna & Priya & requested them to ask Haniff to give me the papers at once. Went to office with O.K.G. & Bhuban. Saw J. C. Dutta after p.m. He asked me to see him next Saturday. Came home with O.K.G. by tram & hired gharry. Went in evening to Jorasanko in O.K. Ghose's gharry to attend Korta moshaya's Birth-day festival, eat & came back at 10 p.m.

I paid off Rs. 371/2/11, the balance of general cash I had with me, to O.K.G. & cleared. I took Rs. 500/- from teak to clear the above.

॥ ১৭ মেই ১৯০৪ ৪ জেঠ মংগলবাৰ ॥

To office. Pd. Harinath Rs. 200/- for shop capital today, drawing from Bank of Bengal. Sent 4 Govt. Pro. notes of Rs. 100/- to Hongkong Bank for sale at today's market rate. Came back home with O.K.G. Did a little translation of কামত কৃতিত্ব।

॥ ১৯ মেই ১৯০৪ ৬ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Thursday 19th May. Morning went to Ballyganj & saw Mrs. Priya & Mrs. Prasanna Devis & had a talk about Haniff's not giving me the documents of the house. Thence in company of the butler went & saw Haniff at his place & strongly requested him to give me the papers, which he promised to do on Monday next. Thence came home & went to office with O.K.G. & returned home in the evening. Gave Rs. 200/- to Harinath for purchasing things for shop from Calcutta Bank (Shop money Rs. 195/-, mine 5/-).

Kobiraj Binodlal Sen came & saw my little child who is not yet quite well. Bhuban told me, O.K.G & K. N. Sing lot of things relating to Khirod Babu & got disgusted to listen to those dirty things about him. Bhuban also told some adventures such as eating Musalman's চিক্‌কাবাব & curry exposed for sale for low class Musalmans. We were shocked to hear although we did not express it. Bought a timepiece Rs. 4/8/- on credit from Anando Ch. Ghose's & sent it as Santa's marriage gift.

॥ ২০ মেই ১৯০৪ ৭ জেঠ শুক্রবাৰ ॥

Mejama (Mrs. S. N. Tagore) & Sangya (Suren's wife) called this morning to enquire about my little child's illness. I went to office with O.K.G. & Bhuban. There I recd. a letter from B.B. in reply to mine re : giving him bank books. It was ... ... and annoying. I depend upon God, who will, I am [sure], defend me & ... ... I came home walking & partly by tram, K. N. Tagore saw me at my place & I offered him to take as partner in my Lall Bazar shop. He agreed in a manner & promised to let me know to-morrow finally. Cashed Rs. 400/- worth Govt. loan paper at Prasad Das, papers in name of my wife & gave Rs. 100/- to Harinath for shop capital.

॥ ২১ মেই ১৯০৪ ৮ জেঠ শনিবাৰ ॥

Morning went walking Colootolla & back. Saw Subal Ch. Dhar re. my brass blocks of books. He promised to give them to me on Monday next. Went to office alone. Gave 1 box tea & 25 copies of *Amis-Niramis* (5 bound together & 10 1st Vol., 10 II) for sale to Harinath. Ordered and asked Kisory Babu to send 4 tons of teak squares @ 125/- to Jowala Prasad. Appointed Jagabandhu Banerjee to Jorhat teachership on Rs. 40/- and Durga Mohan Das to Sibsagar post on 40/- & informed (wrote) G. Bezbaroa. Went to maidan with O.K.G. to see football & came home. Mr. A Chaudhury came to see my baby (sick) evening. I was not at home then. Appointed a wet nurse @ Rs. 10/- for my baby & pd. one month's pay in advance & Rs. 3/- expenses. Pannalal took money to Jsguda today.

॥ ২৩ মেই ১৯০৪ ১০ জেঠ সোমবাৰ ॥

Went to office & did office work. Pd. Harinath Rs. 100/- shop capital to purchase things. B.B. wrote & telegraphed to O.K.G. to turn me out of 38 Dobson's Road (of course in a quiet way) ... I won't leave my house until & unless he complies with the terms he promised to O.K.G. & K. N. Sing about me.

॥ ২৪ মেই ১৯০৪ ১১ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Morning—Went to Jorasanko, crossing the river & met K. N. Tagore with whom went to Jamini P. Ganguli at Beniapookur in a tecca gharry & saw a house for sale. Thence returned home at 12 noon & took breakfast and went to office, wherefrom to Howrah court to sit alone. O.K.G. did not go. There tried a case with Harimohan Bose & returned to office & gave a cheque to Gladstone Wythi. Thence went to J. C. Dutt office & made him write a letter to Priya N. Mullick, pleader, Alipore, to give the documents of Haniff re : Ballyganj house settled to sell to me. Thence to Club, thence home with O.K.G. Gour Laha asked me for dinner to-morrow. K. N. Tagore declined to join me in shop business.

॥ ২৫ মেই ১৯০৪ ১২ জেঠ বুধবাৰ ॥

Pd. Rs. 100/- to Harinath shop capital for purchases to be made. Went to Howrah court at 9 a.m. to sit as a juror. Had to wait till 3 p.m. & then sat & found the accused (pickpocket) guilty who got 4 years, 25 stripes & 5 years in police ... . Then went to India Club at 5 p.m. & thence to Gour Laha's place with Amar Das & dined at 9 with Gour Behari & two other Parsi gentlemen & ... . Returned home at about 11 p.m. Sent 4 Govt. papers to the Bank of Cal. for sale.

॥ ২৬ মেই ১৯০৪ ১৩ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to office & did office work.

॥ ২৭ মেই ১৯০৪ ১৪ জেঠ শুক্রবাৰ ॥

Early morning went to Sibpore and selected 7 JS teak squares for Joalaprasad to be sent to Dhajalenpur, Walking but returned in a tecca gharry. Went to office with Bhuban & did office work. Thence to J. C. Dutt's office. Dutt said he had not recd. the papers from Priya Mullick as yet nor any reply. I made him write a reminder. Thence came in tram & tecca gharry home after a game of billiard at the Club & winning it. My little baby not quite well.

॥ ২৮ মেই ১৯০৪ ১৫ জেঠ শনিবাৰ ॥

O.K.G. & I went to office separately. Rambrahma came from Jsg. to take Rs. 5,000/- in silver & took. Jardine did not pay any money this week. O.K.G. recd. a letter from B.B. per Rambrahma in which he wanted him to pay me Rs. 275/- from sleeper from the next June; for that he won't eat with me.

॥ ২৯ মেই ১৯০৪ ১৬ জেঠ দেওবাৰ ॥

Morning to Jamini's place & saw 4 houses. I liked three of them & asked to arrange. Returned at 1 p.m. Bhowani came from Jsg with B's letter to me, addressing "Lakshminath Babu" & "Yours faithfully", asking to vacate two rooms in kitchen. I declined.

॥ ৩০ মেই ১৯০৪ ১৭ জেঠ সোমবাৰ ॥

Shyamlal Banerji arrived from Raghunath Pali. He cooked his food in Durwan's place.

॥ ৩১ মেই ১৯০৪ ১৮ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Morning—went to Jorasanko walking. Saw K. N. Tagore and asked to lend for the shop Rs. 1,000/-. He promised and both came back to my place in a tecca gharry. Showed him the plot of land I propose to buy from O.K.G. He approved. From here he went to Santragachi.

॥ ১ জুন ১৯০৪ ১৯ জেঠ বুধবাৰ ॥

B. Borooah arrived from Jsguda this morning. Did not eat with me & speak to me nor to my wife or baby. From today the separation between us is almost complete.

I recd. Rs. 175/- from Sleeper Dept. & Rs. 100/- from teak.

Binodlal called this evening & saw my child, who is not yet cured. Binodlal is pd. Rs. 12/-, 3 days' visit.

K. N. Tagore saw me in the morning & agreed to join in Lalbazar shop business by paying 2,500/- in three brothers' name. I accepted it. He asked me to take loan from Bank of Bengal on Rs. 3,000/- worth Govt. paper. I enquired but recd. no reply. Today B.B. stopped speaking to me. Good !

॥ ২ জুন ১৯০৪ ২০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I learnt in the morning from O.K.G. that B. B. has given him a letter authorizing to pay me Rs. 12,000/- for my house. I declined to agree at that sum because his promise was Rs. 15,000/- and our understanding was such. I asked O.K.G. to inform him accordingly. B.B. with Shyam Babu went to Kalighat & did not go to office.

॥ ৩ জুন ১৯০৪ ২১ জেঠ শুক্রবাৰ ॥

B. Borooah gave a letter to O.K.G. today modifying his offer of Rs. 12,000/- to Rs. 14,000/- to me for buying my house. I found O. K. G. agreeing to it. So I had no alternatives but to accept it.

Had a talk with K. N. Tagore *re* : Rs. 3,000/-, he is willing to give me as a loan. He says he will settle it on Monday next.

Jitoo servant left for home tonight on leave. He promises to return in Sraban.

॥ ৪ জুন ১৯০৪ ২২ জেঠ শনিবাৰ ॥

In office & did office work. B.B. left for Asansol tonight. B.B. ... suspected me that I wanted to buy our landaulett through Dykes & Co. & expressed it before O.K.G. O.K.G. protested against this ... accusation. B.B. is getting ... . Went to Club & had three games of billiard & own all of them.

॥ ৫ জুন ১৯০৪ ২৩ জেঠ দেওবাৰ ॥

Went to Subal Ch. Dhar, pd. Rs. 4/- & brought one of the two blocks for my book. Bothan sent Rs. 200/- notes as loan @ 8/- p.c.

॥ ৬ জুন ১৯০৪ ২৪ জেঠ সোমবাৰ ॥

Morning went to find out a house for me to shift. Went to office & did office work. Had a discussion with O.K.G. re : the Rs. 14,000/- to be pd. to me. I, K.M.S. & O.K.G. met at the New Market & decided upon buying Govt. paper for the sum in the name of my wife. H. N. Tagore sent me two more Govt. P. notes as loan. I will have to give a handnote with yesterday's 200/- in name of Mrs. H. N. T.

॥ ৭ জুন ১৯০৪ ২৫ জেঠ মংগলবাৰ ॥

B. B. arrived from Asansol. Mr. C. D. Stewart had a talk with O.K.G. re : differences

bet. me & B.B. He wanted to know the cause & my position, but O.K.G. impartially & rightly & guardedly told him something in a general way. C.D. regretted the situation & hoped that it ought to be patched up.

Morning with K.N. Tagore went to see garden house belonging to B.N. Banerji & saw them. They recd. me heartily. Miss Banerji invited me to dinner tomorrow but I thankfully declined. The rent of the house, they said Rs. 70/-. I declined to take. Saw many other houses.

Went to Bench & tried a case with O.K.G. & postponed it to 21st June Tuesday, O.K.G. asked B.B. to give me a gharry & horse as promised. B. B. said he did not promise & told he, O.K.G. misled & B.B. promised to tell him finally tomorrow.

॥ ৮ জুন ১৯০৪ ২৬ জেঠ বুধবাৰ ॥

Morning, went to see houses for me but not successful.

Went to office. Did office work. Had been to Prosad Das Boral & sold Govt. $3\frac{1}{2}$ p.c. paper @ 2/3/- discount. Wrote out & sent a hand-note dt. 6.6.04 to Bothan (Sorojini) for Rs. 400/- @ 8/- p.c. and sent her the balance of the papers in the way (?) of interest 4/12/9. At about 8 night I came home & spoke to B.B. to give me carriage & horse as promised. He said he never promised. Kisory & Otool Babu must have informed wrongly, he said. There some hot words ensued. He courted discussion & quarrel. I refused & returned on his assuring me that if Kisory & O.K.G. say that he promised then, he wd. give, otherwise not. I felt very excited & miserable at his ... conduct. May God save me from this man!

॥ ৯ জুন ১৯০৪ ২৭ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

The house at Salt Gola Lane is not available. B.B. proposed to O.K.G. to go to Ballygunj with me & see the house. I pd. earnest money to buy. We went from office then at 2 p.m. B.B. & O.K.G. saw the house & liked it. Thence we went to Haniff's house, but failed to meet him. Met his manager. B.B. proposed to occupy the house at once without caring for the title deeds & other documents to be drawn. He exposed himself to us by showing his anxiety thus. The meaning we understood. Thence returned to Nandogopal Neogy, the attorney to Haniff. Thence to J. C. Dutt who, if I am bent upon occupying the house, advised to take a letter from Haniff and then do it. B.B. spoke to me today & showed friendliness & gave me tea & toast at the club.

॥ ১০ জুন ১৯০৪ ২৮ জেঠ শুক্রবাৰ ॥

Morning, went to O.K.G. & got a draft of letter to be given by Haniff to me for the occupation of the Ballygunj house. I wanted to go to Ballygunj, but could not, there being rain. B.B. asked me to accompany him to office in his tecca gharry. I did so. B.B. & Bhuban came early from office to arrange for Bapurao, who is coming tomorrow. B.B. proposed to me to go to Waltair & take charge of Jeypore forest work. I replied, "I will let you know after consideration." I recd. back from Cal. Bank the 400/- Rs. worth Govt. papers with objection for sale.

॥ ১১ জুন ১৯০৪ ২৯ জেঠ শনিবাৰ ॥

Morning went to Colootola to bring the 2nd. brass block of my book & brought it & pd. Rs. 3/8/- altogether with the first one 7/8/-. Returned in a tecca gharry & pd. Re. 1/-; got wet in rain. Bapoo Rao came & stopped at ours this morning. Gopi cooking B.B's food at the room near the Bel trees. Went to office in a tecca gharry & pd. -/12/- came back by tram & walking from the Club, where I lost a game of billiard.

Bhuban & Kisory Babu went to Krishnagore to submit tender.

Bapurao arrived from Bilaspur.

॥ ১২ জুন ১৯০৪ ৩০ জেঠ দেওবাৰ ॥

Went to Ballygunj. Saw Priya & her mother. Thence came to Haniff's place, who refused to see me keeping me waiting for 2 hours.

॥ ১৩ জুন ১৯০৪ ৩১ জেঠ সোমবাৰ ॥

I went to office & Jardine Skinner, where I arranged for specificaion of 15 & XXD for Port Comr. Then saw, in the afternoon, J. C. Dutt & instructed him to write to Haniff to give me the papers of the house at once; or I would proceed legally against him. Came home with O. K. G. in his gharry. Wrote to Mrs. C. N. Banerji if she will give me 52 Findal Garden Road house @ 70/- for 3 months certain & 9 months' option & from 16th. She agreed & wanted me to give a lease.

॥ ১৪ জুন ১৯০৪ ৩২ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Took Harinath & O.K.G. to see the Findal Garden Road house in the morning. They approved. I wrote to C. N. Banerji again; in reply he agreed, but insisted giving lease. I felt very bad, feverish & that boil on the cheek. Did not eat, but slept & did not go to office. Dr. Bezbaroa gave me medicine & purgative that worked & I felt slightly better.

B.B. again stopped speaking to me.

॥ ১৫ জুন ১৯০৪ ১ আষাঢ় বুধবাৰ ॥

I went to office with B.B., who asked me to accompany him.

B. Borooah called me at night at 8 p.m. to our western study room, where O.K.G. was present and asked me if I was going away as told by O.K.G. I said, 'Yes, to a house hired at Findal Garden Road.' Then he spoke many things assuring his brotherly love towards me & his good intention to do me good. He said many sweet things. I asked him not to take away, as long as his sleeper business remain, my allowance of Rs. 175/-. He promised he wd. never, wd. rather increase it. I asked him re: taking my furnitures, he said, I could take them, &c.

He left for Cuttack then.

॥ ১৬ জুন ১৯০৪ ২ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

I recd. a telegram from B.B. from Cuttack, asking me to make a list of the furnitures I will take & make valuations & send it to him. I am sorry to find him taking recourse to trick after everything having been settled last night & amicably & satisfactorily. O.K.G. also recd. similar telegram. We took no action. I at once came from the office & saw Lewis the carrier & settled 10 Salt Gola Lane house @ Rs. 70/- to remove tomorrow. I took the house for 3 months.

॥ ১৭ জুন ১৯০৪ ৩ আষাঢ় শুক্রবাৰ ॥

Morning, commenced removing things from 38 Dobson's Rd. to 10 Salt Golla, the house I have hired. Lewis objected to my keeping cows in it. I found him rude & extraordinary. O.K.G. came & arranged with Gasper to keep the cows at his. I kept Dhabali only at mine. Whole day up to 10 night busy in removing furniture & things and finally shifted with wife & children at 10.30 p.m.

After 13 years' stay with B.B. I leave him today. May God bless me. I felt mortified to leave the 38 Dobson house, a thing I built with so much labour, energy & taste! But since it is God's will, no help. I believe He is going to do me good.

I wrote a letter at Gregory & Jones, releasing B.B. & relinquishing my claim to his sleeper & other business, except teak. O.K.G. then paid me Rs. 14,000/- cheque on Bank of Bengal.

॥ ১৮ জুন ১৯০৪ ৪ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

Went to office with Bhuban in B.B's gharry. Bhuban came & fetched me. At office I recd. a wire (OKG also recd. copy) from B.B., Cuttack, asking me to return the cows to him. I wrote to him agreeing & gave the letter to Bhuban, to whom I spoke something about B.B's ... behaviour towards me. I am sure he saw the truth of what I said. ... ... Surely B.B's ... ... He is going to deprive my babies of the milk ... ... I don't mind. I bought Rs. 13,000/- worth Govt. P. notes from Prosad Das Boral @ 48/12/- and kept 1000/- after cashing the cheque.

॥ ১৯ জুন ১৯০৪ ৫ আষাঢ় দেওবাৰ ॥

B.B. returned from Cuttack & gone to Jsg. We did not meet each other. I had been to Ballygunj.

॥ ২০ জুন ১৯০৪ ৬ আষাঢ় সোমবাৰ ॥

Went to office. Pd. Harinath Rs. 100/- shop capital.

॥ ২১ জুন ১৯০৪ ৭ আষাঢ় মংগলবাৰ ॥

Went to office & thence Howrah Court. Sat on the Howrah bench with OKG. Three big cases were tried by us, but could not be disposed; & postponed them to 5th July 1904.

Morning went to Ballyganj & returned but not home, but to office & took my breakfast at Criterion.

॥ ২৩ জুন ১৯০৪ ৯ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

Gave Rs. 100/- to Harinath, this makes Rs. 2,000/- with the 800/- of the steel trunk. Went to Ballygunj & with Jnan Dutt went to Kalidas Babu pleader & asked him to get the 47 Jhawtola Road house documents to his place tomorrow from Ram Taran Babu for inspection. Deposited Rs. 800/- in Hongkong Bank, the balance of Rs. 14,000/- recd. from B.B.

॥ ২৪ জুন ১৯০৪ ১০ আষাঢ় শুক্রবাৰ ॥

Went to Ballygunj in the morning. Haniff gave me a letter to occupy the house, but refused to take the letter as the signature in it was a forged one. Went to Bhowanipur with Jnan Dutt & examined the 47 Jhawtola Road document with Kalidas Babu, the pleader, who said it was a good one. Then again went back to Ballygunj & saw Priya's mother. Came home & then gone to office & did office work. Recd. 100 copies of *Sadhukathar Kuki* bound from the press. Recd. Rs. 25/- from Satya N. Bora in part for Assamese Entrance course.

॥ ২৫ জুন ১৯০৪ ১১ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

To office, did office work.

॥ ২৬ জুন ১৯০৪ ১২ আষাঢ় দেওবাৰ ॥

To Ballygunj in the morning. Saw Priya Mullik with Jnan Dutt, who advised me to write a letter strongly to Haniff.

॥ ২৭ জুন ১৯০৪ ১৩ আষাঢ় সোমবাৰ ॥

Went to India Club, where met OKG. Visited Mr. Lewis at 39 Dharamtola & found him suffering from fever. Came back from the Club with O.K.G. to Burrabazar & bought 4 saris for my wife. Wrote a letter to OKG strongly to give me the promised horse & carriage. OKG told me that he has decided to leave B.B's service. I felt sorry.

Wrote to OKG to give me the promised carriage & horse without further delay.

॥ ২৮ জুন ১৯০৪ ১৪ আষাঢ় মংগলবাৰ ॥

Went to office. Thence to J.C. Dutt, whom I made write a strong letter to Priyanath Mullick re: 47 Jhawtolla Road house giving a week's time & saying that in his failing to comply with my request I will proceed against him civilly & criminally.

Recd. Rs. 200/- from Didima (Kamini Sundari Debi) through H. N. Tagore as loan @ 8/- p.c. & gave a handnote.

॥ ২৯ জুন ১৯০৪ ১৫ আষাঢ় বুধবাৰ ॥

Morning, visited Mr. P. N. Bose at 63 Dhurrumtolla at his request & had some business talk with him. Then had a crop & came home. Then to office and from there with OKG & K. N. Tagore to Public Debt. Dept. Bank of Bengal to make them witnesses to Prajna's signature. I had it done but, yet there remained a hitch, which I will have to come & settle up tomorrow. I pd. K. N. Tagore's gharry hire. Thence to office & club, whence came home with OKG.

Pd. 100/- to Harinath as shop capital.

॥ ৩০ জুন ১৯০৪ ১৬ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to Bank of Bengal and smoothened the hitch with regard to one of the Govt. papers & brought the papers to office & sent from there to the Bank of Calcutta for sale. Did office york & copied some portions of কামত কৃতিত্ব translation. Had a game of billiards with Mr. J. A. Lewis at the India Club & got it & then returned home with OKG.

॥ ১ জুলাই ১৯০৪ ১৭ আষাঢ় শুক্রবাৰ ॥

Pd. Harinath Rs. 100/-; this makes a total of Rs. 2,200/-.

B. Borooah's accountant made me sign a receipt for Rs. 175/-, my allowance. This is the first time my signing a receipt like this.

॥ ২ জুলাই ১৯০৪ ১৮ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

Went to Ballygunj in the morning, but failed to meet Jnan Dutt & Priya Mullik. Leaving a letter to Priya Mullick returned. O.K.G. fetched me in a gharry to office. On my way to Ballygung in the morning, I dropped at Lewis & smoothed up the hitch of yesterday *re* billiard payment.

Recd. Rs. 100/- from Teak Dept.

॥ ৪ জুলাই ১৯০৪ ২০ আষাঢ় সোমবাৰ ॥

Otool Babu gave me a cheque for 200/8/-, deducting Rs. 99/8/ he gave as earnest money for Ballygunj house I am going to purchase. This is for buying a horse. He also managed to give delivery to me a office gharry bought of Messers Stewart & Co. Thus the promise of B. Borooah to give me a gharry & horse fulfilled. I am glad I got the things without going to anymore hitch & I thanked Otool Babu for his kind help. God bless him.

॥ ৫ জুলাই ১৯০৪ ২১ আষাঢ় মংগলবাৰ ॥

Had been to Ballygunj & with Jnan Dutt went & saw Priya Mullick, who assured me that he will see that the matter is settled within Saturday next. Thence went with Jnan Dutt to Kalidas Ray Chaudhuri, pleader, who furnished me with the information of the amount claimed by Ramtaran from Haniff. Returned home & went to office in a tecca gharry, whence with OKG went to Howrah court & tried cases up to 5 p.m. & later. Then returned to India Club & then came home.

॥ ৬ জুলাই ১৯০৪ ২২ আষাঢ় বুধবাৰ ॥

I pd. Rs. 100/- to Harinath as shop capital again today. Sent Rs. 2/5/- to Bothan interest for Rs 400/- @ 8/- p.c. per annum for 26 days of June. Incessant rain whole day. Did office work. Then to the Club where I had a game of billiards with Behary Babu & left him at 47. I played very well. Told Kisory Babu about O. K. Ghose's determination to leave B. B's service. He felt very sorry. I too. Thence walked home.

॥ ৭ জুলাই ১৯০৪ ২৩ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

Bought a dapple grey C. B. Gelding about 14.1 high, about 5 years of age going in single & double today from Mr. Gasper @ Rs. 300/-. Kept a coachman & syce 10/- & 8/- respectively. I copied out কামত কৃতিত্ব translation & finished. Notes for Rs. 300/- pd. to Gasper as value of the horse—

OA/93	73232—	100
"	93780—	"
OA/7	57529—	"
		300/-

Went to office in my new gharry. The horse goes beautifully. Incessant rain whole day & night. Calcutta flooded.

॥ ৯ জুলাই ১৯০৪ ২৫ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

Bought Syce & Coachman's warm cloths waterproof @ 6/-. Pd. Rs. 100/- drawing from Hongkong Bank, to Harinath for shop capital. This makes total Rs. 2,400/-.

Jnan Borooah arrived from Cuttack today & stopped at Dr. Bezbaroa's place.

॥ ১০ জুলাই ১৯০৪ ২৬ আষাঢ় দেওবাৰ ॥

Syce appointed. The other one fled taking 4/-. Morning, had been to Ballygunj & thence to Priya Mullik.

॥ ১১ জুলাই ১৯০৪ ২৭ আষাঢ় সোমবাৰ ॥

Morning to Jnan, i.e., Doctor's. Then to office. Then to Club & there lost a game of billiard. Kabiraj Binodlal Sen came to see my baby. He went to see Jnan also. Bought glasswares for about Rs. 92/- from China Bazar for Assam Bengal Stores.

॥ ১৩ জুলাই ১৯০৪ ২৯ আষাঢ় বুধবাৰ ॥

Went to office & thence to Ballygunj with Prajna & baby to Choudhuri.

B.B. ... & abused OKG & Bhuban for giving me carriage & horse. Otool Babu felt mortified. He is determined to leave B.B's connection.

I think there is no chance of my securing

Ballygunj house without litigation. Mr. A. Choudhuri advised me not to go to litigation. So I think I must give it up at last.

॥ ১৪ জুলাই ১৯০৪ ৩০ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

On my return from office I had several motions. I had to ask Dr. Bez to come & see. He did. I slept without any meal after taking a dose of medicine from him. Bhuban did not attend office today. I think he is annoyed with B.B. for abusing him yesterday for being a party to giving me the horse & carriage.

॥ ১৫ জুলাই ১৯০৪ ৩১ আষাঢ় শুক্ৰবাৰ ॥

I am a little better today. I returned home from office after staying there for half an hour.

Bhuban did not come to office today.

Bhowani came & saw me at my place this morning I presented him with a copy of সাধুকথাৰ কুঁকি।

॥ ১৬ জুলাই ১৯০৪ ১ শাওণ শনিবাৰ ॥

B.B. left for Bilaspur, receiving a telegram from Mohi, informing his serious illness.

Bhuban did not attend office today.

Appointed a syce for Dr. Bezbaroa & his horse is brought & kept at mine from today.

॥ ১৭ জুলাই ১৯০৪ ২ শাওণ দেওবাৰ ॥

Finished printing Assamese Entrance Course. Bhowani saw me & told me he was leaving for home.

॥ ১৮ জুলাই ১৯০৪ ৩ শাওণ সোমবাৰ ॥

Pd. shop Rs. 100/- to purchase glassware from Whiteaway. This makes a total of Rs. 2,500/-.

॥ ১৯ জুলাই ১৯০৪ ৪ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Took delivery from the Press the 500 copies of Assamese Entrance Course.

Went to Howrah court & tried some cases. Went to office & stayed there for ½ an hour.

॥ ২০ জুলাই ১৯০৪ ৫ শাওণ বুধবাৰ ॥

Sent to Maheswar Goswami, Gauhati, 500 copies Assamese Entrance Course. The Rly receipt sent to S. N. Borah in a registered cover.

Bhakati Bayan took Rs. 3/- from me for his expenses & promised to return to Assam tomorrow.

॥ ২১ জুলাই ১৯০৪ ৬ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning went to Ballygunj & saw Mrs. Bagchi & had a talk over the 47 Jhawtolla. Then came back & went to office. Did office work.

Pd. Rs. 16/- to Krishna Prasad Sarvadhikari as his fee for engaging him as a junior to M. N. Roy in Komolabari Gossain's case.

॥ ২২ জুলাই ১৯০৪ ৭ শাওণ শুক্ৰবাৰ ॥

Sent to G. Bezbaroa Rs. 20/- for Naba's case. Had been to Ballygunj to attend Mr. A. Chaudhuri's son's annaprasan. Returned at 11 p.m.

॥ ২৩ জুলাই ১৯০৪ ৮ শাওণ শনিবাৰ ॥

Morning, saw Mr. Angier at his place & had a talk re: Teak timber tender. Then to OKG & took him to Dr. Bez & got him examined. Then to office, did office work. Sold Rs. 5,000/- Govt. paper @ 1/5/- discount at Prasad Das Boral. I made a profit of Rs. 19/- &c. Lent Rs. 20/- to Harinath which he will return me tomorrow.

॥ ২৪ জুলাই ১৯০৪ ৯ শাওণ দেওবাৰ ॥

O. K. Ghose got fever tonight. I had been to India Club & got two games of billiard.

॥ ২৫ জুলাই ১৯০৪ ১০ শাওণ সোমবাৰ ॥

Deposited Rs. 5,000/- in Hongkong Bank & transferred 400/- to it from Calcutta Bk. OKG got better & attended office. Saw manager, Elgin Mill, for clothes for shop, but his terms not advantageous.

॥ ২৬ জুলাই ১৯০৪ ১১ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Drawn Rs. 200/- from Hongkong Bank & pd. Rs. 100/- to Harinath for shop capital. This makes a total of Rs. 2,600/-. Had been to Balmer Lawrie & saw Gostha Babu to arrange about tea for stores.

॥ ২৭ জুলাই ১৯০৪ ১২ শাওণ বুধবাৰ ॥

Morning, went to New Market & Chandney

with Harinath & made some purchases for the shop. Came home leaving Harinath at the shop & took breakfast & gone back to office by crossing the river & by tram. Afternoon, went to Muir Mills Co's office at Chowringhee & bought cloths (towels &c) for shop @ 5% discount. Pd. Rs. 100/- today Harinath for shop. This makes a total of Rs. 2,700/- (shop capital). Went to Cohen's place from the Club & had dinner. Returned home at 11.30.

॥ ২৮ জুলাই ১৯০৪ ১৩ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

B. Borooah came from Jsg. this morning. I met him in office but both silent.

॥ ৩০ জুলাই ১৯০৪ ১৫ শাওণ শনিবাৰ ॥

Morning, went to Shibpore & met Mr. Lewis (J.A.) & had a talk with him re: our differences. He admitted his fault. Went to office in K. M. Singha's gharry who picked me up & on way went to J. S. & Co. Thence to office. Appointed a teacher Jnanendranath Chatterji for Sibsagar School on 40/-. Passages sanctioned (3rd Class) from Cal. to Sib. Then went to Store & had tea, thence went to Balmer Lawrie & saw Gostha Babu & bought 15 lb. of pekoe @ -/6/- & brought to store. Purchased 2 doz. of bottles for jelly & jam. Thence to Club, thence to Cal. Football ground & witnessed Cal. defeating Lancaster in final Shield competition. Thence walked to Club & beat Behary Babu in billiard. Thence walked home.

॥ ৩১ জুলাই ১৯০৪ ১৬ শাওণ দেওবাৰ ॥

Bought from Fore Bazar pineapple for jelly. K. N. Tagore took my carriage & horse.

॥ ১ আগষ্ট ১৯০৪ ১৭ শাওণ সোমবাৰ ॥

At the request of B.B., OKG inserted an explanatory line after "supervising" in the letter of release written by me to B.B. at Gregory Jones. This is done at our office.

Morning, saw a house at Rosemary Lane with OKG for sale. I liked the house. Price will be over Rs. 12,000/- Ballav Das Babu is helping me in the matter.

Bhairab Babu's father-in-law's grey mare is sent to my place tonight for stabling.

॥ ২ আগষ্ট ১৯০৪ ১৮ শাওণ মংগলবাৰ ॥

B.B. left for Jsguda. I & OKG went to Howrah bench from office to try cases. We were there till 5-30 p.m. Then OKG came home & I to India Club by crossing the river, where I met K. M. Sing & had a game of billiards & defeated Mr. Martin. Debendranath Phukan, son of late Annada Phukan, saw me at the Club. I had some talk with him and advised him to go to England.

॥ ৩ আগষ্ট ১৯০৪ ১৯ শাওণ বুধবাৰ ॥

Went after breakfast with Bhairab Babu's moherar & two brokers to Kidderpore to Mr. Frankum where I saw him & accompanied him to Alipore court where wrote out & got a বায়না পত্ৰ signed by paying Rs. 51/- from Mr. Frankum for selling to me 21 Rosemary Lane house @ 12,000/-. Returned to office at 3.30 p.m. Pd. the carriagewalla 2/8/- & Bhairab Babu's man Rs. 2/-. Sent my acct. to Khirod Babu & asked him to pay me his due to me, Rs. 350/-. Appointed a teacher to Sibsagar School who promises to start on Thursday. Informed about it to G. Bezbaroa.

॥ ৪ আগষ্ট ১৯০৪ ২০ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a Syce for Bhairab Babu's father-in-law's mare.

Bought coachman's Achkan & Pajama from Chandney price not pd. yet.

॥ ৫ আগষ্ট ১৯০৪ ২১ শাওণ শুক্ৰবাৰ ॥

Went to Kidderpore from office at 5-30. Heavy rain caught me on the way & I was drenched. Brought the documents of the 21 Rosemary Lane by giving a receipt.

Sent Rs. 3/- to Calcutta Corporation Building Architect for a plan of Mr. J. Borooah's Harrison Road House and got a receipt.

॥ ৬ আগষ্ট ১৯০৪ ২২ শাওণ শনিবাৰ ॥

Morning went to Bhairab Babu's place with O. K. Ghose & handed him over the 21 Rose-

mary Lane house papers brought from Mr. Frankum yesterday, to draw up a conveyance.

॥ ৭ আগস্ট ১৯০৪ ২৩ শাওণ দেওবাৰ ॥

Sent the *Bayna-patra* to Bhairab Babu through Manilal of 21 Laurels Durwan of Pramanick. Mrs. saw the house on Rosemary Lane.

॥ ৮ আগস্ট ১৯০৪ ২৪ শাওণ সোমবাৰ ॥

Felt very sick this morning. Sold 8,000/- Rs. worth Govt. papers @ Rs. 99/6/- and got Rs. 8,115-1-3 cheque from Prosad Das. Kisory Babu did not come to office today.

॥ ৯ আগস্ট ১৯০৪ ২৫ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Deposited Rs. 8,115/1/3 cheque in the Hongkong Bank. Kisory Babu did not come to office today also. We quoted for 16 tons of teak required by Port Comr. Pd. salaries to servants. Pd. value of a chest of tea for shop Rs. 52/10/9. This goes towards the capital. This makes a total of Rs. 1,852-10-9.

॥ ১০ আগস্ট ১৯০৪ ২৬ শাওণ বুধবাৰ ॥

Morning, had been to Bhairab Babu's place to hurry up the documents of the Rosemary Lane house. From office went to Dr. Thakur & took him to Jnan's place. He was pd. Rs. 10/-, his fee. He will commence treating Jnan from tomorrow. Rs. 50/- for treatment & Rs. 50/- for lessons to be pd. Otool Babu posted his resignation letter to B. Borooah. Bhairab Babu wrote a letter to Frankum per one of the Dalas for a few more additional papers re: the house property at Rosemary Lane. I drew Rs. 83/- from Bank.

॥ ১২ আগস্ট ১৯০৪ ২৮ শাওণ শুক্রবাৰ ॥

Morning, went to Bhairab Babu's place & got the draft deed for the Laurels & then sent it to Mr. Frankum for approving per one of the brokers. Went to office & did office work.

॥ ১৩ আগস্ট ১৯০৪ ২৯ শাওণ শনিবাৰ ॥

Sold the mare (grey) to Mr. Gasper @ 60/- & dismissed the syce paying his pay. Recd. back the draft agreement from Mr. Frankum per the broker.

Saw Khirod Ch. Ray at his Brahmapara house & had much talk with him re: B. Borooah & himself.

॥ ১৪ আগস্ট ১৯০৪ ৩০ শাওণ দেওবাৰ ॥

Given the draft agreement to Bhairab Babu for printing. Had been to Ballygunj.

॥ ১৫ আগস্ট ১৯০৪ ৩১ শাওণ সোমবাৰ ॥

Had been to P. N. Bose's daughter's marriage at Dhurramtola. I presented a tea set. Drew Rs. 120/- for stamps for the conveyance of Laurels.

॥ ১৬ আগস্ট ১৯০৪ ৩২ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Dismissed both Syce & Coachman (Musalman) and appointed one new coachman Ramphal & Syce Harpal (Hindu) Rs. 10/- & Rs. 8/- respectively.

B.B., I learn, has arrived from Jsguda today.

O.K.G. & I sat on the Bench, Howrah Court, & tried some cases.

॥ ১৭ আগস্ট ১৯০৪, ১ ভাদ বুধবাৰ ॥

Given the printed Deed of Conveyance re: 21 Laurels to Bhairab Babu, pleader, to get it stamped & pd. him Rs. 120/- for stamps.

A letter of dismissal was sent in a registered cover by B.B. to Khirod Ch. Ray Choudhuri today.

॥ ১৯ আগস্ট ১৯০৪ ৩ ভাদ শুক্রবাৰ ॥

The deed of conveyance bet. G. C. Frankum & Sm. Prajna Sundari Bezbaroa executed is registered today at Howrah Registry office (Court). Ashu Babu (Ram Babu's son) identified Mr. Frankum. O.K.Ghose &c, were witnesses. I pd. Rs. 12,000/- minus Rs. 51/- the earnest money. Frankum gave me the possession of the house "Laurels". I am very happy. I entertained Dr. G. C. Bezbaroa & Jnan at Wallace's. I pd. Rs. 120/- to O.K.G. to pay to the brokers. I had to pay Rs. 15/- Registration fee Re. 1/- to Bhairab Babu's moherar. I did not go to office today. O.K.Ghose also did not go.

Chandoo came from Cuttack but I did not meet him.

॥ ২০ আগস্ট ১৯০৪ ৪ ভাদ শনিবাৰ ॥

Arranged with Akel mistry to repair the Laurels & pd. him Rs. 10/- for materials. O. K. Ghose & Ballav Das settled with the brokers, who negotiated the purchase of Laurels @ Rs. 80/-. I am thankful to them.

I pd. Rs. 53/11/3 to O.K. Ghose the price of the grey mare (Bhairab Babu's father-in-law's) deducting the Syce's pay & food. It was sold to Gasper @ Rs. 60/-.

Went to office. Thence to the India Club, where I had a row with Sengupta for calling me a liar & I was just on the point of hammering him. Behary Babu particularly & others saved the situation. At last Sengupta asked my pardon.

॥ ২১ আগস্ট ১৯০৪ ৫ ভাদ দেওবাৰ ॥

Had been to Behary Babu's garden party at Gour Babu's garden. Met Mr. Haldar there & became friend. Akel working.

॥ ২২ আগস্ট ১৯০৪ ৬ ভাদ সোমবাৰ ॥

OKG recd. a reply from B. Borooah, accephis previous letter of resignation to B.B.

Pd. shop Rs. 353/- again today on capital acct. to pay Hurris Bose.

Akel mistry & other masons & Kera carpenter working at Laurels. They are working there from yesterday.

॥ ২৩ আগস্ট ১৯০৪ ৭ ভাদ মংগলবাৰ ॥

OKG recd. a reply form B. Borooah, accepting his resignation but requesting him to stop till Decr.

Mr. Dick of B.N.W. Rly. came & passed some teak sleepers. Masons & Kera, carpenter, working at Laurels.

॥ ২৪ আগস্ট ১৯০৪ ৮ ভাদ বুধবাৰ ॥

Masons & 2 painters are working at "Laurels".

॥ ২৫ আগস্ট ১৯০৪ ৯ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Gave *Kripabar's* block to Subal Ch. Dhar to make another design & a block. He promised to give me on Sunday.

Recd. a handnote from K. C. Ray dt. 23.8.04 for Rs. 350/- &c. his dues to me. But it was not in order & wrote to him in reply.

Masons & one painter working at "Laurels".

॥ ২৬ আগস্ট ১৯০৪ ১০ ভাদ শুক্রবাৰ ॥

Commenced removing things to new house (Laurels) today.

Butto Babu met me at the office & had some talk about B.B.

॥ ২৭ আগস্ট ১৯০৪ ১১ ভাদ শনিবাৰ ॥

Dr. Bez invited Mr. & Mrs. Roy & others to tea at his place, me & Jnan. After tea it is settled that Dr. wd. marry Miss Das, Mr. Roy's sister-in-law, & that the engagement ring on Wednesday next. Dr. & we are quite happy.

॥ ২৮ আগস্ট ১৯০৪ ১২ ভাদ দেওবাৰ ॥

Whole day removing things to Laurels from 10 Salt Golla & we occupied Laurels today. Had been to Dr. Bezbaroa's wd.-be wife's place with Dr., Jnan & eat.

॥ ২৯ আগস্ট ১৯০৪ ১৩ ভাদ সোমবাৰ ॥

I gave Khirod Babu's handnote for Rs. 750/- to Loboram who sent it to Bamachurn at Cuttack.

Morning, I was busy in arranging things in my new house.

Dr. Bez pd. me a cheque for Rs. 50/- to pay Anando Ghose the value of the ring (engagement) I purchased for him.

॥ ৩০ আগস্ট ১৯০৪ ১৪ ভাদ মংগলবাৰ ॥

Sat on the Howrah Court Bench with OKG & came home at 6 p.m.

Morning, very busy in arranging things. Evening too.

॥ ৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২০ ভাদ সোমবাৰ ॥

One coolie worked today.

॥ ৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২১ ভাদ মংগলবাৰ ॥

I bought a gramophone from Anando Ghose @ 38/- & two records @ 3/12/- each.

One coolie worked today.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২২ ভাদ বুধবাৰ ॥

Morning to Shibpore.

Bought following things for Dr. G. C. Bezbaroa for his marriage by drawing Rs. 300/- from the Hongkong Bank. B.B. arrived from Jsg. today. Pd. cash. Things :

1	Bracelet	99-0-0
1	Ring	10-8-0
1	Staff	9-0-0
1	Brooch	14-0-0

& scents & other clothes & ordered bridal dress at Whiteways.

Akel mistry, one mozdoor & one coolie worked today.

Kera worked today with his son.

॥ ৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২৩ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a new Syce in place of Haripal.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২৫ ভাদ শনিবাৰ ॥

Mr. & Mrs. Roy & Anu Bala Das (wd.-be Mrs. Bezbaroa, Dr's wife) & others came to tea at my place. They enjoyed it.

॥ ১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২৬ ভাদ দেওবাৰ ॥

Had been out with wife inviting people for Dr. Bez's marriage.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২৭ ভাদ সোমবাৰ ॥

K. M. Sing taxed B.B. for saying that he is going to wind up the Teak business. B. B., however, decided to do so.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২৮ ভাদ মংগলবাৰ ॥

I did not go to office today but to Howrah Court & sat with OKG & disposed of two cases.

Dr. G.C. Bezbaroa is married today to Miss Anu Bala Das in the Presbytarian Church, Howrah. After the marriage the bridal party drove to bride's house at Nilmoni Mitter's Lane & had cake & wine & some of them waited & took dinner. Manisha with children Sovana, Susama, Dr. Chatterji, N. N. Mukherji, Ritendro Tagore, my wife with baby left without waiting for dinner at the bride's house. I, Hari & Jnan left after dinner leaving Dr. Bez there. OKG., K. M. Sing & others mentioned above gave presents. I presented a dinner set, Mrs. a ring. I arranged for refreshment at my place also, but none except Dr. Chatterji.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৩০ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I did not go to office today. Sick.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৩১ ভাদ শুক্রবাৰ ॥

Morning to Sibpore with OKG & talked with K. M. Sing re : B.B's promise.

B. Borooah took me with O. K. Ghose to Messers Gregory & Jones, where he promised & instructed them to write out a deed, by virtue of which he to give me Rs. 10,000/- for 10 years, repayable Rs. 1000/- every year. If the instalment goes unpaid, interest chargeable @ 6/- p.c. until 5 years, when if they remain still unpaid, to be liable to repay the whole sum at once with interest. I agreed.

I proposed to Chota Kisory to take him with me on pay and do teak business separately.

I am thankful to O. K. Ghose for his sincere help & advice in the above matter (Rs. 1000/-) and many other kindnesses.

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ১ আহিন শনিবাৰ ॥

I met B. Borooah & asked him to modify the settlement re : my future business, made yesterday & expressed my willingness to continue the present teak business, B.B. agreed & expressed his gladness. I did the above at the suggestion of Chota Kisory Babu who assured me that it, I mean the existing business, if carried out, will be a success.

Dr. & Mrs. Bezbaroa dined at our place tonight. Mr. & Mrs. Roy visited us. K. N. Tagore visited us.

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ২ আহিন দেওবাৰ ॥

I communicated my above resolution this morning to OKG., who was much surprised. He promised me to help me.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৪ আহিন মংগলবাৰ ॥

B. Borooah is sick & did not go to office quarter today. I on my way back from office went to see him at 38 Dobson's Road. I had a long talk with him on many matters. He received me kindly with tea, omelet, bread, butter & jam. All were surprised at my going to 38 Dobson's.

Appointed from this morning a new Syce in place of the old one, who is sick.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৫ আহিন বুধবাৰ ॥

Mrs. Fatick Ch. Borooah, Mr. M. C. Borooah & others arrived from Assam and stayed at 38 Dobson's Rd, with B.B. except Mrs. Fatick, who was accommodated with Lobo & his wife at the one-storied house in front of 38 Dobson's.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৭ আহিন শুক্রবাৰ ॥

B. Borooah had a long business & other talk with me at Mr. C. D. Stewart's room. He told me to open my new business (teak) on Bijoya Dasami day. This was in presence of Babu Otool Krishna Ghose.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ৯ আহিন দেওবাৰ ॥

Buri cow calved today. Had been to Mohendra Mukherji son's Bhat at Taltola.

॥ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ১১ আহিন মংগলবাৰ ॥

Dr. G. C. Bez invited us to dinner at his place.

॥ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ১২ আহিন বুধবাৰ ॥

I met M. C. Borooah at office, who, myself & B.B. went to High Court to consult Dasarathi Sanyal re : Ramoli's case. B.B. left this evening for Asansol.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ১৩ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

With M. C. Borooah went to High Court where we met Ramoli & consulted with Dasarathi Sanyal, who gave little hope of success in motion.

Had been to Bengal Store & got the rates for Bankok timbers. Mr. J. N. Sen called today.

॥ ৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৪ ১৪ আহিন শুক্রবাৰ ॥

I saw Mr. & Mrs. J. N. Sen off at Howrah Station on the way to Boidyanath for change.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৬ আহিন দেওবাৰ ॥

B. Borooah called me to 38 Dobson's Rd. & I went & had business talk in presence of O.K.G. B.B. left for Bilaspur.

॥ ৩ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৭ আহিন সোমবাৰ ॥

Went to see Dasarathi Sanyal, pleader, High Court, at M. C. Borooah's request re : Ramoli's case.

Mr. J. N. Sen arrived from Boidyanath after leaving his wife & children there at about 11 night & stopped with me.

॥ ৪ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৮ আহিন মংগলবাৰ ॥

I recd. a letter on business from B. Borooah at Bilaspur. This is the first letter after the differences with him written to me in his old style.

I saw Mr. J. R. Stewart on business & Bepin Babu whom I told that I was going to continue the teak business. Mr. J. N. Sen left today for Sambalpore after a night's halt at my place I had to tell him something about the cause of my difference with B.B. I saw him off at the station.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২০ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Morning, had been to Gopal Babu's place with OKG re : his rifle case.

Aruna took admission in St. Agnes School & commenced going from today.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২১ আহিন শুক্রবাৰ ॥

Had been to office at 3 p.m. after that at 5 to A. B. Stores & thence to Club where I had a game of billiards with Das whom I licked.

In the morning I had been to see Gopal Ch. Mukerji, Dy. Magistrate at his residence with O. K. Ghose re. his rifle case.

Buri's son Purna came yesterday & I appointed him from today.

॥ ১০ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৪ আহিন সোমবাৰ ॥

Saw Dr. Nilratan Sarkar with Jnan & got

him examined. Dr. Sircar pronounced him to be healthy & nothing wrong with his heart. Jnan is happy & I too.

॥ ১১ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৫ আহিন মংগলবাৰ ॥

Naba Krishna arrived from Assam today and putting at my place. I dined at Gour Laha's place tonight. Had been to Howrah Court & tried some cases with O. K. Ghose. B. Borooah arrived from Jsg. today with Shyam Babu.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৬ আহিন বুধবাৰ ॥

Shyam Babu called this morning.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৭ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

B.B. met me & spoke to me at office, a good deal re: Teak business future prospect & Giris Babu's intention of doing jointly business with us. Re: OKG & K.M. Sing's leaving. Re: Dr. Ray, Mr. Dey & others' humiliation. I met them at the Club & both of them requested me to speak to B.B. on their behalf to forgive them.

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৮ আহিন শুক্রবাৰ ॥

I drew Rs. 220/- from Teak Dept. for expenses.

॥ ১৫ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২৯ আহিন শনিবাৰ ॥

B.B. wrote to me by his own hand encolsing Rs. 150/- notes as pooza reward to my wife, the babies, that he wd. come to see us tomorrow morning. I replied acknowledging & thanking.

॥ ১৬ অক্টোবৰ ১৯০৪ ৩০ আহিন দেওবাৰ ॥

B. Borooah came to my place & had talk with my wife & tea. Thence we together went to Jnan's I had J for Rs. 2/- & Erica for 2/14/- (two). This is 1st time B.B's coming to my place and having a talk with my wife after our differences.

॥ ১৮ অক্টোবৰ ১৯০৪ ২ কাতি মংগলবাৰ ॥

Naba Krishna left for Assam today by Darjeeling mail. I pd. him Rs. 20/- for his Rly. fare & expenses.

I lent Jnan Rs. 10/-. This with the previous amount lent comes to Rs. 23/-.

I bought 2 Erica & 2 other pams @ Rs. 10/4/- today.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯০৪ ৭ কাতি দেওবাৰ ॥

Recd. wire from B. Borooah from Peshwar. Dr. Thakore, Mr. Ayer, Prof. Dhunde, J. Borooah & Dr. & Mrs. Bezbaroa, Harinath dined at my place (vegetarian dinner).

॥ ২৪ অক্টোবৰ ১৯০৪ ৮ কাতি সোমবাৰ ॥

I with J. Borooah dined at Dr. Thakore's place & thence went to Curzon Theatre witnessed *Alibaba* & Prof. Dhunde's performance. Returned at 2 a.m.

॥ ২৫ অক্টোবৰ ১৯০৪ ৯ কাতি মংগলবাৰ ॥

Had been to J. S. & Co. & arranged about Gauhati for 1000 tons of teak & asked Mr. Stewart to purchase 500 tons of teak from Bombay Co.

Thence to Howrah Court where I tried cases with Jogen Mookerji, Otool Babu being absent & came back to Indian Club. Thence with J. Borooah to 51 Park Street where J. B. had electric baths & I saw the processes.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১২ কাতি শুক্রবাৰ ॥

Recd. Rs. 510/- from Rai J. Borooah for Ramali's case.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৩ কাতি মংগলবাৰ ॥

I gave Rs. 235/- to Harinath for shop as capital.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৪ কাতি দেওবাৰ ॥

I met Mr. Harinath De & Mr. S.C. Sen at Jnan's place, where they breakfasted. I pd. Dasarathi Sanyal Rs. 250/- for Ramali's case.

॥ ৩১ অক্টোবৰ ১৯০৪ ১৫ কাতি সোমবাৰ ॥

I attended High Court with Jnan to see the motion of appeal made by Mr. P.L. Roy & Dasarathi Sanyal on behalf of Ramali. The motion is rejected! I telegraphed to J. Borooah about it.

॥ ৪ নবেম্বৰ ১৯০৪ ১৯ কাতি শুক্রবাৰ ॥

B. Borooah & I met at Otool Babu's place & had a talk about my doing teak business. I finally resolved to do it. With B. Borooah & Bhuban I went to Gregory Jones, attorney, but failed to meet Gregory.

॥ ৫ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২০ কাতি শনিবাৰ ॥

Mr. J. N. Sen arrived from Sambalpur on his way to Boidyanath. He left tonight. I went to Gregory & Jones with B. Borooah & signed the draft agreement (Teak Business). B. Borooah left for Jharsuguda. I bought all our joint stock old JS squares @ 110/- Had two games of billiard at the Club & lost both. Then went to Curzon Theatre with Mr. Roy taking my gramophone. Witnessed Prof. Dhunde's performances. Returned at 1-15 a.m.

॥ ৭ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২২ কাতি সোমবাৰ ॥

Morning went to Ballyganj & called Hirandidi & Mrs. Banerji.

Evening to Dr. Thakur's place where dined with Jnan, Thakur, Ayer & Dhunde, With all went out on a drive. Before going to Dr. Thakur's place I had a game of billiards at the Club where I licked Borooah (Jnan).

॥ ৮ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২৩ কাতি মংগলবাৰ ॥

Mr. & Mrs. Sen with children arrived today at night from Boidyanath.

Appointed a new Chokra Syce dismissing the old one.

॥ ৯ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২৪ কাতি বুধবাৰ ॥

Morning to Shibpore. Then to station to see Mr. & Mrs. Sen off at Station to Sambalpore. Thence to office.

॥ ১০ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২৫ কাতি বৃহস্পতিবাৰ ॥

I lent Rs. 200/- to Broja Moira through Otool Kristo Ghose. I have not got this handnote yet & Otool Babu promises that he will get it for me.

॥ ১২ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২৭ কাতি শনিবাৰ ॥

B.B. arrived from Jsguda. I met him at the office. Morning, I had been to Shibpore yd. Had been to office. Returned home from the Club at 9-30 p.m. in B. Borooah's gharry with him.

॥ ১৩ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২৮ কাতি দেওবাৰ ॥

Had been to Shibpore with B. B. Evening to Dr. Thakur to witness Sandow at Corinthian & could not get access.

॥ ১৫ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৩০ কাতি মংগলবাৰ ॥

From office went to Gregory & Jones & signed the partnership deed with B. Borooah about teak business. Otool Babu & Bhuban were with us and I got one copy & B.B. got another. From today the new teak business commenced. God bless me & the business.

॥ ১৭ নবেম্বৰ ১৯০৪ ২ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Aruna's Birthday celebrated, fed people.

॥ ১৮ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৩ আঘোণ শুক্রবাৰ ॥

Went to see Sandow with Jnan & much pleased.

॥ ১৯ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৪ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Had been to Howrah Institute at 9 p.m. to witness Prof. Dhunde's magic. The house was very poor.

॥ ২০ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৫ আঘোণ দেওবাৰ ॥

Confined to bed o/a the sty on my eye.

॥ ২১ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৬ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Confined to bed whole day. Could not attend office, the sty on my eyelid giving me lot of pain.

॥ ২২ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৭ আঘোণ মংগলবাৰ ॥

I could not go to sit on the Bench, Howrah court.

Morning, went to Sibpore. Then to office.

To New Market with wife & baby & bought frocks for baby's.

॥ ২৩ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৮ আঘোণ বুধবাৰ ॥

Morning, to Sibpore. Saw Mr. Lock of the Calcutta Corporation at Entally Workshop & gave him Rs. 100/- in connection with Cal. Corporation order for 60 tons of teak, recd. through Jardine.

॥ ২৪ নবেম্বৰ ১৯০৪ ৯ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended marriages at Baboo Cally Kristo Pramanick's & Mohini M. Chatterji's & Bhoirab Ch. Dutta's.

॥ ২৭ নবেম্বৰ ১৯০৪ দেওবাৰ ॥

Dined at C. K. Pramanick's place & enjoyed music.

॥ ১ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৬ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I drew Rs. 250/- from the New Teak business & stopped drawing from B.B. Rs. 175/-.

॥ ২ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৭ আঘোণ শুক্ৰবাৰ ॥

Saw Mr. Lock of the C. Municipality Workshop foreman & asked him to reconsider his decision about the timbers he rejected.

॥ ৩ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৮ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Went to Kharagpur with K. M. Singha & saw the Store-keeper, Loco, re : the timbers rejected ; but the result not satisfactory. Returned to Howrah at 7 p.m.

॥ ৪ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৯ আঘোণ দেওবাৰ ॥

Went to Shibpore with Jnan, there had a talk with Manick mistry & pd. Rs. 10/- as buxis.

Appointed a new syce (Musalman) & coachman, dismissing old.

॥ ১০ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ২৫ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Went to Classic Theatre with B. Borooah, Bhuban & Jnan to see চোখেৰ বালি by R. Tagore.

॥ ১১ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ২৬ আঘোণ দেওবাৰ ॥

B. B. left for Jsg. I breakfasted at his place & saw him off at station. Met Bhaba Kanta Borooah at B. B's place who joined us in breakfast.

॥ ১২ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ২৭ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Lord Curzon arrived from England.

Went after office hours to New Market with my wife & Dr. Bez's wife.

My little baby is ill.

॥ ১৪ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ২৯ আঘোণ বুধবাৰ ॥

Went to see Prof. Bose's circus tonight & much pleased.

॥ ১৫ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ৩০ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I got two copies of printed কৃপাবৰ বৰুৱাৰ কাকতৰ টোপোলা from the press today.

Purna, son of Buri (our baby's nurse), died today on his way to Howrah hospital after 4 days' fever ! Poor man ! My heart aches to see the old woman's misfortune ! May God bless her.

॥ ২৩ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ৮ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥

I left today by B. N. mail for Bombay with B. Borooah & Bhuban as delegate from Jorhat Sarbojonik Sabha. Gopi Babu joined us from Jharsuguda station & Bapurao from Bilaspur early in the morning of 24th inst.

॥ ২৪ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ৯ পুহ শনিবাৰ ॥

On train to Bombay.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১০ পুহ দেওবাৰ ॥

Arrived at Bombay at about 10 a.m. Congress volunteers wanted us to go to Congress camp but we arranged after much trouble to stop at English Hotel, Hornby Road. B.B. with Bhuban one room, I alone, Gopi Babu with Bapurao @ 3/- a day.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১১ পুহ সোমবাৰ ॥

Bought two delegate tickets by paying Rs. 20/- each for self & Bhuban & three tickets 10/- each for B.B., Gopi Babu & Bapurao and attended the Congress. In the evening out for sight seeing.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১২ পুহ মঙলবাৰ ॥

Attended Congress with B.B. & Gopi Babu. Bhaba & Bapurao did not attend. Out in the native part of the town in evening.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৩ পুহ বুধবাৰ ॥

Attended Congress like yesterday & went out for sight seeing in the evening. Congress concluded today.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৪ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Social conference I did not attend today. B. B. did.

B. B. made a bad remark on Bhuban in dinner table & Bhuban took offence yesterday.

Borkokaideb Brojanath Bezbaroa died at home at Sibsagar today.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৫ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥

In Bombay went out sight seeing. Saw Parsi Tower of Silence, Malabar Hills with Gopi Babu.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯০৪ ১৬ পুহ শনিবাৰ ॥

Left Bombay for Howrah all. B. B. had a row re : payments with the proprietor of the English Hotel.

॥ ১৯০৫ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৭ পুহ ১৩১১ বঙলা ছন (১৮২৭ শক) দেওবাৰ ॥

On train on our way from Bombay to Howrah, Mohi Babu joined us at Bilaspur & he & Gopi Babu dropped at Jsg & Bapurao at Bilaspur.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৮ পুহ সোমবাৰ ॥

Arrived at Howrah. Went to Ballyganj to attend Mejama's garden party, which was held to formally arrange Sarala Ghosal's marriage with Dr. Piarimull of Kapurthala.

Got two telegrams from Bishnu Kokaideb & Saru Kokaideb from Sibsagar informing Borkokaideb's death. Extremely grieved to be informed of the sad news.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৯ পুহ মঙলবাৰ ॥

Attended office, from there went to Mohan mela with B. B. & Bhuban where bought this diary.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২১ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Sent Rs. 50/- to Soru Kokaideb, Sibsagar, for Borkokaideb's sraddha expense.

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২২ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥

B.B. left for Jsguda today.

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২৪ পুহ দেওবাৰ ॥

Left for Kharagpur with Ramoo. I could not meet Mr. McFarlane, who was out on camp duties. I stopped in the waiting room left for Howrah at 3 o'clock night.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২৫ পুহ সোমবাৰ ॥

Arrived in Howrah in the morning.

Saw Dr. Thakur on his return from Banaras, with Jnan.

॥ ১১ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২৭ পুহ বুধবাৰ ॥

Joined the dinner at the Town Hall in honour of Sir Henry Cotton. Champagne made me drowsy towards latter part. I promised solemnly never to be like this again. My wife is angry & she is right. I repent sincerely.

Jnan removed to new house at Grand Trunk Rd.

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২৮ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I felt very bad whole day. Saw Rai J. Borooah at the Club where I met Bhuban & Sarat Ch. Banerji Bahadur. From there came to Howrah station and saw Sir Henry Cotton off for England via Bombay. I was introduced to Sir Henry by Jagannath Borooah. Cotton said he knew me & met me previously & that if

I were married to Tagore family & settled in Howrah. There were many people, Bengali & Assamese students at the platform to see him off.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২৯ পুহ শুক্রবাৰ ॥

Bhuban in B. Borooah's name gave a garden party this evening at 38 Dobson's Rd. where Rai J. Borooah, Dr. Bezbaroa & others and all the Assamese boys were asked. It was a great success. J. Borooah Rai Bahadur gave a speech, Dr. Bezbaroa proposed the toast in honour of B.B., the absent host. I acknowledged the toast on behalf of B.B. after the party dispersed I, Jnan were detained to dinner by Bhuban.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১ মাঘ শনিবাৰ ॥

I joined the dinner this evening at A. Chaudhuri's place. Maharaja Digapatra, Mr. R. N. Mukherji, H. Mullick, &c., were the guests.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯০৫ ২ মাঘ দেওবাৰ ॥

I gave a dinner at my place in honour of Rai J. Borooah. S. K. Ray & Mrs. Ray, Dr Bez & Mrs. Bez, Jnan, Harinath, myself & wife were the persons dining together. It was a great success. Everyone enjoyed it.

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯০৫ ৫ মাঘ বুধবাৰ ॥

Went to Jorasanko with my wife & saw Kortamoshaya Moharshi D. N. Tagore almost dying. This was the last sight I had of him. I bowed at his feet.

Left for Kharagpur by Cuttack (Madras) Mail at 10 p.m.

B. B. arrived from Jsg. today.

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯০৫ ৬ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Maharshi Debendranath Tagore died today at 10 minutes to 2 p.m. My wife saw him at death bed. I was in Kharagpur whole day. I got 16 rejected timbers passed.

Made acquaintance with Neemchand Babu & pd. him Rs. 50/- and saw Mr. McFarlane the foreman & pd. him Rs. 100/-.

Left at 2 a.m. for Howrah by Madras Mail.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯০৫ ৭ মাঘ শুক্রবাৰ ॥

Arrived from Kharagpur early in the morning & saw B. B. who sent for me. On my arrival my wife told me about Maharshi Debendranath Tagore's death yesterday at 10 minutes to 2 p.m.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯০৫ ৮ মাঘ শনিবাৰ ॥

Rai J. Borooah Bahadur, B. Borooah, Bhuban, Dr. Bezbaroa & myself were asked to Tea at Jnan's place today 250 Grand Trunk Road. We all enjoyed.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১০ মাঘ সোমবাৰ ॥

Had been to Dr. Thakur's place with Jnan.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১১ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Morning went to Shibpore with Otool Babu. Thence I went to India Club & had breakfast with J. Borooah Bahadur. Thence to office, I had a game of billiards at the Club after breakfast with Rai J. Borooah, whom I licked. I quoted in consultation with J. R. Stewart rate for East India for 500 tons.

Lent Rs. 100/- to Dr. D. P. Thakur.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৩ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Rai J. Borooah left for Assam this morning.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৫ মাঘ শনিবাৰ ॥

B. Borooah arrived from Cuttack.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯০৫ ১৬ মাঘ দেওবাৰ ॥

Morning, attended Maharshi Debendranath Tagore's sraddha at Jorasanko. Evening, had dinner there in native style.

॥ ১ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ১৯ মাঘ বুধবাৰ ॥

B.B. left for Jsguda.

Upendranath Borooah deposited with me today Rs. 800/- (eight hundred) at 6/- p.c. per annum. I gave him a handnote.

Buri returned from home.

Appointed a Musalman boy @ Rs. 6/-.

Bhutoo commenced work in shop from today.

॥ ৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২১ মাঘ শুক্রবাৰ ॥

Someswar Borooah of Golaghat came to live at my place.

॥ ৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২২ মাঘ শনিবাৰ ॥

I left with Ramoo, servant, for Lucknow by Punjab Mail.

Someswar Borooah I left at home.

॥ ৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২৩ মাঘ দেওবাৰ ॥

Arrived at Lucknow & stayed at Prince of Wales Hotel @. Rs. 5/- a day.

॥ ৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২৪ মাঘ সোমবাৰ ॥

Morning, went to see Mr. Keatings but could not, he being very busy. Afternoon, saw him. He said he won't buy any timber this year. Saw different ancient places in Lucknow with a guide & hiring a barouche @ 7/-.

॥ ৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২৫ মাঘ মংগলবাৰ ॥

I am at Lucknow. Afternoon & evening and at night felt very bad.

॥ ৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২৬ মাঘ বুধবাৰ ॥

Left in the morning at 8-40 for Howrah.

॥ ৯ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ২৭ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Howrah in the morning.

॥ ১৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ৫ ফাগুন শুক্রবাৰ ॥

Chandra Kamal arrived from Raneeganj side.

Appointed a boy (Musalman) @ Rs. 8/-.

I offered for election, India Club, but failed.

॥ ১৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ৬ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Chandra Kamal Bezborooah left my place to live in Mohatashram. We insured his life for Rs. 5,000/- in London Lancashire thro' Jnan.

I sold 50 tons of BC @ 87/4/- to D. N. Mullick.

॥ ২৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ১৪ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Went to Jorasanko with Prajna, where my mother-in-law told me about my being drunk at the Town Hall on the night of dinner, given to Mr. Cotton. She heard from Jorasanko people much false exaggeration. I was sorry at the mischievous conduct of Jorasanko people. I assured her that they were false & I would behave more carefully hereafter.

॥ ২৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ১৫ ফাগুন সোমবাৰ ॥

I attended the meeting of the Executive Committee to organize Evening Party in honour of Harimohan Bose the Vice-Chan. at Howrah Town Hall on next Saturday. I pd. by cheque Rs. 111/13/- the cost of printing *Kakatar Topola* to Otool Babu. Pd. Rs. 50/- to Surendro N. Bhattacharya, the Press manager, for Mrs' book in part. Babies sick. Called Dr. S. Mitter & in the morning and Kobiraj afternoon.

॥ ২৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৫ ১৬ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

B. B. left for Jsg. today.

॥ ১ মার্চ ১৯০৫ ১৭ ফাগুন বুধবাৰ ॥

I have commenced building 2nd storey on my stable.

॥ ২ মার্চ ১৯০৫ ১৮ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Pd. 1st premium of Aruna's life assurance in the Empire of India Rs. 99/7/ for Rs. 2,000/-. Ramoo left for home today. Pd. him Rs. 10/- (4 his pay 6/- his passage &c.). Saw Satya Prosad Gangooly at Jorasanko & complained to him re : scandal falsely circulated by his people about me re : Town Hall Cotton dinner.

॥ ১৫ মার্চ ১৯০৫ ২ চ'ত বুধবাৰ ॥

Went to Kharagpur with Jnan, who from there went to Midnapore & I returned. I was unsuccessful in my trip.

॥ ১৬ মার্চ ১৯০৫ ২ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived this morning from Kharagpore.

॥ ৩০ মার্চ ১৯০৫ ১৭ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

A case of plague in the ground floor of Jnan's house, No. 250 Grand Trunk Rd., Howrah. I made him give it up at once. He, Swarna & children came to my place to live & wanted to leave tonight for Cuttack. But in the meantime receiving a wire from Khirod Babu that he will arrive tomorrow, they postponed departure. I commenced growing my moustache from today. I shaved it next day of Torun's arrival from Engd. at his suggestion.

॥ ৩১ মার্চ ১৯০৫ ১৮ চ'ত শুক্রবাৰ ॥

Khirod Babu arrived this morning and stop-

ped at my place. His Raja of Barkhenti putting up at B. Borooah's Assam Villa. The Raja called at my place & was pleased to see my place.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯০৫ ১৯ চ'ত শনিবাৰ ॥

Swarna, Khirod Babu, Jnan & children at my place. I lunched at Great Estate with Jnan & Mr. Das who asked me to. I with Jnan saw Mr. Das at Howrah Station off on his way to his home at Patna, from where he will go to Engd.

॥ ২ এপ্ৰিল ১৯০৫ ২০ চ'ত দেওবাৰ ॥

Swarna with her children & Khirod Babu has left my place for Cuttack. Khirod Babu's Raja, under whom he is serving, the Raja of Barkhenti has also gone. I saw them off. Jnan is living at our place I settled Jnan's affair with Khirod Babu, who gave him a handnote for Rs. 6,000/-, the money he owes from date, Jnan having forsaken all other claims. Khirod Babu is to pay him in monthly instalments from Rs. 50/- to Rs. 100/- and in lump sum in Sept. next. Jnan agreed to buy his Brahmopara house @ Rs. 3,500/-.

॥ ৩ এপ্ৰিল ১৯০৫ ২১ চ'ত সোমবাৰ ॥

Appointed a Hindoo Syce for Harinath's pony @ 8/-.

॥ ৭ এপ্ৰিল ১৯০৫ ২৫ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Appointed Chowbyram and Bechoo boy who fled after a day's work.

॥ ১১ এপ্ৰিল ১৯০৫ ২৯ চ'ত মংগলবাৰ ॥

Appointed a boy syce for the little pony.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৩০ চ'ত বুধবাৰ ॥

Went to Kharagpore by the Bombay mail. Pd. Rs. 50/- to Neemchand & Rs. 100/- to McFarlane.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৩১ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Howrah morning by Madras Mail.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯০৫ ১ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Bought things from New Market with my wife for her Tindharia trip.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯০৫ ২ বহাগ শনিবাৰ ॥

Had been to New Market, Whiteaway & Sealdah station to reserve berths for my wife, babies & Jnan, & did it.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৩ বহাগ দেওবাৰ ॥

Saw my wife, two babies, Tepi & Jnan off at Sealdah station leaving for Tindharia. Evening went to attend the evening party, given in honour of H.M. Bose by the Howrah Club, where met H. M. Bose's son, who came to my place & I gave him whisky & soda. Mr. Roy also joined.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৪ বহাগ সোমবাৰ ॥

Went out with H. M. Bose's son to India Club, where I proposed him a member. Had two games with Behari Babu—one got & one lost. Thence to Spence's Hotel. Thence returned to H. M. Bose's place, thence home.

॥ ২০ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৭ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

The boy (Musalman) went away tonight & did not return.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯০৫ ৯ বহাগ শনিবাৰ ॥

Mr. & Mrs. J. N. Sen with children arrived & took their breakfast at mine. Afternoon, went to see them off at Sealdah for Darjeeling, but on their way they met Dr. Nilratan Sircar, who stopped them going as the little boy was suffering from fever. He accommodated them at his place.

॥ ৭ মেই ১৯০৫ ২৪ বহাগ দেওবাৰ ॥

Jnan arrived from Darjeeling today.

॥ ১৬ মেই ১৯০৫ ২ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Bought a bay horse gelding from Mr. M. M. Bose with harness @ 225/- (200/- for horse & 25/- for harness).

॥ ১৭ মেই ১৯০৫ ৩ জেঠ বুধবাৰ ॥

Had been to Jorasanko to attend Kortamoshaya *janmadin.* I came earlier before it took place.

॥ ১৮ মেই ১৯০৫ ৪ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a Hindoo syce for the bay horse.

॥ ২০ মেই ১৯০৫ ৬ জেঠ শনিবাৰ ॥

Dined at Gour Laha's place.

॥ ২১ মেই ১৯০৫ ৭ জেঠ দেওবাৰ ॥

Appointed another Hindoo syce in place of the one appointed on last Thursday.

॥ ২২ মেই ১৯০৫ ৮ জেঠ সোমবাৰ ॥

Buri arrived with another woman today.

॥ ১ জুন ১৯০৫ ১৮ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a Musalman boy today @ 7/-.

॥ ৩ জুন ১৯০৫ ২০ জেঠ শনিবাৰ ॥

A Uriya bearer sent to me by Bhagirathi bearer. Bhuloo fled from my house this evening. M. Bose dined at my place.

॥ ৪ জুন ১৯০৫ ২১ জেঠ দেওবাৰ ॥

Chowbeyram durwan dismissed this morning. Bidhoo arrived this morning from his home. I left with Bidhoo for Tindharia. Jnan & Bose saw me off at the station.

॥ ৫ জুন ১৯০৫ ২২ জেঠ সোমবাৰ ॥

Arrived Tindharia, quite unexpected by my wife & found them all right & stopped there for that day & night.

॥ ৬ জুন ১৯০৫ ২৩ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Left alone for Darjeeling; arrived at 1-30 p.m. Met Mr. J. N. Sen at the station & stopped at his place at Jalaparsen Road. Evening, visited P. N. Bose with Sen & went out for a stroll in the mal. Met many acquaintances. Returned to Sen's place, dined & slept for the night.

॥ ৭ জুন ১৯০৫ ২৪ জেঠ বুধবাৰ ॥

Returned from Darjeeling, picked up my wife & children with Aswini on my way back to Calcutta. Appointed Digbir, a Bhutiya boy @ Rs. 5/-.

॥ ৮ জুন ১৯০৫ ২৫ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Met Mr. T. R. Phukan at Saraghat Steamer & talked to Mrs. K. G. Gupta. Arrived at Calcutta. Sending my wife home, first went with Bose & Jnan to see Torun, lodged at Continental Hotel. Felt Calcutta & Howrah awfully warm.

॥ ১০ জুন ১৯০৫ ২৭ জেঠ শনিবাৰ ॥

Gave my Uriya bearer to Bose.

॥ ১১ জুন ১৯০৫ ২৮ জেঠ দেওবাৰ ॥

Bose left for Darjeeling today. I with Jnan saw him off at the station.

॥ ১৪ জুন ১৯০৫ ৩১ জেঠ বুধবাৰ ॥

Appointed a pankha-puller @ 8/-.

॥ ১৫ জুন ১৯০৫ ১ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

Mongal left my service. I pd. him in full.

॥ ৩০ জুন ১৯০৫ ১৬ আষাঢ় শুক্ৰবাৰ ॥

Had been to K. N. Choudhuri's marriage today.

॥ ৪ জুলাই ১৯০৫ ২০ আষাঢ় মংগলবাৰ ॥

I had an attack of that old disease *pitta,* to which I was subjected at home before I came to Calcutta about 20 or 22 years ago. At my office I felt ill & came home in a tecca, accompanied by Loboram. Jnan, who was going to Assam, saw me near the bridge and came back, postponed his journey.

॥ ৫ জুলাই ১৯০৫ ২১ আষাঢ় বুধবাৰ ॥

Jnan left for Assam today. I did not go to office today. ৯22/৩০;

॥ ৬ জুলাই ১৯০৫ ২২ আষাঢ় বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended office only for a short time. A son was born to Mr. M. M. Bose, our neighbour & friend.

॥ ৭ জুলাই ১৯০৫ ২৩ আষাঢ় শুক্ৰবাৰ ॥

Did not attend office today.

॥ ৮ জুলাই ১৯০৫ ২৪ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

Attended office, feeling better.

॥ ৯ জুলাই ১৯০৫ ২৫ আষাঢ় দেওবাৰ ॥

New syce for the white horse appointed today.

॥ ২০ জুলাই ১৯০৫ ৪ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a new Musalman syce for grey horse in place of the sickly boy syce. Deposited Rs. 1,000/-, given by O.K. Ghose, the loan he

took two years ago in the Calcutta Bank @ 4½ p.c. per annum for one year.

॥ ২৯ জুলাই ১৯০৫ ১৩ শাওণ শনিবাৰ ॥

Jnan arrived from Assam with Torun & lived with him at Park Street. Wired Rs. 50/- to S. N. Bezbaroa for mother's treatment.

॥ ৩০ জুলাই ১৯০৫ ১৪ শাওণ দেওবাৰ ॥

Harinath left by the Assam Darjeeling Mail at 5 p.m. for Golaghat as mother is seriously ill. I saw him off at the station. Pd. Harinath Rs. 30/- for his travelling. Had been to Dr. Thakur's place, where met Mr. Ayer & Broacha.

॥ ১ আগস্ট ১৯০৫ ১৬ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Jnan came to live at my place.

॥ ২ আগস্ট ১৯০৫ ১৭ শাওণ বুধবাৰ ॥

Harinath wired from Golaghat, informing his safe arrival there & mother's condition.

॥ ৬ আগস্ট ১৯০৫ ২১ শাওণ দেওবাৰ ॥

Appointed a new Musalman syce for bay horse.

॥ ৯ আগস্ট ১৯০৫ ২৪ শাওণ বুধবাৰ ॥

Ananda dismissed & pd.

॥ ২৩ আগস্ট ১৯০৫ ৬ ভাদ বুধবাৰ ॥

Harinath arrived from Assam today. Jnan gave us (me, wife & Harinath) at Pelliti today at 7-30 p.m.

॥ ২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৫ ১৭ ভাদ শনিবাৰ ॥

Torun & Jnan left for Cuttack. From my place I made my gharry to reach them at station. On returning my gharry horse shied, the coachman & horse injured, carriage damaged.

॥ ৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৫ ১৮ ভাদ দেওবাৰ ॥

Coachman dismissed & pd.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২২ আহিন দেওবাৰ ॥

Left Sealdah by Goalund mail at night for Goalundo for Assam. Availed of Pooza concession with wife, two babies, Bhagirathi bearer, Kashinath & Aya. Harinath saw us off at the Sealdah station.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৩ আহিন সোমবাৰ ॥

Arrived Goalund early in the morning. On arrival there I learnt that the Goalund Dibrughar despatch mail steamer will leave at 2 p.m. & not then. Further I found that the steamer was lying in anchor not near the bank but in the midstream. There being no waiting room, we were in a fix. I was not aware of this change of time in the steamer service. I, however, managed to temporarily lodge ourselves in a steamer close by till the coming of the Assam steamers. We had tea there then at 9 a.m. got into the said Assam steamer that came near the bank & found our cabins reserved which I did from Calcutta. Took our Chota Haziri & breakfast & comfortable. The name of the steamer was Ghazi of R.S.N. Co. We left Goalund at 2-30 p.m.

॥ ১০ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৪ আহিন মংগলবাৰ ॥

On board the steamer arrived Dhubri at night & anchored.

॥ ১১ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৫ আহিন বুধবাৰ ॥

Left Dhubri at about 10 a.m. My wife was very much pleased with the scenery on both the banks of the river, the hills. We were quite happy.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৬ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

We did not get down at Gouhati as we thought. Deben, Naba & several others came to see us in the steamer.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৭ আহিন শুক্রবাৰ ॥

Some Assamese gentlemen at Tezpur, &c., came to see us & presented us with flowers. Met Birinchi on board the steamer, he was going to Dibrugarh.

Arrived Kokilamook at 4 in the morning & got down & went to floating Dak Bungalow in the morning of the 14th inst.

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৮ আহিন শনিবাৰ ॥

Floating Dak Bungalow, where we took tea & at 9 a.m. took to Jorhat State Rly. train & arrived at Jorhat at about 11 a.m. Met G. Bezbaroa with his two sons and K. K. Borooah at station, from where we in trap went to G. Bezbaroa's bungalow, where we were comfortably lodged. Met J. Borooah Rai Bahadur in the evening.

॥ ১৫ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২৯ আহিন দেওবাৰ ॥

At Jorhat J. Barooah used to send his trap everyday & we (with wife) used to go to his place. Many people came to see us.

॥ ১৬ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৩০ আহিন সোমবাৰ ॥

At Jorhat.

॥ ১৭ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৩১ আহিন মংগলবাৰ ॥

At Jorhat. G. Bezbaroa gave my wife a ring (gold & *bakharpotwa*) & Aruna one *dharmoni* (*kot*) with a small *biri*.

॥ ১৮ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১ কাতি বুধবাৰ ॥

At Jorhat.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯০৫ ২ কাতি বৃহস্পতিবাৰ ॥

At Jorhat.

॥ ২০ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৩ কাতি শুক্রবাৰ ॥

Left Jorhat for Golaghat by Jorhat S. Rly. to Titabar, where took A. B. Rly. train. G. Bezbaroa saw us off at the station. Arrived Komarbundha at night about 7 p.m., where met Srinath Kokaideb, who with a trap & carts came to take us. I & he went by trap & wife & babies by bullock cart. Arrived Golaghat home at 9-30. I with S. Kokaideb arrived earlier. My wife & me surprised to see us lodged in tents at S. Kokaideb's, because we wanted to remain in Dakbungalow & told so. We were agreeably surprised & liked. Mother quite happy to see us. My wife also.

॥ ২১ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৪ কাতি শনিবাৰ ॥

At Golaghat, all quite happy near mother. Many people came to see us, particularly my wife.

॥ ২২ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৫ কাতি দেওবাৰ ॥

At Golaghat.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৬ কাতি সোমবাৰ ॥

Left Golaghat for Dibrugarh at 9 o'clock night. From home to Komarbundha in bullock carts. Got A. B. Rly. train at about 2 a.m. We had reserved compartments.

॥ ২৪ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৭ কাতি মংগলবাৰ ॥

Arrived at Tinsukia afternoon & met Chandra Kumar Agarwala, whom I telegraphed to meet us there. Took to Dibrughar Sadiya Rly. & arrived at Lahowal at about 4 p.m. From there went to Tamulbari, self & Chandra walking, wife & babies in bullock carts. Arrived just in the evening dark. We were very comfortably lodged & recd. in a grand style.

॥ ২৫ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৮ কাতি বুধবাৰ ॥

Tamulbari. Very happy & comfortable all.

॥ ২৬ অক্টোবৰ ১৯০৫ ৯ কাতি বৃহস্পতিবাৰ ॥

Tamulbari.

॥ ২৭ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১০ কাতি শুক্রবাৰ ॥

Tamulbari. C.K. Agarwala entertained us with coolie dance. All enjoyed.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১১ কাতি শনিবাৰ ॥

Left Tamulbari for Dibrughar. C.K.A. saw us off at Lahowal. Birinchi met us at Rehabari & brought us to his home, where we comfortably lodged. Went to see Dibrugarh Amola patty Theatre (*Sabitri-Satyaban* & *Bhrama-Ranga*) played.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১২ কাতি দেওবাৰ ॥

At Dibrughar.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১৩ কাতি সোমবাৰ ॥

Dibrughar. Many people male & female (all gentlemen & ladies) came to see us. Left for steamer at night & slept there.

॥ ৩১ অক্টোবৰ ১৯০৫ ১৪ কাতি মংগলবাৰ ॥

Left Dibrughar Steamer ghat on our downward journey in the morning.

॥ ১ নৱেম্বৰ ১৯০৫ ১৫ কাতি বুধবাৰ ॥

Arrived Gouhati at 9 o'clock night. Jnan & Torun & Deben met us on board & brought us to Dakbungalow, where we stopped.

॥২ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১৬ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Gouhati. Drove in the morning round the town with Torun, Jnan & wife & Aruna. Evening, called at Phookun's, where we were entertained to tea & *jalpan* and gave some Assam brass utensils as present to my babies. I also bought some worth Rs. 18/-. Arranged to go to Basistha-asram tomorrow on elephants.

॥৩ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১৭ কাতি শুক্রবাৰ॥

Felt unwell, but still went to Basistha as the party, Torun, Jnan, Deben arrived with three elephants & one carriage 8 miles to Basistha; went, wife, Aruna, self with them leaving the little baby at home with aya & Bhagirath. At Basistha I felt unwell & fever & could not do anything nor eat or enjoy. Slept only. Returned in the gharry, arrived Dakbungalow at 5 p.m. & got fever & slept.

॥৪ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১৮ কাতি শনিবাৰ॥

High fever & headache. Very severe.

॥৫ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১৯ কাতি দেওবাৰ॥

Gouhati. Called a Doctor Lindo (a Khasia Asstt. Surgeon) & he prescribed some medicine. Not better.

॥৬ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২০ কাতি সোমবাৰ॥

Gouhati. Not better. Engaged Dr. Ajahar Hossen Khan Bahadur, who treated.

॥৭ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২১ কাতি মংগলবাৰ॥

Gouhati, fever & bedridden.

॥৮ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২২ কাতি বুধবাৰ॥

Gouhati, fever.

॥৯ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৩ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Gouhati, fever.

॥১০ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৪ কাতি শুক্রবাৰ॥

Got rid of fever today, quinine used.

॥১১ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৫ কাতি শনিবাৰ॥

No fever; left for Goalund by steamer tonight. Phookan, Jnan, &c., saw us off.

॥১২ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৬ কাতি দেওবাৰ॥

Steamer got aground below Dhubri & we were detained for about 20 hours there. Next day another mail steamer towed our steamer & extricated our steamer. It then commenced its journey.

॥১৩ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৭ কাতি সোমবাৰ॥

On board the steamer.

॥১৪ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৮ কাতি মংগলবাৰ॥

Arrived Goalund in the morning at about 8. Then at once took to a train about to start for Sealdah (Passenger). Arrived Sealdah at about 7 p.m. Harinath & Bose had been there to bring us. Arrived Howrah home at about 8 p.m. & very comfortable.

॥১৫ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২৯ কাতি বুধবাৰ॥

Howrah. Am very weak. Did not attend office or business.

॥১৬ নবেম্বৰ ১৯০৫ ৩০ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Howrah. Weak. Did not attend to business.

॥১৭ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১ আঘোন শুক্রবাৰ॥

Mrs. got fever.

॥১৮ নবেম্বৰ ১৯০৫ ২ আঘোন শনিবাৰ॥

Mrs. got fever.

॥১৯ নবেম্বৰ ১৯০৫ ৩ আঘোন দেওবাৰ॥

Kareem came from home but did not join. Mrs. ill—fever.

॥২০ নবেম্বৰ ১৯০৫ ৪ আঘোন সোমবাৰ॥

Kareem joined from today. Appointed another Uriya servant today. Attended office for an hour.

॥২১ নবেম্বৰ ১৯০৫ ৫ আঘোন মংগলবাৰ॥

Attended Howrah Court (Bench). My colleague was Babu Giris Ch. Chatterji, pleader. Decided 41 cases.

॥২৬ নবেম্বৰ ১৯০৫ ১০ আঘোন দেওবাৰ॥

Bhagirathi left for Gouhati via Dhubri as telegraphed to me by Jnan. I pd. him two month's pay Rs. 20/- & Rs. 5/- buxis. The new Uriya servant cooked.

॥১৯০৬॥

॥১১ জানুৱাৰী ১৯০৬ শক (১৩১৩ বঙলা ছন) ২৭' পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Birinchi did not return to my place at night.

॥১২ জানুৱাৰী ১৯০৬ ২৮ পুহ শুক্রবাৰ॥

Jnan left my place to live with Torun at 46 Jhawtolla Rd., Ballygunj. Birinchi absent whole day & last night.

॥১৩ জানুৱাৰী ১৯০৬ ২৯ পুহ শনিবাৰ॥

Birinchi, who came to my place from Calcutta last night, left my place to live with Gouridatta Misra. Went to Races & lost Rs. 19/- on betting on horses. ছিঃ! আৰু নাযাওঁ।

॥১৪ জানুৱাৰী ১৯০৬ ১ মাঘ দেওবাৰ॥

Birinchi, who left my place yesterday, have not left for Assam today as he promised. Dined at Bose's place. Attended a meeting of the Howrah Sporting Club & presided. The object to issue c. letter for subscription to give an evening party to H. M. Bose on the occasion of his getting Rai Bahadurship.

॥১৫ জানুৱাৰী ১৯০৬ ২ মাঘ সোমবাৰ॥

Bought this diary today paying /8/-

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯০৬ ১০ মাঘ মংগলবাৰ॥

Srinath Kokaideb, who accompanied Dr. Bezbaroa & his wife to Asansol, returned today.

॥২৮ জানুৱাৰী ১৯০৬ ১৫ মাঘ দেওবাৰ॥

Srinath Kokaideb left for Assam today by Darjeeling Assam mail. We were sorry to part.

॥২ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ২০ মাঘ শুক্রবাৰ॥

Left for Cuttack with B. Borooah & Bhuban.

॥৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ২১ মাঘ শনিবাৰ॥

In Cuttack Golock presented me with a silver-topped stick.

॥৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ২২ মাঘ দেওবাৰ॥

Left for Howrah from Cuttack.

॥৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ২৩ মাঘ সোমবাৰ॥

Arrived Howrah in the morning.

॥১২ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ৩০ মাঘ সোমবাৰ॥

Drawn Rs. 100/- from Hongokng Bank & pd. all the dues to A. B. Stores. Godadhar re-appointed today in A. B. Stores.

॥১৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৬ ১ ফাগুন মংগলবাৰ॥

Pd. Rs. 5/- to Ramkristo Mohutsab for feeding the poor.

॥১৩ মার্চ ১৯০৬ ২৯ ফাগুন মংগলবাৰ॥

Appointed a Bengalee-Oriya servant in place of the Oriya one, fled yesterday. B.B. arrived from Bombay. I dined at his place. Bought a bicycle 2nd hand from Mr. Lefenva (?) of Lillooah & over Rs. 6000/- worth timber, steel & from Gillander & pd. cash.

॥১৪ মার্চ ১৯০৬ ৩০ ফাগুন বুধবাৰ॥

B.B. left for Bilaspur today. I saw him off at the station. Saw our new office agreed to be taken for Rs. 700/- at 8 Hare Street. Dined at Bose's.

॥১৫ মার্চ ১৯০৬ ১ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ॥

Bought 34 steel from Gillander & pd. cash

॥১৬ মার্চ ১৯০৬ ২ চ'ত শুক্রবাৰ॥

Saw Mr. Willis & agreed to take 50 tons steel just come.

॥ ১৮ মাৰ্চ ১৯০৬ ৪ চ'ত দেওবাৰ ॥

Went to Doolychand's garden at Dumdum with Mr. Bose to see orchid flower show. We were very much pleased. Old coachman pd. Rs. 7/- for 18 days @ -/12/-.

॥ ১৯ মাৰ্চ ১৯০৬ ৫ চ'ত দেওবাৰ ॥

Appointed a new Musalman coachman & gave the old one leave. Attended Mr. Lefen (?) at Shibpore; he passed 96 logs steel ([JS] 12 as samples) altogether. B.B. left for Jsg. On my coming back from Shibpore I found my wife sick. Saw Mr. Willis of G & A Co. and arranged for more steel.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯০৬ ৮ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Our Uriya (Bengali) servant fled away. K.K. Borooah, brother of Rai J. Borooah Bahadur, arrived Howrah this morning & called at ours evening.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯০৬ ৯ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Went early in the morning with Bhuban to receive Hon. Madhu Lall in his return from Puri. Located him first at a house hired by him & after a few hours' stay there he proposed to remove to 38 Dobson's Rd. but did not & removed to a house at Harrison Rd. Rai Bahadur Harimohan Bose's corpse was found floating in a tank at Punchamtolla, Howrah, today at 1 p.m. Mysterious case of death. Attended India Club general meeting. I was not elected.

॥ ২৫ মাৰ্চ ১৯০৬ ১১ চ'ত দেওবাৰ ॥

Eat (?) a feed given by Mr. Chandoo & another broker at 38 Dobson Rd. to Bhuban & myself. Torun & Jnan were present & took part. I saw Torun & Jnan home at Jhawtolla, where I met Harinath. I told Torun all about Harinath's decision to marry Kaliram Borooah's daughter.

॥ ২৬ মাৰ্চ ১৯০৬ ১২ চ'ত সোমবাৰ ॥

B.B. came from Jsg. Bought 9,100/- Rs. worth timbers steel from Gillanders & pd. them cash.

॥ ২৮ মাৰ্চ ১৯০৬ ১৪ চ'ত বুধবাৰ ॥

Dismissed & drove out the wicked coachman & appointed a new one given by Jogin Babu. Drawn Rs. 50/- from Hongkong Bank & sent to Binada C. Bezbaroa for his daughter's marriage in a registered cover No. of the note sent is $\frac{OA}{91}$ 47256 Rs. 50/-.

॥ ৩ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২০ চ'ত মঙ্গলবাৰ ॥

We have removed our office from 10 Clive Row to 8 Hare Street today. We came to office at 7-30 a.m. & returned evening.

॥ ৫ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২২ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Ramdas, servant, has been sent to Howrah General Hospital today as he had high fever.

॥ ৬ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২৩ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Rai J. Borooah Bahadur left for Assam today by Sunderbund Despatch Service Steamer. Pd. the painter of my house.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২৫ চ'ত দেওবাৰ ॥

Attended Tea party at Mr. A. Chaudhuri's place with wife & children.

॥ ৯ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২৬ চ'ত সোমবাৰ ॥

Ramdas, servant, returned from Hospital better. B.B. arrived from Jsg. today. Saw Mr. White, Controller of Stores, & settled about non-deduction for late delivery of timbers.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯০৬ ১ বহাগ শনিবাৰ ॥

Mrs. went to Ballyganj. A. Chaudhuri on invitation. On returning our Bay horse fell, got hurt. I dined at B.B's place 38 Dobson Rd. tonight.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯০৬ ২ বহাগ দেওবাৰ ॥

Eat at Mr. S. K. Roy's place at Panchamtolla with M.M. Bose this evening.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৩ বহাগ সোমবাৰ ॥

Went to see Jnan, Swarna & Phookan at Ballygunj this evening.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৪ বহাগ মঙ্গলবাৰ ॥

Electric Punkhas in our office at 8 Hare Street commenced running from today. Eat at Chandoo's brother's place this evening myself &

Bhuban & Chandoo brothers. Bhuban arrived from Jsg. today.

॥ ১৮ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৫ বহাগ বুধবাৰ ॥

The Musalman coachman given to me by Jogen Babu left my service after today's work. Eat at Chandoo's with Bhuban.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৬ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

B.B. came today. Appointed a Hindoo coachman today given by Mr. Roy.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৮ বহাগ শনিবাৰ ॥

B.B. left for Allahabad to Revah. I & Bhuban saw him off at the station.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯০৬ ৯ বহাগ দেওবাৰ ॥

I treated Chandoo & his brother & Bhuban at Chandoo's brother's place this evening.

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯০৬ ১২ বহাগ বুধবাৰ ॥

Chandoo's brother treated us (self & Bhuban) at his place this evening.

॥ ২৬ এপ্ৰিল ১৯০৬ ১৩ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Sat on the bench today at Howrah Court with O.K.G. & decided 19 cases. A. Choudhuri occupied his new house today & we are invited.

॥ ২৭ এপ্ৰিল ১৯০৬ ১৪ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Arrangement is made with Bank of Bengal today to allow to Teak Dept. to draw up to 79,000/- Rs. 1/- per cent above the Bengal Bank current rate of interest. On that condition drew Rs. 36,496/4/3 today & the old loan with B.B. & Co. general office terminated today.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯০৬ ১৭ বহাগ সোমবাৰ ॥

Appointed an upcountry Brahmin cook today @ Rs. 8/- sent by Sovana. Ordered a coat at K.M. Deep of Alpaca. Recd. 6 shirts from them 4 @ 3/12/- & 2 @ 3/- each.

॥ ৩ মেই ১৯০৬ ২০ বহাগ মঙ্গলবাৰ ॥

B.B. & Bhuban arrived from Jsg. today.

॥ ১২ মেই ১৯০৬ ২৯ বহাগ শনিবাৰ ॥

Dined at B.B's place & saw him off with Mohi N. Borah, who also went with him, at the Rly. station Howrah for 'Cuttack. Appointed a Musalman Khansama today on Rs. 16/- p.m.

॥ ১৩ মেই ১৯০৬ ৩০ বহাগ দেওবাৰ ॥

Mr. G. Bezbaroa arrived from Jorhat via Goalundo with his two sons this morning & putting up at my place. Evening visited Mr. G.G. Phookun at 200 Cornwallis Street with G. Bezbarua & his two sons.

॥ ১৪ মেই ১৯০৬ ৩১ বহাগ সোমবাৰ ॥

B.B. with M. N. Borah arrived from Cuttack, Pd. Jnan Rs. 26/10/- interest for Rs. 1,000/- for Jany., Feby., March, April 1906 @ Rs. 6-10-8 every month. Took Jnan to B.B. & proposed about Jnan going to Rewah. Jnan agreed.

॥ ১৫ মেই ১৯০৬ ১ জেঠ মঙ্গলবাৰ ॥

Mr. Sukumar Roy dined at my place on his way to Cuttack.

॥ ১৬ মেই ১৯০৬ ২ জেঠ বুধবাৰ ॥

Messers Kilburn & Co. came to my place to test the electric fittings, and they connected them with their main & I am getting light & fan from today.

॥ ১৭ মেই ১৯০৬ ৩ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

B.B. & Bhuban dined at my place with G. Bezbaroa & ourselves.

॥ ১৮ মেই ১৯০৬ ৪ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

B.B. entertained G. Bezbaroa & his sons & me at G. E. Hotel with lunch.

॥ ১৯ মেই ১৯০৬ ৫ জেঠ শনিবাৰ ॥

B.B. left for Bilaspur today. Invited Mr. & Mrs. Roy to dinner at my place tonight. Dr. Bez & his wife declined to join as they thought I gave them offence last night, which is untrue & ridiculous.

॥ ২১ মেই ১৯০৬ ৭ জেঠ সোমবাৰ ॥

G. Bezbaroa left my place for Jorhat this morning at 5 o'clock with his two sons. I saw him off at Sealdah. B.B. returned from Bilaspur. I pd. Rs. 600/- to Messers K. L. Mukerji o/a electric fittings & only Rs. 76/- left.

॥ ২২ মেই ১৯০৬ ৮ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Left Howrah for Simla with B. B. Torun dined at our place. Bhuban, &c, saw us at station Punjab mail. Met Tikaiet of Gangp & travelled with him till Kalka. He is going to Kasuli for treatment for dogbite.

॥ ২৩ মেই ১৯০৬ ৯ জেঠ বুধবাৰ ॥

On train. B. B. getting angry with Khansama for not asking him if he wd. take breakfast at Mugolsarrai ... & for asking me only. ... & from Mogalsarai Khan travelling to Allahabad.

॥ ২৪ মেই ১৯০৬ ১০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Simla at 3-30 from Kalka to Simla had to travel with two proud Europeans in 2nd class compartment. Swami Visweswarand met us at station & we came to Lowires hotel 2 rooms @ 5/- each daily. Walked hotel to Rly. station.

॥ ২৫ মেই ১৯০৬ ১১ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

॥ ২৬ মেই ১৯০৬ ১২ জেঠ শনিবাৰ ॥

॥ ২৭ মেই ১৯০৬ ১৩ জেঠ দেওবাৰ ॥

Simla.

॥ ২৮ মেই ১৯০৬ ১৪ জেঠ সোমবাৰ ॥

Simla. Attended Arya Samaj meeting in this new house they have taken today—I found them so.—অসমীয়া gathering in a ভাৰনা house being commencement. The vedic হোম কৰোঁতা বেবাইছে like a calf. Te leader of ভজন like ওজা—Swamiji in the pulpit forgot to mention anything about the ন গৃহ লোৱা।

॥ ২৯ মেই ১৯০৬ ১৫ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Simla.

॥ ৩০ মেই ১৯০৬ ১৬ জেঠ বুধবাৰ ॥

Simla—Swami Nityanund arrived Simla from Bombay & saw us. I was out Boulongaj (?) side in a rickshaw, pd. Re. 1/-. He looked like a Sumatra cigar with a leaf skin with his dressing gown on. He prayed before going to sleep as if running to catch B. N. Rly. mail dak and pd. late fee too. Finished reading *She*.

॥ ২ জুন ১৯০৬ ১৯ জেঠ শনিবাৰ ॥

Left Simla for Kashmir. Arrived Kalka in the evening & thence came to Ambala Cant. Arrived at 7-30 or 8 p.m. From then at 10-44 took Hardwar Passenger for Lahore.

॥ ৩ জুন ১৯০৬ ২০ জেঠ দেওবাৰ ॥

Arrived Lahore at about 10 a.m. & keeping things at the waiting room went to Sarala's house both B. B. & self & took our breakfast at 2, came out from there to the station & took lunch & went back to Sarala's, with whom went driving to see the Salimar garden. Very beautiful ancient garden. Dined at Sarala's & came back to Rly. station & took tram for Rowalpindi. Rambhuj Dutt was not at home today—he went to Ludhiana.—[Write about সবলা। খানা নিৰা-মহীয়া।

॥ ৪ জুন ১৯০৬ ২১ জেঠ সোমবাৰ ॥

Arrived Rowalpindi morning took tea, breakfast & tiffin and arranging a landdeau @ Rs. 75/- from then to Srinagar left at 3 p.m. At night stopped at Dakbungalow at Tret (?) where B.B. & I took dinner & slept.

॥ ৫ জুন ১৯০৬ ২২ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Early morning at 5 left the Dakbungalow arrived Murree at about 10 & took our breakfast & started & arrived 2nd Dakbungalow "Kohala" on Jhellum River at 5 p.m. & stopped for the night. Enjoyed the journey so far & very happy. We travelled 62 miles today.

॥ ৬ জুন ১৯০৬ ২৩ জেঠ বুধবাৰ ॥

Left Kohala Dakbungalow early morning taking Chota Haziri. Then crossed the Jhellum by a bridge and came to Kashmir territory leaving British behind. Took our breakfast at 12 noon at a Dakbungalow and stopped at the next for the night. I felt feverish & took quinine & brandy.

॥ ৭ জুন ১৯০৬ ২৪ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left at 5 a.m. after Chota Haziri in the Dakbungalow in which we stopped last night. Took our breakfast at 12 noon at Rampore Dakbungalow. The scenery facing the Dakbungalow is exceedingly grand. Never witnessed before. High hill filled with pines. Evening arrived at Burramulla & stopped there for the night in the Dakbungalow. This place is lovely—Bazar, boats, rivers, regular চহৰ।

॥ ৮ জুন ১৯০৬ ২৫ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

Left Burramulla after Chota Haziri. The road is on plain lands. In fact no hills—it is a valley. The road passes through cultivated lands straight. Grand sight is the avenue of tall trees on both sides of the road—never witnessed before. The same sort of road, trees, avenues up to Srinagar. Stopped at Puttam Dakbungalow for breakfast but through some sort of mistake the cook did not prepare our khana. So we had to leave it disappointed after about 2 hours & arrived Srinagar at 2-30 p.m. and got down at Nedon & Son's Hotel @ Rs. 6/- a day.

॥ ৯ জুন ১৯০৬ ২৬ জেঠ শনিবাৰ ॥

Arranged a house boat at Rs. 60/- and removed to it after dinner at the hotel. Saw Mr. R. Mukherji, the Chief Justice, & A. Mitter, the doctor, Chief Medical Officer. Had a drive round the town in our landeau.

॥ ১০ জুন ১৯০৬ ২৭ জেঠ দেওবাৰ ॥

In the houseboat. Afternoon in our Shikari Boat went round the river & the canal. On my return I felt feverish & went out for a walk. But fever increased, came back in a tonga, pd. /8/-, and got high fever. Our boat removed from the Chenabag side (canal) to main river, near Court House & main bridge.

॥ ১১ জুন ১৯০৬ ২৮ জেঠ সোমবাৰ ॥

I am very ill—fever whole day. Confined to bed. Doctor, Asstt. Surgeon, summoned. B. B. pd. Rs. 4/- visit.

॥ ১২ জুন ১৯০৬ ২৯ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Fever lessened today. Dr. Mittra came to see. Mr. Mukherji also. B.B. saw Maharaja Kashmir & his brother today. Towards evening I felt better.

॥ ১৩ জুন ১৯০৬ ৩০ জেঠ বুধবাৰ ॥

No fever today. I have taken rice. Whole day raining, drizzling, awfully cold day.

॥ ১৪ জুন ১৯০৬ ৩১ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Sunny day today. Out in the landeau with B.B. & R. Mukherji towards Dal Lake & returned after about an hour's drive. Out afternoon also—alone—towards Kasabin (3rd bridge side on the left bank). Had been with B. B. in the noon after breakfast for Hamam—B. B. had it. I did not like the place. Native quarters very dirty. Very dirty hamam also.

॥ ১৫ জুন ১৯০৬ ১ আষাঢ় শুক্ৰবাৰ ॥

Left Srinagar in our houseboat for Nasimbag in Dal Lake early morning. Excellent scenery. Enjoyed. Took my bath—since the one I took at R. Pindi. The পাথৰ হোৱা of গদ্ৱাল, মাদ্ৰৱালা sent a boatman for a fishing license from Srinagar paying Rs. 5/-. Fished some small fishes. Had been to Salbag in the afternoon, best *bag* in the lake. Enjoyed it. After dinner the boatmen sang.

॥ ১৬ জুন ১৯০৬ ২ আষাঢ় শনিবাৰ ॥

Morning went to Talbal in Shikara boat with B.B. for fishing. Hooked about 30 fishes (small). After tiffin came in our houseboat to Nasim Bag & had picnic there. Stopped there for the night in our boat. Saw the waterworks "mutton chops" running & grazing about.

॥ ১৭ জুন ১৯০৬ ৩ আষাঢ় দেওবাৰ ॥

Left at 4 a.m. for Srinagar. Arrived at about 7-30.

॥ ১৮ জুন ১৯০৬ ৪ আষাঢ় সোমবাৰ ॥

In the Chenarbag Canal, Srinagar, near Mr. Mukherji at whose place we dined tonight. Met some Bengalee gentlemen at Mukherji's, one of whom dined with us at table & the rest on the ground in the veranda separately in Hindu orthodox style. Eat Kashmiri khana & enjoyed. (sweetened meat. টেঙা meat, fish, polaw & various dishes brought by a Pundit). Some mention about Prajna in the table, who is wellknown

there as author of আমিষ। On our way B.B. made appreciative remarks about me.

॥ ১৯ জুন ১৯০৬ ৫ আষাঢ় মংগলবার ॥

In the Chenarbag Canal, Srinagar.

॥ ২০ জুন ১৯০৬ ৬ আষাঢ় বুধবার ॥

Went in our Shikari Boat to Ganderbal via a canal thro' Anchar, had picnic (tiffin) there with B.B. & enjoyed very much. Boatmen sang on way back, arrived evening, where in the canal we had to change our shikara for another on our way to Ganderbal and from there, i.e., 6th bridge we had to walk more than 3 miles & got tired.

॥ ২১ জুন ১৯০৬ ৭ আষাঢ় বৃহস্পতিবার ॥

Dined at Dr. A. Mitter's place, where we met Dr. Surujball, LL.D. of Oxford, one of the high officials of Maharaja, who dined with us. Had much talk in the table & enjoyed. Returned at about 11 p.m.

॥ ২২ জুন ১৯০৬ ৮ আষাঢ় শুক্রবার ॥

Went to a shawl merchant with Mukherji afternoon. BB purchased about Rs. 600/- worth shawl.

॥ ২৩ জুন ১৯০৬ ৯ আষাঢ় শনিবার ॥

Left Srinagar in our landeau for Islamabad & arrived at 1-30. Stopped at Kunnaball Dakbungalow. On the way dropped for quarter of an hour at Bezba'ra' to see the temple and the biggest chenar tree 27 হাত বেৰে। Very warm day.

॥ ২৪ জুন ১৯০৬ ১০ আষাঢ় দেওবার ॥

Islamabad.—Morning went to see Bhawan chesma—fish—priests—chenar in our landeau. Went to see the cave, where I entered to a certain extent. Thence to Musalman's ezarat & the temple in the cave near. B.B. did not climb in. Came back to Dakbungalow at Khunalal; took breakfast. Afternoon went to Acheball in landeau, where met Dr. Mittra & the Kashmir Governor. Returned evening to Dakbungalow.

॥ ২৫ জুন ১৯০৬ ১১ আষাঢ় সোমবার ॥

Came back from Islamabad from the Dak-bungalow at Khunabal early morning in the landeau, arrived ... (?) at 11 a.m., where took breakfast in our boat. Evening out to Mukherji's where met a Salvationist. Our boat was brought into Chenarbag.

॥ ২৬ জুন ১৯০৬ ১২ আষাঢ় মংগলবার ॥

Climbed the Takhit-i-Suleman Hill & saw the temple there. I was alone there and sang & prayed. The bird's eye view of Kashmir from there is excellent. Bought 3 clothes (table) @ Rs. 2/12, 1/4/ & Rs. 6/-. Sir Francis Young Husband, New Resident of Kashmir, arrived today at 5 p.m.

॥ ২৭ জুন ১৯০৬ ১৩ আষাঢ় বুধবার ॥

The old Resident went away today.

॥ ২৮ জুন ১৯০৬ ১৪ আষাঢ় বৃহস্পতিবার ॥

Climbed the Takht-i-Suleman with B.B. this morning. B.B. wanted to go by a dandi out the dandi was broken, so he walked. Evening went out for a walk.

॥ ২৯ জুন ১৯০৬ ১৫ আষাঢ় শুক্রবার ॥

There were illumination & dinners at Maharaja. We had been to see the illumination in our Shikara & returned at 11 p.m.

॥ ৩০ জুন ১৯০৬ ১৬ আষাঢ় শনিবার ॥

Did not go out whole day. In the boat.

॥ ১ জুলাই ১৯০৬ ১৭ আষাঢ় দেওবার ॥

Dined at Mr. R. Mukherji's place. Met about 10 Bengali gentlemen, who joined the dinner. Bengali style dinner—সন্দেশ & on the ground.

G. Bezbaroa with his son Deben came to my house at Howrah & stopped. He was very angry with my wife for her not going to meet him at Sealdah & sending Harinath instead.

॥ ২ জুলাই ১৯০৬ ১৮ আষাঢ় সোমবার ॥

At Srinagar. G. Bezbaroa at my place at Howrah.

॥ ৩ জুলাই ১৯০৬ ১৯ আষাঢ় মংগলবার ॥

Left Srinagar for R. Pindi early in the morning in ... (?) tonga, Rs. 100/. Breakfasted at Barramula & stopped for the night at Domel.

G. Bezbaroa quarrelled with Harinath & my wife, both of whom badly abused & left my place & went to Dr. G. C. Bezbaroa's place, ran from the midst of dinner.

॥ ৪ জুলাই ১৯০৬ ২০ আষাঢ় বুধবার ॥

Left Domel at 4-30 a.m. Heavy rain on the way. Things got wet. Breakfasted at Murri. Arrived R. Pindi at 9 p.m. Took dinner. Slept in 2nd class compartment.

॥ ৫ জুলাই ১৯০৬ ২১ আষাঢ় বৃহস্পতিবার ॥

Left at 6 a.m. for Ambala, breakfasted at Wazirabad.

॥ ৬ জুলাই ১৯০৬ ২২ আষাঢ় শুক্রবার ॥

In train whole night & day. Breakfasted at Allahabad. Dined at Mokama.

॥ ৭ জুলাই ১৯০৬ ২৩ আষাঢ় শনিবার ॥

Arrived Howrah early in the morning.

Swarna, Torun came to invite us to Jnan's Bowbhat, soon after my arrival.

॥ ৮ জুলাই ১৯০৬ ২৪ আষাঢ় দেওবার ॥

Had been to Jnan Bowbhat feast in 24 Wellesly Street with Bhuban, Harinath. B. B. joined us there later. Met many people.

॥ ১০ জুলাই ১৯০৬ ২৬ আষাঢ় মংগলবার ॥

Went to Ballygunj, Jhawtolla to see Mr. Jnan. Prajna accompanied me.

॥ ১১ জুলাই ১৯০৬ ২৭ আষাঢ় বুধবার ॥

Had been to Jnan's place Jhawtola with Torun, who met me at the A. B. Stores.

॥ ১২ জুলাই ১৯০৬ ২৮ আষাঢ় বৃহস্পতিবার ॥

Attended double marriage at Pramatha Pramanick's house. Bhuban had been with me.

॥ ১৩ জুলাই ১৯০৬ ২৯ আষাঢ় শুক্রবার ॥

B.B. left for Jsg. today.

॥ ১৪ জুলাই ১৯০৬ ৩০ আষাঢ় শনিবার ॥

Asked Jnan, his wife, Swarna, chota Torun, Deben & children to Tea at my place today at 5 p.m. They came, left at 8 p.m. I lent Rs. 10/- to Jnan. [মহাঁৰ বোহ! B.B. sent him paying Rs. 1,000/- for travel.]

॥ ১৫ জুলাই ১৯০৬ ৩১ আষাঢ় দেওবার ॥

Had been to Chandoo's brothers & eat there with Bhuban & all the Chandoos.

॥ ১৬ জুলাই ১৯০৬ ৩২ আষাঢ় সোমবার ॥

With Prajna to Ballygunj to Jnan's. They (Swarna with children & Jnan's wife) left for Cuttack tonight. Met Arudada & Susovini at Jhawtola, Jnan's place.

॥ ১৮ জুলাই ১৯০৬ ২ শাওণ বুধবার ॥

Took lunch at Adelphi with Bhuban, Wernegg, Hycogeni (?), Lewis & spent Rs. 20/- Mohtaul money (?).

Mrs. & Mr. S. K. Roy came to tea at ours. Spoke to me about the disgraceful behaviour of G. Bez, & Dr. Bez abetting, at my place during my absence in Kashmir and all about how they insulted & abused my wife. I am mortified to hear all about this & determined never to do anything with G. Bez & Dr. Bez in my life.

॥ ২০ জুলাই ১৯০৬ ৪ শাওণ শুক্রবার ॥

Drew Rs. 1,000/- from Mercantile Bank, the amount I deposited in Cal. Bank just a year ago on 20th July 1906 @ $4\frac{1}{2}$ p.c. Got Rs. 45/- as interest.

॥ ৪ আগস্ট ১৯০৬ ১৯ শাওণ শনিবার ॥

Jnan returned from Cuttack & on his way to Khulna or some other place that side he came to our place & took tea & drink. My mother-in-law was here then. Dr. Bezbaroa came to my place all on a sudden after dusk & related his fear at the threat & abuses by his neighbour, a Firinghee. I & Jnan accompanied him to his place & then to Golabari Thana & the Inspector gave a constable to sleep at his place at night. I accompanied Jnan up to Chowringhee & gave him drink at Custaly (?) & said good-bye.

॥ ৫ আগস্ট ১৯০৬ ২০ শাওণ দেওবার ॥

Had been to Mr. S.K. Roys' place, who

accompanied me to my place & I sent him home in my gharry after giving him something to drink. Then (?) the curtain the electric fan in my bed room has been set by Harinath.

॥ ১০ আগষ্ট ১৯০৬ ২৫ শাওণ শুক্রবাৰ ॥

B.B. left with Bhuban & Mohi for Jsg. He wanted to take me also but I was not found at that time.

॥ ১২ আগষ্ট ১৯০৬ ২৭ শাওণ দেওবাৰ ॥

B. Borooah adopted Bhuban today by performing an adoption ceremony at Jharsuguda. He telegraphed to me to go there, but I did not, as I could not know that it was to attend the ceremony.

॥ ১৩ আগষ্ট ১৯০৬ ২৮ শাওণ সোমবাৰ ॥

Recd. B.B's letter informing the adoption ceremony. I was surprized, because he kept it secret from me all along, which he ought not to have done, because I wd. have been pleased rather, than be jealous, which I am sure he suspected or else he would not have acted this way. He is quite wrong. I gave half-holiday to my Dept. o/a of this ceremony.

॥ ১৫ আগষ্ট ১৯০৬ ৩০ শাওণ বুধবাৰ ॥

B.B. with Bhuban & Mohi arrived from Jsg. this morning.

Evening, I & Harinath were asked to dinner. Gopinath Borooah in a drunken state attacked & abused me. ... fellow he is. I will have nothing to do with him any more, nor I will again familiarly mix with Mr. B. Borooah's relations excepting Bhuban. I have, however, learnt a lesson tonight.

॥ ২৫ আগষ্ট ১৯০৬ ৯ ভাদ শনিবাৰ ॥

Pd. Rs. 1,000/- to J. S. & Co. & almost cleared their overdues, only a thousand or so must be remaining. There was a great feast at Assam Villa in connectoin with B.B's adoption ceremony. Over 300 people were fed. I was taking a leading part. Returned from the feast at 1-30 a.m. Roy Shahib took me to his place & entertained with tea. He joined in the above feast with his sons.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ২২ ভাদ শুক্রবাৰ ॥

Jnan with his wife Latika came to live at our place. I accommodated them at this small two-storied house.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ২৫ ভাদ সোমবাৰ ॥

Jnan left for Gouhati today, leaving Latika at ours. I saw him off at Sealdah with N. Sen & Gupta. On my way had tea at Gupta's.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ২৭ ভাদ বুধবাৰ ॥

Mr. & Mrs. A Choudhuri came to see us today.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ২৮ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

B.B. arrived from Mourbhanj & suffered from fever.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ৩১ ভাদ দেওবাৰ ॥

Mr. & Mrs. Sen with children came to live at mine this morning from Sambalpur on their way to Darjeeling.

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৬ ২ আহিন মংগলবাৰ ॥

Mr. & Mrs. Sen left for Darjeeling today.

॥ ৪ অক্টোবৰ ১৯০৬ ১৮ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jnan returned from Assam today. I brought him back from Sealdah station. Arudada, Susobhani, Bothan called at mine this evening & invited Jnan, Latika & us to dinner tomorrow at 19 Store Rd. Wallyganj.

॥ ৫ অক্টোবৰ ১৯০৬ ১৯ আহিন শুক্রবাৰ ॥

Went to dine at 19 Store Rd. with Jnan & Latika. On our way back near Govt. House, my horse bolted & there was an accident; fortunately nobody was injured except the coachman. Latika was much frightened.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯০৬ ২০ আহিন শনিবাৰ ॥

Had been to M. M. Bose with Jnan. Arudada came to see Jnan & Lati. Jnan left for Cuttack with Latika & Prova. I saw him off at Howrah station.

Appointed a ticca coachman.

Ramdas, servant, returned to my place & I pardoned & engaged him under me as before.

॥ ১৩ নবেম্বৰ ১৯০৬ ২৭ কাতি মংগলবাৰ ॥

Appointed a new cowman by dismissing Giridhari.

॥ ২০ নবেম্বৰ ১৯০৬ ৪ আঘোণ মংগলবাৰ ॥

Bhuban came to my place in the evening, told me all about his connections (from school days at Gauhati) with Harinath and about his habit & something about his own private life, also Harinath's grievances (all stupidity & silly & incorrectly imagined by Harinath) against me; about S. K. Roy's treachery.

॥ ২২ নবেম্বৰ ১৯০৬ ৬ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Ramdas is dismissed from this morning.

Bhickari went home this morning. A new syce appointed.

॥ ১৯০৭ ॥

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯০৭ (১৩১২ বঙলা ছন) মংগলবাৰ ॥

I drew this diary as a prize from the Lucky Bag Minto File today. May God grant us long life & prosperity and luck to attend me in everyday honest pursuit of my life.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯০৭ বুধবাৰ ॥

Went to Industrial Institute with wife with a view to hearing Prof. Wragg's lecture, but he did not turn up to our great disappointment.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended Court today (Bench).

॥ ২ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ শনিবাৰ ॥

Attended Lady Minto Fete at night with Bhuban & won & lost some money.

॥ ৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ সোমবাৰ ॥

Mr. Torun Phookan came to office & took me to his new house at 71 Koroya Road. Returned at about 10 p.m.

॥ ৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ বুধবাৰ ॥

Jnan arrived from Cuttack this morning & stopped at mine.

॥ ৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ শুক্রবাৰ ॥

I had a row with Harinath at night at the dinner table for his making certain insulting remarks to me *re* : S. K. Roy. I am sorry I lost my temper & sorry also that he made such a remark. Jnan, who was dining with me, & also my wife intervened.

॥ ১০ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ দেওবাৰ ॥

Jnan left for Cuttack tonight. I saw him off.

॥ ১৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ দেওবাৰ ॥

B. Borooah gave a dinner at the exhibition ground tonight to the member workers & friends of the Executive Committee. Hon. Babu Bhupendra N. Bose & others spoke on the occasion. Dr. Bora, M. C. Boruah & others amongst the Assamese were present. We came at 11-30 night from there.

॥ ১৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ সোমবাৰ ॥

Bought a set of harness for the new horse @ Rs. 33/8/-.

॥ ২০ ফেব্রুৱাৰী ১৯০৭ বুধবাৰ ॥

I am elected a member of the India Council today at the annual general meeting.

॥২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৭ সোমবাৰ

I have taken Rs. 500/- from old Teak business in part of my share of which Rs. 100/- pd. o/a bricks to Khetra Mohan Naskar @ Rs. 16/8/- per 1,000. & Rs. 300/- sent to Jnan to Cuttack as telegraphed by him. The new horse broke my office gharry this evening.

॥২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Morning—Pd. Rs. 100/- to Mr. Lawrie, the balance of Rs. 300/- o/a comm. on Teak sq.

Gave my office gharry to G. L. Dey for repair & got a loan gharry from them.

॥২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jnan arrived from Cuttack this morning & putting up at mine. Evening, I went to Behari Lall Addy's place for his grand-daughter's marriage.

॥৪ মাৰ্চ ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Dined at Mr. B.B's place with B.B., Bhuban, Jnan & a Kathiawari gentleman. B.B. angry with Bhuban for taking drink & he made him promise to leave it altogether. Saw J. Barooah Rai Bahadur, at Circular Road with Prajna.

॥১১ মাৰ্চ ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Went to Doolichand's garden to see the orchid show with Jnan & Tourn in a motor car driven by the manager, French Motor Car Company. First time rode a motor car.

॥১২ মাৰ্চ ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Bishnu Kokaideb arrived from Assam last night & stopping at Dr Bezbaroa's place. This morning Dr. Bezbaroa brought him to my place, where Bishnu Kokaideb took his breakfast.

॥২১ মাৰ্চ ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Presented a spectacle to Bishnu Kokaideb, cost 8/-.

॥২৫ মাৰ্চ ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Today commenced building my house at Rosemary Lane, the 2nd storey.

॥২ এপ্ৰিল ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Jnan left my place & removed to Mr. N. N. Gupta, 44 Wellesly's street.

॥৫ এপ্ৰিল ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

Took Jnan to Shibpore & give 1st lecture (practical) on business teak.

Finished copying the translation of Marsden's *History* today.

॥৬ এপ্ৰিল ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Sent by two Book Post registered parcels 9 mss. books of my translation of Marsden's *History* to Mr. Majid, Rajshahi.

॥১২ এপ্ৰিল ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

I had a row with Mr. Dickson of Messers J. S. & Co at their office. He called me impertinent. I stopped from retaliating, only thinking, Mr. B.B. would think it would go against his business interest. Or else, I would have given the rude urgentlemanly Scotchman a good dose for his impertinence rather.

॥১৪ এপ্ৰিল ১৯০৭ দেওবাৰ॥

Dr. Sibram Borah died of plague today at his residence in Corporation Street.

॥১৭ এপ্ৰিল ১৯০৭ বুধবাৰ॥

Sent Upendra Barooah's ms. *Sketches on Assam* today by registered bookpost & a letter including Mr. Cotton's opinion on his ms.

॥১৯ এপ্ৰিল ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

Harinath with Bishnu Kokaideb left for Jagannath this night. Had been to see Mrs. Bora, who cried full of sorrow o/a her husband's death. B. Borooah & Roma K. Borkagty with me. Then went to see Rai J. Borooah Bahadur. Found him in his last stage almost.

॥২০ এপ্ৰিল ১৯০৭ শনিবাৰ॥

A meeting of condolence was organised & held at 8 Hare Street to express sorrow at Dr. Borah's death. G. G. Phukan presided. We all took part.

॥২১ এপ্ৰিল ১৯০৭ দেওবাৰ॥

Rai J. Borooah Bahadur breathed his last today at 51 Lower C. Rd., Calcutta, at 9-20 a.m. I & Bhuban on receiving information came there at 12-30 p.m. & made bandobust to take him to Nimtola. Followed his corpse to Nimtola & saw it burnt. I returned with Bhuban home at about 5 p.m.

॥১ মেই ১৯০৭ বুধবাৰ॥

Bishnu Kakaideb left for Assam tonight by Goalund Mail. I pd. him Rs. 40/- for his daughter's marriage.

॥৮ মেই ১৯০৭ বুধবাৰ॥

Gopinath Borooah died this morning about 8 o'clock. We burnt his corpse at Morapora-ghat at about 2 p.m., Howrah.

॥১৭ মেই ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

Drawn Rs. 500/- today from New Teak business o/a to defray my building expenses. This with previous Rs. 500/- & Rs. 300/- makes Rs. 1,300/- thirteen hundred, in all from the new business.

॥৮ জুন ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Jnan removed from 38 Dobson's Road to 3 Mollen Street, in Bhowanipur, today.

We ate at B. Borooah's place on the occasion of Late Gopinath Borooah's sradh ceremony.

॥১০ জুন ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Pd. Boidyanath Chatterji o/a soorki & brick today Rs. 100/-.

॥১ জুলাই ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Ramdas, servant, transferred to A. B. Store today & the shop bearer taken to serve at home in his place.

॥৫ জুলাই ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

Pd. J. Borooah, Esq., Rs 50/- o/a against the loan taken from him. Sd. J. Borooah.

With this amount it makes 550/- Rs. that I have received against Rupees Thousand I advanced. Sd. J. Borooah.

Drew Rs. 500/- from Teak business (new) today. This with the previous drawings makes a total of Rs. 2,300/-.

Ramdas pd. & he left for Allahabad to join Mr. Ayer

Pd. J. Borooah, i.e., sent to Manager, Orissa Art Wares, on his acct. today Rs. 30/- (Thirty Rupees) 12.10.07.

[Contd. to 23rd. Aug. 1907.]

॥২৪ জুলাই ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Bilaspore with B. Borooah to give evidence in the case between B. B. & R. T. Co.

॥২৫ জুলাই ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Bilaspore with B.B. in the morning.

॥২৬ জুলাই ১৯০৭ শুক্ৰবাৰ॥

Bilaspore,—I was present in the Bilaspore Court to give evidence in B. B. & R. T. Case. I was examined in chief by Bapurao, B. B's pleader, & cross-examined by Sarat Babu, their pleader. I stood the cross exam. bravely. B.B. is pleased.

॥২৭ জুলাই ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Bilaspore. Left Bilaspore for Howrah at about 4 p.m. B.B. saw me off at the station, from where he also went to Burhar after my departure.

॥২৮ জুলাই ১৯০৭ দেওবাৰ॥

Arrived from Bilaspore this morning by B. N. Rly. mail.

॥২৯ জুলাই ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Drew o/a from National Bank for me Rs. 500/. This with the previous comes to Rs. 2,800/-.

॥৭ আগষ্ট ১৯০৭ বুধবাৰ॥

Lent Chandoo Rs. 10/- today.

॥৮ আগষ্ট ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Appointed a new Uriya servant today. He ran away in the evening.

॥১৩ আগষ্ট ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Mr. B. Borooah removed from 38 Dobson's Rd. to 32 Upper Circular Rd., his new building.

॥২২ আগষ্ট ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Drew Rs. 500/- from National Bank o/a my share of profit. This with the previous amount makes Rs. 3,300/-.

॥ ২৩ আগস্ট ১৯০৭ শুক্রবাৰ॥

Deposited Rs. 95/- with Messrs. King H. & Co. o/a Jnan. This with the previous 550/- and Rs. 5/- for two (?) makes my paying him Rs. 650/- (six hundred & fifty) against Rs. 1,000/- he gave me as loan.

Rs. 30/- (Thirty) pd. to J. Borooah acct. vide 5th July 1907 page of this diary.

Pd.	J. Borooah	Rs. 25/-	17.10.07
Pd.	Do	Rs. 50/-	15.10.07
Pd.	Do	Rs. 10/-	7.11.07
Pd.	Do	Rs. 10/-	18.11.07
Pd.	Harinath A/B Stores o/a J. Borooah	Rs. 50/-	3.1.08

॥ ২৪ আগস্ট ১৯০৭ শনিবাৰ॥

J. Borooah acct.

<table>
<tr><td></td><td>1000</td><td></td><td>650/-</td></tr>
<tr><td></td><td>825</td><td></td><td>30</td></tr>
<tr><td>Balance</td><td>175</td><td></td><td>25</td></tr>
<tr><td></td><td>11</td><td>purchased a ear-</td><td>50</td></tr>
<tr><td>Balance 31.1.08</td><td>164</td><td>drop for Jnan to be</td><td>10</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>presented to Supra-</td><td>10</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>kas' wife.</td><td>50</td></tr>
<tr><td></td><td>30</td><td>Pd. cash 16.2.08</td><td>Rs. 825</td></tr>
<tr><td></td><td>134</td><td>Balance</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>10</td><td>sent to JB through his new bearer 7.3.08</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>124</td><td>Balance</td><td></td></tr>
<tr><td>26.3.08</td><td>8</td><td>sent to JB per his Syce, from Howrah by Mrs.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>116</td><td>Balance</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>25</td><td>from shop pd. to Hari on this day. Jnan left for Cuttack.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>91/8-</td><td>Balance 30.3.08 |8| I borrow from Jnan.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>82/1/-</td><td>Pd. to Harinath o/a his shop due.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>9/7/-</td><td></td><td></td></tr>
</table>

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Drawn from National Bank on acct. my share of profit in part Rs. 500/-. This with previous drawings amount to Rs. 3,800/-.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Taken Rs. 200/- from business today. This with previous amounts comes to Rs. 4,000/-.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯০৭ বুধবাৰ॥

Ratnavali took admission in St. Agnes School (Howrah) today.

॥ ১১ অক্টোবৰ ১৯০৭ শুক্রবাৰ॥

Taken Rs. 500/- (five hundred) from business today. This makes altogether Rs. 4,500/-.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Taken Rs. 200/- (Two hundred) from Business today. This with the previous makes

Rs. 4,700/-
70/- on 14.10.07
4,770/-

॥ ২ নবেম্বৰ ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Finished my house building.

॥ ৪ নবেম্বৰ ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Taken Rs. 500/- today from business. This with previous comes to Rs. 5,200/-.

॥ ৭ নবেম্বৰ ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

House warming ceremony performed by Hitendra N. Tagore, K. N. Tagore & we removed upstairs today. Prajna gave Bhatridvitiya also.

॥ ৮ নবেম্বৰ ১৯০৭ শুক্রবাৰ॥

Aruna got fever today.

॥ ৯ নবেম্বৰ ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Dhabali cow died this morning.

॥ ৩ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Dr. Golap Kokaideb died at 19 Rosemary Lane, Howrah, this morning at about 3.30 a.m. I got him cremated at the Lower Circular Road crematorium bet. 4 & 5 in the evening. He was taken there in a hearse & procession, arranged by Brown & Co. of Dobson's Road. I pd. Rs. 100/- to them for the cost & Rs. 25/- for an urn to keep his ashes. His widow is being taken care of by her *Jethai ma.*

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Dr. Bezbaroa's widow, Ann, left the 19 Rosemary Lane house & went to live with her mother at Tikiapara. The house is given up by paying the rent, & the furniture are sold & removed.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ শুক্রবাৰ॥

Taken Rs. 200/- today from business. This with the previous comes to Rs. 5,400/-.

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ শনিবাৰ॥

Jnan left for Benaras today to his father-in-law & wife at Neelcottage.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ দেওবাৰ॥

Sold Dr. Bezbaroa's carriage @ Rs. 200/- today & pd. the money to his widow, who was brought to my place & sent back.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ সোমবাৰ॥

Dr. Bezbaroa Kokaideb's ashes are consigned to the Ganges today at Kalighat by Harinath.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯০৭ মংগলবাৰ॥

Prajna & Aruna & Ratnavali with Bothan, Susama & their children left for Cuttack. Jogendro escorted them. They are to put up at B.B's place there. I saw them off.

॥ ১৯০৮ ॥

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯০৮ বুধবাৰ॥

Dined at BB's at 32 Upper Circular Road & slept there for the night.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯০৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Harinath gives this book (diary) to me today. Brought a return ticket from Howrah to Cuttack for tomorrow @ Rs. 15/13/- by Madras mail. Drew Rs. 100/- from Business today. Torun Phookan stood me a tiffin at Pelites with Nisi Sen.

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯০৮ শুক্রবাৰ॥

Left for Cuttack by Madras mail at 7 p.m.

॥ ১১ জানুৱাৰী ১৯০৮ শনিবাৰ॥

Arrived Cuttack at about 5 a.m. I am happy to meet my wife & children alright. Saw Janaki Babu, pleader, in the morning & Khirod Babu evening. Ritendra Tagore came to our place at Cuttack from Waltair.

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯০৮ দেওবাৰ॥

Cuttack. Took breakfast at Janoki Babu's with R. Tagore.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯০৮ সোমবাৰ॥

Cuttack. Left for Howrah by Puri passenger at about 3 p.m. Raining heavily, met Sibnath Sastri at Cuttack Station. Travelled with him in the same compartment very happily.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯০৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Chandra K. Agarwala arrived from Assam & stopped at mine.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯০৮ শুক্রবাৰ॥

Chandra K. Agarwala & self dined at 32 Upper C. Road, Assam Villa. B.C.B. was our host, BB being away.

Abdool came this evening & Bidhu came this evening. They will work from tomorrow.

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯০৮ শনিবাৰ ॥

Chandra K. Agarwala left for Ranchi this morning.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Harinath left for Golaghat by A. B. Rly. via Chandpur. I pd. him Rs. 100/- for mother & party's Rly. fare to Calcutta.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Mother, Nabow & Harinath were detained at Chandpur owing to great rush of pilgrims. So they did not arrive Sealdah & I came back home from station at about 9 p.m.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯০৮ বুধবাৰ ॥

Mother, Nabow & Harinath arrived by Chandpur Express at Sealdah. I & Deben had been to Sealdah to receive them. Their servant, Dighala, an Assamese, was left behind at Barrackpore. I telegraphed to Station Master there to send him to 32 Upper C. Road.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯০৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Harinath got mother's lost servant, Dighala, at Assam Villa, where he was taken by National volunteer. He brought him here & mother glad to get him.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৮ দেওবাৰ ॥

Ardhoday Jog. I bathed in the Ganges with others. Mother & Bow also.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Prajna with babies arrived from Cuttack this morning.

॥ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Mother & Nabow were sent to Puri with Harinath by Madras mail this evening.

॥ ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Mother arrived from Puri with Hari & Bow.

॥ ৩ মাৰ্চ ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Took Rs. 100/- from business today.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Took Rs. 100/- from business today & pd. it to Harinath for mother's travelling to Assam.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Mother & Nabow left for Assam Golaghat with Hari tonight by Goalundo mail. I saw them off at station & felt very sad.

॥ ১৭ মাৰ্চ ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Left for Raneegunj with Bhuban & Kusum Babu to see the colliery purchased by BB by Delhi passenger.

॥ ১৮ মাৰ্চ ১৯০৮ বুধবাৰ ॥

Arrived Raneegunj in the morning. Went to see the colliery about 7 miles distant in a tecca, which charged Rs. 5/-. Returned at about 10-30 and to Howrah by Bombay mail at 11-3 & arrived 3 p.m.

॥ ৩০ মাৰ্চ ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

B. Borooah, Jnan & Bharat left for England via Bombay today. We sent them off at the B. N. Rly station. Jnan took a loan of 2,000/- from BB by giving a handnote on 7/- p.c. & keeping National Bank Receipt for 5,000/- as deposit with him.

॥ ৪ এপ্ৰিল ১৯০৮ শনিবাৰ ॥

B. Borooah, Jnan & Bharat sailed from Bombay by SS Marmara today for England.

॥ ৬ এপ্ৰিল ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Mrs. Khitindranath Tagore died suddenly today at about noon, they say of heartfailure, but suspected by us to be a case of suicide.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Bhuban recd. a wire from B. Borooah announcing his arrival in England.

॥ ৪ মেই ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Hitendranath Tagore died today at about 11 o'clock night of fever & abcess in the womb & operation therein by the doctors—very sad & heart-rending.

॥ ৮ মেই ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Ram Das, servant, left me this morning and I am glad he did as he was a source of great trouble to us. In the evening Ramdas came again & prayed for reinstatement. But I sent him to Bhooban with a recommendation letter to keep him.

॥ ৮ জুলাই ১৯০৮ বুধবাৰ ॥

Sold my old grey horse to the press people @ Rs. 100/-.

॥ ১৩ জুলাই ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Borrowed Rs. 250/- from Harinath today & deposited the same in the Hongkong Bank. I will have to pay this 250/- as the price of 25 Luckmigunj Coal Company share.

॥ ১৩ আগষ্ট ১৯০৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Got fever today. Came to office but left at 5 p.m.

॥ ১৪ আগষ্ট ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Fever. Could not come to office.

॥ ১৫ আগষ্ট ১৯০৮ শনিবাৰ ॥

Could not come to office, fever.

॥ ১৭ আগষ্ট ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Free from fever. Came to office for an hour.

॥ ১৮ আগষ্ট ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Holiday. Janmastami.

॥ ২১ আগষ্ট ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Drawn from National Bank of India. Jnan's fixed deposit with Interest.

Capital	Rs.	5,000
Interst for 6 months @ $3\frac{1}{2}$		87-8-0
	Rs.	5,087-0-0

[হিচাপ দিয়া আছে।]

Deposited with B.B. & Co. Rs. 2,000 @ 7/- p.c. fixed for the year. The balance after paying ...

॥ ২৭ আগষ্ট ১৯০৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

The case for Rs. 87/- brought against me by Kinoo Uriya, carpenter, in the Small Cause Court is dismissed today. God punished the rascal for bringing a false case against me for no rhyme or reason.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৮ দেওবাৰ ॥

Mrs. J. N. Sen arrived with her children from Sambalpur & stopped at mine.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Mrs. Sen stopping at her uncle's place from yesterday afternoon.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Mrs. Sen came to our place & stopped. Kinoo Uriya, carpenter's case against me is dismissed finally by the Small Cause Court Judge.

॥ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯০৮ দেওবাৰ ॥

Mr. B. Borooah arrived from England via Bombay. We received him at the B. N. Rly Station Howrah, and happy.

॥ ১৬ অক্টোবৰ ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb with his wife, Birinchi, Sambhoo & a servant arrived today and putting up at my place, Howrah. Harinath met them at Sealdah & sent in my gharry. Partition Day almost. All the shops closed.

॥ ১৭ অক্টোবৰ ১৯০৮ শনিবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb left for Kalighat with his wife & son. They will stay there.

॥ ১৮ অক্টোবৰ ১৯০৮ দেওবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb with his family returned to my place from Kalighat today at 12 noon.

॥ ২০ অক্টোবৰ ১৯০৮ মংগলবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb with his family gone to Gaya tonight. He returns his servant asked me to send him Gowhati tomorrow. Bidhoo filed a case for assault against Kinoo in court today. I pd. Rs. 4/- to him to engage some pleader.

॥ ২১ অক্টোবৰ ১৯০৮ বুধবাৰ ॥

Pd. -/8/- to Bidhoo for his case. Returned Jagannath Kokaideb's servant to Gowhati. I am to go to Free Mason Lodge, 54 Park Street today to be initiated (?).

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯০৮ শুক্ৰবাৰ ॥

Soroo Bow (Mrs. Jagannath Bezbarooah) died of cholera at Gaya today.

॥ ৪ নবেম্বৰ ১৯০৮ বুধবাৰ ॥

My wife gave birth to a female child at 10-20

tonight. She was in great pain—Satya Babu with two other asst. doctors chloroformed her & forceped the child out.

॥ ১৫ নবেম্বৰ ১৯০৮ দেওবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb had to return from on his way to Sealdah station for Assam to my place as his Md. servant slipped off on the way.

॥ ১৬ নবেম্বৰ ১৯০৮ সোমবাৰ ॥

Jagannath Kokaideb with Birinchi & Sambhoo apo. left for Assam today—He wanted money from me—but I did not pay.

॥ ১৯১০ ॥

॥ ২২ মেই ১৯১০ দেওবাৰ ॥

GCB left Assam Villa for Assam.

॥ ২৩ মেই ১৯১০ সোমবাৰ ॥

Left Howrah for Puri—travelled together in the same compartment with Dr. D. N. Chatterjee, his wife & children. So self, wife & babies with Dr. Chatterjee's family crowded the compartment.

॥ ২৪ মেই ১৯১০ মংগলবাৰ ॥

Arrived Puri & put up at Anath Cottage, a house hired by Mr. B. Borooah, @ Rs. 150/- Bathed in the sea & felt very happy.

॥ ২৫ মেই ১৯১০ বুধবাৰ ॥

Puri,—went to market-provision. Butto Panda came to see me. He sent mohaprosad—wife, Aruna bathed in the sea with me. He sent me mohaprasad.

॥ ২৬ মেই ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to see Jagannath Thakur with wife & babies. Butto Krishna Panda, son of Raghunath Panda, sent me carriage. Evening, he sent the mohaprasad.

॥ ২৭ মেই ১৯১০ শুক্ৰবাৰ ॥

Went to mandir side & marketing. Bought fruits, rice, etc., & a pair of deer skin slippers.

॥ ২৮ মেই ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Mr. Biswanath arrived from Calcutta & stopped with us. Evening, saw Chakra-tirtha & walked in the sea-beach. Bought fish.

॥ ২৯ মেই ১৯১০ দেওবাৰ ॥

At Puri. Bathed in the sea.

॥ ৩০ মেই—১জুন ১৯১০ সোমবাৰ—বুধবাৰ ॥

At Puri.

॥ ২—৪ জুন ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ—শনিবাৰ ॥

Could not bathe in the sea as I got sore in leg & feet.

॥ ৫ জুন ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Torun Borooah arrived this morning. Visited the Mandir with him, Biswanath, my wife, Aruna, Ratna & Ava. Torun left for Calcutta tonight. Bought a big salmon fish, just caught, @ 16/-.

॥ ৬ জুন ১৯১০ সোমবাৰ ॥

In Puri—Bhimsen, Srikrishna & Butto Krishno Panda saw us at our lodging. In the evening Srikrishna & Butto Krishna & others brought us mohaprasad bhog with about 15 people (Brahmin) sat down to dinner with all of us. I & Bhuban paid them all Rs. 5/- & 8/- respectively as দক্ষিণা। We took *ghota* they brought with them. Consequently Bhuban & I were very much affected at night; rather we suffered for our not knowing the strength of the drug drinking. I was feeling sick rather. So also Bhuban, although the quantity we took were small. Very sorry. Won't do it again. Bhim Panda saw us at about 9 p.m. These Pandas speak Assamese very fluently.

॥ ৭ জুন ১৯১০ মংগলবাৰ ॥

Bathed in the sea. Left Puri for Howrah by passenger at 5.40 p.m. Soon after I felt feverish. In fact fever came. At Cuttack station received a letter from Swarna, sent through a servant & some eatables also sent by her. I was unwell throughout. Maheswar Mahanta of BB & Co. also came & brought us some milk. Bhooban unwell also.

॥ ৮ জুন ১৯১০ বুধবাৰ ॥

Arrived Howrah. I went to office. Came back at 5 p.m., & was laid up with fever. Very ill.

॥ ৯—১০ জুন ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Fever. Dr. Satya Ch. Mittra attending.

॥ ১১ জুন ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Fever, but better.

॥ ১২ জুন ১৯১০ দেওবাৰ ॥

No fever,—wife laid up with fever 104 deg. appointed a new coachman (½ day).

॥ ১৩ জুন ১৯১০ সোমবাৰ ॥

Wife's no fever.

॥ ১৪ জুন ১৯১০ মংগলবাৰ ॥

Kisory Babu left for Burmah with Mr. Toynbee of Messers J. S. & Co.

॥ ২০ জুন ১৯১০ সোমবাৰ ॥

Went to office today after a long term, i.e., 8th. June.

॥ ২৬ জুন ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Appointed a new Syce in place of Thogen.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বুধবাৰ ॥

Left for Golaghat via Gouhati. Bhooban, Jnan, Torun, Nobin Bordoloi & Aruna & Ratna send me off at Sealdah.

॥ ৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Dhubri at about 10 a.m. got into S. S. Wagon at about 11 a.m. Wagon started from Dhubrighat at 3.30 p.m. Rly. & Steamer pass up. Pd. yesterday & today—my ration passenger—Cal. to Dhubri 23-4-6.

Sampat, servant 8-10-

My steamer from Dhubri to Gouhati 19/6/6

Servant 2/2/6.

॥ ৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ শুক্ৰবাৰ ॥

Arrived Gouhati in the evening. At Soalkuchi-ghat Jajneswar Barooah, son-in-law of my brother Jagannath Bezbarua, came on board the steamer. I had a talk with him. At steamer-ghat met Rajoo (P. C. Roy) with Dr. Rabinarayan Borah. With Rajoo & Jajneswar went to Jajneswar's place. There saw Sarada & Mrs. Jajneswar. Thence Rajoo & I came to Rajoo's place where saw his wife Chota & took tea. They saw me off at the Gouhati Rly. station at 8.25 p.m.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Arrived Farakating at about 1 p.m. Thence came by a bullock cart to Golaghat & arrived at 3 p.m. Saw mother lying bed-ridden emaciated. Tears rolled down my eyes at the sight. G. Bezbarua who had come previously saw me and talked to me.

॥ ১১—১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Golaghat.

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বুধবাৰ ॥

Do. All my Assamese friends, headed by E.A.C. Benudhar Rajkhowa, gave me a tea-party & grand reception at their club. The house was grandly decorated. I delivered a long speech

on Assamese language, which was much appreciated.

॥ ১৫—১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

At Golaghat.

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Harinath arrived from Calcutta. I was invited by the Golaghat Bezbarua High School boys to deliver a lecture. Many gentlemen attended. I delivered my lecture on education. It was a grand reception.

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Left Golaghat at 6.30 p.m. for Farakating in a bullock cart. Arrived Farakating at 8 p.m. Got into A. B. Rly. mail at 9 p.m. Arrived Lumding at 4 in the morning. Benudhar Rajkhowa, E.A.C., invited me to tea at his place in Golaghat. Left mother in her death-bed with a heart full of sorrow. Made obeisance at her feet and asked her to give me leave—which she did.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ সোমবাৰ ॥

Arrived Gouhati at about 1 p.m. Met Deben Phookan on my way to Rajoo's (Prof. P. C. Roy's) place, where I stopped. Saw Rabi Bora, Jogendra n. Borooah, EAC., H. C. Goswami, Radhanath Phookan. Went to their club with them where met Satya n. Borah, Probodh & others. Saw Bhooban R. Das, Hon'ble Rai Bahadur, where met mother of Mohan Borooah.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ মংগলবাৰ ॥

With H. C. Gossain came to Torun's in a tecca, where met him, Kamakhya, Deben Phookan DC (?). Came back from his place at about 10 a.m. Saw Saru Kokaideb, i.e., Jagannath Bezbarua, at (the place of) his son-in-law Jajneswar Borooah whose wife (was) lying seriously ill. Padmanath Vidyavinode came to see me twice; but sorry we failed to meet each other. Bhoobanram Das Rai Bahadur, Hem Ch. Gossain & Rajoo saw me off on board the steamer Mahlong at Gauhatighat.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বুধবাৰ ॥

Arrived Dhubrighat at 6-30 p.m. & found the mail train left three hours previously. Waited at the Rly. station for train till 2 in the morning, when got a train for Golokgunj. The commissioner of Excise, Maj. Kennedy, travelled with me from Gouhati & was a fellow sufferer all along. Arrived Golokgunj at about 4 a.m., where waited for train till 7 a.m.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Took breakfast at Lalmonir hat. Arrived Saraghat at about 3 p.m. Waited on board the ferry till 6-10 p.m. Then crossed to Damukdia & got into a train that left for Sealdah at about 9 o'clock night. Suffered very much for all these.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ শুক্রবাৰ ॥

Arrived Sealdah at 4.10 in the morning & came to Howrah at 5 a.m. Did not go to office today. Evening, to Chandny, bought a pair of boots for Khuki & gave a sample pyjama to be made. Visited B. Borooah's. Met Bhooban & then BB & Raishaheb later on. Dined there & returned home at 10.30 p.m.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Been to office. Jnan arrived from Cuttack & stopped at ours. Visited Bhooban at Assam Villa with Jnan, where dined.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Made a draft of our agreement with Arracan & Beni Babu at Kisory Babu's place.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯১০ বুধবাৰ ॥

At 2.20 morning (night) mohter died.
Dasami Tithi.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯১০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Recd. a wire at about 11 a.m. from Golaghat as under—"Golaghat 13-9 hours. Mother Expired at two twenty morning. Binand here." Oh! mother! You have left us!

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯১০ শুক্রবাৰ ॥

Drawn Rs. 400/- from office. Sent Rs. 600/- to Golaghat for mother's sraddha. (300/- for me, 100 for Binand, 100/- for Hari, 100/- for S. N. B.)

॥ ২২ অক্টোবৰ ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Mother's sradha performed by Binand (our party) at Golaghat with great success.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯১০ দেওবাৰ ॥

Harinath arrived from Assam.

॥ ১৭ ডিছেম্বৰ ১৯১০ শনিবাৰ ॥

Harinath with his wife arrived from Assam at 7-30 p.m.

॥ ১৮ ডিছেম্বৰ ১৯১০ দেওবাৰ ॥

My mother-in-law died this morning at about 5. I carried her with others to Nimtola & burnt her. Last tie with Jorasanko broken.

॥ ১৯১১ ॥

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১১ ॥

Borrowed Rs. 500/- from J. Borooah @ 9/- p.c. today 24th. Febry. 1911.

॥ ২৫ মাৰ্চ ১৯১১ ॥

Do. Rs. 500/- from J. N. Mukherjee @ 9/- p.c. today 25.3.11.

॥ ১২ মাৰ্চ ১৯১১ ॥

Appointed Musalman coachman Abdul today 12th. March 1911.

॥ ২৭ মাৰ্চ ১৯১১ ॥

Pd. J. Borooah back Rs. 300/- plus interest 3/12/- for one month.

॥ ২৯ মাৰ্চ ১৯১১ ॥

Date of handnote given to Mr. J. N. Mukherjee—29.3.11.

Rs. 500/-	25.3.11
Rs. 100/-	1.1.09
Rs. 50/-	10.10.10

॥ ৪ এপ্রিল ১৯১১ ॥

Musalman coachman worked for half day & Madrasi worked for ... hour & substituted the Musalman.

॥ ৫ এপ্রিল ১৯১১ ॥

Mohin Bora abused me today in B. Borooah's office-room. B. Borooah wrote me a nasty letter *re* : Teak Dept.

উদ্ভট শ্লোকে আছেঃ—

সিংহস্কন্ধনখকবীন্দ্রকুম্ভপতিতং ৰক্তাক্ত মুক্তাফলং,
কান্তারে বদরীভ্রমাদ্ দ্রুতমগাৎ দুগ্ধীরপত্নী মুদা।
পাণিভ্যামবগৃহ্য শুক্লকঠিনং তদীক্ষ্য দূৰেহজহৎ।
অস্থানে পততামতীব মহতামেতাদৃশী দুৰ্গতিঃ॥

বেদা বিভিন্নাঃ শ্রুতয়ো বিভিন্নাঃ
নাসৌ মুনির্যস্য মতং ন ভিন্নম্।
ধৰ্ম্মস্য তত্ত্বং নিহিতং গুহায়াং
মহাজনো যেন গতঃ স পন্থাঃ॥
মহাভাৰত

Stories

1 আমাৰ সংসাৰ
2 যেনে চোৰ তেনে টাঙোন
3 লোভ
4 মৈদাম
5 কাশীবাসী
6 ভোকেন্দ্ৰ বৰুৱা
7 Do মধ্যলীলা
8 Do অন্তলীলা

10 এবাবাৰী
11
12 মনাইৰ দণ্ড

॥২০ এপ্ৰিল ১৯১১॥

Harinath pd. in partly cheque on King ... Rs. 150/- (one hundred & fifty) to J. N. Mukherji his money borrowed by a ...

॥১১ জুন ১৯১১॥

Harinath pd. me in part Rs. 40/- (notes) to pay J. N. Mukherji.

॥১৪ জুন ১৯১১॥

Harinath pd. Rs. 25/- in part. (J. N. Mukherji's).

॥৪ জুলাই ১৯১১॥

Harinath pd. Rs. 50/- today in part (J. N. Mukherji).

॥৮ জুলাই ১৯১১॥

Sent Rs. 100/- to Srinath Kokaideb today. Given him this amount altogether.

॥১০ জুলাই ১৯১১॥

Jowalaprosad died today (Monday night) at Nainital.

Account of Harinath with J. N. Mukherji through me (summary).

Received from Harinath

20. 4. 11	Rs. 150/-
11. 6. 11	40/-
14. 6. 11	25/-
4. 7. 11	50/-
16. 9. 11	100/-

॥১ আগষ্ট ১৯১১॥

Today at 8 minutes to 5 p.m. Latika (Jnan's wife) gave birth to a male child.

॥৫ আগষ্ট ১৯১১॥

Harinath pd. me Rs. 10/- a/c *Sankardeb*.

Few days after he pd. again Rs. 20/-.

॥২৬ আগষ্ট ১৯১১॥

Today (26.8.11) he pd. Rs. 30/-. Altogether Rs. 60/.

॥২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১১॥

Harinath's wife Hemprova gave birth to a male child today at 18 minutes to nine o'clock at night. Appointed Otool Babu & Bepin Babu arbitrators today to settle account of my Teak business with B. Borooah & terminate it.

॥২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১১॥

33/14/6

॥৪ অক্টোবৰ ১৯১১॥

B. Borooah cancelled his power of attorney granted in my favour by a letter to Otool Babu & Bepin Babu, dated 2.10.11 I returned the power to BB today and also the cheque books. I brought back my office box home today.

Acct. *Sankardeb* with A. B. Store

Recd	10- 0-	5.8.11
	20- 0-	
	30- 0-	26.8.11
	33-14-6	27.9.11
	9- 9-0	7.11.11
Total Rs.	103- 7-6	
	5- 1-6	9.12.11
	2- 4-0	29.1.12
	Less commission	

Book given 100 copies
100 ,,
Total 200

Out of these only 8 copies left unsold in stock

∴ Today 8 copies
100 ,, new
Total 108 copies 7.11.11
Less 10 taken by me
98
8 sold
90 in stock 9.12.11
3
87 in stock 29 1.12

Left B. Borooah & Co. office finally today & ceased to ge there.

act. Burhi Air Sadhu

Amount recd less commission

Rs. 19-2-0 9.12.11
12-0-0 29.1.12

given 100 copies
sold 32 ,,
68 ,,
taken by me 22 ,,
46 in stock 9.12.11
sold 16
30 in stock 29.1.12

॥ ১৯১২ ॥

॥৪ জানুৱাৰী ১৯১২ বৃহস্পতিবাৰ॥

My date of Birth in the City of Glasgow is Nov. 1868.

॥১৩ জানুৱাৰী ১৯১২ ২৮ পুহ শনিবাৰ॥

Mrs. Sen left for Sambalpur by passenger train at 1.6 p.m. Rly. time. Met Tikait at the station, who left by B. N. Ry mail. Dipika ill.

Charted Bank due for capsules 4th May 1913.

॥১৪ জানুৱাৰী ১৯১২ ২৯ পুহ দেওবাৰ॥

Srinath Kokaideb left for Assam tonight by Goalundo mail via Chandpur. Dipika ill.

॥১৬ জানুৱাৰী ১৯১২ ২ মাঘ॥

Hemprova with her child left for Assam today by Darjeeling mail. Harinath & Tirtha accompanied her.

॥১৭ জানুৱাৰী ১৯১২ ৩ মাঘ বুধবাৰ॥

Harinath returned from Seutapar (?) and arrived Howrah midday. Dipika better today. Keshabnath Phukan died at Tezpur today. Hemprova & Tirtha arrived safely at Gouhati.

॥১৮ জানুৱাৰী ১৯১২ ৪ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ॥

To Harin Ch. Das pd. in advance Rs. 10/- to be delivered within a week 14.3.13.

॥১ মাৰ্চ ১৯১২ ১৮ ফাগুন শুক্ৰবাৰ॥

Resigned membership of India Club. Pd. Rs. 6/- balance to pay till Febry. 1912 from Aug. 1911.

॥১৭ মাৰ্চ ১৯১২ ৪ চ'ত দেওবাৰ॥

Harinath left for Gauhati to bring back his wife & child. This is 3/4 days after his arrival from Gauhati when he went to see them.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯১২ ৬ চ'ত মংগলবাৰ॥

Robinarayan Bora died at Gauhati today.

॥২০ মাৰ্চ ১৯১২ ৭ চ'ত বুধবাৰ॥

Hemprova with the child arrived from Gauhati. Harinath brought them.

॥২২ মাৰ্চ ১৯১২ ৯ চ'ত শুক্ৰবাৰ॥

Balmiki-Protiva played at A. Choudhuri's. Aruna & Ratna acted Bonodevi.

॥২৩ মাৰ্চ ১৯১২ ১০ চ'ত শনিবাৰ॥

Radhakissen Durwan brought me Rs. 133/6/- today.

॥২৪ মাৰ্চ ১৯১২ ১১ চ'ত দেওবাৰ॥

Paid M. N. Chatty ... Rs. 80/- for Port & rent.

॥ ২৭ মাৰ্চ ১৯১২ ১৪ চ'ত বুধবাৰ ॥

M. N. Chatty pd. me Rs. 28/- today.

॥ ২৯ মাৰ্চ ১৯১২ ১৬ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

R. K. ... ... brought me Rs. 105/- today. I sent it to Bank.

॥ ৪ এপ্ৰিল ১৯১২ ২২ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Recd. from Radhakissen Rs. 25/- Mrs. R. K. Recd. Rs. 36/8/-.

॥ ৫ এপ্ৰিল ১৯১২ ২৩ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

My eyes examined by Dr. M. N. Bose, who gave me medicine & asked me to see him again after a fortnight.

॥ ৭ এপ্ৰিল ১৯১২ ২৫ চ'ত দেওবাৰ ॥

Recd. from M. N. Chatterji Rs. 20/.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯১২ ২৬ চ'ত সোমবাৰ ॥

Recd. Rs. 20/- per R. K.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯১২ ৩০ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Recd. from R. K. Rs. 21/1/-.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯১২ ৩১ চ'ত শনিবাৰ ॥

Recd. from R. K. 40/2/-.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯১২ ২ বহাগ সোমবাৰ ॥

Recd. from R. K. Rs. 9/-.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯১২ ৬ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Recd. from M. N. C. Rs. 143/2/6. Pd. O.K.G. for timber Rs. 150/-.

॥ ২৭ এপ্ৰিল ১৯১২ ১৪ বহাগ শনিবাৰ ॥

Mortgage or hypothecation deed between M. N. Chatterji & J. Borooah registered today Pd. Rs. 50/-+Rs. 15/-=Rs. 65 cost & stamp.

॥ ২ মেই ১৯১২ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Cactina Pillets medicine for Heart Disease @ 1/2/-.

॥ ৪ মেই ১৯১২ শনিবাৰ ॥

Aspirin tablets for headaches ...

॥ ১৫ মেই ১৯১২ বুধবাৰ ॥

Recd. Rs. 50/- from M.N.C.

॥ ১৮ মেই ১৯১২ ৫ জেঠ শনিবাৰ ॥

Recd. Rs. 100/- from R. Kissen.

॥ ২৪ মেই ১৯১২ ১১ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

Harinath ceased his connection with the Assam Bengal Stores this afternoon. I appointed Upendramohan Singh to work in his place.

॥ ২৮ মেই ১৯১২ ১৫ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Harinath's wife & child left my place, 22, Rosemary Lane, for Gauhati, Assam. This her final separation from us.

॥ ৩০ মেই ১৯১২ ১৭ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Harinath left my place today with his things & went to Assam Mess in Calcutta.

॥ ২৬ জুন ১৯১২ ১২ আহাৰ বুধবাৰ ॥

Borrowed Rs. 1,000/-, one thousand, from Purna Chandra Coomar of Taltola @ 8% on an on-demand note of hand. Bhutnath Babu helped me in this.

॥ ১ জুলাই ১৯১২ ১৭ আহাৰ সোমবাৰ ॥

Removed A .B. Store from 275/1 Bowbazar to No. 2, Lall Bazar.

॥ ৩১ জুলাই ১৯১২ ১৫ শাওণ বুধবাৰ ॥

Today I made declaration in the Chief Presidency Magistrate's Court as publisher of *Banhi*. Pd. Rs. 2/- to a pleader for identification.

॥ ৩ আগষ্ট ১৯১২ ১৮ শাওণ শনিবাৰ ॥

Left for Sambalpur with wife & children, being invited by Mr. & Mrs. J. N. Sen to attend Sir S. Baily's, L.G.'s Durbar & Lady Baily's purdah party.

॥ ৪ আগষ্ট ১৯১২ ১৯ শাওণ দেওবাৰ ॥

Arrived Sambalpur & stopped at Mr. Sen's.

॥ ৫ আগষ্ট ১৯১২ ২০ শাওণ সোমবাৰ ॥

Sambalpur.

॥ ৬ আগষ্ট ১৯১২ ২১ শাওণ মংগলবাৰ ॥

Sambalpur. Mrs. J. N. Sen's purdah party. My wife & daughters sang & played on piano & ...

॥ ৭ আগষ্ট ১৯১২ ২২ শাওণ বুধবাৰ ॥

Sambalpur.

॥ ৮ আগষ্ট ১৯১২ ২৩ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Sambalpur. Dipika got fever.

॥ ৯ আগষ্ট ১৯১২ ২৪ শাওণ শুক্ৰবাৰ ॥

Sambalpur.

॥ ১০ আগষ্ট ১৯১২ ২৫ শাওণ শনিবাৰ ॥

Left Sambalpur for Howrah.

॥ ১১ আগষ্ট ১৯১২ ২৬ শাওণ দেওবাৰ ॥

Arrived Howrah & saw my horse fatally injured.

॥ ২২ আগষ্ট ১৯১২ ৬ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Recd. Rs. 100/- in one note no. $\frac{NB}{67}$ 35032 from Mrs. J. N. Mukherji for deposit on 8% interest.

॥ ২৩ আগষ্ট ১৯১২ ৭ ভাদ শুক্ৰবাৰ ॥

Rcd. Rs. 100/- again from Mrs. J. N. Mukherji in one note $\frac{AB}{67}$ 35033 @ 8%.

॥ ২৭ আগষ্ট ১৯১২ ১২ ভাদ বুধবাৰ ॥

Bought a pony for Rs. 25/-.

Pd. Rs. 15/- in part for pony to Sures Babu Doctor.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১২ ৪ আহিন শুক্ৰবাৰ ॥

Mortgaged the house, 22, Rosamay Lane, for Rs. 10,000/-. Repaid Rs. 1,000/- with interest. Paid altogether Rs. 100/- and all other expenses. So recd. cheque for Rs. 8,800/- Pd. altogether, Registration &c. Rs. 24.4+Rs. 10/-=Rs. 34/4/. Interest @ 8% for Rs. 10,000/- from today. Recd. Rs. 78/12 from M. N. Ch. & pd. it to C.K.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১২ ৭ আহিন সোমবাৰ ॥

Repaid Bank loan today Rs. 1,400/-
Int. 12/3/-
1,412/3/-

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১২ ৮ আহিন মংগলবাৰ ॥

Repaid J. N. Mukherjee
Rs. 500/- (Handnote 25. 3. 11.)
60/- Int.
560/- +Rs. 100 taken on 22nd Aug. 1912
100/-
Int. -/11/-
660/11/-
100/- taken on 23rd 1912 without Int.
760/11/ in full by cheque

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯১২ ২২ আঘোণ শনিবাৰ ॥

J. Borooah insured his life for 7,500/- at City of Glasgow at my request I will get Rs. 75/- as commission.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯১২ ২৩ আঘোণ দেওবাৰ ॥

J. Borooah left for Gauhati to join his post of E.A.C.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯১২ ২৪ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Through Jomburam B. Borooah expressed a desire to see me. I saw him today at office 5, New Ch Baz at 1.30. I hope this will be our renewal of friendship of old relation.

॥ ১২ ডিচেম্বৰ ১৯১২ ২৭ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I made an affidavit in Howrah Court that my date of birth is Nov. 1868. I will submit this to City of Glasgow.

Copy of my age declaration affidavit—

"I Lakshminath Bezbaroa son of late Dinonath Bezbaroa of Sibsagar Assam do hereby declare that I was born in Nov. 1868. This fact I state as I heard from my parents and I do also declare that to the best of my knowledge & belief it is a true statement."

L.N.B.

Sworn before me this 12th Decr., 1912, and the deponent is personally known to me

Sd/- Pramath n. Pramanik

॥ ১৯১৪ ॥

॥১ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১৭ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

I with wife & children went to Shahjehanpur on 20th Decr. 1913. Arrived 21st Decr. & stopped at Mrs. Jwala Prasad's. N. Mukherji met me at station. We availed of X'mas concession.

At Shahjehan.

॥২ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১৮ পুহ শুক্ৰবাৰ॥

॥৩ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১৯ পুহ শনিবাৰ॥

॥৪ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২০ পুহ দেওবাৰ॥

Shahjehanpur.

॥৫ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২১ পুহ সোমবাৰ॥

Shahjehanpur. *Balmiki-Protiva* play acted on Garrison Theatre. Myself played 1st dacoit, Prajna 2nd dacoit. Aruna & Saraswati Balika, Prajna Lakshmi, Sovana Balmiki, Ratna & Dipika Bonodevi with others. It was a grand success. Europeans were delighted & much appreciated.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২২ পুহ মংগলবাৰ॥

Shahjehanpur.

॥৭ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২৩ পুহ বুধবাৰ॥

Went to Sudakhina's zemindari—Bartului & Alumbagh, 16 miles from Shahjehanpur. Enjoyed it thoroughly. Went & came back by Sudakhina's gharry & paid.

॥৮ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২৪ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Shahjehanpur. We went to fishing—a party organized by Sudakhina.

Very much delighted.

॥১১ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২৭ পুহ দেওবাৰ॥

Mrs. Moswood, wife of Lt. Col. Moswood, Civil Surgeon, asked me to tea.

॥১২ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২৮ পুহ সোমবাৰ॥

Left for Howrah early in the morning at 6.16. Got a reserved compartment. Changed carriage at Lucknow, when got another compartment reserved also. Thanks to Sudakina's influence.

॥১৩ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২৯ পুহ মংগলবাৰ॥

Arrived Howrah about 7 a.m.

॥১৪ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১ মাঘ বুধবাৰ॥

Howrah. Became ill. Bled profusely through the nose & confined to bed.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯১৪ ২ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ—

২৩ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১০ মাঘ শুক্ৰবাৰ॥

Confined to bed.

॥২৪ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১১ মাঘ শনিবাৰ॥

Confined to bed. Aruna & Ratna sang at Jorasanko Maghotsab.

॥২৫ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১২ মাঘ দেওবাৰ॥

Left bed and felt better.

॥২৬ জানুৱাৰী ১৯১৪ ১৩ মাঘ সোমবাৰ॥

Attended office. Pd. a cheque to Bhootnath Babu for Rs. 500/-.

॥১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ৬ ফাগুন বুধবাৰ॥

Mr. B. Borooah met with a motor car accident at Delhi today. He narrowly escaped death.

॥২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ৮ ফাগুন শুক্ৰবাৰ॥

I left for Delhi to see & attend Mr. B. Borooah. Purchased a 2nd Class 18 days' return ticket Rs. 56/8/-.

॥২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ৯ ফাগুন শনিবাৰ॥

Arrived Delhi at about 1 a.m.

Saw B. Borooah in Civil & Military Hotel, where he was removed from Hindu Row Hospital. Found him bedridden but better. I slept at night there & stopped with him.

॥২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১০ ফাগুন দেওবাৰ॥

At Civil & Military Hotel, Delhi. Breakfasted there. But took dinner at B. Borooah's house near Jumma masjid.

Met Col. Ahmed & saw Hon'ble Ghanashyam Borooah. B. Borooah improving.

॥২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১১ ফাগুন সোমবাৰ॥

At Civil Military Hotel, Delhi, with B. Borooah. He is improving.

॥২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১২ ফাগুন মংগলবাৰ॥

Removed Mr. B. Borooah from Civil Military Hotel to his own house near Jumma masjid. He is much better. We all also shifted there.

॥২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১৩ ফাগুন বুধবাৰ॥

॥২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১৪ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Delhi.

॥২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১৫ ফাগুন শুক্ৰবাৰ॥

Left Delhi for Agra. Chandradhar Borooah saw me at Delhi station at 1 a.m. B. Borooah pd. me Rs. 25/- for presents to be purchased for my daughters from Agra.

॥২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৪ ১৬ ফাগুন শনিবাৰ॥

Arrived Tundla Junction at about 5 a.m.

Left for Agra at quarter to 7 a.m. Arrived Agra Fort and halted at a Hindu Hotel.

In the evening left for Tundla and arrived there & stopped at the waiting room.

At Agra saw Tajmahal. It was simply charming. Bought some presents for wife & daughters at Agra.

॥১ মাৰ্চ ১৯১৪ ১৭ ফাগুন দেওবাৰ॥

Left for Howrah from Tundla at about 5 in the morning by Punjab mail.

My office has been removed from 33 Canning Street to my own house, 22 Rosemary Lane, by my clerk under instruction from me.

॥২ মাৰ্চ ১৯১৪ ১৮ ফাগুন সোমবাৰ॥

Arrived Howrah at about 10 a.m. The train was $3\frac{1}{2}$ hours late, for the line was blocked at a station between Tundla & Cawnpore. Torun, Ratna & Dipika brought me from the Howrah station.

Torun sent me Rs. 80/- under B. B's instruction to cover my travelling expenses. I wanted to refuse, but accepted with gratitude afterwards.

॥১১ এপ্ৰিল ১৯১৪ ২৮ চ'ত শনিবাৰ॥

Harinath came to my place in response to my Bihoo Nimantran on Monday next.

Sarat Babu left for home on 5/6 days' leave.

Cha't *Banhi* despatched only today.

Wife, Ratna, Dipika & self went to Botanic this morning with Torun.

॥২৩ মেই ১৯১৪ ৯ জেঠ শনিবাৰ॥

Left Howrah for Puri with wife & the three babies by Puri Express.

॥২৪ মেই ১৯১৪ ১০ জেঠ দেওবাৰ॥

Arrived Puri and stopped at the house of the Hon'ble Mr. Justice Chaudhuri at the Sea Beach, Balukhand, Puri.

Took sea bath, very much pleased.

॥২৫ মেই ১৯১৪ ১১ জেঠ সোমবাৰ—২৬ মেই ১৯১৪ ১২ জেঠ মংগলবাৰ॥

At Puri.

॥২৭ মেই ১৯১৪ ১৩ জেঠ বুধবাৰ॥

Puri. Torun Ch. Borooah arrived from Howrah & stopped with us.

॥২৮ মেই ১৯১৪ ১৪ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ॥

Puri.

॥২৯ মেই ১৯১৪ ১৫ জেঠ শুক্ৰবাৰ॥

Puri. Dr. Suhrid Chaudhuri with his two

sons and Dr. Manmatha's son arrived Puri & Gogonendranath Tagore's house next to ours. He & the boys breakfasted at ours.

॥ ৩০ মেই ১৯১৪ ১৬ জেঠ শনিবাৰ—

৩১ মেই ১৯১৪ ১৭ জেঠ দেওবাৰ ॥

Puri.

॥ ১ জুন ১৯১৪ ১৮ জেঠ সোমবাৰ ॥

Puri. Dr. Suhrid with the boys left for Calcutta.

॥ ২ জুন ১৯১৪ ১৯ জেঠ মংগলবাৰ ॥

Puri.

॥ ৩ জুন ১৯১৪ ২০ জেঠ বুধবাৰ ॥

Puri. Torun Ch. Borooah left for Howrah.

॥ ৪ জুন ১৯১৪ ২১ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Puri.

॥ ৫ জুন ১৯১৪ ২২ জেঠ শুক্রবাৰ ॥

Puri. Harinath's wife at Calcutta gave birth to a female child this morning at 10.40 a.m.

॥ ৬ জুন ১৯১৪ ২৩ জেঠ শনিবাৰ ॥

Left Puri for Howrah.

॥ ৭ জুন ১৯১৪ ২৪ জেঠ দেওবাৰ ॥

Arrived Howrah.

॥ ৩০ জুন ১৯১৪ ১৬ আহাৰ মংগলবাৰ ॥

Sarat Ch. Acharya left my service today. I pd. him his pay in full.

॥ ২৩ জুলাই ১৯১৪ ৭ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jnan's (J. Barooah) wife Latika gave birth to a male child at night 1.23 a.m.

॥ ২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৪ ১৬ ভাদ বুধবাৰ ॥

Sold J. Borooah's house 210/1/1 to Srimatty Soilabala Dasi, wife of Babu Pearymohan Das of Santahar Jn., N. B. & R. for Rs. 3,500/-.

No. of notes	PB/29	55783	Rs. 1000/-
Pd. Registration	Do	55782	Do
fee Rs. 6/4/-	Do	55781	Do
carriage 1/-	OB/22	52289	Rs. 500/-

॥ ১৪ নবেম্বৰ ১৯১৪ ২ আঘোণ ॥

Dr. S. S. Mittra pulled out a tooth of mine, which was slack & paining. He remarked holding the tooth "An old friend of 45 years." This is the first tooth gone.

॥ ৩০ ডিছেম্বৰ ১৯১৪ ১৫ পুহ বুধবাৰ ॥

Jnan Borooah arrived from Gauhati. Stopped at mine.

॥ ৩১ ডিছেম্বৰ ১৯১৪ ১৬ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Cuttack with Jnan Borooah.

॥ ১৯১৫ ॥

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯১৫ ২২ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Appointed a Mahommedan private Tutor for Ratna & Dipika @ Rs. 12/-.

॥ ৮ মাৰ্চ ১৯১৫ ২৪ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Private tutor absent.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯১৫ ২৫ ফাগুন মংগলবাৰ ॥

Got this from Kuntaline Press.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯১৫ ২৬ ফাগুন বুধবাৰ ॥

J. Borooah arrived from Kasuli with his son & stopped at mine.

॥ ১১ মাৰ্চ ১৯১৫ ২৭ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Private tutor absent.

॥ ১২ মাৰ্চ ১৯১৫ ২৮ ফাগুন শুক্রবাৰ ॥

J. Borooah left by Shillong mail to Gauhati.

॥ ২০ মাৰ্চ ১৯১৫ ৬ চ'ত শনিবাৰ ॥

My wife says no দানা today. Bought *dana* today.

॥ ২৫ মাৰ্চ ১৯১৫ ১১ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Appointed a new coachman.

॥ ২৭ মাৰ্চ ১৯১৫ ১৩ চ'ত শনিবাৰ ॥

The new coachman fled; so the old one returned today.

॥ ৫ এপ্রিল ১৯১৫ ২২ চ'ত সোমবাৰ ॥

Roghu, servant, died at Sulkea Hospital this morning. Bought a md. of crushed food.

॥ ১৯ এপ্রিল ১৯১৫ ৬ বহাগ সোমবাৰ ॥

Appointed a new servant given by Jotindra.

॥ ২০ এপ্রিল ১৯১৫ ৭ বহাগ মংগলবাৰ ॥

Sukhia, sweeper woman, reengaged from this morning.

॥ ১৭ মেই ১৯১৫ ৩ জেঠ সোমবাৰ ॥

Derby ticket non de plume *Bihu*—C 1143 } LnB
A. R. D—C 1144 } BCB

॥ ৩ জুন ১৯১৫ ২০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Had been to Hem Ch. Gossain at Harrison Rd. house. He came to mine also this evening; gave him my *Chakradhwaj* MS for printing.

॥ ৫ জুলাই ১৯১৫ ২০ আহাৰ সোমবাৰ ॥

Sat as a juryman in a serious case (murder) at Howrah.

॥ ৬ জুলাই ১৯১৫ ২১ আহাৰ মংগলবাৰ ॥

Sat as a juror today. Case postponed to 13th inst.

॥ ১৩ জুলাই ১৯১৫ ২৮ আহাৰ মংগলবাৰ ॥

Sat as a juror; case adjourned to 22nd inst.

॥ ২২ জুলাই ১৯১৫ ৬ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Sat as a juror; case postponed to 26th inst. again.

॥ ২৪ জুলাই ১৯১৫ ৮ শাওণ শনিবাৰ ॥

Dr. Deben Chatterji died at Shillong today.

॥ ২৫ জুলাই ১৯১৫ ৯ শাওণ দেওবাৰ ॥

Dismissed Feloo, coachman, this morning and reappointed the old coachman.

Kheloo has taken advance Rs. 2/-
& fined Re 1/-
Rs. 3/-

to be deducted from his pay.

Total pay to get Rs. 9-4-7
Less deducted Rs. 3-0-0
Rs. 6-4-7

॥ ২৬ জুলাই ১৯১৫ ১০ শাওণ সোমবাৰ ॥

Sat as a juror; found not guilty of the murder & other charges 4 Panjabi Musalmans for killing a Kabuli. The Judge acquitted them. The Judge granted respite to us for 2 years from sitting as a juror.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯১৫ ২৫ আহিন মংগলবাৰ ॥

Horses' grain & *bhusi* bought today.

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯১৫ ২৭ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

My wife, daughters, Aruna & Dipika, left for Puri this evening by Express. Torun (Borooah) accompanied them.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯১৫ ৬ কাতি শনিবাৰ ॥

Ratna's music examination today. Left by Puri Express this evening for Puri, I & Ratna. B. Borooah also left for Puri by same train.

॥ ২৪ অক্টোবৰ ১৯১৫ ৭ কাতি দেওবাৰ ॥

Arrived Puri. B. Borooah also with us. He stopped at ours & left for Howrah same evening with Torun.

॥ ২৫ অক্টোবৰ ১৯১৫ ৮ কাতি সোমবাৰ ॥

Jotindra Dowerah arrived from Calcutta this morning. He is stopping at the Victoria Club.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯১৫ ১৩ কাতি শনিবাৰ ॥

Aruna left for Howrah with Mr. Mohini Chatterji & his daughters. Bapu (B. Borooah's grandson) arrived & stopping here. He removed to B.B's newly taken house this evening.

॥ ৬ নবেম্বৰ ১৯১৫ ২০ কাতি শনিবাৰ ॥

Mohini M. Chatterji with his whole family left Puri for Calcutta today. Torun arrived from Howrah this morning all on a sudden.

॥ ৭ নবেম্বৰ ১৯১৫ ২১ কাতি দেওবাৰ ॥

Torun, Babu & Jotindra Dowera left Puri for Howrah. We saw them off.

॥ ১৩ নবেম্বৰ ১৯১৫ ২৭ কাতি শনিবাৰ ॥

We left Puri for Howrah with Miss Sujata Roy & her sister. We had one compartment practically reserved.

॥ ১৪ নবেম্বৰ ১৯১৫ ২৮ কাতি দেওবাৰ ॥

Arrived Howrah this morning. Train (Puri Express) 3 hours late. Brought Aruna from Jorasanko.

॥ ১৫ নবেম্বৰ ১৯১৫ ২৯ কাতি সোমবাৰ ॥

Aruna is down with cold & neck swelling —mumps.

॥ ১৯ নবেম্বৰ ১৯১৫ ৩ আঘোণ শুক্ৰবাৰ ॥

Torun with his mother & sisters left for Puri.

॥ ১৯১৬ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯১৬ ১৬ পুহ শনিবাৰ ॥

Benoy Bhusan Das Gupta, Overseer.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯১৬ ১৮ পুহ সোমবাৰ ॥

From Bilaspur. Nagpur Express leaves at 14.23, arrives Raipur 17.54.

॥ ৪ জানুৱাৰী ১৯১৬ ১৯ পুহ মংগলবাৰ ॥

To Barisal. Leave at 3 a.m. ... Singh 1st Class Rs. 8/4/-.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২০ পুহ বুধবাৰ ॥

14th Sept. Trip to Chittagong.
Self Return ticket to & from
Chittagong. 26-3-0
Svt. single 5-0-6
Telegram to Chittagong 0-6-0
Excess for 1st Class in steamer 2-14-0

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২১ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

15th.
Coolie from Station to Dak 0-4-0
Carriage hire in going to see Emperor 1-2-0
16th.
Do to see the Chairman & Vice-Ch.
municipality 1-2-0
To see Bullock Bros 0-13-0
To see timber merchant 1-0-0

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২২ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥

18th Sept.
Been to Pahartoli. Saw Loco Supdt., Works manager, Chief Store Keeper. Pd. gharry hire 1-0-0
19. Dist. Engineer office & Chairman,
Municipality 1-14-0

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২৩ পুহ শনিবাৰ ॥

Dak Bungalow rent 5-0-0
do for Oct. 0-10-0
do Buxis 2-0-0
Coolie to Station 0-4-0
Svt ticket from Cheta to Chandpur 1-12-0

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২৪ পুহ দেওবাৰ ॥

20th Sept.
First Class Return to & from
Barisal to Chand 10-0-0
One top single 1-4-0
Coolie to Station 0-4-0
23th
Bansal to Chandpur 1-4-0
Servant 0-8-0
Food 2-12-0

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯১৬ ২৫ পুহ সোমবাৰ ॥

24th
Excess for Goalund Steamer first class 3-2-0
Svt. from Chandpur to Goalund 1-6-6

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯১৬ ৫ মাঘ বুধবাৰ ॥

I proposed to Mr. B. Borooah this morning to take me in his business. He said he would think over.

॥ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৬ ২৩ মাঘ দেওবাৰ ॥

Two hind-wheels of the carriage are newly rubber-tyred today at a cost of Rs. 44-10-2 p.

॥ ১৩ মাৰ্চ ১৯১৬ ৩০ ফাগুন সোমবাৰ ॥

I lent on behalf of B. Borooah Rs. 1,000/- to Sarada Prasanna Sen of Monohar Dai Street, Barabazer, by taking a handnote from him @ 10%. I gave a handnote for same sum to B. Borooah & got a letter absolving me in case of non-payment by Sarada.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯১৬ ৮ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Gave a letter to Surendra N. Bhattacharji authorizing him to sell my house @ Rs. 25,000/- Comm. 2/- p.c. with one month from date.

॥ ৯ মেই ১৯১৬ ২৬ বহাগ মংগলবাৰ॥

Sadanand stopped giving me tea today; fined /8/-.

॥ ১০ মেই ১৯১৬ ২৭ বহাগ বুধবাৰ॥

Sadanand fined /8/- for non-giving tea. Sadanand left at night quietly.

॥ ১১ মেই ১৯১৬ ২৮ বহাগ দেওবাৰ॥

Sampat appointed from today.

॥ ১৪ মেই ১৯১৬ ১ জেঠ সোমবাৰ॥

Appointed Siboo servant on Rs. 4/-. Swarna's marriage today. Siboo servant fled taking a clock.

॥ ১৬ মেই ১৯১৬ ৩ জেঠ মংগলবাৰ॥

Office Babu Ganguly appointed & worked from today.

॥ ২০ মেই ১৯১৬ ৭ জেঠ শনিবাৰ॥

Received from Sarada P. Sen Rs. 13/8/- interest for Rs. 1,000/- from 13th March to 30th April 1916. I granted him a receipt.

॥ ৩০ মেই ১৯১৬ ১৭ জেঠ মংগলবাৰ॥

Appointed Chandra, a cook, from this evening.

॥ ১ জুন ১৯১৬ ১৯ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ॥

Bhoja returned this evening & resumed his work.

॥ ২ জুন ১৯১৬ ২০ জেঠ শুক্রবাৰ॥

Opindra dismissed. The office Babu Ganguli absented from today.

॥ ১৮ আগস্ট ১৯১৬ ২ ভাদ শুক্রবাৰ॥

Recd. from Sarada Prasad Sen Rs. 25/5/- interest for May, June & July.

॥ ২২ আগস্ট ১৯১৬ ৬ ভাদ মংগলবাৰ॥

Got an employment under Bird & Co.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ২৭ ভাদ মংগলবাৰ॥

Recd. interest from Saradaprosad Sen for Aug. 1916 Rs. 8/7/-.

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ২৯ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Chittagong with Bhoja, Svt.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৩০ ভাদ শুক্রবাৰ॥

Arrived Chittagong in the morning at 7-20. Saw Executive Eng. Kerr, who said our lowest 16th item ordered. To knock off wanting for Burn & Co's tender. Hopeful. Wanted rate for angle iron. C. iron sheets. Quoted 27/- for 248 & 30/- for 229.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৩১ ভাদ শনিবাৰ॥

Saw Upendralal Ray, Chairman, Chittagong Municipality & Kamini K. Das, Vice-Ch. Saw a big lime merchant named Roy Choudhury.

Saw Bullock Bros. Turner . . . . & Timber merchants.

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ১ আহিন দেওবাৰ॥

Vakeel N. C. Lahiri, Pleader Sanat K. Das saw me at Dak Bungalow. Gave them tea. Dr. Ram Kumar Choudhury also saw me, gave him tea also.

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ২ আহিন সোমবাৰ॥

Saw A.B. Rly, Loco Chief Store Keeper. Took tea at Dr. Ram Kumar Choudhury's place & went out for a drive in the evening.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৩ আহিন মংগলবাৰ॥

Tried to see Dist. Engineer; but he was not in town. Saw Chairman, Municipality, again. Left for Chandpur. Met Lahiri at Station; both travelled together.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৪ আহিন বুধবাৰ॥

Arrived Chandpur at 4-30. Lahiri gone to Cal. I to Barisal by steamer. Arrived Barisal at 10 p.m. Stopped at Dak Bungalow.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৫ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Saw Nibaran Ch. Das, Vice-Chairman. Overseer B. B. Das Gupta came to see me at the Dak Bungalow. He has not recd. sanction yet for D. L ... He wants two of 4-seated. Saw Provat Ch. Das Gupta. He treated me to sweets.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৬ আহিন শুক্রবাৰ॥

District Engineer, Bansal, wants Zara wood sample with prices. He wants lot of them he says. Gillanders supplied them, but not satisfactory. I gave him a sample of J. Pine with prices.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৭ আহিন শনিবাৰ॥

Left Bansal early morning & arrived Chandpur at 3 pm. Got into steamer for Goalunda.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৮ আহিন দেওবাৰ॥

Left Chandpur early in the morning and arrived Goalund at 5.30. Missed Chittagong mail. Left for Sealdah by Dacca mail at about 12 o'clock night.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ৯ আহিন সোমবাৰ॥

Arrived Sealdah morning about 7. Attended office.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৬ ১৩ আহিন শুক্রবাৰ॥

Got my allowance from Bird & Co. for Sept. as under:

Civil	90-0-0
Timber	45-0-0
Lime	15-0-0
	150-0-0

Less Income Tax 3/2

॥ ৫ অক্টোবৰ ১৯১৬ ১৯ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Went to Bankim Ch. Mnkherji's house at Jonar to attend Puza. Stopped for the night there as Borooah & I could not return owing to bad road.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯১৬ ২০ আহিন শুক্রবাৰ॥

Left for Bagdehi to pass sleeper.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯১৬ ২১ আহিন শনিবাৰ॥

Arrived Bagdehi this morning. Commenced passing MG sleeper for Fort Gloster (?). Passed 670. But in the afternoon rain wasted the chalk marks. Met Fitzgerald & Mustafi at Bamra on way & at Bagdehi at Fitz ... (?). Dined there.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯১৬ ২২ আহিন দেওবাৰ॥

Passed again 1000 MG. But two wagons contained only 900, which despatched. Counted & branded 554 MG (new consept) of Bamra.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯১৬ ২৩ আহিন সোমবাৰ॥

Ry. receipt for 2 wagons MG sleeper despatched to Gloster, posted to Bird & Co. Inspected B. G., spreaded for B. N. Ry. office, whole day.

॥ ১০ অক্টোবৰ—২১ অক্টোবৰ ১৯১৬ ৪ কাতি শনিবাৰ॥

Bagdehi.

॥ ২২ অক্টোবৰ ১৯১৬ ৫ কাতি দেওবাৰ॥

Bagdehi. Mr. Fitzgerald left for Calcutta.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯১৬ ৬ কাতি সোমবাৰ॥

Left Bagdehi for Howrah by Passenger.

॥ ২৪ অক্টোবৰ ১৯১৬ ৭ কাতি মংগলবাৰ॥

Arrived Howrah at 11.30 a.m.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯১৬ ১২ কাতি দেওবাৰ॥

Germany's war doctrines—

1. "War is as necessary as the struggle of the elements in Nature."

2. "War is the greatest factor in the furtherance of culture & power."

3. "War is an indispensable factor of culture in which a true civilized nation finds the highest expression of strength & vitality."

4. "God will see to it that war always recurs as a drastic medicine for the human race."

5. "The lessons of history thus confirm the view that wars which have been deliberately provoked by far-seeing statesmen have had the happiest results."

॥ ২১ নৱেম্বৰ ১৯১৬ ৬ আঘোণ মংগলবাৰ॥

Did not go to office today. Left for Sambalpur at 5 p.m. Arrived Jsg. and in Sambalpur train, met Mostafi unexpectedly.

How. to Jsg. 2nd	21/1/-
Svt.	5/-/6/-

॥ ২২ নৱেম্বৰ ১৯১৬ ৭ আঘোণ বুধবাৰ॥

Arrived Sambalpur.

From Jsg. to Sambalpur	1/5/-
Svt.	-/6/6
Coolie	-/4/-

J. C. Lahiri, Audit Bungalow, Jsg. wrote to him re. forms to write to Udaypur Raja.

Sambalpur—stopped at J. N. Sen's house.

॥ ২৩ নৱেম্বৰ ১৯১৬ ৮ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Sambalpur. Saw Joges Babu & talked with him re: forests. Met Sonepore Raja at Mr. Sen's place.

॥ ২৭ নবেম্বৰ ১৯১৬ ১২ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Attended Durbar at Sambalpur where Bamra installed, Rerakhol investiture & our Sen got his Raisaheb sanad & medal. Evening party at the Club.

॥ ২৮ নবেম্বৰ ১৯১৬ ১৩ আঘোণ মংগলবাৰ ॥

Saw A. P. Mudalyar, Forest Divisional officer'; getting Rs. 650/-, got a book to be returned.

॥ ২৯ নবেম্বৰ ১৯১৬ ১৪ আঘোণ বুধবাৰ ॥

Left Sambalpur. Met Mr. Fitzgerland at station.

One 2nd class to Jsg.	1/5/-
„ Svt.	-/6/6
Coolie Jsg & Samp.	-/6/-

॥ ৩০ নবেম্বৰ ১৯১৬ ১৫ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Bilaspur morning. Stopped at Station W. room.

2nd from Jsg. to Bilaspur	7/15/-
Svt.	1/15/9
Coolie	-/3/-
Gharry to see De	1/8/-

॥ ১ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৬ আঘোণ শুক্রবাৰ ॥

Bilaspur. Gharry to see President, M. 1/2/-

From Bilaspur to Raipur

2nd class return	4/5/-
Svt.	-/14/6

Arrived Raipur at 8 p.m. Stopped at the waiting room.

॥ ২ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৭ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Raipur. Came from the waiting room to Dak Bungalow.

Carriage hire	0-8-0
Evening—do.	1-8-0

Met Rana of Bastra. Saw Rai Bahadur Deben N. Choudhury. Saw Bapurao also.

॥ ৩ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৮ আঘোণ দেওবাৰ ॥

Raipur. Went to Club with Rana.

॥ ৪ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৯ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Saw Rai Bahadur D. N. Choudhury this morning and the zemindar of Birindagar. Talked about forest.

Carriage hire pd. 1/8.

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ২০ আঘোণ মংগলবাৰ ॥

Raipur. Saw Rai Bahadur again.

Gharry hire	1/2/-
Do	1/-
Dak Bungalow charge	4/-

Dined at Bapurao's place. Slept at waiting room.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ২১ আঘোণ বুধবাৰ ॥

Arrived at Howrah at about 10-30 a.m. Did not go to office.

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ২২ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended office today. Submitted my travelling acct. which is Rs. 112/5/-

Do deductions	100
I am to get	Rs. 12/5/-

॥ ২৩ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ৮ পুহ শনিবাৰ ॥

Left with wife & children for Gauhati to preside over the Students' (All Assam) Conference. Ry. fare pd. over Rs. 95/- Jotindra Dowerah also travelled in our compartment. 12 or 14 Assamese students from Calcutta, as delegates, escorted us.

॥ ২৪ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ৯ পুহ দেওবাৰ ॥

At Amingaon some of the students from Gauhati met us & accompanied us to Gauhati station, where students & elders about 2/3 hundred received & garlanded me. At Gauhati stopped at J. Borooah's place.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১০ পুহ সোমবাৰ ॥

Presided over the conference which commenced at 8 a.m. Delivered my speech. Conference adjourned at 11-30 and resumed its sitting at 1 p.m. Aruna, Ratna, Dipika sang at the conference. It was a great success.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১১ পুহ মংগলবাৰ ॥

Innumerable people visited me and I returned some visits too.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১২ পুহ বুধবাৰ ॥

Assam Conference sat, presided by G. G. Phukan. I with wife & children attended. I was made a member. Agreed to pay Rs. 12/- annually & paid it. Kamakhya pd. the money from the loan I gave him long ago.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৩ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Attended Assam Conference.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৪ পুহ শুক্রবাৰ ॥

Attended Assam Conference. At night saw *Bhagya Parikha* play acted by Assamese young men.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৫ পুহ শনিবাৰ ॥

Gauhati. Went to Kamakhya in the morning in T. R. Phukan's boat & returned afternoon by gharry. J. Borooah, his wife, Misses Tagores, Torun, Mrs. Bezbaroa & daughters formed the party.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯১৬ ১৬ পুহ দেওবাৰ ॥

Went to Basistha all.

॥ ১৯১৭ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯১৭ ১৭ পুহ সোমবাৰ ॥

Left Gauhati for Cal. Students & others came to see us off at station. T. R. Phukon, J. Borooah with his wife & ... ... came up to Amingaon.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯১৭ ১৮ পুহ মংগলবাৰ ॥

Arrived Calcutta. Some Assam Students accompanied us up to Sealdah.

Attended office. [এইখিনি ১৯১৬-ৰ বাহৰপৰা লোৱা।]

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯১৭ ১৭ পুহ সোমবাৰ ॥

Sir E. Ray Lankester on the meaning and place of Science in Education—"We believe in the great importance of science and the scientific method—not merely for the advancement of the material well-being of the community, but as essential to the true development of the human mind and spirit."

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯১৭ ২৮ পুহ শুক্রবাৰ ॥

Left Howrah by Delhi Express for Bankipore. Radhikaprosad travelled with me up to Bankipore.

My single fare to Bankipore	Rs. 15-14-6
Svt 3rd	Rs. 3- 1-6
	Rs. 19/-
Coolie at How. & Bnk.	-/4/-

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯১৭ ২৯ পুহ শনিবাৰ ॥

Arrived at Bankipore.

Carriage	-8-
Coolie	-3-
Dak Bungalow charge	

Suprakas saw me at Dakbungalow, took me to Ramsarup, the Executive Engr.

I removed to N. Banerji, Barrister's place.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯১৭ ১ মাঘ দেওবাৰ ॥

Bankipore. Carriage hire 1/2/-

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯১৭ ২ মাঘ সোমবাৰ ॥

Saw Dy. Sanitary Sup. Mr. Alexander twice. Pd. gharry hire 3/8/-. Sent a tender to Mr. Kirpatrick at Calcutta for septic tank. Pd. Bhoja Re. 1/-.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৩ মাঘ মংগলবাৰ ॥

Left Bankipore for Rajgir via Buktiarpore Light Ry.

Ticket from Bankipore to Behar	2/3/-
Collie	-/4/-

Arrived Rajgir. Bathed at Brahma-Kunda.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৪ মাঘ বুধবাৰ ॥

Climbed the Byabahar-achal hill. Saw the temples. Pd. Bhoja 1/-.

॥১৮ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৫ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Rajgir for Behar
Bought my 2nd class /10/6
„ Bhoja's 3rd. /3/9
Coolie /4/-
Stopped at Behar Dak Bungalow
Pd. 1/-
Coolie /4/-

॥১৯ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৬ মাঘ শুক্রবাৰ॥

Ticket from Behar to Bankipore
2nd & 3rd Rs. 2/14/-
Coolie /2/-
Arrived Bankipore. Carriage 1/-

॥২০ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৭ মাঘ শনিবাৰ॥

Left Bankipore for Gaya.
2nd Class 2/10/9
3rd " /11/-
Carriage /12/-
Coolie /2/-

Stopped at Dr. Moitra's, who was not at home.

॥২১ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৮ মাঘ দেওবাৰ॥

Dr. Moitra arrived from Calcutta. Took me for a drive & showed the town in the morning. Evening went to the club.

॥২২ জানুৱাৰী ১৯১৭ ৯ মাঘ সোমবাৰ॥

Left Gaya for Son East Bank
Carriage hire 1/-
Coolie /2/-
2nd class fare 2/5/6
3rd class fare /10/6
3/-

Stopped at Dak Bungalow but got fever. So left for Howrah.
2nd class 15/13/6
3rd 3/13/9
Coolie /4/-
Telegram /8/-

Fare from Sone East Bank to Sasara & add.

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯১৭ ১০ মাঘ মংগলবাৰ॥

Arrived Howrah at 7-33 a.m.

॥১২ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৩০ মাঘ সোমবাৰ॥

Left for Bankipore
Ry. fare 8 monthly 23/13/3
3rd class 5/2/-
Coolie /2/-

॥১৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ১ ফাগুন মংগলবাৰ॥

Arrived Bankipore. Stopped at N. K. Banerji's
Pd. carriage from station /12/-
Coolie /2/-
Going to Patna city 2/-
Carriage
Do 1/-

॥১৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ২ ফাগুন বুধবাৰ॥

Left for Arrah.
2nd class single from BNR to Arrah 1-7-3
Svt. -6-6
Carriage to BNR station /13/-
Coolie /2/-

Arrived Arrah at 11-30 a.m. Carriage in going to see the Health office 1/-
Coolie to station /4/-
Dak Bungalow 1/2/-
2nd single from Arrah to Allahabad 9/3/-
3rd 2/11/9
Coolie /4/-

॥১৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৩ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Allahabad 9-30 evening. Stopped at Saty Ganguli's, George Town.
Carriage from station 1/-
Coolie at station /4/-

॥১৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৪ ফাগুন শুক্রবাৰ॥

Allahabad.

॥১৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৫ ফাগুন শনিবাৰ॥

Saw Dr. M. N. Mittra, Health Officer, with Satyen dada.

॥১৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৬ ফাগুন দেওবাৰ॥

Left Allahabad by B. N. W. at 12-30 night.
Pd. svts. of Satya Dada buxis Rs. 6/-.
Noni Bothan gave me Rs. 10/- to purchase things for my daughter.

2nd class Ry. from Allahabad to Benares 3/10/-
3rd 1/-
Coolie /4/-

॥১৯ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৭ ফাগুন সোমবাৰ॥

Arrived Benaras at 9 a.m.
Carriage from station to Dak /12/-
Coolie /4/-
Carriage 2/-
Saw the Executive Officer, A. C. Mukherji.

॥২০ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৮ ফাগুন মঙ্গলবাৰ॥

Saw the Executive Engineer, Mr. Chotta Lall. He kept a catalogue & promised to help me. By boat went to see the bathing ghats.
Boat hire 1/2/-
Ekka /8/-
Bought 2 Benarasi Saris
„ 2 Agra „ 3/12/-
Had been to Sarnath. Pd. carriage 3/-
Do for going to see Municipal Engineer 1/-
Do for going to Benaras city /12/-
Sweets 1/-

॥২১ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ৯ ফাগুন বুধবাৰ॥

Benaras. Bought a Traveller's companion book /6/-
Two brass inkstands 1/-
Carriage to go to Ramnag 5/-
Dak Bungalow for 3 days 3/-
Buxis 3/-
One Sari 15/-
Other expenses 1/-
Left for Bankipore.
2nd class 6/11/-
Svt. 1/10/-
Coolie /4/-

॥২২ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ১০ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Bankipore.

॥২৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ১১ ফাগুন শুকুৰবাৰ॥

Left Bankipore with Seja Pishima by Express.
One 3rd class ticket from Bankipore to Howrah Rs. 5/2/-.
[Omitted in my account by mistake.]

॥২৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯১৭ ১২ ফাগুন শনিবাৰ॥

Arrived Howrah.

॥১৯ মার্চ ১৯১৭ ৬ চ'ত সোমবাৰ॥

Left Howrah for Monghyr at 6-30 p.m.
2nd class 13-14-6
3rd 3-6-0
Coolie 0-2-0
Carriage to Howrah station 0-8-0.

॥২০ মার্চ ১৯১৭ ৭ চ'ত মঙ্গলবাৰ॥

Arrived Monghyr.
Carriage from station to Dak Bungalow -8-
Coolie -4-

॥২১ মার্চ ১৯১৭ ৮ চ'ত বুধবাৰ॥

Monghyr. Carriage morning /12/-
Evening 1/-
Going to see Vice-chairman Kumar Shaheb.

॥২২ মার্চ ১৯১৭ ৯ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ॥

Carriage to Vice., Morning 1/-
Do Evening 1/-

॥২৪ মার্চ ১৯১৭ ১১ চ'ত শনিবাৰ॥

Carriage to Jamalpur to see Municipal people 3/-.

॥২৫ মার্চ ১৯১৭ ১২ চ'ত দেওবাৰ॥

Rly. fare 2nd from Monghyr to Jamalpur & back -/9/-.

॥২৭ মার্চ ১৯১৭ ১৪ চ'ত মঙ্গলবাৰ॥

Carriage in going to see the Municipal Engr., Mr. Poulter Re. 1/-.

Removed to N. C. Chowdhury, Dist. Engr., Monghyr's house at 2 p.m. from Dak Bungalow. Pd. carriage /12/-.

॥২৮ মার্চ ১৯১৭ ১৫ চ'ত বুধবাৰ॥

2nd Ry. fare from Monghyr to Jamalpur to see Loco Supdt. & back /9/-. Carriage 1/-

॥৩০ মার্চ ১৯১৭ ১৭ চ'ত শুকুৰবাৰ॥

Pd. Monghyr Dak Bungalow Rs. 8/14/-.

॥৩১ মার্চ ১৯১৭ ১৮ চ'ত শনিবাৰ॥

2nd Ry. fare from Monghyr to Jamalpur in

going to see Municipal Chairman & Vice. & back /9/-. Carriage to Monghyr State /8/-.

॥১ এপ্ৰিল ১৯১৭ ১৯ চ'ত দেওবাৰ॥

Went to see Pirpahar with Suprakas & Jotin Roy, Deputy & Excise Supdt. Lovely.

॥২ এপ্ৰিল ১৯১৭ ২০ চ'ত সোমবাৰ॥

2nd Class from Monghyr to Jamalpur in going to see Mr. Scrivner, Vice-Chairman, Jamalpur Municipality, & back /9/-, Carriage 1/-.

Buxis to Rai Chowdhury's svt. 5/-

(This must go to Dak Bungalow's a/c)

My 2nd class from Monghyr to Bankipore	5/3/3
Servant	1/6/9
Carriage to station	/8/
Coolie	/4/

Arrived Bankipore. Carriage from Bankipore Station to ... /12/-

॥৩ এপ্ৰিল ১৯১৭ ২১ চ'ত মঙলবাৰ॥

Stopped at N. K. Banerji's place at Bankipore. Left for Bihar at 4-45 p.m.

Carriage to B. K. station	/12/-
Coolie	/2/
Buxis to N. K's servants	5/-
One green S. W.	4/15/-
2nd class to Bihar from Bankipore	2/3/-
3rd Svt.	/11/-
Telegram to Bihar	/12/-
Coolie at Bihar	/4/-

॥৪ এপ্ৰিল ১৯১৭ ২২ চ'ত বুধবাৰ॥

Coolie at Bihar from Dak Bungalow to station	/4/-
Dak Bungalow charges	1/4/-
Buxis to khansama	1/-
" sweeper	/4/-
" soda	/3/-
Curry rice at last night	/8/-
Breakfast	1/4/-
Together	4/5/-

2nd class & a servant's 3rd from Bihar to Howrah	19/-
Coolie at Bihar	/2/-
" Bakharpur	/2/-

॥৫ এপ্ৰিল ১৯১৭ ২৩ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Howrah this morning. Pd. carriage from station to my place /8/-. Pd. Coolie /4/-.

॥২৫ এপ্ৰিল ১৯১৭ ১২ বহাগ মঙলবাৰ॥

Babu Sarada Sen pd. 33/12/-. Interest for Dec. 16, Jany., Feby., March.

॥৮ মেই ১৯১৭ ২৫ বহাগ মঙলবাৰ॥

In the early part of May I went to Murshidabad to meet the Naib Dewan of Nawab of Murshidabad and attend Paul's marriage.

॥১০ মেই ১৯১৭ ২৭ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ॥

"Nothing will ever be attempted if all possible objections must be first overcome."—Dr. Johnson.

"All measures of reformation are effective in exact proportion to their timeliness. Partial decay may be cut away & cleansed incepient error correction, but there is a point at which corruption can no more be stayed, nor wandering recalled."—Ruskin

॥৩০ মেই ১৯১৭ ১৬ জেঠ বুধবাৰ॥

Bought a Western India Turf Club War Loan lottery ticket No. 261824. L. N. Bezbaroa.

॥৭ আগষ্ট ১৯১৭ ২২ শাওণ মঙলবাৰ॥

Took *Byana* Rs. 101/- for 22 Rosemary House from Ramnath Shah & agreed to sell it for Rs. 24,000/-.

Time for executing the sale 2 months from date.

॥১৫ আগষ্ট ১৯১৭ ৩০ শাওণ বুধবাৰ॥

Left for Sambalpur in connection with Bird & Co. forest.

॥১৬ আগষ্ট ১৯১৭ ৩১ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Sambalpur & stopped at J. N. Sen.

॥১৭ আগষ্ট ১৯১৭ ১ ভাদ শুক্ৰবাৰ॥

Sambalpur.

॥২০ আগষ্ট ১৯১৭ ৪ ভাদ সোমবাৰ॥

Sambalpur. Mr. Kirkpatrick arrived in the morning. Lodged him at Dak Bungalow. Showed him Lucani (?) house & rented it from 1st Sept.

Left Sambalpur with Mr. Kirkpatrick in the evening for Howrah. Travelled in the same compartment with him to Jsg. & had much talk with him.

॥২১ আগষ্ট ১৯১৭ ৫ ভাদ মঙলবাৰ॥

Arrived Howrah at about 11 a.m. Did not go to office today.

॥৩০ আগষ্ট ১৯১৭ ১৪ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ॥

Attended Howrah Court. Applied for leave for 6 months from 1st of Sept. 1917.

1. Surath Kara Decreed	261-0-0
Recd.	50-0-0
	211-0-0

He will pay in two months.

2. Bhadreswar Man (?) Decreed 260/-. 15/- per month ...Sept. ...

॥৩১ আগষ্ট ১৯১৭ ১৫ ভাদ শুক্ৰবাৰ॥

3. Tulsi Ch. Ram ex-parte Decreed 36/- Cost —

॥৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ১৮ ভাদ সোমবাৰ॥

Left for Sambalpur.

॥৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ১৯ ভাদ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur. Stopped at Sen's.

॥৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ২০ ভাদ বুধবাৰ॥

Removed to New Bungalow. Appointed Susil Kumar Mittra clerk on Rs. 40/- from today.

Appointed Kuber (Munshi) on 10/- and two chaprassi on Rs. 7/- each.

॥৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ২২ শুক্ৰবাৰ॥

Taken Statesman from today. Pd. Re 1/- advance.

Shirt	8	
White pant	2	
Coloured do.	1	
2 complete suits	2	
Sleeping pajama	1	
Handkerchief	4	
Soft collar	3	
Hard "	5	
P. Case.	2	
Bhojas :- 1 chapkan		Returned
1 chaddar		13/9/17
	30	

Kuber Munshi with 2 chaprassis, sent to jungle. Pd. him Rs. 20/.

॥৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ২৪ ভাদ দেওবাৰ॥

Dukhia, servant, worked ½ day and absented from today.

Quotion from R. Tagore's "What is Art", lecture delivered in America : "In India, the greater part of our literature is religious, because God with us is not a distant God. He belongs to our homes, as well as to our temples. We feel His nearness to us in all the human relationship of love & affection, and in our festivities. He is the chief guest whom we honour. In seasons of flowers & fruits, in the coming of the rain, in the fullness of the autumn, we are the hem of His mantle and hear His footsteps. We worship Him in all the true objects of our worship and love Him wherever our love is true. In the woman who is good we feel Him, in the man who is true we know Him, in our children He is born again & again, the Eternal Child. Therefore, religious songs are our love songs and our domestic occurrences, ... as the birth of a son, or the coming of the daughter, from her husband's house to her parents and her departure again are woven in our literature as a drama where counterpart is in ... divine."

॥১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ২৭ ভাদ বুধবাৰ॥

Appointed a new svt. Budhu.

॥১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ২৮ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ॥

Appointed a Chaprassi for Jungle—name ..., caste Bhuyan, Village Motijara, Joges Babu's gaon, proprietor @ Rs. Rs. 7/-.

Appointed for Bungalow a Chaprassi—Babana. Caste Brahmin, Village Pradhanpati @ Rs. 6/.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ৩০ ভাদ শনিবাৰ॥

Pd. a pair of sawyers (mali's acquaintance) brought by Budhu Chaprassi. Rs. 5/- as advance. And gave him a pit-saw & a file.

Pd. Sudarsan chaprassi of Kuber Munshi Rs. 50/- advance for sawyers and gave him a pit-saw. Sent him to jungle to commence work at once.

Pd. Budhan Chaprassi Rs. 2/- advance.

Pd. Bhaman chaprassi (officeman) Rs. -/8/- advance.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ৩১ ভাদ দেওবাৰ॥

Shirt	4
Pajama	1
Jangia	1
Collar	2
Kerchief	2
Napkin	1
P. case	2
Zaron	1
	14
Bhoja's	2
	16

Returned 23/9/17

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ৭ আহিন দেওবাৰ॥

Appointed Chaprassi (Budhan's son) for the Bungalow. Sent Budhan to forest to bring news. Pd. him /4/- for travelling.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ৮ আহিন সোমবাৰ॥

Engaged a tonga for a month on Rs. 30/-. Cancelled after a day & a half's use by paying 1/8/-.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ৯ আহিন মংগলবাৰ॥

Shirt	3
Collar	1
Kerchief	2
Coat	1
Pant	1
Waist	1
Towel	1
Pajama	1
Socks	2
Zaron	1
Chapkan	1
	15

॥ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭ ১১ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

DEY & KHATRIYA 8/2 ...
Attorney at Law 24/9/17
Srimati P. S. Devi,
Re : Rosmary (Lane house)

Dear Madam,

Your answers to our requisitions on the title of the above premises are not satisfactory. They do not clear up the nature of the tenure under whom the property is held. Then acceptance of rent by the present zamindar after his notice of ejectment in the year 1904 cannot be taken as recognition of the mukhrari mourasi so far as disclosed by the documents of title. On behalf of our client we have, therefore, to request you to refund him the sum of Rs. 101/- pd. as earnest money and pay us Rs. 50/- for the costs of the investigation of the title in terms of the agreement of for sale.

Yours faithfully,
Dey & Khatriya

॥ ১ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১৫ আহিন সোমবাৰ॥

Left Sambalpur for Howrah. At Jsguda dined at J. Lahiri's and got acquainted with his daughter & sisters & brothers.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১৬ আহিন মঙ্গলবাৰ॥

Arrived Howrah. Found wife suffering from fever. Been to office.

॥ ৩ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১৭ আহিন বুধবাৰ॥

Conducted viva voce exam. of Miss Garret, High Proficiency in Assam[ese]. Passed her.

॥ ৪ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১৮ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Naffar Babu, Bhootnath Babu, Purna Babu came to see my house. Nafar Babu agreed to buy it at 24,000/-.

Mr. Kirkpatrick increased my pay by Rs. 50/-.

Mrs. Besant passed via Hoogly Bridge in a huge procession. I got entangled in the crowd.

Dined at Tarun's with daughters.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২০ আহিন শনিবাৰ॥

Recd. Rs. 1,000/- (in Rs. 10/- notes) from Bird & Co. for Sambalpur office.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২১ আহিন দেওবাৰ॥

Down with Influenza. Ratna also.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২২ আহিন সোমবাৰ॥

Fever.

॥ ১০ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২৪ আহিন বুধবাৰ॥

No fever.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২৬ আহিন শুক্রবাৰ॥

Left for Sambalpur with Aruna & Chutka.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২৭ আহিন শনিবাৰ॥

Arrived Sambalpur.

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২৮ আহিন দেওবাৰ॥

Shirt	4	3 Teapoy covers	
Pyjama	2	1 Mosquito curtain	
Jangiya	2	1 Bed Cover	
Pant	1	Total	40
Collar	4		
Handkerchief	4		
Warm Banian	1		
Sari	2		
Petticoat	2		
...	2		
Night gown	1		
Bodice	1		
Jacket	4		
Pyjama	1		
Pillow case	1		
...	1		
Table cloth	1		
Towel	2		
	36		

Bhoja had 7 pieces washed before this in my absence.

॥ ১৬ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৩০ আহিন মঙ্গলবাৰ॥

Appointed a cook 9/-.

॥ ১৭ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৩১ আহিন বুধবাৰ॥

Engaged ... tonga from today.

॥ ১৮ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Tonga did not come today.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯১৭ ২ কাতি শুক্রবাৰ॥

No tonga today.

Account

	Rs.	A.	P.
Meat	0	3	6
Fish	0	2	0
Dal	0	1	0
Lasun	0	0	3
Bhoja's rice	0	1	7
Total	0	8	0

॥ ২০ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৩ কাতি শনিবাৰ॥

Left for Jsg to meet wife.

	Rs.	A.	P.
Meat	0	5	3
Fish	0	4	0
Cocoanut	0	1	0
Dhania	0	0	6
Jira	0	0	6
Kismis	0	0	3
Dalchini & elachi	0	0	6
Lemon	0	0	3
Sakarkand	0	0	3
Salt	0	0	9
Ghee	0	3	0
Rice	0	2	6
Total	1	2	9

No tonga.

॥ ২১ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৪ কাতি দেওবাৰ॥

Wife arrived from Howrah.

	Rs.	As.	P.
Fish	0	6	0
Meat	0	5	3
Onion	0	1	0
Lemon	0	0	6
Vegetable	0	0	6
Besan	0	0	3
Ginger	0	0	3
Haldi	0	0	3
		14	1
	1	2	9
Total	2	0	10

No tonga.

॥২২ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৫ কাতি সোমবাৰ॥

No tonga.

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৬ কাতি মঙ্গলবাৰ॥

Tonga employed for whole day.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৭ কাতি বুধবাৰ॥

Tonga came.

॥২৫ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৮ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Tonga came. Dukhia dismissed today. He worked ½ day.

॥২৬ অক্টোবৰ ১৯১৭ ৯ কাতি শুক্রবাৰ॥

Tonga came.

॥২৮ অক্টোবৰ ১৯১৭ ১১ কাতি দেওবাৰ॥

Tonga did not come today.

॥১ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ১৫ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

No tonga from today.

॥২ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ১৬ কাতি শুক্রবাৰ॥

Accompanied Aruna up to Jsg. and saw her off there. The Dy. Com., M. M. Roy, of Sambalpur, also went. I along with others saw him off also there.

Purchased Dy. Com. tonga for Rs. 300/-

॥৩ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ১৭ কাতি শনিবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥৬ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২০ কাতি মঙ্গলবাৰ॥

Left for the forest with Mr. Mudaliar in my tonga & his tonga at 4-30 p.m. Arrived at Munder at 7-30 p.m. Stopped at P.W.D. Rest house. The road is splendid. Dined at night. Mudaliars men cooked & I had something in the tiffin box. We both ate together.

Pd. Tongawalla /2/-
& Chaprasi /1/-

॥৭ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২১ কাতি বুধবাৰ॥

Pd. Rest house charge 1/-
& sweeper /2/-

Left for Chamunda at 7-30 a.m. Road Cuttack road very good, came 6 miles by that, and then took the jungle road of 5 miles. Very bad road, uneven & 8 or 10 nullas. The tonga & the bullocks suffered very much. The last nulla was extremely bad. Arrived at Chamunda at 10-35 a.m. Stopped at the Forest Bungalow. Very good bungalow & comfortable. Mudaliar sent his cook previously & they arrived before us. I sent my things by two coolies. Stopped for the night.

॥৮ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২২ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Meghpal by a forest road from Chamunda. Very bad road. 4 coolies with kodalis had to repair the road in places.

Arrived Meghpal at 11 a.m.

From Chamunda that road met old Cuttack Road after 7 miles of forest road journey. From that place Meghpal is 5 miles. Afternoon went to shikar. Got nothing.

Selected site for the Bungalow near forest rest house.

॥৯ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২৩ কাতি শুক্রবাৰ॥

Meghpal, inspected the forest with Mudaliar. Saw up to the end of Sec. 10 by tonga. Entered Secs. 3, 4, 2, & 1. Passed 29 sleepers, rejected by Ayer.

Went to shikar in the afternoon. Fired at a ... pigeon but missed ... hit, could not tell, as I saw feathers fully.

Pd. Rs. 40/- to Gofur as advance for the house to be built.

॥১০ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২৪ কাতি শনিবাৰ॥

Left Meghpal. On way back to Santalpur by different route. Halt at Barshire forest rest house, where we came to at 10 a.m. Stopped there for the night. At 4 p.m. went to shikar, shot two ducks & Mudaliar shot one. But we could not bring them from the water where we shot them, therefore, left them there.

॥১১ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২৫ কাতি দেওবাৰ॥

Left Barshire at 6-15 a.m. after tea. Came to cross (fording) the Math by Burma Road. Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥১৮ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ২ আঘোণ দেওবাৰ॥

New paniwalla (mali's man), Matlu absent.

॥১৯ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ৩ আঘোণ সোমবাৰ॥

Matlu absent.

॥২৩ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ৭ আঘোণ শুক্রবাৰ॥

Satis Babu went to Rangali to recruit sawyers with Budhan.

॥২৪ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ৮ আঘোণ শনিবাৰ॥

B. Borooah gave me a susprise visit this morning. He breakfasted at mine & left in the evening to Jsg. He brought some ... .

॥২৫ নৱেম্বৰ ১৯১৭ ৯ আঘোণ দেওবাৰ॥

Appointed an asst. mali.

॥১ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১৫ আঘোণ শনিবাৰ॥

Left for Meghpal forest with Satis Babu. Stopped at Barshire for the night.

Ratna left for Howrah with Bamapada Babu.

॥২ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১৬ আঘোণ দেওবাৰ॥

Arrived Meghpal at 10 a.m.

॥৩ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১৭ আঘোণ সোমবাৰ॥

Stopped at Meghpal.

॥৪ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১৮ আঘোণ মঙ্গলবাৰ॥

Left for Sambalpur leaving Satis Babu at Meghpal arriving Barshire at 11 a.m. Stopped there for the rest of the day & night.

॥৫ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১৯ আঘোণ বুধবাৰ॥

Left Barshire early morning. Arrived Sambalpur at 10-30 a.m.

॥৮ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ২২ আঘোণ শনিবাৰ॥

Satis Babu arrived from Meghpal this evening.

॥২০ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ৫ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Jsuguda to meet Aruna & Ratna.

॥২১ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ৬ পুহ শুক্রবাৰ॥

Arrived Sambalpore with Aruna & Ratna.

॥২২ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ৭ পুহ শনিবাৰ॥

Left for Meghpal forest. Arrived Boroshire at 6-30 p.m. & halted there for the night.

॥২৩ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ৮ পুহ দেওবাৰ॥

Meghpal. Inspected forest work.

॥২৪ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ৯ পুহ সোমবাৰ॥

Meghpal.

॥২৫ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১০ পুহ মঙ্গলবাৰ॥

Meghpal. Passed 38 sleepers of sawyers who worked in the beginning & that were rejected by Ayier & ... Babu.

॥২৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১১ পুহ বুধবাৰ॥

Left Meghpal & arrived Boroshire at 10-30 a.m. & stopped there for the night.

Pd. Ayier Rs. 90/- on suspense

॥২৭ ডিচেম্বৰ ১৯১৭ ১২ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boroshire at 6 a.m. & arrived Sambalpur at 9-30.

Satis Babu left for ... to ... wife & children

... Lent him Rs. 40/-
Pd. his Decr. pay Rs. 50/-
90/-

... promises to repay ... ... per month.

॥৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭[1]॥

Satis Babu of J. S. & Co. saw me, I think of employing him in the Forest.

॥৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Appointed Sushil Kumar Mittra clerk on Rs. 40/-; appointed Kuber Munshi on Rs. 10/- and two chaprassis on Rs. 7/- each.

॥৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Kuber with 2 chaprassis sent to jungle to inspect, report & recruit sawyers. Pd. Kuber Rs. 20/- advance.

॥১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Apointed Budhan chaprassi on Rs. 7/-. Apointed for Bungalow a chaprassi—Babana on Rs. 6/-.

[1] ইতিমধ্যে দিয়া ১৯১৭-ৰ দিনলেখাৰ বাহিৰেও আন দুখন বহিত একে বছৰৰে ৪ ছেপ্টেম্বৰৰপৰা কিছু লেখা আছে। সেয়াও ইয়াতে দিয়া হ'ল।

॥১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Pd. a pair of sawyers, brought by Budhan chaprassi, Rs. 5/- advance & gave him a saw & a file. These fellows my malis acquired. Pd. Sudarsan chaprassi Rs. 50/- advance & sent to Kuber Munshi to jungle. Gave him a pitsaw also. Pd. Budhan chaprassi Rs. 2/- advance. Pd. Bhaban (office chaprassi) -/8/-.

॥২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Appointed Md. Shurpeddi (?) Munshi on Rs. 10/- at present and a military ex-sepoy as his chaprassi. Asked him to go to forest and work by recruiting sawyers. Pd. him Rs. 10/- o/a suspense. Budhan brought a Mate; pd. him -/8/- for expense to recruit sawyers.

॥২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Arranged 3 pairs of sawyers. Gave them 6/- advance each pair. Took an agreement on a -/8/- stamp. They will go to the forest on 25th inst.

॥২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Sent another pair along with above paying 4/- advance.

॥২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Sent Budhan again to forest with Rs. 25/- for the Mohammedan Munshi.

॥২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৭॥

Gopinath Gadha of Hiroo saw me this morning. He has promised to help me every way.

॥১ অক্টোবৰ ১৯১৭॥

Appointed Gorachand Sen as a forest Babu on Rs. 25/- —inhabitant of Madhupur; Manbazar Thana, Manbhoom Dist; Son of Saradaprosad Sen; has landed property; got a son & a daughter; brother of Bijoy Chand Sen of Sambalpur, sub-overseer P.W.D. He is here for about 7 months. Was a private tutor to Dist. Engineer's son. Entrance plucked in 1900. 38 years of age. Was a sub-contractor at Gortenmaisen (?) under a Marwari.

॥১৯১৮॥

॥২ জানুৱাৰী ১৯১৮ ১৮ পুহ বুধবাৰ॥

Mr. N. Mustaphi arrived this morning here, breakfasted & took tea afternoon & left in the evening.

॥৪ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২০ পুহ শুক্ৰবাৰ॥

Left Sambalpur for Meghpal. Tyre of the Tonga wheel broke on the way about 6 miles to Boroshire. I had to walk to Boroshire. Stopped there for the night.

॥৫ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২১ পুহ শনিবাৰ॥

Started from Boroshire at 6-30 a.m. after tying up the tyre with a straw rope. But at Hiro in front of the Gaontia's house the wheel broke into pieces. Made arrangement with the Gaontia paying him Rs. 3/- to send the tonga back to Sambalpur. Left tongawala & Mustan there. Walked up to Meghpal.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২২ পুহ দেওবাৰ॥

Meghpal. Inspected forest work.

॥৭ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২৩ পুহ সোমবাৰ॥

Meghpal.

॥৮ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২৪ পুহ মঙলবাৰ॥

Pd. Arjun 90/-. Left Meghpal. Arrived Boroshire by a charpoy carried by 4 coolies & stopped there for the night.

॥৯ জানুৱাৰী ১৯১৮ ২৫ পুহ বুধবাৰ॥

Left Boroshire. Came by Charpoy by coolies. Arrived Sambalpur at 9-30 a.m.

॥২২ জানুৱাৰী ১৯১৮ ৯ মাঘ মঙলবাৰ॥

Left for Meghpal at 1-30 p.m. Stopped at Boroshire for the night.

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯১৮ ১০ মাঘ বুধবাৰ॥

Arrived Meghpal at 10-30 a.m.

॥২৪ জানুৱাৰী ১৯১৮ ১১ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ॥

Pd. Satis Babu to pay Arjun Rs. 430/-.

Left Meghpal & halted at Boroshire for the night. Killed some bats.

॥২৫ জানুৱাৰী ১৯১৮ ১২ মাঘ শুক্ৰবাৰ॥

Left Boroshire at 6-20 a.m.

Shot a green pigeon on the way.

Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ২৭ মাঘ শনিবাৰ॥

Aruna left for Howrah. I saw her off at Jharsuguda. Ratna also accompanied me to Jsg. Met Butterfield & Engles at Jsg. Dined at J. Lahiri's place. Aruna did not take anything. Saw Turkish prisoner's dance at Jharsuguda platform. The troop train was full of Turkish prisoners.

॥১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ২৮ মাঘ দেওবাৰ॥

Arrived Sambalpur with Ratna.

॥১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ২৯ মাঘ সোমবাৰ॥

Left for Meghpal. Halted at Boroshire where I arrived at quarter to six in the evening. Met Ajodhya Babu, the Subdivisional Officer, in the forest rest house also. He has come on duty. He has organized a shoot tomorrow.

॥১২-১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ৩০ মাঘ-১ ফাগুন মঙলবাৰ-বুধবাৰ॥

Meghpal.

॥১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ২ ফাগুন বুধবাৰ॥

Left Meghpal at 11-15 a.m. Arrived Boroshire at 2 p.m. & halted there for the night. Shot one duck & a dove & 6 bats.

॥১৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ৩ ফাগুন শুক্ৰবাৰ॥

Left Boroshire at 6-15 a.m. Arrived Sambalpur at 9-30 a.m.

॥২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ৯ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Sent my servant Bhoja with my bedding & luggages to Mudaliar's place to go to Boroshire one day previously.

॥২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১০ ফাগুন শুক্ৰবাৰ॥

Left Sambalpur with Mr. Mudaliar at 2 p.m. for Meghpal in my tonga. Arrived Boroshire at 6 p.m. & halted for the night.

॥২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১১ ফাগুন শনিবাৰ॥

Left Boroshire at 7 a.m. Arrived Meghpal at 10 a.m. Stopped at Bird & Co's bungalow with Mudaliar. The bungalow is incomplete; yet we managed to stop there. I paid Arjun through Satis Babu Rs. 160/- for forest expenses.

॥২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১২ ফাগুন দেওবাৰ॥

Meghpal. Went to inspect our forest work. Mr. Mudaliar went to inspect Kesapali zamindaris forest.

Satis Babu, my Hd. clerk, left for Sambalpore from Meghpal, where he preceded me by 3 or 4 days.

॥২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১৩ ফাগুন সোমবাৰ॥

At Meghpal. Kesapali zaminder saw Mr. Mudaliar & was introduced to me also. I had talk re: his forest.

॥২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১৪ ফাগুন মঙলবাৰ॥

Left Meghpal for Chamunda at 7 a.m. & arrived at 10 a.m. Halted at the Rest House (Forest) with Mr. Mudaliar.

॥২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১৫ ফাগুন বুধবাৰ॥

Left Chamunda at 7 a.m. for Hatibari, where we arrived at 9-30 a.m. & stopped.

॥২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯১৮ ১৬ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Hatibari at 5-15 a.m. Arrived Sambalpur with Mr. Mudaliar at 9-30 a.m.

॥ ১ মাৰ্চ ১৯১৮ ১৭ ফাগুন শুক্ৰবাৰ ॥

Bhoja, servant, left for his home. I pd. him Rs. 5/- for his Ry. fare.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯১৮ ২১ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Etwa tongawalla absent from today.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯১৮ ২২ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Realized Rs. 10/- from Satis Babu out of Rs. 40/- lent.

Set two question papers or Matric /19 (for Female candidates) & sent to A. C. Bose, M.A., Supdt., Examination, by Registered post.

॥ ১১ মাৰ্চ ১৯১৮ ২৭ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Chaitoo appointed tongawalla.

॥ ১২ মাৰ্চ ১৯১৮ ২৮ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Satis Babu left for Meghpal with Rs. 450/- & cloth worth about Rs. 50/-.

॥ ১৮ মাৰ্চ ১৯১৮ ৪ চ'ত সোমবাৰ ॥

Set two question papers for Intermediate Final candidates (in Assamese) or 1819 (?) sent to A. C. Bose, M. A., Controller of Examinations, Calcutta, Senate House.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯১৮ ৯ চ'ত শনিবাৰ ॥

Chaitoo tongawalla absent today.

॥ ২৯ মাৰ্চ ১৯১৮ ১৫ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Attended Mr. Gibbs, Passing Officer, at Sambalpur station.

He passed B. G. 515/Rejected 111.
Passed M.G. 1524/Rejected 418.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৮ চ'ত সোমবাৰ ॥

Went to Jharsuguda with Dipika to receive my wife & daughter Aruna. Dined at J. C. Laharry's house. Wife & Aruna arived at 11 p.m.

॥ ২ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৯ চ'ত মঙলবাৰ ॥

Arrived Sambalpur with wife, Aruna & Dipika.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২৫ চ'ত সোমবাৰ ॥

Left for Meghpal early in the morning. Arrived Boroshire at 9 a.m. Stopped there for the rest of the day & night.

॥ ৯ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২৬ চ'ত মঙলবাৰ ॥

Left Boroshire at 6 a.m. Arrived Meghpal at 9 a.m.

॥ ১০ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২৭ চ'ত বুধবাৰ ॥

Meghpal. Inspected & passed sleeper at Sec. 29 in the morning.

॥ ১১ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২৮ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Meghpal. Re-inspected & re-passed sleeper at Sec. 9 & 8.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২৯ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

1- Meghpal. Pd. Arjun on suspense a/c.
-4- 150/-
-4- 70/-
-2- Rs. 220/-
1/10/- Re-inspected & revised passing
2/- of the Sleepers at Sec. Again

Arjun	10/-
Coolie	20/-
Carpenter	12/-
Rs.	262/-
	38/-
Rs.	300/-

Expenses—

Bullock & at Meghpal	1- 4-0	
Boroshire	2-10-0	
Khoraki to Tonga-walla & chaprassi	1- 2-0	
	0- 4-0	
Chowkidar	0- 4-0	
	1- 4-0	Extra 1/-
	6-12-0	

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১ বহাগ দেওবাৰ ॥

Arrived Sambalpur from Boroshire this morning. Found Dipika in bed—suffering from fever.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯১৮ ২ বহাগ সোমবাৰ ॥

Jotindranath Chowdhury left for Meghpal as an Asst. Munshi.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯১৮ ৮ বহাগ দেওবাৰ ॥

New khansama left working half day today. Bhoja with a new servant arrived today.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯১৮ ৯ বহাগ সোমবাৰ ॥

Bari & Beni left service today.

॥ ২৩ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১০ বহাগ মঙলবাৰ ॥

Started for Meghpal. Stopped at Boroshire for the night.

॥ ২৪ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১১ বহাগ বুধবাৰ ॥

Arrived Meghpal. Pd. Arjoon 25/-
100/-
50/-
50/-
50/-
275/-
13/-
288/-

My expences.

Boroshire	1-5-0		
Meghpal	0-1-6	Chaitoo	3/8
	0-3-6	Bazar	

Jotin Chowdhury 4/-
26/-

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১২ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Meghpal. Inspected Sec. 9 with Jotin Babu. Rains at night. House leaked today. Got shivering fever at 10 p.m.

॥ ২৬ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৩ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Left early morning for Boroshire with fever. Arrived Borosire at 9-30 a.m. with fever. Fever rose very much. I was completely down & senseless. Ate nothing except a cup of tea.

Mustan Chaprassi came from Sambalpur with Dak. Sent him to Meghpal with it.

॥ ২৭ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৪ বহাগ শনিবাৰ ॥

Arrived Sambalpur from Boroshire at 9 a.m. No fever. But it came again at 4 p.m. & rose up.

॥ ২৮ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৫ বহাগ দেওবাৰ ॥

Fever high. Asst. Surgeon Doctor sent for. Enima taken.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৬ বহাগ সোমবাৰ ॥

Fever continued day & night.
Taken enima again, fever stopped.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯১৮ ১৭ বহাগ সোমবাৰ ॥

No fever. Sent Mustan with Rs. 150/- to Meghpal.

॥ ১ মেই ১৯১৮ ১৮ বহাগ বুধবাৰ ॥

No fever.

॥ ২ মেই ১৯১৮ ১৯ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Satis Babu left for Meghpal tonight with Arjoon.

॥ ৬ মেই ১৯১৮ ২৩ বহাগ সোমবাৰ ॥

Borrowed Rs. 400/- from Joges Babu.

॥ ৯ মেই ১৯১৮ ২৬ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Repaid Rs. 400/- to Joges Babu. Pd. Rs. 1,000/- from Hd. office.

॥ ১৩ মেই ১৯১৮ ৩০ বহাগ সোমবাৰ ॥

Kristo Babu arrived from Calcutta & stopped at my place.

॥ ২০ মেই ১৯১৮ ৬ জেঠ সোমবাৰ ॥

Kristo Babu of Bird & Co. left for Calcutta this evening.

॥ ২১ মেই ১৯১৮ ৭ জেঠ মঙলবাৰ ॥

I with wife, Aruna, Ratna & Dipika left for Meghpal. Arrived Boroshire & stopped there for the rest of the day & night.

॥ ২২ মেই ১৯১৮ ৮ জেঠ বুধবাৰ ॥

Left Boroshire and arrived Meghpal at 9-30 a.m. Met Mr. Ashutosh Sanyal, the new forest manager & became very friendly with him. He is a nice young man.

॥ ২৩ মেই ১৯১৮ ৯ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to shikar with Sanyal; wife & 3 daughters accompanied also. Saw a bear, but could not fire. Saw a deer & peacock run away.

Sanyal dined at ours.

॥ ২৪ মেই ১৯১৮ ১০ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

Went to shikar with Sanyal, got nothing. Sanyal breakfasted with me & left for Chamunda.

॥২৫ মেই ১৯১৮ ১১ জেঠ শনিবাৰ॥

Went to inspect work in Secs. 29, 28, 27, 26.

Left for Boroshire in the afternoon & stopped there for the night.

॥২৬ মেই ১৯১৮ ১২ জেঠ দেওবাৰ॥

Left Boroshire at 5-30 a.m. Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥৫ জুন ১৯১৮ ২২ জেঠ বুধবাৰ॥

Mr. Kirkpatric with Mr. Duff arrived at Sambalpur, took breakfast & lunch. Heard Aruna sing & play shitter. Much pleased. Left at 5 p.m.

॥১১ জুন ১৯১৮ ২৮ জেঠ মঙ্গলবাৰ॥

Left for Meghpal via Munder. Satis Babu, Aruna, Ratna & Dipika accompanied me. Took also Mr. Mudaliar's open tonga & my extra pair of bullock. Rain overtook us between Dhanpali & Naksapali & it continued. Stopped at Munder in P.W.D. rest house.

An old servant of mine—Bhojahari quietly ran away with a new servant, named Jhatoo. I am so surprised at the conduct of Bhoja. He is an ungrateful wretch.

॥১২ জুন ১৯১৮ ২৯ জেঠ বুধবাৰ॥

Left Munder. Arrived Chamunda at 10 a.m. Stopped at Forest Rest House sending Satis Babu to Meghpal with Rs. 150/- in the small tonga. Heavy rain whole day & night.

On our way to Chamunda met with 3 breaks on the way. Had to pass with difficulty.

॥১৩ জুন ১৯১৮ ৩০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ॥

At Chamunda. Raining heavily. Given up the idea of going to Meghpal as the rain is falling in torrents. Returned to Hatibari; on way met with 6 breaks on the road. Had to come with great difficulty. Near Satis Babu's house at Hatibari the nulla overflowed the bridge or causeway. We were detained there for 1 hour. Satis Babu brought some coolies & got the tonga dragged over the place. Stopped at Satis Babu's place for the night & had tea & evening meal.

॥১৪ জুন ১৯১৮ ৩১ জেঠ শুক্রবাৰ॥

Left Hatibari at 6-30 a.m. Arrived Sambalpur at 10-30 a.m. Raining heavily.

॥১৬ জুন ১৯১৮ ২ আহাৰ দেওবাৰ॥

Etwa absent half day.

Satis Babu arrived from Meghpal this evening.

॥১৭ জুন ১৯১৮ ৩ আহাৰ সোমবাৰ॥

Etwa absent.

॥২৬ জুন ১৯১৮ ১২ আহাৰ বুধবাৰ॥

Aruna left for Calcutta today. Chutku & Chotan also accompanied her. I saw them off at Jsguda. Pd. Aruna Rs. 30/- for books & Re 1/- for travelling expense.

॥২৭ জুন ১৯১৮ ১৩ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥৩০ জুন ১৯১৮ ১৬ আহাৰ দেওবাৰ॥

No. of carriage 1586-B
Nos. of tickets 0153
0152

Send off to Howrah.

Left Sambalpur for Howrah with wife, Ratna & Dipika.

At Jsguda, finding no room in the 2nd class, got in 3rd class.

॥১ জুলাই ১৯১৮ ১৭ আহাৰ সোমবাৰ॥

Arrived Howrah. Tarun came to take us from station.

Stopped at B. B's with wife & daughters. Aruna also came there.

॥২ জুলাই ১৯১৮ ১৮ আহাৰ মঙ্গলবাৰ॥

Wife & daughters left for Jorasanko, I stopped there.

Mr. & Mrs. J. N. Sen arrived. J. N. Sen took breakfast at B. B's. Mrs. J. N. Sen went to Dr. Mrigendra's place for treatment.

॥৩ জুলাই ১৯১৮ ১৯ আহাৰ বুধবাৰ॥

Stopped at B. B's.

॥৪ জুলাই ১৯১৮ ২০ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left B. B's & went to Jorasanko.

॥৫ জুলাই ১৯১৮ ২১ আহাৰ শুক্রবাৰ॥

My house, 22, Rosemary Lane, sold for Rs. 31,000/- to a Marwari. The deed registered.

॥৬ জুলাই ১৯১৮ ২২ আহাৰ শনিবাৰ॥

Jorasanko.

॥৭ জুলাই ১৯১৮ ২৩ আহাৰ দেওবাৰ॥

Dined at Mrs. Hitendra N. Tagore's.

॥৮ জুলাই ১৯১৮ ২৪ আহাৰ সোমবাৰ॥

Repaid Insurance loan. Deposited 15,000/- in Hongkong S. Bank. Dined at Bhutnath Babu's.

॥৯ জুলাই ১৯১৮ ২৫ আহাৰ মঙ্গলবাৰ॥

Left for Sambalpur.

॥১০ জুলাই ১৯১৮ ২৬ আহাৰ বুধবাৰ॥

Arrived Sambalpur. Found Satis ill.

॥১৮ জুলাই ১৯১৮ ২ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Sanuja worked for ½ day today & stopped coming.

॥১৯ জুলাই ১৯১৮ ৩ শাওণ শুক্রবাৰ॥

Sent Rs. 20/- Mrs. J. K. Bezbaroa for J. K. Bezbaroa's treatment.

Satis Babu left for Calcutta to submit accounts to the Hd. office.

॥২০ জুলাই ১৯১৮ ৪ শাওণ শনিবাৰ॥

Appointed a new khansama on Rs. 12/- a month.

॥২১ জুলাই ১৯১৮ ৫ শাওণ দেওবাৰ॥

Left with Mudaliar to Meghpal. Halted at Boroshire.

॥২২ জুলাই ১৯১৮ ৬ শাওণ সোমবাৰ॥

Left Boroshire & arrived Meghpal at 9 a.m.

॥২৩ জুলাই ১৯১৮ ৭ শাওণ মঙ্গলবাৰ॥

Pd. Jotin B.	60/-
	40/-
	40/-
	20/-
	160/-
Less	15/-
	145/-
	70/-
Total	215/-

॥২৪ জুলাই ১৯১৮ ৮ শাওণ বুধবাৰ॥

Left Meghpal, arrived Boroshire at 9 a.m. & stopped for the rest of the day & night.

॥১ আগষ্ট ১৯১৮ ১৬ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Tarun arrived here today.

॥৬ আগষ্ট ১৯১৮ ২১ শাওণ মঙ্গলবাৰ॥

Appointed a Mahomedan moharer today on Rs. 12/- & sent him to Meghpal with Budhu, pd. him Rs. 5/- advance.

॥৭ আগষ্ট ১৯১৮ ২২ শাওণ বুধবাৰ॥

Mudaliar passed
12′—54 pieces.
14′— 1 "
10′—Sal 26 pieces
10′—Bisa 9 "

॥১০ আগষ্ট ১৯১৮ ২৫ শাওণ শনিবাৰ॥

Tarun Borooah left Sambalpur for Jharsuguda.

॥১২ আগষ্ট ১৯১৮ ২৭ শাওণ সোমবাৰ॥

Sanuja Tongawalla dismissed this morning (early) and Bonomali appointed.

॥১৬ আগষ্ট ১৯১৮ ৩১ শাওণ শুক্রবাৰ॥

Bonomali worked only for ½ day & left.

Joy Kokaideb died today at 4-10 p.m. at Sibsagar of pthisis.

॥১৭ আগষ্ট ১৯১৮ ৩২ শাওণ শনিবাৰ॥

Etwa joined today as tongawalla.

॥১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ২ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Sent a bill & signed the receipt for Rs. 129/8/- being my remuneration for setting & examining setting 2+2/examining 2 papers for the Matric & I.A. Examinations of 1918.

Setting 2 papers		I. A.
Examining 2 papers	1/8/-	
Setting 2 matric	64/-	Matric
	Rs. 129/-	

Sent the above bill to the Registrar, C. University.

॥২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ৪ আহিন শনিবাৰ॥

Satis Babu with Arjun left for Meghpal today. Attended Ajodhya Prasad & Durgaprosad's party at Mudaliar's place.

॥২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ৬ আহিন সোমবাৰ॥

Mustan chaprassi absent on leave.

॥২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ৭ আহিন মঙলবাৰ॥

Mustan absent without leave.

॥২৫-২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ৮-৯ আহিন বুধবাৰ-বৃহস্পতিবাৰ॥

Mustan absent.

॥২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ১০ আহিন শুকুবাৰ॥

Mustan present. Appointed Bali Chaprassi @ 7/-.

Left for Jsguda with Mr. Mudaliar, Dr. Mittra & Indra Bilas Sen & Mrs. Sen also going to Puri.

Arrived Jsg. Stopped at the P.W.D. rest house with Mr. Mudaliar.

॥২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ১১ আহিন শনিবাৰ॥

At Jsg.

॥২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ১২ আহিন দেওবাৰ॥

Left Jsguda, arrived Sambalpur.

॥৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৮ ১৩ আহিন সোমবাৰ॥

Satis Babu arrived from Meghpal this morning.

Evening party given at the Town Hall in honour of Mr. Butterfield, DS, in my name by the Police people. It was a great success.

॥১ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১৪ আহিন মঙলবাৰ॥

Mustan absent.

॥২ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১৫ আহিন বুধবাৰ॥

Appointed Bonomali from today.

Starting for Jsguda with Ratna to meet Aruna, who is coming from Calcutta.

॥৩ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১৬ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Mustan working from today again.

Aruna arrived Sambalpur with me & Ratna.

॥৭ অক্টোবৰ ১৯১৮ ২০ আহিন সোমবাৰ॥

Mustan worked for ½ day & stopped coming. Banomali absent.

॥১৪ অক্টোবৰ ১৯১৮ ২৭ আহিন সোমবাৰ॥

Sukumar Halder of Ranchi breakfasted at my place.

॥১৫ অক্টোবৰ ১৯১৮ ২৮ আহিন মঙলবাৰ॥

Tarun arrived from Howrah & Jsguda this morning left evening.

Sukumar Haldar, who came to Sambalpur & stopped at Mr. Routh's place, also left. I gave 2/3 *jamun* plants to Sukumar Babu for his Ranchi garden. Mr. Mudaliar gave him a sandalwood plant.

Etwa ½ day.

Bali dismissed.

Sukumar Haldar & Routh took tea at my place in the morning.

॥১৬ অক্টোবৰ ১৯১৮ ২৯ আহিন বুধবাৰ॥

Heard in the afternoon from Mudaliar that Ajodhya Prosad, S.D.O., is seriously ill (fever). Went straight. He died at 7 p.m.

॥১৭ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৩০ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Purchased a pony (mare) at Rs. 32/-.

॥১৮ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১ কাতি শুকুবাৰ॥

Appointed a syce for the mare.

॥২২ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৫ কাতি মঙলবাৰ॥

Mustan reappointed.

Attended picnic party given by Mr. Mudaliar at Lamdoongri Kesarin. Returned at about 10 p.m.

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৬ কাতি বুধবাৰ॥

Etwa absent.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৭ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

I & Aruna down with influenza.

॥২৫ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৮ কাতি শুকুবাৰ॥

Ratna & Dipika also down with influenza.

॥২৬ অক্টোবৰ ১৯১৮ ৯ কাতি শনিবাৰ॥

All attacked with influenza excepting Prajna.

Mustan absent.

॥২৭ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১০ কাতি দেওবাৰ॥

Satis Babu left for Meghpal with money.

॥২৯ অক্টোবৰ ১৯১৮ ১২ কাতি মঙলবাৰ॥

Sent Rs. 60/- to Harinath.

॥১ নবেম্বৰ ১৯১৮ ১৫ কাতি শুকুবাৰ॥

Satis Babu arrived from Meghpal.

Mali absent ½ day.

॥২ নবেম্বৰ ১৯১৮ ১৬ কাতি শনিবাৰ॥

Mali absent ½ day.

॥৪ নবেম্বৰ ১৯১৮ ১৮ কাতি সোমবাৰ॥

Mali dismissed after working the day.

॥১১ নবেম্বৰ ১৯১৮ ২৫ কাতি সোমবাৰ॥

Harinath arrived from Assam this morning.

Germany surrendered & signed an armistice today at 5 a.m.

There is a E. party at the Sambalpur Club. Mr. Grunning, the Commr., Ingles & Mrs. Ingles, Tweedie & Mr. & Mrs. Khodabox, D.S.P., present. Ratna sang.

॥১২ নবেম্বৰ ১৯১৮ ২৬ কাতি মঙলবাৰ॥

Evening party at the Fraser Club.

Mr. Grunning talked with me on many matters, business, &c.

॥১৩ নবেম্বৰ ১৯১৮ ২৭ কাতি বুধবাৰ॥

Harinath with Satis Babu left for Meghpal.

॥১৪ নবেম্বৰ ১৯১৮ ২৮ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Appointed a new tongawalla from today—½ day.

॥১৯ নবেম্বৰ ১৯১৮ ৩ আঘোণ মঙলবাৰ॥

New Mali worked ½ day & absentend.

॥২১ নবেম্বৰ ১৯১৮ ৫ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Howrah with Mudaliar & his family and Aruna.

॥২২ নবেম্বৰ ১৯১৮ ৬ আঘোণ শুকুবাৰ॥

Arrived Howrah. B.B. & Tarun came to meet us. Stopped all at B.B's.

॥২৩-২৮ নবেম্বৰ ১৯১৮ ৭-১২ আঘোণ॥

Howrah.

॥২৯ নবেম্বৰ ১৯১৮ ১৩ আঘোণ শুকুবাৰ॥

Howrah. Went to see illumination.

॥৩০ নবেম্বৰ ১৯১৮ ১৪ আঘোণ শনিবাৰ॥

Howrah. Saw illumination & other tamashas.

॥১ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ১৫ আঘোণ দেওবাৰ॥

Left for Howrah, leaving Aruna.

॥২ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ১৬ আঘোণ সোমবাৰ॥

Arrived Sambalpur.

॥৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২০ আঘোণ শুকুবাৰ॥

Srinath Kokaideb died today of influenza at Golaghat.

Started with Mr. Mudaliar for Meghpal via Munder.

Stopped at Munder Rest House.

॥৭ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২১ আঘোণ শনিবাৰ॥

Started from Munder to Chamunda and halted there for the day.

Srinath Kokaideb's son Trailokya died today & S. N. Kokaideb's wife.

॥৮ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২২ আঘোণ দেওবাৰ॥

Left Chamunda & stopped at Ludladi camp.

Selected a site for office bungalow and Satis Mozumdar given contract to build it @ Rs. 150/- fixed by Mr. Mudaliar.

Settled to dig a well there at cost of Rs. 200/- I paying half & Mudaliar paying half.

॥৯ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২৩ আঘোণ সোমবাৰ॥

Left Ludladi at 7.30 a.m. Arrived Meghpal at 9 a.m. Met Harinath. Stopped up to 4 p.m. & started from there & returned to Ludladi and halted there for the night.

॥১০ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২৪ আঘোণ মঙলবাৰ॥

Left Ludladi & arrived Boroshire at about 10 a.m. & halted there.

॥১১ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২৫ আঘোণ বুধবাৰ॥

Left Boroshire & arrived Sambalpur at 11 a.m.

Recd. the heartrending news of Srinath Kokaideb's death with wife & children. Recd. two

telegrams one from Krishna as under . . . . . . Dt. 7th.

"Influenza infections whole family father expired yesterday Trailokya today Mahis dying stage rest awaiting."

Another from Tirtha Phukan dt. 9th—

"Srinath Bezbaroa with wife, Trailokya and youngest son died in most heartrending helpless unattended circumstances. Krishna saw Bharatchandra ... .

॥১৬ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ১ পুহ সোমবাৰ॥

Left for Meghpal & stopped at Boroshire.

॥১৭ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ২ পুহ মঙলবাৰ॥

Arrived Meghpal. Stopped there.

॥১৮ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ৩ পুহ বুধবাৰ॥

Left Meghpal & halted at Boroshire.

॥১৯ ডিচেম্বৰ ১৯১৮ ৪ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boroshire & arrived Sambalpur.

॥ ১৯১৯ ॥

॥১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Howrah. Went to office.

॥১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৯ শুকুৰবাৰ॥

Been to office and detained whole day. Left office at 6 p.m. Could not go to see Aruna at Jorasanko. Dipika & Tarun went to see Aruna.

॥২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯১৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Aruna left for Howrah from Jsguda at 6 a.m. I & Ratna returned to Sambalpur and arrived at 9 a.m.

॥ ১৯২০ ॥

॥৩ জানুৱাৰী ১৯২০ ১৮ পুহ শনিবাৰ॥

Left for Meghpal. Halted at Boroshire.

॥৪ জানুৱাৰী ১৯২০ ১৯ পুহ দেওবাৰ॥

Left Boroshire. Arrived Meghpal at 11 a.m. My tonga capsized on the way. Shaft broken. R. L. Banerji, new Forest Ranger, came to Meghpal.

॥৫ জানুৱাৰী ১৯২০ ২০ পুহ সোমবাৰ॥

Left Meghpal with R. L. Banerji to Hatibari in my tonga & arrived at 8 p.m. Met Satis Babu there & stopped for the night.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯২০ ২১ পুহ মঙলবাৰ॥

Left Hatibari at 7-30 a.m. Arrived Sambalpur at quarter to noon.

॥১০ জানুৱাৰী ১৯২০ ২৫ পুহ শনিবাৰ॥

My wife left for Howrah with Mrs. Bal. I did not accompany her to Jsuguda as Bal did.

Lochan mali bolted after receiving his pay. Matiram likewise.

॥৩১ জানুৱাৰী ১৯২০ ১৭ মাঘ শনিবাৰ॥

Harinath came to Sambalpur from Meghpal & stopped at mine. 1 seer milk to Lucas (?) from today.

॥১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ১৮ মাঘ দেওবাৰ॥

We gave farewell entertainment to Dr Sen at the club. R. L. Banerji, Forest Ranger, came & dined at mine with Dr Bal, D. R. Rout, Protul, Harinath, ½ seer milk given to Drs. (?) for ...

॥২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ১৯ মাঘ সোমবাৰ॥

Servant Nunu left this morning my service. Harinath left for Meghpal.

॥৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ২০ মাঘ মঙলবাৰ॥

New water-carrier in place of Nunu appointed.

॥৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ২৬ মাঘ সোমবাৰ॥

My wife with Mrs. Bal arrived from Calcutta. Dr. Bal met them last night at Jsguda.

॥১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ২ ফাগুন শনিবাৰ॥

Issued a hundi for Rs. 2,000/- on Calcutta Hd. Office Bird & Co. Pd. discount for silver Rs. 25/- @ 1/4/- per hundred.

Dined at the Dak Bungalow dinner given by Bahidar.

॥১৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ৩ ফাগুন দেওবাৰ॥

I left for Meghpal today. Halted for the night at Boroshire.

॥১৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ৪ ফাগুন সোমবাৰ॥

Arrived Meghpal at 9-30 a.m. Met Harinath just while he was going to pass sleepers.

Sleeper's cart challan No. 1266/9 dt. 11.2.20 Rs. 3/4.

॥১৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ৭ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Harinath left for Calcutta to bring his wife & children.

॥২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ৯ ফাগুন শনিবাৰ॥

Sent a book packet (postage /8/-) to J. Dowerah of Dibrugarh. Somnath Chaprassi posted it today.

॥২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ১২ ফাগুন মঙলবাৰ॥

Harinath arrived with his wife & children & left for Meghpal after 3/4 hours' halt.

॥২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ১৬ ফাগুন শনিবাৰ॥

Mustaphi arrived & took his breakfast at mine & left for Cal. again in the afternoon. Lent him Rs. 20/-.

॥২৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২০ ১৭ ফাগুন দেওবাৰ॥

Left for Jsg. with Ratna & Dipika and met B. Borooah. Found Sen also there. B.B. gave us dinner at the Refreshment Room.

॥১ মাৰ্চ ১৯২০ ১৮ ফাগুন সোমবাৰ॥

Left Jsg. with Sen & arrived Sambalpur.

॥৩ মাৰ্চ ১৯২০ ২০ ফাগুন বুধবাৰ॥

Sent 480/- to Swarna by insurance for the Cuttack land Nos. of the notes HD/86 12513—16. The rest in Rs. 10/- notes.

॥৪ মাৰ্চ ১৯২০ ২১ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Hirakud with D. P. Misser & Nirod Pal for picnic on tonga. Dr. Bal & Devi joined us in the evening. Probal & Routh at 1 p.m. Stopped for the night.

॥৫ মাৰ্চ ১৯২০ ২২ ফাগুন শুকুৰবাৰ॥

Went to *kheda* shikar. Could not get anything. Left by boat for Sambalpur. Arrived at 10 night.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯২০ ৬ চ'ত শুকুৰবাৰ॥

Left for Meghpal at 5 a.m. Halted at Boroshire.

Shot some birds at Boroshire in the evening.

॥২০ মাৰ্চ ১৯২০ ৭ চ'ত শনিবাৰ॥

Arrived Meghpal.

॥২১ মাৰ্চ ১৯২০ ৮ চ'ত দেওবাৰ॥

Left Meghpal afternoon. Arrived Boroshire at 5 p.m. & halted.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২০ ৯ চ'ত সোমবাৰ ॥

Rains. Left for Sambalpur and arrived at 12 noon.

॥ ২৬ মাৰ্চ ১৯২০ ১৩ চ'ত শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. with Probal & Nirod & arrived & stopped in the train.

॥ ২৭ মাৰ্চ ১৯২০ ১৪ চ'ত শনিবাৰ ॥

Removed in the morning to P.W.D. Dak Bungalow. Rout joined us at 7 p.m. & stopped.

॥ ২৮ মাৰ্চ ১৯২০ ১৫ চ'ত দেওবাৰ ॥

At the above Dak Bungalow.

Pd. the brickwala through Nogen Chowdhury Rs. 100/-.

॥ ২৯ মাৰ্চ ১৯২০ ১৬ চ'ত সোমবাৰ ॥

Left for Sambalpur with Nirod.

Probal & Rout remained at Jsg.

॥ ৪ এপ্ৰিল ১৯২০ ২২ চ'ত দেওবাৰ ॥

Tarun arrived Sambalpur from Cal. & stopped at mine.

॥ ৫ এপ্ৰিল ১৯২০ ২৩ চ'ত সোমবাৰ ॥

Went on boating excursion to Rampad & back in the Mohankdy.

॥ ৬ এপ্ৰিল ১৯২০ ২৪ চ'ত মঙলবাৰ ॥

Took tea at Joges Babu's with Tarun & babies.

Tarun left for Jsguda.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯২০ ১ বহাগ বুধবাৰ ॥

Held Navavarsha upasana at my place at Sambalpur in the evening. Prajna with Ratna & Dipika conducted. It was a success. Dy. Comr. & Mrs. Khastgir with other selected guests were treated to light refreshment. It was a grand success.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯২০ ৩ বহাগ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jhasuguda to meet Aruna from Calcutta.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯২০ ৪ বহাগ শনিবাৰ ॥

Arrived Sambalpur with Aruna.

Left for a picnic & shikar party at Dhama, given by Durga Babu. Went in a motor with Durga, Nirod, Rout. Visited Huma on the way & stopped at Dhama Dak Bungalow. Probal had been there on motor bike.

॥ ১৮ এপ্ৰিল ১৯২০ ৫ বহাগ দেওবাৰ ॥

Durga Babu organized a shikar party. *Kheda.* I shot a mouse-deer, Probal a small bear, Durga Babu a female huge bear. Great success.

Nirod left at night in a bullock cart.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯২০ ৬ বহাগ সোমবাৰ ॥

We (Durga, Rout & self) left Dhama at quarter to 7 a.m. Arrived Sambalpore at quarter to 11 a.m. Probal returned on his new bicycle.

॥ ২৩ এপ্ৰিল ১৯২০ ১০ বহাগ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. with Rout, Nirod, Probal & Durga. Rout went to Bankipore. We stopped at the S. train for the night.

॥ ২৪ এপ্ৰিল ১৯২০ ১১ বহাগ শনিবাৰ ॥

Morning, removed to the P.W.D. Dak Bungalow.

Durga Babu left for Jaragaon & returned in the evening.

Khirod Babu, Executive Engineer, came at 9-30 p.m. & stopped at the Bungalow with us.

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯২০ ১২ বহাগ দেওবাৰ ॥

Khirod Babu & Nirod left for Sambalpur. I, Probal & Durga remained.

My bricks for my Jsg. building fired this evening.

॥ ২৬ এপ্ৰিল ১৯২০ ১৩ বহাগ সোমবাৰ ॥

Left with Probal & Durga Babu for Sambalpur & arrived at 9 a.m.

॥ ২৬ মেই ১৯২০ ১২ জেঠ বুধবাৰ ॥

Passed Sal	BG	344	Passed
	ASM	26	„
	MG	1364	„

॥ ২৮ মেই ১৯২০ ১৪ জেঠ শুক্ৰবাৰ ॥

Left for Jsg. with Rout & Probal & halted at the P.W.D. Dak Bungalow.

॥ ২৯ মেই ১৯২০ ১৫ জেঠ শনিবাৰ ॥

At Jsg. Inspected the brick.

॥ ৩০ মেই ১৯২০ ১৬ জেঠ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur this morning.

॥ ১ জুন ১৯২০ ১৮ জেঠ মঙলবাৰ ॥

Left for Meghpal with Aruna. Stopped at Boroshire.

॥ ২ জুন ১৯২০ ১৯ জেঠ বুধবাৰ ॥

Left Boroshire, arrived Meghpal at 9.30 a.m.

॥ ৩ জুন ১৯২০ ২০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Meghpal at 12.30 p.m. Caught Isper Gaotia with an axe trespassing into our No. 10 Coupe Sec. 7 with two watchers.

Halted at Boroshire.

॥ ৪ জুন ১৯২০ ২১ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥ ২৭ জুন ১৯২০ ১৪ আহাৰ সোমবাৰ ॥

Harinath came from Meghpal & stopped at mine.

॥ ২৯ জুন ১৯২০ ১৬ আহাৰ মঙলবাৰ ॥

Harinath left in my small tonga this afternoon. Attended a Tea Party at Dy. Comrs (Mr. Khastgir's).

॥ ৩০ জুন ১৯২০ ১৭ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to Jujumura with D. P. Misser, Rout & Probal in D.P's motor car at 3 p.m. and returned at 6 p.m.

॥ ২৬ জুলাই ১৯২০ ১০ শাওণ সোমবাৰ ॥

Aruna left for Howrah with Dr. Bal. I saw them off at Jsguda. Probal met us at the level crossing & came with us to Jsg. Stopped with him at the P.W.D. Dak Bungalow.

॥ ২৭ জুলাই ১৯২০ ১১ শাওণ মঙলবাৰ ॥

At Jsg. P.W.D. Dak Bungalow. Probal went to Belpahar this morning. I saw Nogen Chowdhury & pd. him Rs. 50/- my Jsg. building.

॥ ১৯ আগষ্ট ১৯২০ ৩ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Bargarh with D. P. Misser, Nirod Babu on tonga & Probal on his bike. Breakfasted at Athabira at 12 noon & arrived Bargarh at 6 p.m.

॥ ২০ আগষ্ট ১৯২০ ৪ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Bargarh. Visited an old man (Gaotia) (Brahmin) of 98 years. Saw the Hāt. Sight-seeing. Visiting friends.

॥ ২১ আগষ্ট ১৯২০ ৫ ভাদ শনিবাৰ ॥

Left Bargarh at 7 a.m. Halted at Athabira for one hour & took breakfast (puri & sweets) & came & arrived Sambalpore at 6 p.m.

॥ ৩০ আগষ্ট ১৯২০ ১৪ ভাদ সোমবাৰ ॥

Left for Jsguda with wife, Ratna & Dipika. Stopped in the Sambalpur carriage.

Met Suprakas at Jsg. in train (mail) coming from Baroda & Bombay. Talked about S.B.

॥ ৩১ আগষ্ট ১৯২০ ১৫ ভাদ মঙলবাৰ ॥

Went to stop at the Dak Bungalow (P.W.D.)

॥ ১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১৬ ভাদ বুধবাৰ ॥

Left Jsg. and arrived Sambalpur by train.

Accompanied Dr. T. N. Mitter from Jsg.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ২৭ ভাদ দেওবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet Suprakas Kar, but he did not come.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ২৮ ভাদ সোমবাৰ ॥

Arrived Sambalpur in the morning. D. C. Mr. Khastgir, Durga Babu & Probal also returned to Sambalpur, whom I met this morning at Jsg.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৩০ ভাদ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg. with Ratna to meet Aruna coming from Calcutta.

Met Rout at the level crossing. He accompanied up to Jsg.

Met Aruna & we stopped in the train.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৩১ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Sambalpur with Aruna, Ratna.

Routh got down at Lapunga (?).

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১ আহিন শুকুৰবাৰ ॥

Left for Baroda with Aruna.

Fare :
Samb. to Jsg. 3/14/9. Two 2nd & 1 3rd
From Jsg. to Baroda 127/11/-.
2nd Cl ticket No. 0068 Rs. 53/10/-
" " " No. 0069 Rs. 53/10/-
3rd " " No. 0024 Rs. .../7/-

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ২ আহিন শনিবাৰ॥

On train.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৩ আহিন দেওবাৰ॥

Arrived Bombay (Victoria Terminus) at 8 a.m. Missed the passenger train that was leaving for Baroda at 7.20.

Dined at Hotel Metropoli. Pd. Rs. 8/- for two dinners (self & Aruna). Left by Kathiwar Express at 8.45 p.m.

Went to drive in the evening to Aprobundur, & morning train to Crawford ...

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৪ আহিন সোমবাৰ॥

Arrived Baroda at 7.35 a.m. Suprakash's man met us at the station & brought to Suprakash's place.

Met at tea at Suprakash Mr. S. Mukherji. Aruna sang. Evening dined together. Talked plainly to Mukherji. He did also & expressed his desire of marrying Aruna.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৫ আহিন মঙলবাৰ॥

Went to see the museum with Suprakas in Mukherji's trap. Dined at Satyabrata Mukherji. He expressed his desire to marry Aruna. I agreed. He wanted Aruna to speak out her mind. Aruna agreed to marry him. So match settled. I am exceedingly happy. Suprakas too.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৬ আহিন বুধবাৰ॥

Made পাকা দেখা & Ashirbad paying 2 guineas. Mrs. Tayabji, wife of Chief Justice, who was present with his daughters, made Ashirbad to Aruna on behalf of Satyabrata. All breakfasted at Satyav's. I gave tea-party. All came. Dined at Suprakash's with Satyavrata.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৭ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

T. party at Dutt's. Satyav. took Aruna in his trap to see the Library.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৮ আহিন শুকুৰবাৰ॥

Went to see Mohurrum procession from Baroda Library. Dutt, who was in charge, entertained us to tea & light refreshment. Sat in the varanda & saw the procession. Very interesting. The Library is full of books. Very good. Satyav. dined at ours.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ৯ আহিন শনিবাৰ॥

Aruna went to the Lady's Club with Mrs. Banker & Tanu, we for a drive & walk in the evening.

॥ ২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১০ আহিন দেওবাৰ॥

Evening party at C. Justice (late) Tyabjee's in our honour & to meet Aruna & Satyav. Tanu could not go. She had to undergo an operation.

॥ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১১ আহিন সোমবাৰ॥

Evening party at Satyav's place to meet Aruna & me. About 50 elite of the town have been asked.

Dinner at Suprakash's—about 10 of us.

॥ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১২ আহিন মঙলবাৰ॥

Ticket from Bombay to Jsg.
No. 8375 Rs. 42/10
8376 42/10
006 16/12
102/

Left Baroda at 9.45 p.m. Dinner at Baba Shahib's. They all saw us off.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১৩ আহিন বুধবাৰ॥

Arrived Bombay at 7.30. Got down at Grant Road Station & drove to Victoria Terminus. Breakfasted at the Refreshment Waiting room. Left Bombay at 1.30 p.m. by mail.

॥ ৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২০ ১৪ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Jharsuguda at 12 night. Dined at the dining car on the way.

॥ ১ অক্টোবৰ ১৯২০ ১৫ আহিন শুকুৰবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 9.30 a.m.
Evening met Mr. & Mrs. J. N. Gupta at Sen's.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯২০ ২০ আহিন বুধবাৰ॥

Gave an evening party in honour of & to meet Mr. & Mrs. Khastgir. It was a grand success.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯২০ ২২ আহিন শুকুৰবাৰ॥

Left with Aruna & Prajna for Jsg. to see them off to Calcutta. But heard there that there were Ry. people's strikes & train won't go beyond Kharagpur. Passengers will have to go at their own risk. So did not send them. Met Nicholson & entertained him at Refresh.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯২০ ২৩ আহিন শনিবাৰ॥

Halted at Jsg. & stopped at the District Council Bungalow from morning to 8 p.m.

Strike ended; so sent my wife & daughter by Down mail. I, Ratna & Dipika slept in the Sambalpur train.

॥ ১০ অক্টোবৰ ১৯২০ ২৪ আহিন দেওবাৰ॥

We arrived Sambalpur.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯২০ ২ কাতি মঙলবাৰ॥

Went to shikar on Munder side with Mr. Khastgir, D.C., Durga Babu & Nicholson, D.T.O., by motor to Munder Bungalow. From there to Gabdungri hill (3 miles) by elephant. Had a beat. A wild boar sighted & shot at by Nicholson, but missed.

Afternoon beat at another hill. But nothing came out. Returned to Sambalpur.

॥ ২২ অক্টোবৰ ১৯২০ ৫ কাতি শুকুৰবাৰ॥

Mr. Khastgir, D.C., with family left Sambalpur. We saw him off at the level crossing.

Evening party at Dr. J. N. Mittra. Dinner at Dr. Bal.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯২০ ৬ কাতি শনিবাৰ॥

Breakfast at R. K. Ghose, Sub-Judge's.

॥ ৫ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১৯ কাতি শুকুৰবাৰ॥

Left for Calcutta with Ratna & Dipika. Met at Jsg. Satya V. Mukherji, the future son-in-law, coming from Baroda by mail. I got into his compartment. Ratna & Dipika in Lady's.

॥ ৬ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২০ কাতি শনিবাৰ॥

Breakfasted at the Dining Car with Satya V.

Arrived Howrah, from where went to see B.B. in his motor, wherefrom I & the babies went to Jorasanko and Satya V. to his brother-in-law's at Ballyganj.

॥ ৭ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২১ কাতি দেওবাৰ॥

Busy in inviting people. Bhootnath Babu lent his motor car twice.

Asked B.B. for motor, but he excused away.

॥ ৮-৯ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২২-২৩ কাতি সোমবাৰ-মঙলবাৰ॥

Very busy.

॥ ১০ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২৪ কাতি বুধবাৰ॥

Pramatha Pramanik lent his motor.

॥ ১৫ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২৯ কাতি সোমবাৰ॥

অৰুণাৰ গায়ে হলুদ।

॥ ১৬ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১ আঘোণ মঙলবাৰ॥

Saw Mr. & Mrs. Kirkpatrick with Aruna & Satyavrata at his residence.

॥ ১৭ নৱেম্বৰ ১৯২০ ২ আঘোণ বুধবাৰ॥

Aruna's marriage at Jorasanko.

Great gathering & great success.

॥ ১৯ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৪ আঘোণ শুকুৰবাৰ॥

ফুলশয্যা। বৌভাত। Met Mr. Abdul Majid at B.B's. He & B.B. also went to *Bowbhat* at Phani Banerji's (brother-in-law of Satya V.).

॥ ২০ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৫ আঘোণ শনিবাৰ॥

Tea party at 29 Beniapukur (Noresh Mukerji's), given by him & Suprakash.

॥ ২১ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৬ আঘোণ দেওবাৰ॥

Left for Sambalpur. I & Ratna and Golap cook.

॥ ২২ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৭ আঘোণ সোমবাৰ॥

Arrived Sambalpur. I very bad with cough cold. Got fever at night.

॥ ২৩ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৮ আঘোণ মঙলবাৰ॥

Down with cough & cold & fever.

॥ ২৪ নৱেম্বৰ ১৯২০ ৯ আঘোণ বুধবাৰ॥

Almost bedridden.

॥ ২৫ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১০ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Wife arrived with Aruna, Satya V., Dipika from Calcutta.

॥ ২৬ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১১ আঘোণ শুক্ৰবাৰ॥

Gave an evening party in honour of Aruna & Satya V. All came, including Mr. Inglis, D. C. Great success.

॥ ২৭ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১২ আঘোণ শনিবাৰ॥

Saw Satya V. & Aruna off at Jharsuguda on their journey to Baroda.

॥ ২৮ নৱেম্বৰ ১৯২০ ১৩ আঘোণ দেওবাৰ॥

Returned from Jharsuguda. End of my daughter Aruna's marriage chapter in my life.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯২০ ২৩ আঘোণ বুধবাৰ॥

Left for Ludladi with Ratni. Halted at Boroshire.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯২০ ২৪ আঘোণ বুধবাৰ॥

Arrived Ludladi at 8 a.m. Stopped in our new bungalow.

Fever at night.

॥ ১০ ডিচেম্বৰ ১৯২০ ২৫ আঘোণ শুক্ৰবাৰ॥

Left Ludladi in the afternoon & stopped at Boroshire.

॥ ১১ ডিচেম্বৰ ১৯২০ ২৬ আঘোণ শনিবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 11 a.m.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২০ ১৩ পুহ মঙলবাৰ॥

I shot a deer at Pramanpur.

IMPORTANT DOCUMENTS

যো যাকো শরণ লেবে
সো তাকো রাখে লাজ।
উলট্ জলে মছলী চলল
বহ্ যায় গজরাজ॥

IMPORTANT EVENTS

Jsg. Building

Pd. the man for bricks	40/-
13/3/20 Do. thro' N. Chowdhury	40/-
28/5/20 Do	100/-
	200/-
17/6/20	145/-
Rs.	525/-
27/7/20 Pd. Nogen Chowdhury	50/-
25/8/20 "	200/-
13/9/20 "	100/-
Rs.	875/-
5/10/20 Per Durga Babu	200/-
9/10/20 J &	300/-
Rs.	1375/-
22/10/20 Thro' T. C. Borah	200/-
Rs.	1575

Chorus—বিয়ে কর ২ ওহে বুড়ার দল।
বিয়ে করলে পাবেরে ভাই অক্ষয় স্বর্গের ফল॥
বয়স ২ করে মরে যত অর্বাচীন ষণ্ড।
মর্ম বোঝে কেবা, বোঝে ঘোড়ার অণ্ড॥
শিবের বয়স গুণতে যখন হারলো শুভংকরী।
তখন এসে করলেন বিয়ে ন-বর্ষীয়া গৌরী॥
কাটিয়ে দিলে একটি কল্প অনন্ত শয্যায়।
বিষ্ণু উঠে করলেন বিয়ে জলনিধির কন্যায়॥
পরাশরের দাড়ি যখন হল শোণের নুড়ি।
তখন এসে করলেন বিয়ে ছেলেদের এক ছুঁড়ি॥
বৃদ্ধ দশায় ছেড়ে তপ মহর্ষি চ্যবন।
বিয়ে করে রাজার কন্যা ধর্মে দিলেন মন॥
শরীর যখন জরায়ুজীর্ণ নিবো-নিবো বাতি।
বিয়ে করে হলেন যুবো রাজর্ষি যাতি॥
বয়স ২ করে মরে চ্যাংড়া যত ভূত।
বয়স যত বাড়ে তত বাড়ে বিয়ের যুত॥

MEMORANDA

Marriage Expenses

Baroda trip	400-0-0
30 seers ghee @ 2/2	63-12-0

॥ ১৯২১ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯২১ ১৭ পুহ ১৩২৭ শনিবাৰ

Had a picnic at Jamra—8 miles' distant from Sambalpur. I, Probal, Bal, Nirod are the contributors. Sub-Judge R. K. Ghose, Mrs. Ghose our guests. Mrs. Bal, Mrs. Nirod, Mrs. Probal, my wife and daughters and the above ladies', children, were there. My wife arranged food. There were about 40 persons. Cost over Rs. 42. Mrs. Probal took offence & got angry with my wife, Ratna, Mrs. Bal for nothing. Very regrettable. Had a *khedda* by self, Probal, Nirod & doctor. In the first *khedda* I shot a huge boar (tusker). Returned to Sambalpur at about 8 p.m.[১]

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৩ পুহ ১৩২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Left for Ludladi with wife & daughter. Halted at Boroshire for the night.

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৪ পুহ ১৩২৭ শনিবাৰ॥

Arrived Ludladi. Inspected forest work.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৫ পুহ ১৩২৭ দেওবাৰ॥

Harinath organized a shot (*khedda*). He shot a deer.

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৬ পুহ ১৩২৭ সোমবাৰ॥

Left Ludladi & stopped at Boroshire for the night.

॥ ১১ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৭ পুহ ১৩২৭ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 11 a.m.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯২১ ২৯ পুহ ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Went out on a boating party, organized by Munsafe Babu, but subscribed by all of us. Went as far as Hirakud & back.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯২১ ৩ মাঘ ১৩২৭ দেওবাৰ॥

Went to Bogra for shooting ducks in a motor. Self, Rout with his wife & Nirod Babu. I got no ducks, but shot a dāhuk.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯২১ ৪ মাঘ ১৩২৭ সোমবাৰ॥

Went to Dhama with Rout, Mrs. Rout, my wife & daughters.

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯২১ ৬ মাঘ ১৩২৭ বুধবাৰ॥

Left for Jharsuguda with Ratna. Stopped in at train for the night.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯২১ ৭ মাঘ ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Removed to P.W.D. Dak Bunglow. Breakfasted at Khoka's. Dined at Golock's at B. Borooah's place. Pd. Nogen Chowdhury Rs. 125/- o/a my building.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯২১ ৮ মাঘ ১৩২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Left for Sambalpur. Arrived at 3 a.m.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ১৯ মাঘ ১৩২৭ মঙলবাৰ॥

Left for Ludladi with wife, Ratna & Dipika. Halted for the night at Boroshire.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ১৯ মাঘ ১৩২৭ বুধবাৰ॥

Arrived Ludladi at 8-30 a.m. Inspected forest work.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ২১ মাঘ ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Ludladi. Arranged two "beats". First beat nothing came out, except a monkey. 2nd beat

---

[১] ১৯২০ ছনৰ ডায়েৰি বহিত আছে : 1st January 1921/I shot a huge wild boar (tusker) at Jhanara. LnB.

—2 bears & a wild boar came. Harinath hit this boar & wounded him, but could not kill; So it ran away.

॥৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ২২ মাঘ ১৩২৭ শুকুৰবাৰ॥
Left Ludladi at 7 a.m. Arrived Boroshire at 8.30 a.m. Stopped there for 2 hours & took breakfast and then left for Sambalpur. Arrived Sambalpur at 2.30 p.m.

॥৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ২৩ মাঘ ১৩২৭ শনিবাৰ॥
Prajna left for Calcutta with Ratni & Dipika to put them in school. I saw them off at Jsguda.

॥৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ২৪ মাঘ ১৩২৭ দেওবাৰ॥
Arrived Sambalpur in the morning. Went to school at Lamdungri with Rout, Probal, Dr. Bal, Devi & Nirod. Rout & Nirod shot a rabbit each. Returned in the evening. Went to see *Surath Raj* play in an Oriya theatre, played by a Oriya Company from Cuttack. Good play, & a farce, played afterwards, was very amusing. It was exactly like our কুকুৰীকণা going to his father-in-law's. Came back at 2 a.m. night.

॥১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ১ ফাগুন ১৩২৭ দেওবাৰ॥
Went out for a shikar at Kantapali (Chand Dungri hill) with Probal, Rout, Nirod. The machans were near about on the top of the high hill. Nothing came out. I felt awfully tired.

॥১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ৫ ফাগুন ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥
Went to Jsguda to bring my wife who was coming from Calcutta.

॥১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ৬ ফাগুন ১৩২৭ শুকুৰবাৰ॥
Arrived Sambalpur with my wife.

॥২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২১ ১৪ ফাগুন ১৩২৭ শনিবাৰ॥
Our dog (bitch) "Blackie", died all on a sudden this morning in my presence, uttering a cry only. Extremely sorry! Many years' friend!

॥১২ মাৰ্চ ১৯২১ ২৮ ফাগুন ১৩২৭ শনিবাৰ॥
Set two question papers for female candidates in Assam (1st paper & 2nd paper) for Intermediate Examination to be held in 1922. And posted these under registered cover (double covers) to the Controller of Examinations, Calcutta University. Afterwards addressed them to Ambicanath Borah c/o Messrs Martin & Co.

॥১৭ মাৰ্চ ১৯২১ ৪ চ'ত ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥
Left Sambalpur at 5 a.m. Arrived Boroshire at 9 a.m. & halted there.

॥১৮ মাৰ্চ ১৯২১ ৫ চ'ত ১৩২৭ শুকুৰবাৰ॥
Left at 6 a.m. for Ludladi & arrived there at 7.30 a.m. Inspected forest work. Had two *kheddas* in the afternoon & got nothing.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯২১ ৬ চ'ত ১৩২৭ শনিবাৰ॥
Had two *kheddas* at Ludladi, but got nothing. Left Ludladi for Boroshire at quarter to six in the evening. Arrived 7-30 p.m. & halted.

॥২০ মাৰ্চ ১৯২১ ৭ চ'ত ১৩২৭ দেওবাৰ॥
Arrived Sambalpur at 9 a.m.

॥২৩ মাৰ্চ ১৯২১ ১০ চ'ত ১৩২৭ বুধবাৰ॥
Left for Jharsuguda to meet Ratna & Dipika, coming from Calcutta. Dr. Bal accompanied me. Rout & his wife & sister left for Calcutta & they travelled to Jsguda with us. My daughter arrived just at 9-30 p.m.

॥২৪ মাৰ্চ ১৯২১ ১১ চ'ত ১৩২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur with Ratna, Dipika & Dr. Bal.

॥৪ এপ্ৰিল ১৯২১ ২২ চ'ত ১৩২৭ সোমবাৰ॥
Ratna & Dipika left Sambalpur for Howrah. I & wife saw them off at Jsguda, Srinath Chatterji & his wife left by the same mail.

॥৫ এপ্ৰিল ১৯২১ ২৩ চ'ত ১৩২৭ মঙলবাৰ॥
We returned to Sambalpur. Nogen Chowdhury pd. me Rs. 1,000/- (one thousand) o/a Bija B. G. I have sent the amount to Calcutta to Bird by insurance cover.

॥১১ এপ্ৰিল ১৯২১ ২৯ চ'ত ১৩২৭ সোমবাৰ॥
Went for a shoot at Durgapali, with Probal, Rout, Nirod. Got nothing.

॥২২ এপ্ৰিল ১৯২১ ৯ বহাগ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥
Left for Jsg. with Samad for shoot at Ghisamura with Probal.

॥২৩ এপ্ৰিল ১৯২১ ১০ বহাগ ১৩২৮ শনিবাৰ॥
Went to shoot at Ghisamura off Jsg. with Probal & Samad & arrived Ghisamara 13 miles off from Jsg. in bullock cart in the morning at 6 a.m. Had two beats. Probal killed a wild boar. Left for Jsg. at 11 a.m.

॥২৪ এপ্ৰিল ১৯২১ ১১ বহাগ ১৩২৮ দেওবাৰ॥
Arrived Jsg. at 6.30 a.m. & left for Sambalpur with Samad & arrived at 8.30 a.m.

॥৪ মেই ১৯২১ ২১ বহাগ ১৩২৮ বুধবাৰ॥
Went to Jsg.

॥৫ মেই ১৯২১ ২২ বহাগ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥
Last night went to Jharsuguda to meet my daughters, coming from Calcutta last night. Arrived Sambalpur with Ratna & Dipika this morning. Left for forest at 3 o'clock night.

॥৬ মেই ১৯২১ ২৩ বহাগ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥
Arrived Boroshire at 7 a.m. & halted for the whole day & night there—excessive heat. Impossible to travel during day.

॥৭ মেই ১৯২১ ২৪ বহাগ ১৩২৮ শনিবাৰ॥
Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Ludladi at 7 a.m. Stopped there for the whole day. Left Luladi at 3 a.m. for Boroshire.

॥৮ মেই ১৯২১ ২৫ বহাগ ১৩২৮ দেওবাৰ॥
Arrived Boroshire at 5.30 a.m. Halted there for the day. Left Boroshire at 3 a.m. for Sambalpur.

॥৯ মেই ১৯২১ ২৬ বহাগ ১৩২৮ সোমবাৰ॥
Arrived Sambalpur at 7.30 a.m.

॥১৮ মেই ১৯২১ ৪ জেঠ ১৩২৮ বুধবাৰ॥
Left for Ludladi—Started from Sambalpur at 3 a.m. Arrived Boroshire at 7 a.m. & stopped there for whole day & night.

॥১৯ মেই ১৯২১ ৫ জেঠ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥
Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Ludladi at 6.30 a.m. Evening, went to shoot, sitting hiding near a patch of water. Fired at a bear & wounded him, but he fled, although wounded.

॥২০ মেই ১৯২১ ৬ জেঠ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥
Left Ludladi, arrived Boroshire at 6.30 a.m. Stopped whole day. Left for Sambalpur at 11.15 p.m. Arrived at 3.30 a.m.

॥২ জুন ১৯২১ ১৯ জেঠ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥
Left for Jsg.

॥৩ জুন ১৯২১ ২০ জেঠ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥
Arrived from Jsg.

॥৭ জুন ১৯২১ ২৪ জেঠ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥
Left for forest at 2.30 a.m.

॥৮ জুন ১৯২১ ২৫ জেঠ ১৩২৮ বুধবাৰ॥
Arrived Boroshire at 7 a.m. Halted whole day & night. Harinath with his family arrived & stopped at mine [at] Sambalpur on his way to Assam.

॥৯ জুন ১৯২১ ২৬ জেঠ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned from Boroshire, being unable to proceed further for heavy rains & arrived Sambalpur at 10 a.m. Harinath with family left for Assam.

॥১৪ জুন ১৯২১ ৩১ জেঠ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥
Left for forest at 2 p.m. Arrived Boroshire in the evening. Heavy rain on the way. Got wet. Halted there.

॥১৫ জুন ১৯২১ ১ আহাৰ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥
Left Boroshire for Ludladi, arriving at 7 a.m. Stopped whole day & night. Got fever towards morning.

॥১৬ জুন ১৯২১ ২ আহাৰ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥
Left Ludladi at 5 a.m. for Sambalpur. High fever. Pain all over the body. Headache. Arrived Sambalpur at 11 a.m. Bedridden.

॥১৭ জুন ১৯২১ ৩ আহাৰ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥
Doctor attending. No fever towards evening. ... (?)

॥১৮ জুন ১৯২১ ৪ আহাৰ ১৩২৮ শনিবাৰ॥
No fever, attended T-party at Walker's.

॥১৯ জুন ১৯২১ ৫ আহাৰ ১৩২৮ দেওবাৰ॥
Ratna & Dipika left for Calcutta. I could

not go to Jsg. to see them off. Sent Golap to do it.

॥ ১ জুলাই ১৯২১ ১৭ আহাৰ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Howrah. Mr. & Mrs. Walker accompanied up to Kharagpur next morning.

॥ ২ জুলাই ১৯২১ ১৮ আহাৰ ১৩২৮ শনিবাৰ ॥

Arrived Howrah. Met Ratna & Dipika at the Ry. station, where they came to meet me. B.B. sent me motor. Stopped at B.B's.

॥ ৩ জুলাই ১৯২১ ১৯ আহাৰ ১৩২৮ দেওবাৰ ॥

Went to see Corinthian Theatre of *Madan-Madhur Murali* play. Scenic effect first class. B.B. paid for the ticket for me. He did not go. After the play took Ratna & Dipika in B.B's car to Sir Choudhury's at 9 p.m. & left them there. Went to Jorasanko in the morning.

॥ ৪ জুলাই ১৯২১ ২০ আহাৰ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

Went to see Sir Choudhury & Lady Choudhury & my daughters at Choudhury's house, B.B. accompanying. We were treated to tea & sweets there.

॥ ৫ জুলাই ১৯২১ ২১ আহাৰ ১৩২৮ মঙলবাৰ ॥

Howrah.

॥ ৬ জুলাই ১৯২১ ২২ আহাৰ ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

Went to Bird's office. Saw Davenport. Ferren (?) etc. (?)

॥ ৭ জুলাই ১৯২১ ২৩ আহাৰ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Saw Mr. Kirkpatrick at his residence, 52 Gariahat Rd., Ballygunj. He recd. me very kindly & wanted me to come to see him in office tomorrow.

॥ ৮ জুলাই ১৯২১ ২৪ আহাৰ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Went to office at 10.30 a.m. Saw Mr. Kirkpatrick, Mr. Davenport came into the room while I was there, and he became displeased. He spoke to *K* that I made some undersized sleepers. He came back & told Kristo Babu against me. I learning from Kristo Babu about it went and saw Davenport & explained why I went to see Kpt.

॥ ৯ জুলাই ১৯২১ ২৫ আহাৰ ১৩২৮ শনিবাৰ ॥

Went to office. Davenport was very affable today. He told me, my work was always satisfactory. He said, "We grant you Rs. 100/- increment of pay & Rs. 500/- bonus." I thanked him & came back. Dinner at Krishna Babu's—164 Brylakhu (?) Rd. Bhootnath Babu, his brother, Surendra, and another timber merchant, Mr. Guha, joined.

॥ ১০ জুলাই ১৯২১ ২৬ আহাৰ ১৩২৮ দেওবাৰ ॥

Saw Mr. Kirkpatrick early in the morning. He was very kind to me, came back to Howrah, took breakfast & then came to Ry. station. Took mail. Ratna, Dipika, Torun saw me off. Arrived Jsg. at about 10 p.m. Dined in the dining car—Rs. 5/-. Slept at Sambalpur Ry. compart.

॥ ১১ জুলাই ১৯২১ ২৭ আহাৰ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

Arrived Sambalpur. Found my wife suffering from fever. I became very ill in the evening. Stomach-trouble.

॥ ২০ জুলাই ১৯২১ ৪ শাওণ ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

Left for Ludladi. Arrived at Boroshire at 9 a.m. Stopped there for the rest of the day & the night.

॥ ২১ জুলাই ১৯২১ ৫ শাওণ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Boroshire at 6 a.m. Arrived Ludladi at 8 a.m. Inspected forest work. Returned to Boroshire and arrived at 2 p.m. Stopped there.

॥ ২২ জুলাই ১৯২১ ৬ শাওণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Sambalpur at 9-30 a.m.

॥ ২৪ জুলাই ১৯২১ ৮ শাওণ ১৩২৮ দেওবাৰ ॥

Mr. B. Borooah arrived from Jharsuguda & stopped at mine.

॥ ২৫ জুলাই ১৯২১ ৯ শাওণ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

B. Borooah at mine.

॥ ২৬ জুলাই ১৯২১ ১০ শাওণ ১৩২৮ মঙলবাৰ ॥

B. Borooah left for Jsguda at 6 p.m.

॥ ২৭ জুলাই ১৯২১ ১১ শাওণ ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

I left for Jsg. to meet B. Borooah. Stopped with him in his bungalow at Jsg.

॥ ২৮ জুলাই ১৯২১ ১২ শাওণ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg. Incessant rain & storm.

॥ ২৯ জুলাই ১৯২১ ১৩ শাওণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Visited my land & the building with B. Borooah. B.B. agreed to give me a loan of Rs. 2,000/- on building a/c. I gave a note of hand & took Rs. 600/- in part @ 9 p.c. interest.

॥ ৩০ জুলাই ১৯২১ ১৪ শাওণ ১৩২৮ শনিবাৰ ॥

Pd. Nogen Chowdhury at Jsg. Rs. 200/- out of the 600/- I got from B.B. on building acct. Arrived Sambalpur. Left B.B. at Jsg. Sent by registered post my Jharsuguda land documents (three in number) and a ground rent receipt, to B. Borooah & Co, 5 Royal Exchange Place, Calcutta, as co-lateral security for the loan taken from B. Borooah on handnote, and wrote a letter asking for receipt for same.

॥ ১ আগষ্ট ১৯২১ ১৬ শাওণ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

Pd. Lasminarayan Marwaree of Khetrajpur Rs. 50/- advance on stone slabs for Jsg. building 2,000 @ 6/8/- Station delivery.

॥ ৬ আগষ্ট ১৯২১ ২১ শাওণ ১৩২৮ শনিবাৰ ॥

B. Borooah came to Sambalpur from Jsg. & stopped at mine. Evening he left for Jsg. I & Mr. J. N. Sen accompanied to join the dinner party he is giving to Mr. Inglis at the Jsg. Refresh Room.

॥ ৭ আগষ্ট ১৯২১ ২২ শাওণ ১৩২৮ দেওবাৰ ॥

J. N. Sen returned to Sambalpur. I stopped at B. Borooah's with B. Borooah. Saw with him my building. Dined at the Refresh. with B. Borooah. Met Sanbolla there. B.B. left for Howrah. Saw him off & slept in the train.

॥ ৮ আগষ্ট ১৯২১ ২৩ শাওণ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

I returned to Sambalpur.

॥ ১২ আগষ্ট ১৯২১ ২৭ শাওণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Appointed & sent a Brahmin chaprassi to Jsg. to Nogen Babu to look after the building work. Pay Rs. 8/-. Paid Rs. 3/- in advance.

॥ ২০ আগষ্ট ১৯২১ ৪ ভাদ ১৩২৮ শনিবাৰ ॥

Pd. Rs. 100/- again to Lachminarayan Marwaree for slabs.

॥ ২৪ আগষ্ট ১৯২১ ৮ ভাদ ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg. with wife. Stopped in the train at Jsg.

॥ ২৫ আগষ্ট ১৯২১ ৯ ভাদ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to P.W.D. Bungalow.

॥ ২৬ আগষ্ট ১৯২১ ১০ ভাদ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Left Jsg. & arrived Smbp.

॥ ২৮ আগষ্ট ১৯২১ ১২ ভাদ ১৩২৮ দেওবাৰ ॥

Left for Jsg. with Durga Babu. Durga Babu proceeded on to C.K.P.

॥ ২৯ আগষ্ট ১৯২১ ১৩ ভাদ ১৩২৮ সোমবাৰ ॥

Halted at Jharsuguda.

॥ ৩০ আগষ্ট ১৯২১ ১৪ ভাদ ১৩২৮ মঙলবাৰ ॥

Arrived Sambalpur from Jsg.

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ২৯ ভাদ ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

Left for Jsguda to meet B. Borooah, who sent for me. Dined at the Refresh and afterwards went to B.B's place & slept there after meeting him. He was ill.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ৩০ ভাদ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥

At Jharsuguda—B.B's place. Inspected building work.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ৩১ ভাদ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ ॥

Left Jsg. for Sambalpur. Took from B. Borooah Rs. 300/- as loan on a/c building work. Gave it to Nogen Chowdhury. B.B. at Jsg. … . Sent a handnote for Rs. 300/- to B.B's office Calcutta.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ৪ আহিন ১৩২৮ মঙলবাৰ ॥

Left for Jsg. Stopped in the Sambalpur train with Mr. S. K. Rout.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ৫ আহিন ১৩২৮ বুধবাৰ ॥

Went to stay at the P.W.D. Inspection Bunga-

low at 6 a.m. with Mr. S. K. Rout. His (Rout's) brother, Dick, joined us at 9 a.m. They left me at the Bungalow at 10 p.m. and went to Calcutta.

॥২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ৬ আহিন ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. & arrived Sambalpur.

॥২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ১২ আহিন ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Went to Jsguda to meet Ratna & Dipika, coming from Calcutta.

॥২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২১ ১৩ আহিন ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Came back from Jsg. with Ratna & Dipika to Sambalpur.

॥৪ অক্টোবৰ ১৯২১ ১৮ আহিন ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Gave notice to Harinath that his services no longer reqd. and asked him to hand over charge to Arjun within two days from date. Bought Kesapali zamindari forest @ 1,200/- at an auction sale. Pd. Rs. 50/- in advance.

॥৮ অক্টোবৰ ১৯২১ ২২ আহিন ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Harinath left Sambalpur for Assam for good. I gave him one month's pay, viz., October, and a certificate. Appointed a ghassi as chaprassi—name Kalia.

॥৯ অক্টোবৰ ১৯২১ ২৩ আহিন ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Our parrot died of ant-bite today. He was our constant companion for over 27 (twenty-seven) years. He was talking "Radha Krishna" when our eldest daughter Suravi was an infant of six months. Suravi darling left us in her 5th. years when our 2nd. daughter Aruna was only a fortnight old. Now our old friend the parrot has left us. May his soul rest in peace.

॥১০ অক্টোবৰ ১৯২১ ২৪ আহিন ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Wife left for Baroda via Bombay. Saw her off at Jsg. Ratna & Dipika accompanied. Golap accompanied Prajna up to Nagpur. Pd. Ry. fare as under—

For Prajna from Sambalpur to Bombay 2nd class	51-8-0
For Golap from Sambalpur to Nagpur 3rd class	8-3-6
My 2nd from Smbp. to Jsg.	1-13-0
Ratna & Dipika	1-13-0
Back fare from Jsg. to Sambalpur	3-10-0
Pd. Golap return fare & khoraki	10-0-0
Coolie	0-3-0
Total Rs.	77-2-6
Pd. Prajna in cash	150-0-0
	227-2-6

॥১১ অক্টোবৰ ১৯২১ ২৫ আহিন ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur with the daughters.

॥১৯ অক্টোবৰ ১৯২১ ২ কাতি ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Our cow, "Moynee", got loose at night, and went away. Discovered on the 20th (Thursday morning) dead near the Nulla at the *hāth* side. Extremely sad.

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯২১ ৬ কাতি ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Went to Jharsuguda to see Ratna & Dipika off for Howrah.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯২১ ৭ কাতি ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Halted for a day at the Inspection Dak Bungalow. But had to vacate it at 3 p.m. as for the Political Agent the Bungalow was reserved then. Removed to the small Rest House nearby.

॥২৫ অক্টোবৰ ১৯২১ ৮ কাতি ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur.

॥৪ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১৮ কাতি ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Left for Ludladi. Halted at Boroshire for the half day & whole night. My grandson was born this morning at Baroda at 4.30 a.m.

॥৫ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১৯ কাতি ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Arrived Ludladi. Inspected forest work.

॥৬ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২০ কাতি ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left Ludladi in the afternoon & halted at Boroshire for the night.

॥৭ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২১ কাতি ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Arrived Sambalpur from Boroshire and got a wire from Satya V. informing that a son was born unto them on the 4th. inst. Thank God.

॥৮ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২২ কাতি ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left for Jsg. with Rout and stopped at the Dist. Council Bungalow.

॥৯ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২৩ কাতি ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Stopped at Jsg. Dist. Council Bungalow with Rout. Rout demarcated the boundary of my land.

॥১০ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২৪ কাতি ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalpur from Jsg.

॥১৬ নৱেম্বৰ ১৯২১ ৩০ কাতি ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Left for Ludladi at 12 noon. Halted at Boroshire.

॥১৭ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১ আঘোণ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Ludladi at 8 a.m. Inspected forest work.

॥১৮ নৱেম্বৰ ১৯২১ ২ আঘোণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Inspected forest sleeper cutting. Left for Boroshire at 1 p.m. Halted there for the night.

॥১৯ নৱেম্বৰ ১৯২১ ৩ আঘোণ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥২৬ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১০ আঘোণ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for Ludladi with Nirod Babu, Rout & Devi Babu by motor car, at 7 a.m. up to the Maltee. From there in my tonga. Arrived Boroshire at 10 a.m. Halted.

॥২৭ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১১ আঘোণ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Arrived Ludladi. Evening, had a beat. But got nothing. All stopped there.

॥২৮ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১২ আঘোণ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Nirod & Devi Babu and Mr. Rout left Ludladi, in my *chakra*, to Chamunda & took motor car waiting there. I inspected forest work. Left for Boroshire in the afternoon.

॥২৯ নৱেম্বৰ ১৯২১ ১৩ আঘোণ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left Boroshire & arrived Sambalpur at 9.30 a.m.

॥১ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১৫ আঘোণ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Jsg. at 10 a.m. by the new train & arrived 11.30 a.m. Stopped at the P.W.D. Bungalow for the night.

॥২ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১৬ আঘোণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 8.30 a.m.

॥৯ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৩ আঘোণ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Left for Jsg. at 10 a.m. Stopped there for the night.

॥১০ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৪ আঘোণ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Arrived Smbp. at 8.30 a.m.

॥১২ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৬ আঘোণ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Sent Rs. 150/- (one fifty) to Jotindra Dowerah (Dibrugarh) as loan by Insurance. Insce fee pd.

॥১৩ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৭ আঘোণ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left for forest. Halted at Boroshire.

॥১৪ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৮ আঘোণ ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Left for Ludladi in the morning. Inspected work in the forest. Retired to Boroshire in the evening & stopped.

॥১৫ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২৯ আঘোণ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boroshire. Arrived Sambalpur at 10 a.m. Left for Bargarh in Motor Lorry, with Nirod Babu & Probal at 5 p.m. Arrived at about 9 p.m. Stopped at the P.W.D. Bungalow.

॥১৬ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১ পুহ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Halted at Bargarh.

॥১৭ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ২ পুহ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left Bargarh at 9 a.m.; arrived Sambalpur at 12 noon with Nirod Babu, in Motor Lorry. Left again for Jsguda to meet my daughters, who arrived at 9 p.m. Slept in the carriage there. Saw Nogen Chowdhury at Jharsuguda; paid him on my building a/c Rs. 100/- in a hundred rupee note.

॥১৮ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ৩ পুহ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 8.30 a.m. with Ratna & Dipika.

॥২৪ ডিচেম্বৰ ১৯২১ পুহ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for Ludladi with Ratna & Dipika. Halted at Boroshire.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১০ পুহ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left Boroshire. Arrived Ludladi. Inspected forest.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১১ পুহ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Left Ludladi at about 2 p.m. arrived Boroshire at 4 p.m. Stopped there.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১২ পুহ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 10 a.m. Went to Durgapali for a shoot with Nirod, Rout, Probal & got nothing.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১৩ পুহ ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Went to shoot again at Durgapali (Larpoong side) with Durga Babu, Dr. Bal, Probal, Nirod & Rout. Got nothing.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯২১ ১৪ পুহ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Went for a shikar at Lamdungri, with Durga, Debi, Probal, Rout, Nirod. I shot two ducks, and Rout shot one.

॥ ১৯২২ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৭ পুহ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left Sambalpur for Ludladi. Arrived Ludladi at about 5 p.m. after a 4 hours' halt at Boroshire. Work at No. 11 Coupe, finished yesterday. Sent sawyers to work at Bagbindha zamindari forest.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৮ পুহ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Left Ludladi at 12 noon. Arrived Boroshire at 2 p.m. & stopped there.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৯ পুহ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left Boroshire at 6 a.m. Arrived Sambalpur at 10 a.m.[১] Sent Golap to Nagpur to meet and accompany my wife from there. Pd. him Ry. fare 17/- *plus* 1/- his food.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯২২ ২১ পুহ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Went to Jharsuguda with Ratna & Dipika to meet my wife, who arrived at 11-30 p.m. Slept in the Sambalpur train.

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯২২ ২২ পুহ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Self, wife, Ratna, Dipika arrived Sambalpur at 8½ a.m.

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯২২ ২৩ পুহ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for Jsg. to meet B. Borooah, by 10 a.m. train. Arrived at quarter to 1 p.m. Went to inspect my building work. Stopped at the small Bungalow (new P.W.D. main Bungalow). Met B. Borooah at his place at 3 p.m. Took T. & dined at night, came back to Dak Bungalow to sleep.

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯২২ ২৪ পুহ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Attended Dispensary foundation ceremony, opended by Mr. B. Borooah. Lunched at Jharsuguda Refresh with Mr. Ingles, D. C., B. Borooah & J. N. Sen. Returned to Sambalpur at 3 p.m.

Prativa Didi (Lady Choudhury) died today morning at Calcutta at her residence, of heart failure, suddenly.

[১] এইখিনিলৈকে ১, ২ আৰু ৩ জানুৱাৰীৰ কথাখিনি ১৯২১ চনৰ ডায়েৰিৰপৰা লোৱা। সেইখিনি ১৯২২-ৰ ডায়েৰিতো আছে।

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯২২ ২৫ পুহ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

B. Borooah came to Sambalpur at 8-30 a.m. Met him at the level crossing and brought him to my place. Breakfasted with B. Borooah at J. N. Sen's. B.B. took T. at mine at 3 p.m. He left for Jsg. by the evening train.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯২২ ৩ মাঘ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left with Ratna & Dipika for Jharsuguda wherefrom Ratna & Dipika went by mail to Howrah. Engelina, sister-in-law of Probal, accompanied. Slept in the S. carriage.

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯২২ ৪ মাঘ ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Stopped at the P.W.D. Dak Bungalow. Khirod Babu, E.E., came there in the morning at 9 a.m. & left at 1 p.m.

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯২২ ৫ মাঘ ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. Arrived Sambalpur at 9 a.m.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯২২ ৭ মাঘ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for Jsg. Stopped in the train at night.

॥ ২২ জানুৱাৰী ১৯২২ ৮ মাঘ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Halted at Jsg. Dak Bungalow. Inspected building work (roof-beating).

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯২২ ৯ মাঘ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Jsg.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯২২ ১০ মাঘ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 8.30 a.m.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৪ মাঘ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for Sahajpur in the morning, with Nirod, Samad & Bahidar in his car. Halted at Sahajpur Dak Bungalow. Went to Pradyamsi village for shikar at 2 p.m. But too late. So came back & stopped at the Dak Bungalow for the night. Probal joined in there.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৫ মাঘ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Went to Sambar shooting on the hills. Whole day. Got nothing. Awfully tired. Came back to Sambalpur after dinner at 9 p.m. in motor.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৬ মাঘ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Krishna Babu with his two boys came from Calcutta. Stopped at mine.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯২২ ১৭ মাঘ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Krisna Babu at mine.

॥ ৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২১ মাঘ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Left for forest. Halted at Boroshire for the night.

॥ ৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২২ মাঘ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Arrived Ludladi at about 9 a.m. Breakfasted there. Left for Meghpal at 2 p.m. Arrived at 4 p.m. Stopped at the Forest Dak Bungalow. Inspected Bagbindha forest work in the afternoon.

॥ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২৩ মাঘ ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Inspected Charbahali work in the morning. Returned to rest house at 10 a.m. Left for Boroshire at 2 p.m. Arrived at 5 p.m. Halted. Became ill at night. Did not take dinner.

॥ ৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২৪ মাঘ ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left Boroshire at 6 a.m. Arrived Sambalpur at 10 a.m.

॥ ১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২৭ মাঘ ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Left for Jsg. with wife. Stopped in the train at Jsg. for the night.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২৮ মাঘ ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Went to the P.W.D. Bungalow in the morning. Appointed a chowkidar for my building in place of Binayak. Probal & Samad came in the evening & stopped in the Bungaolw with us. Took T. at Khoka's place at 5 p.m.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ২৯ মাঘ ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left Jsg. at 1 p.m. J. N. Sen came there at 12 noon. Probal & Samad left for shikar with De Souza at Ghisamura. Arrived Sambalpur at 3 p.m.

॥ ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ৬ ফাগুন ১৩২৮ শনিবাৰ॥

Mr. Gibles came & passed our sleepers this morning. Mr. C. D. Ferrier of Bird & Co. came & took breakfast & tea at my place. He left at 4 p.m.

॥২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২২ ১৬ ফাগুন ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Left for Ludladi with wife, arrived there at 5 p.m. Stopped at Boroshire only for 3 hours.

॥১ মাৰ্চ ১৯২২ ১৭ ফাগুন ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Ludladi. Inspected Charababali.

॥২ মাৰ্চ ১৯২২ ১৮ ফাগুন ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Inspected Bagbindha. Left for Boroshire at 3 p.m. Stopped for the night there.

॥৩ মাৰ্চ ১৯২২ ১৯ ফাগুন ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 9-30 a.m. from Boroshire.

॥৫ মাৰ্চ ১৯২২ ২১ ফাগুন ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left for Jsg. Stopped in the train at night. Met Gangpur Raja & had a good deal of talk with him.

॥৬ মাৰ্চ ১৯২২ ২২ ফাগুন ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Went to my Bungalow. *Stopped there for the first time.* Probal & Samad came. Probal 12 noon, Samad at 7.30 p.m. They stopped at the P.W.D. Bungalow.

॥৭ মাৰ্চ ১৯২২ ২৩ ফাগুন ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Came to Sambalpur at 3.30 p.m. Gave a wristwatch as present to the Madrassee ticket collector. Value Rs. 5/-.

॥১২ মাৰ্চ ১৯২২ ২৮ ফাগুন ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left for Jsg. with wife at 10 a.m. Arrived at 12 noon. Stopped at my own bungalow.

॥১৩ মাৰ্চ ১৯২২ ২৯ ফাগুন ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Returned to Sambalpur at 8.30 a.m.

॥১৫ মাৰ্চ ১৯২২ ১ চ'ত ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Went to Jsg. with Probal, Samad, Bibhuti Babu. Stopped at my place. Saw theatre *Mebār-patan.* The Gowala village near my house burnt as soon as we arrived.

॥১৬ মাৰ্চ ১৯২২ ২ চ'ত ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Dr. Bal arrived by evnineg train. Stopped at mine. Saw two faces played.

॥১৭ মাৰ্চ ১৯২২ ৩ চ'ত ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Came back to Sambalpur in the morning.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯২২ ৫ চ'ত ১৩২৮ দেওবাৰ॥

Left for Ludladi at 4.30 a.m. but came back from a distance of about a mile as I found the tonga rickety & unsafe for use. Got it repaired.

॥২০ মাৰ্চ ১৯২২ ৬ চ'ত ১৩২৮ সোমবাৰ॥

Left for Ludladi with wife at 5 a.m. Arrived Boroshire at 9 a.m. Breakfasted there and left for Ludladi at 5 p.m., arriving 6.30 p.m.

॥২১ মাৰ্চ ১৯২২ ৭ চ'ত ১৩২৮ মঙলবাৰ॥

Ludladi. Inspected charbahali work & passing the sleepers.

॥২২ মাৰ্চ ১৯২২ ৮ চ'ত ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Made payments at Forest. Left for Boroshire at 5 p.m. Halted there for the night.

॥২৩ মাৰ্চ ১৯২২ ৯ চ'ত ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Sambalpur at 8.30 a.m.

॥৫ এপ্ৰিল ১৯২২ ২২ চ'ত ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Left for Forest. Arrived there at 5.30 p.m.

॥৬ এপ্ৰিল ১৯২২ ২৩ চ'ত ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Halted at Forest Ludladi.

॥৭ এপ্ৰিল ১৯২২ ২৪ চ'ত ১৩২৮ শুকুৰবাৰ॥

Left Ludladi at 6 a.m. Arrived Sambalpur at 7 p.m.

॥১২ এপ্ৰিল ১৯২২ ২৯ চ'ত ১৩২৮ বুধবাৰ॥

Left for Jsg. by 10 a.m. Met Probal there.

॥১৩ এপ্ৰিল ১৯২২ ৩০ চ'ত ১৩২৮ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥১৬ এপ্ৰিল ১৯২২ ৩ বহাগ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Adi taken leave for a month from today.

॥১৯ এপ্ৰিল ১৯২২ ৬ বহাগ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২০ এপ্ৰিল ১৯২২ ৭ বহাগ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg.

॥২১ এপ্ৰিল ১৯২২ ৮ বহাগ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Pd. Banshi Chowkidar as loan to be repaid

Rs. 5/- every month Rs. 10/-. Came back to Sambalpur.

॥২৪ এপ্ৰিল ১৯২২ ১১ বহাগ ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Left for Forest. Halted at Boroshire.

॥২৫ এপ্ৰিল ১৯২২ ১২ বহাগ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Ludladi.

॥২৬ এপ্ৰিল ১৯২২ ১৩ বহাগ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left Ludladi. Halted at Boroshire.

॥২৭ এপ্ৰিল ১৯২২ ১৪ বহাগ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Smbp.

॥২৯ এপ্ৰিল ১৯২২ ১৬ বহাগ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Brindaban, cook, absent from today without leave.

॥২ মেই ১৯২২ ১৯ বহাগ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left for Jsg. with wife to meet Ratna & Dipika from Cal. Stopped with them at my bungalow.

॥৩ মেই ১৯২২ ২০ বহাগ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Jsg.

॥৪ মেই ১৯২২ ২১ বহাগ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. & arrived Smbp. with wife, Ratna, Dipika at 8.30 a.m.

॥৯ মেই ১৯২২ ২৬ বহাগ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Adi rejoined from today.

॥১৩ মেই ১৯২২ ৩০ বহাগ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Gave an evening party in honour of Dr. Bal & Mrs. Bal, who are going away on the 16th. inst.

॥১৬ মেই ১৯২২ ২ জেঠ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Dr. & Mrs. Bal left Sambalpur today.

॥১৭ মেই ১৯২২ ৩ জেঠ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Appointed Bonomali Chaprassi from this morning. Left for Jsg. Met Sanbotta at the level crossing & travelled together to Jsg. I went to stop at my house. Took Bancha, carpenter, to Jsg. with us. Pd. him Rs. 30/- advance. Pagla.

॥১৮ মেই ১৯২২ ৪ জেঠ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Bancha carpenter works from today with his assistant. Pagla

॥১৯ মেই ১৯২২ ৫ জেঠ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Jsg. Pd. Bancha Rs. 5/- again.

॥২০ মেই ১৯২২ ৬ জেঠ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left Jsg. Arrived Smbp.

॥২৫ মেই ১৯২২ ১১ জেঠ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Pagla Tongawalla left this morning. Arjun saw me this morning.

॥১ জুন ১৯২২ ১৮ জেঠ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left with wife & daughters to Jsg. in the evening.

॥২ জুন ১৯২২ ১৯ জেঠ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Jsg.

॥৩ জুন ১৯২২ ২০ জেঠ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Jsg. Pd. Nogen Babu thro' Deben Babu Rs. 300/- on building a/c.

॥৪ জুন ১৯২২ ২১ জেঠ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Left Jsg. at 2 p.m. Arrived Smbp. 3.30 p.m. Pd. Bancha 2/- advance.

॥৮ জুন ১৯২২ ২৫ জেঠ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Jsg.

॥৯ জুন ১৯২২ ২৬ জেঠ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Jsg. appointed a colie @ -/4/- daily to help the carpenter at Jsg.

॥১০ জুন ১৯২২ ২৭ জেঠ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Jsg.

॥১১ জুন ১৯২২ ২৮ জেঠ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Left Jsg. Arrived Smbp. at 3.30 p.m.

॥১৩ জুন ১৯২২ ৩০ জেঠ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left for forest at 4 a.m. Arrived Boroshire at 7 a.m. Breakfasted. Arrived Ludladi at 5 p.m. & stopped.

॥১৪ জুন ১৯২২ ৩১ জেঠ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left Ludladi for Boromal. Went to Kusa-

mura & Inspected forest work in Secs. 13 & 14. Halted in my new house at Boromal. Had a *khedda* but got nothing.

॥ ১৫ জুন ১৯২২ ১ আহাৰ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Boromal via Chamunda, arrived Muradhar. Breakfasted & left at 2 p.m. for Smbp., where arrived at 5 p.m.

॥ ১৯ জুন ১৯২২ ৫ আহাৰ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Left for Jsg. with wife, Ratna & Dipika. Ratna & Dipika left for Cal. by mail. We went to my bungalow.

॥ ২০ জুন ১৯২২ ৬ আহাৰ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Jsg. Civil Surgeon breakfasted at mine.

॥ ২১ জুন ১৯২২ ৭ আহাৰ ১৩২৯ বুধবাৰ ॥

Jsg. Appointed a new coolie to help the carpenter. Pd. him @ -/3/- per day up to date including.

॥ ২২ জুন ১৯২২ ৮ আহাৰ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Pd. Rs. 15/- to Deben Babu for lime. Pd Rs. 10/- to Bancha carpenter. Dasarath Tur Re 1/- ; yesterday also Rs. 1/-. Left Jsg. Arrived Smbp. by morning train.

॥ ২৯ জুন ১৯২২ ১৫ আহাৰ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Jsg. & stopped there.

॥ ৩০ জুন ১৯২২ ১৬ আহাৰ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১ জুলাই ১৯২২ ১৭ আহাৰ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Left Jsg. at 2 p.m. Arrived Smbp.

॥ ৭ জুলাই ১৯২২ ২৩ আহাৰ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Calcutta by Bombay Mail. Pd. Bancha Rs. 5/-.

॥ ৮ জুলাই ১৯২২ ২৪ আহাৰ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Arrived Howrah at 11.30 a.m. Stopped at B.B's place. B.B. living at the India club. Saw him at 3 p.m. at the club. Ratna & Dipika met me me at the Howrah station. They living with me at Howrah.

॥ ৯ জুলাই ১৯২২ ২৫ আহাৰ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Calcutta & Howrah. Saw Krishna Babu.

॥ ১০ জুলাই ১৯২২ ২৬ আহাৰ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Calcutta & How. Saw Mr. Kirkpatrick at his residence 52 Goriahata Rd. He recd. me very kindly. Saw Mrs. Bal at her father's place. 17 Doorga Ch. Doctor's Lane, Corporation Street.

॥ ১১ জুলাই ১৯২২ ২৭ আহাৰ ১৩২৯ মঙলবাৰ ॥

Dined at Krishna Babu's place. Suren, brother of Bhutnath Babu, dined with me there.

॥ ১২ জুলাই ১৯২২ ২৮ আহাৰ ১৩২৯ বুধবাৰ ॥

Dined at Mr. P. N. Guha's (Mrs. Bal's father). Saw Dr. Bal & his brother at 44/1 Ritchi Rd. Dr. Bal & his brother also came to the dinner.

॥ ১৪ জুলাই ১৯২২ ৩০ আহাৰ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. Arrived at 8-30 p.m. & stopped my bunglow where Mrs. Bez was waiting for me.

॥ ১৫ জুলাই ১৯২২ ৩১ আহাৰ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৬ জুলাই ১৯২২ ৩২ আহাৰ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৭ জুলাই ১৯২২ ১ শাওণ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Bancha carpenter working on *thica* from this morning. Gave him thica for the railing (6) and two gates (4-fold) altogether for Rs. 28/-. Left Jsg. for Sambalpur at 2 p.m.

॥ ২৩ জুলাই ১৯২২ ৭ শাওণ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Left for Jsg. at 10 a.m.

॥ ২৪ জুলাই ১৯২২ ৮ শাওণ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৫ জুলাই ১৯২২ ৯ শাওণ ১৩২৯ মঙলবাৰ ॥

Left Jsg. for Sambalpur at 2 p.m. Pd. Bancha Rs. 10/- o/a *thica* work.

॥ ২৮ জুলাই ১৯২২ ১২ শাওণ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Went Jsg. with wife & saw her off there for Calcutta. I stopped at Jsg. Bunglow. Found Srinath Babu S.D.O. living at my Jsg. Bungalow in our room.

॥ ২৯ জুলাই ১৯২২ ১৩ শাওণ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৩০ জুলাই ১৯২২ ১৪ শাওণ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Left Jsg. for Sambalpur. Arrived 3.30 p.m.

॥ ১০ আগষ্ট ১৯২২ ২৫ শাওণ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Jsg. met Probal & Uma at Rengali & they accompanied to Jsg. & stopped at my place. Travelled with a Tantric Sanyasi from Sambalpur to Jsg. He made me pay his 2nd class fare up to Jsg. He is a great drunkard but learned Bengalee gentleman.

॥ ১১ আগষ্ট ১৯২২ ২৬ শাওণ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Jsg. Probal & Uma left this morning.

॥ ১২ আগষ্ট ১৯২২ ২৭ শাওণ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৩ আগষ্ট ১৯২২ ২৮ শাওণ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Left Jsg. by the 2 o'clock train & arrived Smbp.

॥ ১৭ আগষ্ট ১৯২২ ৩২ শাওণ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Jsg. to meet my wife coming from Calcutta today. She came & stopped at my Bungalow.

॥ ১৮ আগষ্ট ১৯২২ ১ ভাদ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৯ আগষ্ট ১৯২২ ২ ভাদ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Left Jsg. with wife & arrived Smbp. at 3 p.m. Nogen Babu handed me over his a/c book with Rs. 13/- odd the balance of my house building money that was with him.

॥ ২১ আগষ্ট ১৯২২ ৪ ভাদ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Dr. Bal arrived & stopped at mine at Sambalpur.

॥ ২৩ আগষ্ট ১৯২২ ৬ ভাদ ১৩২৯ বুধবাৰ ॥

Dr. Bal left today for Ranchi.

॥ ২৪ আগষ্ট ১৯২২ ৭ ভাদ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

I left for Jsg. Evening train.

॥ ২৫ আগষ্ট ১৯২২ ৮ ভাদ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৬ আগষ্ট ১৯২২ ৯ ভাদ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Jsg. Srinath Babu S.D.O. came to live in my bungalow.

॥ ২৭ আগষ্ট ১৯২২ ১০ ভাদ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৮ আগষ্ট ১৯২২ ১১ ভাদ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Left Jsg. & arrived Sambalp. at 3 p.m.

॥ ২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১৬ ভাদ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Left for Jsg. by 10 a.m. train. Expected Krishna Babu at Jsg. by mail, but he did not come.

॥ ৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১৭ ভাদ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১৮ ভাদ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Left Jsg. Arrived Smbpur.

॥ ১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ২৫ ভাদ ১৩২৯ সোমবাৰ ॥

Left for Calcutta.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ২৬ ভাদ ১৩২৯ মঙলবাৰ ॥

Arrived Cal. Stopped at B. Borooah's & went to Bird's on business matters.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ২৭ ভাদ ১৩২৯ বুধবাৰ ॥

Went to Bird & Co. again. Returned to Howrah at 12 noon. Left for Sambalp. by Bombay mail at 3-54 p.m.

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ২৮ ভাদ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Sambalp. at quarter to nine morning.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ২৯ ভাদ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ ॥

Purchased Hatibari Improvement Felling Coupe No. 2, @ Rs. 23600/- today in G. Forest auction sale. Left for Jsg. Met Ratna & Dipika from Calcutta and also Chota Bothan, Mrs. Ritendra, stopped at my Bungalow Jsg.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৩০ ভাদ ১৩২৯ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৩১ ভাদ ১৩২৯ দেওবাৰ ॥

Jsg. met Aruna & Baby coming from Navsari.

॥১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১ আহিন ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Left Jsg all. Arrived Smbpur by afternoon train.

॥২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৬ আহিন ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৭ আহিন ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Jsg.

॥২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৮ আহিন ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Jsg.

॥২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ৯ আহিন ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left Jsg. for Sambalpur & again went back to Jsg. with wife & three daughters & grandson and Mrs. Rabindra N. Tagore.

॥২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১০ আহিন ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Jsg. Went to see *Mebar Patan* Theatre at the Ry. Institute. Did not like it.

॥২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১১ আহিন ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg.

॥২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১২ আহিন ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Jsg. Saw *Sajahan* play. It was a success. Mrs. Tagore got fever.

॥৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২২ ১৩ আহিন ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Came back all to Smbp. by 2 p.m. train.

॥৬ অক্টোবৰ ১৯২২ ১৯ আহিন ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Left for Jsg.

॥৭ অক্টোবৰ ১৯২২ ২০ আহিন ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Came back from Jsg. to Smbp.

॥১০ অক্টোবৰ ১৯২২ ২৩ আহিন ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Saw Ratna & Dipika off at Jsg.

॥১১ অক্টোবৰ ১৯২২ ২৪ আহিন ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Jsg.

॥১২ অক্টোবৰ ১৯২২ ২৫ আহিন ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. for Smbp.

॥১৬ অক্টোবৰ ১৯২২ ২৯ আহিন ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Satya V. arrived Jsg. from Naosari. Aruna, Prajna & Mrs. R. Tagore went to Jsg. to meet him. I remained at Smbp. Purchased the Hatibari char felling coupe @ Rs. 22,800/-. The Improvement Sures Mukerji got at 29,000/-.

॥১৭ অক্টোবৰ ১৯২২ ৩০ আহিন ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left for Jsg.

॥১৮ অক্টোবৰ ১৯২২ ১ কাতি ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Jsg.

॥১৯ অক্টোবৰ ১৯২২ ২ কাতি ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Gave a feast at Jsg. to all the Ry. Bengalis.

॥২০ অক্টোবৰ ১৯২২ ৩ কাতি ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Mrs. R. N. Tagore left for Howrah by Passenger at 10 a.m. We came back to Sambalpur by 2 p.m. train. Jotindra N. Dowerah met me at Jsg. from Calcutta & came with us to Sambalpur.

॥২৬ অক্টোবৰ ১৯২২ ৯ কাতি ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

I & Jotindra left for Jsg. by evening train & stopped there.

॥২৭ অক্টোবৰ ১৯২২ ১০ কাতি ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Jotindra left for Howrah by Passenger at 10 a.m.

॥২৮ অক্টোবৰ ১৯২২ ১১ কাতি ১৩২৯ শনিবাৰ॥

I left for Sambalp. by morning train.

॥৭ নবেম্বৰ ১৯২২ ২১ কাতি ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left for forest with Aruna & Satya Vrata via Boroshire, where halted for the night.

॥৮ নবেম্বৰ ১৯২২ ২২ কাতি ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Breakfasted at Ludladi & came to Boromal at about 3 p.m.

॥৯ নবেম্বৰ ১৯২২ ২৩ কাতি ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Boromal. Inspected forest work.

॥১০ নবেম্বৰ ১৯২২ ২৪ কাতি ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Left Boromal, breakfasted at Mundher & stopped there.

॥১১ নবেম্বৰ ১৯২২ ২৫ কাতি ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left Mundher at 6 a.m. & arrived Smbpur at 8.30 a.m.

॥১৫ নবেম্বৰ ১৯২২ ২৯ কাতি ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg. with wife, Satya V. & Aruna & Baby by evening train.

॥১৬ নবেম্বৰ ১৯২২ ৩০ কাতি ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Bharat saw us at Jsg. We came to take his sister to Howrah.

॥১৭ নবেম্বৰ ১৯২২ ১ আঘোণ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Satya V. & Aruna left for Ranchi today by 10 a.m. Passenger. I, wife & Baby returned to Smbp by 2 p.m. train.

॥২২ নবেম্বৰ ১৯২২ ৬ আঘোণ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২৩ নবেম্বৰ ১৯২২ ৭ আঘোণ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg.

॥২৪ নবেম্বৰ ১৯২২ ৮ আঘোণ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Returned to Jsg.

॥৩ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ১৭ আঘোণ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Left for Forest in the morning. Halted at Boroshire.

॥৪ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ১৮ আঘোণ ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Left for Bormal & halted there.

॥৫ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ১৯ আঘোণ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Boromal. Attended sleeper passing.

॥৬ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ২০ আঘোণ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Boromal, attended payments to sawyers ... .

॥৭ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ২১ আঘোণ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boromal. Breakfasted at Mondher & arrived Sambalpur at 4-30 p.m.

॥১২ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ২৬ আঘোণ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Went to Jsg.

॥১৩ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ২৭ আঘোণ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left Jsg. by 2 p.m. train.

॥২০ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ৫ পুহ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg. with wife, but got fever on the way at Rengali. With fever arrived Jsg. & took to bed.

॥২১ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ৬ পুহ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Satya V. & Aruna passed Jharsuguda direct from Cal. to Bombay. Ratna & Dipika dropped at Jsg. I could not go to station to meet them. Prajna did. Fever.

॥২২ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ৭ পুহ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Fever. Jsg, Ratna & Dipika there.

॥২৩ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ৮ পুহ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left for Smbp. by 2 p.m. Fever still.

॥২৪ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ৯ পুহ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Fever left.

॥৩১ ডিচেম্বৰ ১৯২২ ১৬ পুহ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Left for forest with Ratna & Dipika. I felt very bad at Mundher Dak Bungalow. Sick, Stopped there for the night.

॥ ১৯২৩ ॥

॥১ জানুৱাৰী ১৯২৩ ১৭ পুহ ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Arrived Boromal at 10-30 a.m.

In my forest Bungalow with Ratna & Dipika. Am not keeping well.

॥২ জানুৱাৰী ১৯২৩ ১৮ পুহ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Boromal.

Unwell.

॥৩ জানুৱাৰী ১৯২৩ ১৯ পুহ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left Boromal at 7 a.m. Breakfasted at Mundher at 12-30 p.m. Arrived Sambalp. at 4 p.m. Unwell.

॥২০ জানুৱাৰী ১৯২৩ ৬ মাঘ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Sj. Krishna Das Pal of Bird & Co., arrived from Cal. to audit my accounts.

॥২২ জানুৱাৰী ১৯২৩ ৮ মাঘ ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Left for Jsg. with Ratna, Dipika, Krishna Babu & Sudhen Mazumdar. Ratna & Dipika from there left for Calcutta by mail. I, Sudhen & Krishna Babu witnessed theatrical at the Ry. Institute & slept at my Bungalow.

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯২৩ ৯ মাঘ ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Left Jsg. & arrived Smbp. at 9 a.m.

॥২৪ জানুৱাৰী ১৯২৩ ১০ মাঘ ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Krishna Babu (Krishna Das Pal) left for Calcutta by the evening train.

॥২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ১৯ মাঘ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Left for Jsg. with Mrs. Bez by evening train.

॥৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২০ মাঘ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Jsg.

॥৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২১ মাঘ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Jsg.

॥৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২২ মাঘ ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Returned to Sambalp. by 2 p.m. train.

॥৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২৫ মাঘ ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Forest via Boroshire & halted there.

॥৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২৬ মাঘ ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Boromal. Inspected the clear felling coupe.

॥১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২৭ মাঘ ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Boromal. Inspected Sarbahaali.

॥১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ২৮ মাঘ ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Left Boromal. Breakfasted at Mundher & arrived Smbp. at 4 p.m.

॥১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ৫ ফাগুন ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left for Cuttack to see B. Borooah who is ill three. Ry. fare 26/4/-.

॥১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ৬ ফাগুন ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Arrived Kharagpur at 7 a.m. Waited there whole day. Left for Cuttack by Express at 8 p.m. Arrived at 2 a.m. Went to B.B's place. Spent the remaining portion of the night sitting & dosing in his motor outside.

॥১৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ৭ ফাগুন ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Saw B. Borooah early in the morning; found him almost delirious. But he was glad to find me there. He has almost lost his memory. Saw Swarnalata with B. Borooah in the motor. Saw Swarna again alone in the evening & saw my plot of land.

॥২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ৮ ফাগুন ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Saw Swarna in the morning with B. Borooah. Left Cuttack by Express at 9 p.m. Arrived Kharagpur at 5-28 a.m. B. Borooah paid me Rs. 100/- for my Ry. fare to & back, &c.

॥২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ৯ ফাগুন ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Took mail (Bombay). Waiting whole day at Kharagpur. At 5-17 p.m. Met Notobar Patnaik at Kharagpur. I was with him whole day. Met Dr. Mitra at Kgp. in the evening. Arrived Jsg. at 1-30 a.m.

॥২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ১০ ফাগুন ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. by 2 p.m. train for Sambalpur & arrived at 3-30 p.m.

॥২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ১৩ ফাগুন ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Went to Jsg.

॥২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৩ ১৪ ফাগুন ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Returned from Jsg.

॥১ মাৰ্চ ১৯২৩ ১৭ ফাগুন ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Jharsuguda in company of Moshin & Satya Babu. Got my land measured & boundary demarcated. Area found to be only 2 acres. in place of 2.50. So .50 short.

॥২ মাৰ্চ ১৯২৩ ১৮ ফাগুন ১৩২৯ শুকুৰবাৰ॥

Came back to Sambalpur.

॥১৪ মাৰ্চ ১৯২৩ ৩০ ফাগুন ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg. by 10 o'clock train.

॥১৫ মাৰ্চ ১৯২৩ ১ চ'ত ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Jsg. & came back to Sambalpur at 3-30 p.m.

॥১৭ মাৰ্চ ১৯২৩ ৩ চ'ত ১৩২৯ শনিবাৰ॥

Left for forest via Boroshire & halted there.

॥১৮ মাৰ্চ ১৯২৩ ৪ চ'ত ১৩২৯ দেওবাৰ॥

Arrived Boromal.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯২৩ ৫ চ'ত ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Inspected forest work & sleeper passing at Charbahali.

॥২০ মাৰ্চ ১৯২৩ ৬ চ'ত ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Attended sleeper passing at Charbahali.

॥২১ মাৰ্চ ১৯২৩ ৭ চ'ত ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Inspected forest work & sleeper passing at this felling coupe.

॥২২ মাৰ্চ ১৯২৩ ৮ চ'ত ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left for Sambalpur at 6 a.m. Breakfasted at Mundher. Arrived Sambalp. at 3 p.m.

॥২৮ মাৰ্চ ১৯২৩ ১৪ চ'ত ১৩২৯ বুধবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২৯ মাৰ্চ ১৯২৩ ১৫ চ'ত ১৩২৯ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalp.

॥৯ এপ্ৰিল ১৯২৩ ২৬ চ'ত ১৩২৯ সোমবাৰ॥

Got fever.

॥১০ এপ্ৰিল ১৯২৩ ২৭ চ'ত ১৩২৯ মঙলবাৰ॥

Strong fever.

॥১১-১৩ এপ্ৰিল ১৯২৩ ২৮-৩০ চ'ত ১৩২৯ বুধবাৰ-শুকুৰবাৰ॥

Fever.

॥১৪ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১ বহাগ ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Fever. Civil Surgeon Dr. T. N. Mittra treating.

॥১৫ এপ্ৰিল ১৯২৩ ২ বহাগ ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Fever. Civil Surgeon visited twice.

॥১৬-১৮ এপ্ৰিল ১৯২৩ ৩-৫ বহাগ ১৩৩০ সোমবাৰ-বুধবাৰ॥

Fever. Civil S. visited.

॥১৯ এপ্ৰিল ১৯২৩ ৬ বহাগ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Free from fever. C.S. visited. Dipika arrived from Calcutta this morning with Mrs. Sen & her daughter ... .

॥২০-২২ এপ্ৰিল ১৯২৩ ৭-৯ বহাগ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ-দেওবাৰ॥

Free from fever.

॥২৫ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১২ বহাগ ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Left for Jsg. with wife & Dipika & the grand-child.

॥২৬ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১৩ বহাগ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg.

॥২৭ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১৪ বহাগ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ॥

Jsg. Bitten by a dog at Nogen Chowdhury's place in the morning about 6-30.

॥ ২৮ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১৫ বহাগ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯২৩ ১৬ বহাগ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur by the morning train.

॥ ১ মেই ১৯২৩ ১৮ বহাগ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Got treated by a Kol Boidya for dog-bite. Everyday a pill for 7 days.

॥ ৬ মেই ১৯২৩ ২৩ বহাগ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Became funky in this evening & could not take my dinner. Decided to go to Kasuli for dogbite treatment. Dipika also wanted to accompany us.

॥ ৭ মেই ১৯২৩ ২৪ বহাগ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Decided to go to Shillong. Left for it by mail, with Dipika & Adi servant.

॥ ৮ মেই ১৯২৩ ২৫ বহাগ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Arrived Calcutta & went to Jorasanko. Met Ratna who is ready to start, for Sambalpur. Asked her to accompany me to Shillong. She agreed & we started from Sealdah at about 5 p.m. by mail. Dr. Bal saw me at Sealdah with a basket of fruits.

॥ ৯ মেই ১৯২৩ ২৬ বহাগ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
Arrived Pandu where met J. Borooah. Started straight to Shillong by motor 1st service and arrived there at 7 p.m. Got wet near Shillong. Ratna got more wet in the rain. Got down at Gulestan—Mr. Majid's house. Recd. kindly by his daughter, Mrs. Rahman. Occupied Bothwell.

॥ ১০ মেই ১৯২৩ ২৭ বহাগ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Breakfasted & dined at Rabi Kaka's—He is living in Jit-Bhumi, another house of Manisha. Commenced at the Pasteur my dog-bite treatment injection for 14 days. 2 everyday.

॥ ১১ মেই ১৯২৩ ২৮ বহাগ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Ratna got fever.

॥ ১২ মেই ১৯২৩ ২৯ বহাগ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Ratna's fever. Dr. J. M. Bose treating.

॥ ১৩ মেই ১৯২৩ ৩০ বহাগ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Ratna's fever. Rabikaka gave Homeopathic medicine.

॥ ১৪ মেই ১৯২৩ ৩১ বহাগ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
J. Borooah arrived & stopped at Bothwell with his family & a Tagore.

॥ ১৫ মেই ১৯২৩ ১ জেঠ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Ratna's fever. Suspected typhoid.

॥ ১৬ মেই ১৯২৩ ২ জেঠ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
J. Borooah with family left Bothwell & stayed at Maxwelton—B. Borooah's home. Bidhan Ray came to see Ratna & prescribed. Pd. him Rs. 16/-. Wired Prajna to come to Shillong.

॥ ১৭ মেই ১৯২৩ ৩ জেঠ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Dr. Lyndo commenced treatment. Appointed a nurse also Mrs. Stealy @ 7/- per diam plus Taxi. Lyndo's fee 4/- plus 2/- for taxis to come to Shillong. Wife left for Shillong.

॥ ১৯ মেই ১৯২৩ ৫ জেঠ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Prajna with "Nâti Babu" arrived. Basu chaprassi with them.

॥ ২৩ মেই ১৯২৩ ৯ জেঠ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
Completed my Dog-bite injection.

॥ ২৬ মেই ১৯২৩ ১২ জেঠ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
I left Shillong for Gauhati by 2nd service motor, paying 7/8/- for me 7/8/- for Adi & 2/4/- for luggage. Arrived Gau. at 1 p. Upen met me at Mail. Went to C. K. Agarwalla's house & stopped.

॥ ২৭ মেই ১৯২৩ ১৩ জেঠ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Breakfasted at Upen's & Bhuyan's (E.A.C.) & left for Cal.

॥ ২৮ মেই ১৯২৩ ১৪ জেঠ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Arrived Jorasanko at about 11-30 a.m. & stopped. Saw B. Borooah in the evening, found him dying almost. He could not recognize me. Had last look.

॥ ২৯ মেই ১৯২৩ ১৫ জেঠ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Left for Jsg. arrived at 1/30 a.m. & halted.

॥ ৩০ মেই ১৯২৩ ১৬ জেঠ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
Stopped at Jsg.
B. Borooah died at Howrah at 2-30 a.m.
A great man & my friend gone.

॥ ৩১ মেই ১৯২৩ ১৭ জেঠ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Came to Sambalpur by morning train.

॥ ৬ জুন ১৯২৩ ২৩ জেঠ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
Left for forest with the Forest Range Officer C. M. Chaudhuri, Esq, his uncle & brother in his motor car & halted at Chamunda as his guest.

॥ ৭ জুন ১৯২৩ ২৪ জেঠ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Boromal early in the morning in my *chakra* and stopped there.

॥ ৮ জুন ১৯২৩ ২৫ জেঠ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Went to inspect forest work & sleeper stacking. Afternoon came to Chamunda & stopped with Chaudhuri.

॥ ৯ জুন ১৯২৩ ২৬ জেঠ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Came in the morning in Chaudhuri's motor car to Sambalpur.

॥ ১২ জুন ১৯২৩ ২৯ জেঠ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Golap returned this morning from home afternoon.

॥ ১৪ জুন ১৯২৩ ৩১ জেঠ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Went to Jsg. with Golap.

॥ ১৫ জুন ১৯২৩ ৩২ জেঠ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Became very ill—colic-like at Jsg.

॥ ১৬ জুন ১৯২৩ ১ আহাৰ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Returned to Sambp. Very ill. Civil Surgeon sent for.

॥ ১৭ জুন ১৯২৩ ২ আহাৰ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Ill.

॥ ১৮ জুন ১৯২৩ ৩ আহাৰ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Dipika arrived from Shillong. I did not know she wd. be coming. She came along with Durga Babu & family from Howrah & quite safe. Am better.

॥ ২২ জুন ১৯২৩ ৭ আহাৰ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২৩ জুন ১৯২৩ ৮ আহাৰ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Returned from Jsg. where I had been to attend my land boundary dispute. Some encroachment have been found.

॥ ২৪ জুন ১৯২৩ ৯ আহাৰ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Dipika left for Cal. I saw her off at Jsg. Saw Jordars re-passing of sleepers.

॥ ২৫ জুন ১৯২৩ ১০ আহাৰ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Returned to Sambp.

॥ ১০ জুলাই ১৯২৩ ২৫ আহাৰ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Sent Ananda Gawhati c/o J. Borooah 30-0-0

॥ ১৭ জুলাই ১৯২৩ ১ শাওণ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ১৮ জুলাই ১৯২৩ ২ শাওণ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥
Jsg. wife & Ratna arrived Jsg. from Shillong.

॥ ১৯ জুলাই ১৯২৩ ৩ শাওণ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Arrived Smbp. with wife & Ratna.

॥ ৫ আগষ্ট ১৯২৩ ২০ শাওণ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Left for Jsg. Planted some trees there.

॥ ৬ আগষ্ট ১৯২৩ ২১ শাওণ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Jsg. Laid a garden in front.

॥ ৭ আগষ্ট ১৯২৩ ২২ শাওণ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Left for Sambalpur by 2 p.m. train & arrived at 3 p.m. Sambalpur.

॥ ১১ আগষ্ট ১৯২৩ ২৬ শাওণ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg. to take delivery of the plants from Bengal Nursery, with Ratna.

॥ ১২ আগষ্ট ১৯২৩ ২৭ শাওণ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥
Jsg. planted fruit plants.

॥ ১৩ আগষ্ট ১৯২৩ ২৮ শাওণ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥
Jsg. Recd. plants (orange) from Sambalpur.

॥ ১৪ আগষ্ট ১৯২৩ ২৯ শাওণ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥
Planted the orange plants & left Jsg. for Sambalpur.

॥২৬ আগষ্ট ১৯২৩ ৯ ভাদ ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২৭ আগষ্ট ১৯২৩ ১০ ভাদ ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Jsg.

॥২৮ আগষ্ট ১৯২৩ ১১ ভাদ ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Left for Sambalpur.

॥১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ২৮ ভাদ ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ॥

Left for Jsg. by the evening train. Appointed a mali for Smbp.

॥১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ২৯ ভাদ ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Jsg. Appointed Golbadan today ½ day. @ 8/-.

॥১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ৩০ ভাদ ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Left Jsg. came to Smbp. in the morning. Chootku who came from Engd. also came.

॥২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ৬ আহিন ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Left for Jsg.

॥২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ৭ আহিন ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Left Jsg. for Sambalpur. Appointed a new mali given by Nagen Babu, @ 7/- from this morning. Dismissed this man on 1st. Oct. morning. Pd. him Re 1/- খৰচা।

॥৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৩ ১৩ আহিন ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Left for Jsg. with wife, Ratna & Swarup K.

॥১ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৪ আহিন ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Pd. Bandra pay for Sept. 1923 Rs. 4/-. Left with Ratna for Navsari (Baroda) by mail at about 2 in the morning.

॥২ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৫ আহিন ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

In train.

॥৩ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৬ আহিন ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Arrived Bombay at 8 a.m. Dr. D. P. Thakur met us at the Victoria Terminus & took in his motor to his place "Sonaji House" Sandhurst Road. Breakfasted there. Left for Navsari by B.B. & C. I. Ry. at about 2 p.m. Arrived Navsari at 8 p.m. Aruna & Satya V. met us at the station. Felt very happy.

॥৪ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৭ আহিন ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Navsari. Became acquainted with major Tubac & Mr. Garda (Paris), & T. M. Desai (Gujrati) & many other ps.

॥৫-৬ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৮-১৯ আহিন ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ-শনিবাৰ॥

Navsari.

॥৭ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২০ আহিন ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Navsari. Had Gujrati Khana at a Gujrati Jain's place.

॥৮-১২ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২১-২৫ আহিন ১৩৩০ সোমবাৰ-শুক্ৰবাৰ॥

Navsari.

॥১৩ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২৬ আহিন ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Navsari. Went out in a Boating party given by major Tubac. Enjoyed.

॥১৪ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২৭ আহিন ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Navsari.

॥১৫ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২৮ আহিন ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Left Navsari for Surat. Self, Satya V., Aruna & Ratna & Golap. Went to Dujnan (?) from Surat & became a guest of a rich Mussalman gentleman mulla (Bora). Had breakfast & tea at his. Returned to Surat from where Aruna & Ratna returned to Navsari. I, Satya V. & Bithal Radfaith, Police S.P., went to Sougarh Fort. by Taptee Valley Ry. Arrived at 8 p.m.

॥১৬ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২৯ আহিন ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Sougarh Dak Bungalow with Satya V. Went out for shikar with Satya V. & Gaik ... ... Bithal R ... Had beat in 3 different places—one on a hill— But nothing turned up.

॥১৭ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৩০ আহিন ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Sougarh. Had local people dance at our place. Saw amusing sight. The dance resembles Kol Dance.

॥১৮ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১ কাতি ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Sougarh at about 2 p.m. Arrived Navsari via Surat, at about 9 p.m.

॥১৯ অক্টোবৰ ১৯২৩ ২ কাতি ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ॥

Navsari.

॥২০ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৩ কাতি ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Navsari. S. V. gave Birthday dinner to Major Tobac.

॥২১ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৪ কাতি ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Navsari. Had a dinner at Vithal Rao's. S.P. Tobac left for Sholapur.

॥২২ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৫ কাতি ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Dinner at another Guzrati—Nagar Seth's.

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৬ কাতি ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Navsari, Cinema & other amusements.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৭ কাতি ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Navsari.

॥২৫ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৮ কাতি ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Navsari. Aruna gave my Birthday dinner.

॥২৬ অক্টোবৰ ১৯২৩ ৯ কাতি ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ॥

Left Navsari at about 3 p.m. with Ratna & Golap. Arrived Bombay at 8 p.m. Dr. Thakur met us & took us to his place.

॥২৭ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১০ কাতি ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Bombay. Dr. Thakur's place. He drove us from place to place in Bombay. Saw practically most of the important places. Malabar Hills, Hanging Garden, Soda Factory, &c., cinemas.

॥২৮ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১১ কাতি ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Dr. Alvaro with his mother arrived this morning. Drove over. Left Bombay by B.N.B. mail at 3-45 p.m. Dr. Thakur & his brother . . . saw us off.

॥২৯ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১২ কাতি ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Arrived Jsg. from Bombay.

॥৩০ অক্টোবৰ ১৯২৩ ১৩ কাতি ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 9 a.m. & found wife, Dipika, Suva, Tuba alright.

॥২ নবেম্বৰ ১৯২৩ ১৬ কাতি ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ॥

Left for Jsg. with Dipika, Suba & Tuba at 10 a.m. They left for Calcutta by Express at 1-30 p.m.

॥৩ নবেম্বৰ ১৯২৩ ১৭ কাতি ১৩৩০ শনিবাৰ॥

Jsg.

॥৪ নবেম্বৰ ১৯২৩ ১৮ কাতি ১৩৩০ দেওবাৰ॥

Jsg. Ratna left for Cal. I saw her off at Jsg.

॥৫ নবেম্বৰ ১৯২৩ ১৯ কাতি ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Left Jsg. Arrived Sambalpur. Pd. Rs. 4/- to Golbadan his pay for Sept. 1923 & Bancha for Oct. 1923.

॥৭ নবেম্বৰ ১৯২৩ ২১ কাতি ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Went to Zuzumura with D. P. Misser in his motor. Sub-Judge Noren Babu with us, returned at 11 a.m.

॥১২ নবেম্বৰ ১৯২৩ ২৬ কাতি ১৩৩০ সোমবাৰ॥

Left for forest via Boroshire, where I halted for the night.

॥১৩ নবেম্বৰ ১৯২৩ ২৭ কাতি ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Arrived Boromal.

॥১৪ নবেম্বৰ ১৯২৩ ২৮ কাতি ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Boromal. Made payment.

॥১৫ নবেম্বৰ ১৯২৩ ২৯ কাতি ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Boromal & halted at Boroshire for the night.

॥১৬ নবেম্বৰ ১৯২৩ ৩০ কাতি ১৩৩০ শুক্ৰবাৰ॥

Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Smbp. at 9 a.m.

॥২০ নবেম্বৰ ১৯২৩ ৪ আঘোণ ১৩৩০ মঙলবাৰ॥

Commenced removing my things to Puzari's house from the Mission house where I was living for more than 6 years.

॥২১ নবেম্বৰ ১৯২৩ ৫ আঘোণ ১৩৩০ বুধবাৰ॥

Left for Jsg. with Modhu mali.

॥২২ নবেম্বৰ ১৯২৩ ৬ আঘোণ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Pd. Bancha in full the balance of his dues for work done in connection with my Jsg. houses & compound Rs. 7/13/6. Bancha's work ceased.

॥ ২৩ নবেম্বৰ ১৯২৩ ৭ আঘোণ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Pd. Bancha Rs. 3/- his pay up to 22nd Nov. and Rs. 4/- as reward. Pd. Golbadan Rs. 8/- pay for Oct. 1923. Gave charge of the house to Bansi Chowkidar from today. Removed to Pujari's house finally; ate & slept there.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ২০ আঘোণ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Aruna arrived Jsg. today by mail 10-30 p.m. We (Prajna & Swarup ... & self) went to Jsg. to meet her, by the 10 o'clock (a.m. train).

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ২১ আঘোণ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Left Jsg. Came to Sambalpur with Aruna.

॥ ২১ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ৫ পুহ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Ratna & Dipika arrived Jsg. by mail today at 5 in the morning. I met them at Jsg.

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ৬ পুহ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

Came to Sambalpur with Ratna & Dipika by morning train. Gave a dinner to Durga Babu, Dr. T. N. Mittra, Probodh Mazumdar & munsif Bijoy K. Sircar & Uma Ch. Das.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ১০ পুহ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Left for shikar with Messrs Hamid, C.M. Chaudhuri & Durga Babu. Arrived Chamunda & halted there as Hamid's guest.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ১১ পুহ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Chamunda. Had a beat. Chaudhuri wounded a bison.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৩ ১২ পুহ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Charbahali with Durga, Hamid in Durga's motor. Had a beat—nothing came out. Returned to Sambalpur in the evening.

MEMORANDA

Sent Ananda c/o J. Borooah 30-0-0.

॥ ১৯২৪ ॥

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯২৪ ১৭ পুহ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Went to Jsg. to see Aruna & Khoka off. Ratna & Dipika accompanied me.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯২৪ ১৮ পুহ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Came to Lapanga & met Hamid to go with him to shikar at Gumkarma village 2 miles off to his camp.

॥ ৪ জানুৱাৰী ১৯২৪ ১৯ পুহ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

At Gumkarma.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২০ পুহ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

... ...

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২১ পুহ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥

Went to shikar. Saw a bear & ... ... in the beat, but could not shoot.

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২২ পুহ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥

A beat. Fired at a hyena, but missed, afternoon aother, killed a bison.

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২৩ পুহ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥

Returned to Sambalp.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২৪ পুহ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Sent the bison head the hide to Lawnp ... ... for being mounted ... ...

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২৮ পুহ ১৩৩০ দেওবাৰ ॥

Left for Boromal & halted at Boroshiri.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২৯ পুহ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥

Boromal.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯২৪ ১ মাঘ ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥

Boromal. Inspected forest work.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯২৪ ২ মাঘ ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Left Boromal & halted at Boroshire.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯২৪ ৩ মাঘ ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Sambalpur.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৮ মাঘ ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. Pd. Banshi in advance Rs. 5/- for coolies & tiles.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৯ মাঘ ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

Came back to Smbp.

॥ ৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ২১ মাঘ ১৩৩০ সোমবাৰ ॥

Wife left for Jsg. by the evening train.

॥ ৫-৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ২২-২৩ মাঘ ১৩৩০ মঙলবাৰ-বুধবাৰ ॥

She is at Jsg.

॥ ২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ৮ ফাগুন ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg. by 10' clock train. Pd. Golbadan & dismissed him. Pd. Nogen Babu Rs. 50/-, advance for well digging. Pd.

॥ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ৯ ফাগুন ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Pd. Bhaja 4/- in advance o/a his pay. Returned Smbp.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১০ ফাগুন ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Sent Rs. 10,000/- War Bond to Hongkong in an insured cover for sale.

॥ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৪ ফাগুন ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥

Left for forest with wife. Halted at Boroshire.

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৫ ফাগুন ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Arrived Boromal at 9 a.m.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৬ ফাগুন ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Boromal and Stopped at Chamunda.

॥ ২৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৪ ১৭ ফাগুন ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Left Chamunda & breakfasted at Mundher & arrived Sambalpur at 6 p.m.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯২৪ ২২ ফাগুন ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg. Pd. Bharat for well 50/- a few days ago. Pd. Land Tax 32.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯২৪ ২৩ ফাগুন ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯২৪ ২৪ ফাগুন ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Left Jsg. arrived Smbp.

॥ ২১ মাৰ্চ ১৯২৪ ৮ চ'ত ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২৪ ৯ চ'ত ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

Ratna came from Calcutta. Met her at Jsg. Slept in the train.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯২৪ ১০ চ'ত ১৩৩০ দেওবাৰ ॥

Arrived Smbp. with Ratna. Went to shikar with Hamid & Chowdhuri. Got nothing.

॥ ২৬ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৩ চ'ত ১৩৩০ বুধবাৰ ॥

Left with C. M. Choudhury, Forest Officer, to Chamunda & stopped there. Met one Mr. Lt. Roberts there.

॥ ২৭ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৪ চ'ত ১৩৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Inspected forest with Chowdhury.

॥ ২৮ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৫ চ'ত ১৩৩০ শুকুৰবাৰ ॥

Chamunda. Roberts killed a tigress & a bear.

॥ ২৯ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৬ চ'ত ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

Went to Ludladi with Chowdhury & Roberts for shikar. Roberts killed a she-bear and a cub in the first beat, Chowdhury a she-bear & a cub in the 2nd beat. Nothing came to me in both the beats. Returned to Sambalpur.

॥ ৩০ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৭ চ'ত ১৩৩০ দেওবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ৩১ মাৰ্চ ১৯২৪ ১৮ চ'ত ১৩৩০ সোমবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯২৪ ১৯ চ'ত ১৩৩০ মঙলবাৰ ॥

Left Jsg. for Smbp. Appointed Golbadan as my Bungalow Chowkidar again from today.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯২৪ ৩০ চ'ত ১৩৩০ শনিবাৰ ॥

Gave a dinner (subscription) to 19 persons in European style in connection with Khirod Babu, the Executive Engineer, going on transfer to Patna.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯২৪ ৩১ চ'ত ১৩৩০ দেওবাৰ ॥

Went to Boromal (Dhama side) with Hamid Chowdhury, Basu for shoot. There was a beat, but could not get anything.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯২৪ ১ বহাগ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Beat again but unsuccessful. Left Boromal. Arrived Smbp. at 6 p.m.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯২৪ ৬ বহাগ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Removed to our new Bungalow near the European club, I left for Jsg.

॥ ২০ এপ্ৰিল ১৯২৪ ৭ বহাগ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Jsg. left & arrived Smbp. at 3.30 p.m. Attended a Boating party with Hamid & others.

॥ ৮ মেই ১৯২৪ ২৫ বহাগ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Jsg. Met Hamid at the Dak Bungla & dined with him. Stopped at ...

॥ ৯ মেই ১৯২৪ ২৬ বহাগ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Met Dipika from Calcutta & came with her to my Bungalow & stopped.

॥ ১০ মেই ১৯২৪ ২৭ বহাগ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Left Jsg. with Dipika & arrived Smbp. at about 9.30 a.m.

॥ ১৯ মেই ১৯২৪ ৫ জেঠ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Left for forest Chamunda. Stopped at Mundher Dak Bungalow for the night. Dipika, Ratna & Prajna accompanied.

॥ ২০ মেই ১৯২৪ ৬ জেঠ ১৩৩১ মঙলবাৰ ॥

Arrived Chamunda at about 9 a.m. and stopped at my Bungalow.

॥ ২১ মেই ১৯২৪ ৭ জেঠ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Chamunda. Met Mr. Basu in the morning coming from Boroshire, Ispected forest work.

॥ ২২ মেই ১৯২৪ ৮ জেঠ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Sambalp. in morning & stopped at the Mundher Bungalow.

॥ ২৩ মেই ১৯২৪ ৯ জেঠ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Sambalpur from Mundher at about 9 a.m.

॥ ১৫ জুন ১৯২৪ ১ আহাৰ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Left for Jsg. with Dipika to see her off.

॥ ১৬ জুন ১৯২৪ ২ আহাৰ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৭ জুন ১৯২৪ ৩ আহাৰ ১৩৩১ মঙলবাৰ ॥

Pd. Golbadan pay for May 1924 Rs. 9/-. Left Jsg. for Smbp.

॥ ২০ জুন ১৯২৪ ৬ আহাৰ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Went to shoot at Larpang (Durgapali) with Godbol, Basu. Saw a tiger & a leopard. Fired at the leopard & missed.

॥ ২২ জুন ১৯২৪ ৮ আহাৰ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Went to shoot again at Larpang (Durgapali) with Godbol, Basu, Chowdhury & his uncle & Mama. Basu sat with me. We saw the tiger again, but before firing he slipped away. Saw wild pigs, fired & missed.

॥ ৫ জুলাই ১৯২৪ ২১ আহাৰ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Left for Jsg. with wife & daughter—Ratna. Ratna left for Calcutta by Mail.

॥ ৬ জুলাই ১৯২৪ ২২ আহাৰ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৭ জুলাই ১৯২৪ ২৩ আহাৰ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Returned with wife to Smbpur.

॥ ১২ জুলাই ১৯২৪ ২৮ আহাৰ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Mr. K. N. Chowdhuri Bar-at-Law came by morning train from Calcutta & stopped at my place. Came to see ... Philips P. A. Left by the evening train.

॥ ২০ জুলাই ১৯২৪ ৪ শাওণ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Left for Jsg. by 10 a.m. train.

॥ ২১ জুলাই ১৯২৪ ৫ শাওণ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Left Jsg. for Sambalpur by 2 p.m. train. Sowed Dodonea (Hedge seeds).

॥ ৩০ জুলাই ১৯২৪ ১৪ শাওণ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ৩১ জুলাই ১৯২৪ ১৫ শাওণ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১ আগস্ট ১৯২৪ ১৬ শাওণ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Smbp.

॥ ৬ আগস্ট ১৯২৪ ২১ শাওণ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Golap cook left for home.

॥ ৯ আগস্ট ১৯২৪ ২৪ শাওণ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Pd. Rs. 20/- thro' Bimali Sarbar advance for brick making.

॥ ১৫ আগস্ট ১৯২৪ ৩০ শাওণ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ১৬ আগস্ট ১৯২৪ ৩১ শাওণ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৭ আগস্ট ১৯২৪ ১ ভাদ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Came back to Sambalp.

॥ ২৬ আগস্ট ১৯২৪ ১০ ভাদ ১৩৩১ মঙলবাৰ ॥

Heard Golbadan died on the 21st. Left for Jsg. Found Bhaja appointed by Banshi.

॥ ২৭ আগস্ট ১৯২৪ ১১ ভাদ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Came back to Sambalp.

॥ ৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ১৯ ভাদ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Sambalpur for Bombay & Baroda.

॥ ৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ২১ ভাদ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Arrived Bombay. Came to Dr. Thakore's house, found him bedridden with fever. After taking my meals at a Parsee Hotel & Mussalman Hotel with Dr's son, I left for Baroda at about 8-30 p.m.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ২২ ভাদ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Arrived Baroda at 7 a.m. Walked into Aruna's house few steps from the station. Happy to meet them—particularly grandson.

॥ ৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ২৩ ভাদ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Invited to dinner at Prince Pratap Singh's. Self, Aruna, Satya V, Prince, tutor on English and another guardian one Mahratti gentleman. Very simple dinner. Enjoyed.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ৭ আহিন ১৩৩১ মঙলবাৰ ॥

An Evening party given in my honour at Satya V's place in return of all the previous parties by various peoples at theirs.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ৯ আহিন ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Bombay at about 9 p.m. Extremely sorry to part, particularly with my grandson. Came in 1st class paying second class fare.

॥ ২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ১০ আহিন ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Bombay. Came to Dr. Thakur's. Found him down with fever again, but better. His son left him. Stayed at his. Had all the meals outside at hotels with him. Ratna, Dipika came to Sambalp with Alaka & Booboo.

॥ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ১১ আহিন ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Left Bombay. Dr. came to see me off. Had to travel European 3rd class for not getting a 2nd class berth. This 3rd was also packed.

॥ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ১২ আহিন ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Arrived Jsg. at 10-30 a.m. Stopped at my Bungalow.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৪ ১৩ আহিন ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Left Jsg. & arrived Sambalp. at 8-30 a.m.

॥ ১১ অক্টোবৰ ১৯২৪ ২৫ আহিন ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Our (Club members) Subscription party at Jujumura. Went in Motor-Lorry.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯২৪ ২৬ আহিন ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

O/a my & Miss Alaka Chaudhuri's Birth-day we gave an Evening Party & *Sakuntala* tableau. I acted in a *Jopu* farce.

॥ ২০ অক্টোবৰ ১৯২৪ ৩ কাতি ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Miss Booboo, Miss Alaka, Dipika left for Cal. today. I had to bring back Ratna from Jsg. where she got fever.

॥ ১১ নৱেম্বৰ ১৯২৪ ২৫ কাতি ১৩৩১ মংগলবাৰ ॥

Prajna left for Baroda, & Ratna for Calcutta. I saw them off at Jsg.

॥ ১২ নৱেম্বৰ ১৯২৪ ২৬ কাতি ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Returned to Sambalpur from Jsg.

॥ ২৯ নৱেম্বৰ ১৯২৪ ১৪ আঘোণ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Left for forest (New coupe—Basiapara) with Hamid, Alak Sinha & Durga Babu. Halted for the day & night at Mundher—where there was Basu. Went to shoot ducks.

॥ ৩০ নৱেম্বৰ ১৯২৪ ১৫ আঘোণ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Left Mundher early morning and went to Basiapara. Had a beat there & got nothing. Returned to Sambalpur in the evening.

॥ ৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৮ আঘোণ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৯ আঘোণ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ২০ আঘোণ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Sambalpur.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ২১ আঘোণ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Aruna gave birth to a female child this morning at Baroda. Got a wire just now at 2/30 p.m.

"শুক্রবার রাত্রি দুটো বাজতে ১৭ মিনিটের সময় অরুণার মেয়ে হয়েছে"—দিদিমার চিঠি।

॥ ১৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ৪ পুহ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Calcutta on my way to Assam (Gauhati) to preside over the All Assam Literary Conference. Halted at Jsg.

॥ ২০ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ৫ পুহ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Left Jsg by Express at 2 p.m.

॥ ২১ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ৬ পুহ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Arrived Calcutta early in the morning. Jotindra Dowerah & other Assamese students came to meet me at the station. Mr. Rabindra Tagore also came. But all met me on the way.

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ৭ পুহ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Calcutta at 6/1 Dwarkanath Tagore. Many people came to see me. Assamese gave me a Party at St. Paul's. I had to give a speech. Met there Durgadhar Borkotaky, Harekrishna Das doctor & others.

॥ ২৩-২৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ৮-৯ পুহ ১৩৩১ মঙলবাৰ-বুধবাৰ ॥

Calcutta.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১০ পুহ ১৩৩১ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Gauhati with Jotin Dowerah, Lakshmidhar Sarma & others. Ratna accompanied.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১১ পুহ ১৩৩১ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Gauhati. Big concourse of people met me at Pandoo. Big procession from the station to the place of my sojourn, i.e., J. Borooah's house. Innumerable people came to see me. Binand Kokaideb came but I could not recognize him.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১২ পুহ ১৩৩১ শনিবাৰ ॥

Conference sat. My speech took 2½ hours. Satyanath Bora the President Reception Committee, speech about 15 minutes. Subjects committee meeting in the evening & various other functions.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৩ পুহ ১৩৩১ দেওবাৰ ॥

Sangit Sangha. Breakfasted at C. K. Agarwalla.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৪ পুহ ১৩৩১ সোমবাৰ ॥

Conference again. Cotton College Students meeting to meet us. I spoke.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৫ পুহ ১৩৩১ মঙলবাৰ ॥

Gauhati.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯২৪ ১৬ পুহ ১৩৩১ বুধবাৰ ॥

Left Gauhati at about 12 noon. Lakshmidhar Sarma accompanied me.

॥ ১৯২৫ ॥[১]

॥ ৫ ফেব্ৰুৱাৰী শনিবাৰ ॥

Date of the policy No. 73325 mortgaged with the City of Glassgow is 4th Feby. 1926. Today it is executed. 1st Aug. repayable with interest. If not repaid this day fixed, then the Company entitled to six months' notice before repayment.

॥ ৪ মাৰ্চ শনিবাৰ ॥

Went with Manmatha Babu to Port Com. Ry. fare for both Inter return 1/12/6. Returned in the evening. Enquired about rice business.

॥ ১৫ মাৰ্চ বুধবাৰ ॥

Left for Shajahanpur with Aruna & Sushama by Bombay mail. Purchased my 15 day's return ticket 15/-. Aruna's 8 monthly Rs. 50/13/-.

॥ ১৬ মাৰ্চ বুধবাৰ ॥

Arrived Shahjahanpur in the evening. Found Sudakshina alright. Met a guest at his, named Mrs. Vadwar.

॥ ১৭ মাৰ্চ শুকুৰবাৰ ॥

Shahjahanpur.

॥ ১৮ মাৰ্চ শনিবাৰ ॥

Shahjahanpur. Mrs. Vadwar left.

॥ ১৯ মাৰ্চ দেওবাৰ ॥

Shahjahanpur. Holi.

॥ ২০-২২ মাৰ্চ সোমবাৰ-বুধবাৰ ॥

Shahjahanpur.

॥ ২৩ মাৰ্চ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Shahjahanpur. Visited Kumar Paramanand, Dist. & Sessions Judge.

॥ ২৪-২৫ মাৰ্চ শুকুৰবাৰ-শনিবাৰ ॥

Shahjahanpur.

॥ ২৬ মাৰ্চ দেওবাৰ ॥

Left Shahjahanpur this morning at 6.30.

॥ ২৭ মাৰ্চ সোমবাৰ ॥

Arrived Howrah at 8 a.m.

॥ ২ এপ্ৰিল দেওবাৰ ॥

Left for Shahjahanpur with Bothan, who pd. my passage.

॥ ৩ এপ্ৰিল সোমবাৰ ॥

Arrived Shahjahanpur.

Way - 2 teas	1/-
Bothan Servant	-/4/-
My breakfast	2/2/-
Our tea	-/4/-
,, soda	-/6/-

॥ ৪ এপ্ৰিল মঙলবাৰ ॥

Shahjahanpur. Sudakshina's son's adoption ceremony performed in the morning.

[১] বছৰৰ লেখ নোহোৱা ফটা-ছিটা এখন ডায়েৰিৰ ৰহিত (Scottish Union & National Insurance Companyৰ —এই কোম্পানিৰ ১৯৭২ ছনমানত নামান্তৰ ঘটে) এই কেইটামান মাথোন লেখা পোৱা গৈছে। ১৯২০ ছনৰ ডায়েৰি সুকীয়াকৈ নোপোৱাতহে আমি তাক এই বছৰৰ বুলি ধৰিছো। কিন্তু কথাটো খাটাং নহয়।

॥ ৫ এপ্ৰিল বুধবাৰ ॥

Sudakshina gave At Home.

॥ ৬-৭ এপ্ৰিল বৃহস্পতিবাৰ-শুক্ৰবাৰ ॥

Shahjahanpur.

॥ ৮ এপ্ৰিল শনিবাৰ ॥

Left Shahjahanpur with Bothan for Calcutta.

॥ ৯ এপ্ৰিল দেওবাৰ ॥

Arrived Howrah. Dwarikanath Goswami met us at mine.

॥ ১১ এপ্ৰিল মঙলবাৰ ॥

Appointed a new coachman.

॥ ১৮ এপ্ৰিল মঙলবাৰ ॥

Coachman stopped work.

॥ ১৯ এপ্ৰিল বুধবাৰ ॥

New coachman (boy) appointed.

॥ ২৬ এপ্ৰিল বুধবাৰ ॥

Felu, coachman, appointed.

॥ ২২ আগষ্ট মঙলবাৰ ॥

Am appointed as on Assistant of Bird & Co., Sanitary Engineering Dept. Commenced from today.

॥ ২৫ আগষ্ট শুক্ৰবাৰ ॥

To go to *Jute* Presses. Donage timber.
BG 3/10/- Delivered alongside.
MG 1/8/-

MEMO.

To see J. C. Banerji & Martin *re.* sandstorne like Porebunder. Our distance 150 miles.

138 MEMORANDA

21/6 26

Ry. fare for me Return and single Samp. to

Goilker	15/1/0
Taxi	65/4/-
Dak Bungalow	2/
Coolie	2/
Svt. ticket from Goilker to Samp,	2/8/-
My khorak	12/-

140 MEMORANDA

Banhi paper Calcutta

550 copies

Body 3R.—17 quires
Advertizement 1 forme 11 quires
Cover 5q.+13 sheets

600

Body 4R.—14 quires
adv. 12 quires
cover 6 quires

500

Body 3½ Reams
adv. 10 quires
cover 5 quires

141 MEMORANDA

0

Body 4R.—18 qrs.
adv. 14 qrs.
cover. 7 qrs.

142 MEMORANDA

পঞ্চকোষ—অন্নময়, প্ৰাণময়, জ্ঞানময়, বিজ্ঞানময়, আনন্দময়।

॥ ১৯২৬ ॥

॥ ৪ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২০ পুহ সোমবাৰ ॥

Left for forest with Ratna. Breakfasted at Boroshire & arrived Ludladi at 5 p.m.

Raining at night & the roof was leaking.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২১ পুহ মঙলবাৰ ॥

Ludladi

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২২ পুহ বুধবাৰ ॥

Went to inspect forest work. Thence to a shikar beat at Jumtal Dungri. Returned to Ludladi at 2 p.m. & took breakfast. Mr. Sengupta came to meet us at Ludladi; then we went to Chamunda to stay with him. He had brought *khabbar* of a tiger killing a bullock. Sengupta & I sat on a machan near the kill. But as it was very dark, we came away tying another kill there.

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২৩ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

At Chamunda. The new kill also was taken. Organized a beat in the afternoon. The tiger came towards my machan, I fired & missed. Sengupta also fixed & missed. Extremely sorry.

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২৪ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥

Left Chamunda early in the morning. Breakfasted at Mundher & came to Sambalpur. Heavy rain caught us on the way from Mundher. Arrived Smbpur in the evening.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২৫ পুহ শনিবাৰ ॥

Went to Rengali for a tiger beat with Hamid and Chaudhuri's uncle. Came out nothing. Returned in the evening.

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯২৬ ২৬ পুহ দেওবাৰ ॥

Mr. Gilmore passed our sleepers
BG passed 580
MG 657
NG 997

Returned for breakfast at 12.30 p.m.

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯২৬ ৩ মাঘ শনিবাৰ ॥

Sambalpur . . . . . (?) an agricultural exhibition opened. I had been to witness the performances of *Chandragupta* play by the Bengalees with wife & Ratna, Dipika. Got nose-bleeding there. Came home at quarter to 12 at night.

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯২৬ ৪ মাঘ দেওবাৰ ॥

Down with bleeding from the nose.

Later Doctor came & prescribed.

Probodh Babu came after & prescribed homoeopathy. It stopped it.

গৰুৰ ঘিউ শুঙিবলৈ আৰু নস্য লবলৈ কলে। কবিলত bleeding বন্ধ হ'ল।

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯২৬ ৫ মাঘ সোমবাৰ ॥

Much better. Ratna & Dipika left for Calcutta. Sent Golap to reach them at Jsg.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯২৬ ১০ মাঘ শনিবাৰ ॥

Left for Jsg. with wife & grandson Swarup K. by the evening train.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯২৬ ১১ মাঘ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৫ জানুৱাৰী ১৯২৬ ১২ মাঘ সোমবাৰ ॥

Left Jsg. by 2.35 p.m. train for Smbp.

Pd. Bhoira Rs. 20/- to be deducted from his pay @ 5/- per month from Febry's salary & after.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১৯ মাঘ সোমবাৰ ॥

Left for Jsg. Miss Sanders came to occupy one of the rooms of my Jsg. house on Rs. 20/- p.m.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ২০ মাঘ মঙলবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ২১ মাঘ বুধবাৰ ॥

Came back to Sambalpur. Pd. Bansi Rs. 10/- for his son's marriage.

॥ ৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ২৭ মাঘ মঙলবাৰ ॥

Went to Chamunda with Hamid, Sinha & Sengupta for shoot. I shot a wild boar in my old No. 3 Clear Filling Coupe. Returned on the evening to Smbp.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ৩০ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Accompanied & saw Mr. Hamid off at Jsg. Halted there.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur by the afternoon train.

Pd. Bhaira his salary for Jany. 1926 5/-.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১০ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Left for forest after breakfasting at Boroshire. Arrived Ludladi in the evening.

॥ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১১ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Ludladi. Inspected forest work.

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১২ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Ludladi. Made payment Rs. 400/-.

॥ ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১৩ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Mrs. J. N. Sen died at Calcutta at 9.20 a.m.

Came back to Sambalpur. Arrived in the evening.

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১৫ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৬ ১৬ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১ মাৰ্চ ১৯২৬ ১৭ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Came back to Smbp. Mr. J. N. Sen with two sons & two daughters-in-laws came back from Cal. We travelled from Jsg. together.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯২৬ ২৫ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet Aruna from Baroda & Dipika from Cal.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯২৬ ২৬ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Pd. Bhoira pay for Feby. Rs. 5/- (five deducted for advance).

Arrived all Sambalp. at about 9 a.m.

॥ ২০ মাৰ্চ ১৯২৬ ৬ চ'ত শনিবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ২১ মাৰ্চ ১৯২৬ ৭ চ'ত দেওবাৰ ॥

Met Ratna coming from Cal. by mail.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২৬ ৮ চ'ত সোমবাৰ ॥

Came back to Sambalpur with Ratna.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯২৬ ১৮ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

To Jsg.

॥ ২ এপ্ৰিল ১৯২৬ ১৯ চ'ত শুকুৰবাৰ ॥

Jsg. Pd. Bhoira 5/- pay in full for March. Pd. Nogen new bill 5/-.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯২৬ ২৫ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Lakshmidhar Sarma came from Calcutta & stopped at mine. We gave a grand dinner to Mr. & Mrs. King, the Dy. Comm.

॥ ১১ এপ্ৰিল ১৯২৬ ২৮ চ'ত দেওবাৰ ॥

Lakshmidhar left for Calcutta.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯২৬ ২৯ চ'ত সোমবাৰ ॥

Aruna, Ratna, Dipika, Swarup K. & the little girl baby left for Jsg. on their way to Bombay. Prajna accompanied to Jsg., where they will halt. I will go to meet them at Jsg. tomorrow.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৪ বহাগ শনিবাৰ ॥

Gilmore came to pass our sleepers today. Mr. Ferrier also came. Passing was very satisfactory.

Ferrier breakfasted at mine & went to stay at King's, D. C.

॥ ১৮ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৫ বহাগ দেওবাৰ ॥

Went to forest with Ferrier early at 8 a.m.

by tonga. Sengupta accompanied. Breakfasted at Chamunda. Before that went to inspect forest (Sec. 21 & 22). Came back at 4 p.m. After a mile & half from Mundher the taxi broke. Ferrier & I walked $7\frac{1}{2}$ miles to Sambalpur home.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৬ বহাগ সোমবাৰ ॥

Ferrier left for Calcutta.

॥ ২০ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৭ বহাগ মঙলবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৮ বহাগ বুধবাৰ ॥

Jsg. Pd. full . . . (?) for April.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯২৬ ৯ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left Jsg. Arrived Smbp. at 8.30 a.m.

॥ ২৮ এপ্ৰিল ১৯২৬ ১৫ বহাগ বুধবাৰ ॥

Went to Forest Ludladi via Chamunda in a taxi @ /9/- per mile. My wife, Sengupta & his wife went with me. Had breakfast at Chamunda, visited forest & Ludladi, Bungalow, returned at 5 p.m.

॥ ১ মে'ই ১৯২৬ ১৮ বহাগ শনিবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২ মে'ই ১৯২৬ ১৯ বহাগ দেওবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৩ মে'ই ১৯২৬ ২০ বহাগ সোমবাৰ ॥

Pd. Bhoira pay for April 5/-. Left for Sambalpur.

॥ ৪ মে'ই ১৯২৬ ২১ বহাগ মঙলবাৰ ॥

Left for forest via Chamunda & Hatibari. Halted at Hatibari with Sengupta.

॥ ৫ মে'ই ১৯২৬ ২২ বহাগ বুধবাৰ ॥

Arrived Chamunda & breakfasted there with Senguptas & then left for Ludladi.

॥ ৬ মে'ই ১৯২৬ ২৩ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Boroshire in the afternoon. Left ....(?) bullock at Ludladi as he was sick.

॥ ৭ মে'ই ১৯২৬ ২৪ বহাগ শুকুৰবাৰ ॥

Left Boroshire at 5 a.m. Arrived Smbp. at 9 a.m.

॥ ১৪ মে'ই ১৯২৬ ৩১ বহাগ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. Pd. Aya Rs. 5/- for May.

॥ ১৫ মে'ই ১৯২৬ ১ জেঠ শনিবাৰ ॥

Arrived Sambalpur by the afternoon train.

॥ ১৮ মে'ই ১৯২৬ ৪ জেঠ মঙলবাৰ ॥

Went to forest by taxi of Purna Babu, who drove me. Had breakfast at Chamunda with Mr. & Mrs. Sengupta.

Returned with Mrs. Sengupta to Sambalpur dropping Mr. Sengupta at Hatibari. Mrs. Sengupta & party at ours.

॥ ২৬ মে'ই ১৯২৬ ১২ জেঠ বুধবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২৭ মে'ই ১৯২৬ ১৩ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৮ মে'ই ১৯২৬ ১৪ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ৩১ মে'ই ১৯২৬ ১৭ জেঠ সোমবাৰ ॥

Went forest in taxi. Returned in the evening.

॥ ১ জুন ১৯২৬ ১৮ জেঠ মঙলবাৰ ॥

Mitter occupied my Jsg. home from today 35/- p.m.

॥ ৮ জুন ১৯২৬ ২৫ জেঠ মঙলবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ৯ জুন ১৯২৬ ২৬ জেঠ বুধবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১০ জুন ১৯২৬ ২৭ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg. Pd. Bhoira pay for May 5/-.
4/-

॥ ১১ জুন ১৯২৬ ২৮ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥

Jsg. Ratna & Dipika arrived Jsg. from Baroda.

॥ ১২ জুন ১৯২৬ ২৯ জেঠ শনিবাৰ ॥

Left for Sambalpur with Ratna & Dipika.

॥ ২১ জুন ১৯২৬ ৭ আহাৰ সোমবাৰ ॥

Vide 21st July 1926.

॥২২ জুন ১৯২৬ ৮ আহাৰ মঙলবাৰ॥
Vide 22nd July 1926.

॥২৩ জুন ১৯২৬ ৯ আহাৰ বুধবাৰ॥
Vide 23rd July 1926.

॥২৪ জুন ১৯২৬ ১০ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥
Vide 24th July 1926.

॥৩০ জুন ১৯২৬ ১৬ আহাৰ বুধবাৰ॥
Went to forest Ludladi in a taxi. Wife, Ratna, Dipika accompanied. Breakfasted at Chamunda Bungalow. Returned to Sambalpur at 4 p.m.

॥৭ জুলাই ১৯২৬ ২৩ আহাৰ বুধবাৰ॥
Went to Jsg. with Ratna & Dipika to see them off to Calcutta.

॥৮ জুলাই ১৯২৬ ২৪ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥
Jsg.

॥৯ জুলাই ১৯২৬ ২৫ আহাৰ শুক্ৰবাৰ॥
Jsg. Applied roof cement. Pd. Bhoira Rs. 10/- for June & J.

॥১০ জুলাই ১৯২৬ ২৬ আহাৰ শনিবাৰ॥
Returned to Smbp.

॥১৪ জুলাই ১৯২৬ ৩০ আহাৰ বুধবাৰ॥
Left for Cal. with Golap to see Hd. office *re.* forest inspection.

॥১৫ জুলাই ১৯২৬ ৩১ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥
Arrived Cal. Went to K. N. Chowdhuri as there was not (?) at Howrah Rd. Saw Ferrier. He gave me Rs. 500/- to go to inspect Bastra with Ghose. Left via Madras mail to Saloor.

Ratna, Dipika, Booboo came to see me at K. N. C's.

॥১৬ জুলাই ১৯২৬ ৩২ আহাৰ শুক্ৰবাৰ॥
Arrived Vizianagram at 12.5 p.m. and got down. Started for Salna at 4.15 p.m. Arrived at 7 p.m. Stopped at the Dak Bungalow.

॥১৭ জুলাই ১৯২৬ ১ শাওণ শনিবাৰ॥
Left for Bastra via ... Jagadalpur at 10 p.m. by motor-lorry.

The lorry broke down 3 times on the way. We had to halt on the road.

॥১৮ জুলাই ১৯২৬ ২ শাওণ দেওবাৰ॥
Lorry repaired & started for Jeypore at 10 a.m. Lorry broke thrice also today. But repaired and arrived at Kodopal at about 2 p.m. Thence came to Jeypore at 3 p.m. Stopped at Raja's rest house for ... .

॥১৯ জুলাই ১৯২৬ ৩ শাওণ সোমবাৰ॥
Jeypore. Wired to the administrator Bird, Mrs. & Satis Babu of Bastra—Jagadalpur.

॥২০ জুলাই ১৯২৬ ৪ শাওণ মঙলবাৰ॥
Ka . . . . . . Quoted 1/- BG /5/6 MG /4/6 NG.

Left for Bastra early morning. Returned to Jeypore at 6 p.m. Seen Mr. Tucher (?).

॥২১ জুলাই ১৯২৬ ৫ শাওণ বুধবাৰ॥
Held up at Jeypore for no bus. Left for Goilkera to inspect Leda 6 forest in Kolhan Divn. Arrived at 7 p.m. by passenger & put up at the forest bungalow.

(This must be on the 21st June 1926. Written on this page by mistake.)

॥২২ জুলাই ১৯২৬ ৬ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥
Held up at Jeypore for want of bus.

A taxi came from Chaibassa—sent by Mr. B.A. Dodsworth, D.F.O., at 9 a.m. Went to inspect forest at 10 a.m. Taxi broke on the 8th mile. Did the rest walking in awful sun. Returned to Goilkera forest bungalow at 4 p.m. Pd. taxi 65/4/-. Halted at night.

(Must be on the 22nd June 1926)

॥২৩ জুলাই ১৯২৬ ৭ শাওণ শুক্ৰবাৰ॥
(Vide date 25th)

Got bus. Left for Salur at 7 a.m. Arrived Salur at 4 p.m. Leaving for Vizianagram by 9o' train.

॥২৪ জুলাই ১৯২৬ ৮ শাওণ শনিবাৰ॥
(Must be 24th June 1926).

Left Jsg. morning. Arrived Smbpore.

Left Vizianagram @ 3.30 p.m. for Howrah.

॥২৫ জুলাই ১৯২৬ ৯ শাওণ দেওবাৰ॥
Left Goilkera at 9.35 a.m. by F. Passenger. Arrived Jsg. at about 2 p.m. Halted there. (Written on this page by mistake. Must be 23rd June 1926.)

Dropped Golap at Kharagpore. We arrived Howrah at 10.30 a.m. Went to K. N. C's.

॥২৬ জুলাই ১৯২৬ ১০ শাওণ সোমবাৰ॥
Went to office. Saw Ferrier and then Sir George Godrej & Benthal.

Left for Jsg. by mail. Arrived at 2 a.m. Stopped at the Ry. waiting room.

॥২৭ জুলাই ১৯২৬ ১১ শাওণ মঙলবাৰ॥
Jsg.

॥২৮ জুলাই ১৯২৬ ১২ শাওণ বুধবাৰ॥
Arrived Sambalpur.

॥৪ আগস্ট ১৯২৬ ১৯ শাওণ বুধবাৰ॥
Went to Jsg.

॥৫ আগস্ট ১৯২৬ ২০ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥
Jsg. Pd. Bhoira pay for July 10/-.

॥৬ আগস্ট ১৯২৬ ২১ শাওণ শুক্ৰবাৰ॥
Returned to Smbp.

॥১৩ আগস্ট ১৯২৬ ২৮ শাওণ শুক্ৰবাৰ॥
Left for Cal. Went straight without halting at Jsg.

॥১৪ আগস্ট ১৯২৬ ২৯ শাওণ শনিবাৰ॥
Arrived Cal. Stopped at Dwarkanath Tagore's Lane at Rabindra Babu's. Did not get out whole day—heavy continuous rain.

Ratna & Dipika came to see me there from College & stopped for the night.

॥১৫ আগস্ট ১৯২৬ ৩০ শাওণ দেওবাৰ॥
Presided Assam Students' Literary Club anniversary at Rammohan Ray Library Hall. Met there Mr. T. R. Phukan, who also spoke. Met other friends. The meeting was a great success. Assamese ladies attended in large number & sang.

॥১৬ আগস্ট ১৯২৬ ৩১ শাওণ সোমবাৰ॥
Cal. Shopping.

॥১৭ আগস্ট ১৯২৬ ১ ভাদ মঙলবাৰ॥
Cal. Left for Jsg. Whole day sick. Stomach trouble. Passed the rest of the night at the Sambalpur train with Durga Babu, who accompanied me from Kharagpur.

॥১৮ আগস্ট ১৯২৬ ২ ভাদ বুধবাৰ॥
Jsg. at my bungalow.

॥১৯ আগস্ট ১৯২৬ ৩ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ॥
Came to Sambalpur by the morning train.

॥২৭ আগস্ট ১৯২৬ ১১ ভাদ শুক্ৰবাৰ॥
Left for Jsg.

॥২৮ আগস্ট ১৯২৬ ১২ ভাদ শনিবাৰ॥
Jsg.

॥২৯ আগস্ট ১৯২৬ ১৩ ভাদ দেওবাৰ॥
Came back to Sambalpur by the morning train.

॥৩০ আগস্ট ১৯২৬ ১৪ ভাদ সোমবাৰ॥
Went to Jsg. by 11 a.m. train. Saw Miller & returned to Sambalpur by 2.30 p.m. train.

॥১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ২৫ ভাদ শুক্ৰবাৰ॥
Went Jsg. Found Miller gone to Calcutta.

॥১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ২৬ ভাদ শনিবাৰ॥
Pd. salary of Bhaira for Aug.

॥১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ২৭ ভাদ দেওবাৰ॥
Came to Sambalpur.

॥১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ১ আহিন শুক্ৰবাৰ॥
Went to Jsg. to attend the enquiry of the Ry. Police Supdt. Mr. Wilson. But he did not come.

॥১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ২ আহিন শনিবাৰ॥
Jsg.

॥১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ৩ আহিন দেওবাৰ॥
Came back to Smbp. by morning train.

॥৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৬ ১৪ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥
My wife alone went to Jsg. to fetch Ratna &

Dipika & Booboo from Cal. Coming on the 2nd Oct. next.

॥১ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১৫ আহিন শুক্ৰবাৰ॥

Wife at Jsg.

॥৩ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১৭ আহিন দেওবাৰ॥

Wife, Ratna, Dipika & Booboo came to Sambalpur.

Dr. Doyabhai Thakur also came with daughter from Calcutta & stopped at ours'.

॥৫ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১৯ আহিন মঙলবাৰ॥

Dr. Thakur delivered a lecture on *Gita* at our Club.

॥৬ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২০ আহিন বুধবাৰ॥

Dr. Thakur & I dined at Sinha's.

॥৭ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২১ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

Sinha, Probodh Babu, Bijoy Babu, Dr. Thakur, I & wife & children dined at mine.

॥৮ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২২ আহিন শুক্ৰবাৰ॥

Dr. Thakur left for Calcutta. I accompanied him up to Jsg.

Met T. N. Rai, the Ry. Inspector of Police. Talked with him about my case at Jsg. Refreshment. He expressed his desire that he wd. withdraw the case.

॥৯ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২৩ আহিন শনিবাৰ॥

Jsg. Pd. Bhaira pay for Sept. Deduction Re. 1/- for two soda bottle he lost & pd. K. for Sept bill.

॥১০ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২৪ আহিন দেওবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥১২ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২৬ আহিন মঙলবাৰ॥

Dr. Suhrid & Nalini came to Sambalpur this morning & stopped at mine. Purna Babu's motor was taken to bring them from the level crossing. The motor collided with a horse tonga & the tonga broke & the tonga driver injured.

In the evening we gave an evening party with musical & theatrical performances. Great success.

॥১৪ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২৮ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥

I, Ratna & Golap are leaving by the evening train to Calcutta & thence Dhubri for the Assam Literary Conference.

॥১৫ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২৯ আহিন শুক্ৰবাৰ॥

Arrived Cal. Halted at Jorasanko at 4 p.m. Went to Sealdah wherefrom I, Ratna, Jatin Dowera & Golap left for Dhubri.

॥১৬ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৩০ আহিন শনিবাৰ॥

Arrived Dhubri via Golokganj at about 7 a.m. Stopped at Bijni house. Mr. A. C. Agarwala gave us food & recd. us very well.

॥১৭ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৩১ আহিন দেওবাৰ॥

Dhubri. Had a boating in the Brāhmaputra & witnessed Durga immersion & very happy.

॥১৮ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১ কাতি সোমবাৰ॥

People, i.e., delegates & visitors poured in. The President Benudhar Rajkhowa & others came. Tarun Phukan came & stopped with us.

॥১৯ অক্টোবৰ ১৯২৬ ২ কাতি মঙলবাৰ॥

Conference held. Reception Committee President Robindra N. Chawdhuri read his welcome address in Assamese. Something there was unpalatable to Assamese.

Benudhar Rajkhowa read his speech. The Bengalees took offence on his certain remarks in the speech.

॥২০ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৩ কাতি বুধবাৰ॥

Dhubri. The Bengalees with their volunteers walked out & held a protest meeting at Robindra Chowdhuri's house.

I read my speech which roused people. & চুঙা চাই সোপা হ'ল।

Tarun Phukan also spoke extempore. I was a humorous speech & very effective.

Conference broke. At night witnessed my *Joymati* performance. I was greatly impressed.

॥২১ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৪ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Left Dhubri by 5 p.m. train for Golockganj, wherefrom took the A.B.R. to Santahar.

॥২২ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৫ কাতি শুক্ৰবাৰ॥

Dr. Suhrid & Nalini Booboo returned to Cal. from Sambalpur.

Morning, got down to E.B.R. at Santahar. Arrived Sealdah at 19.30 p.m. Went to Jorasanko. Ritendra Tagore with his wife & children were about to leave for Cuttack.

I & Ratna lived in the house alone. Went to Swarna's at Jamapukur Lane. Attended Brahmopāsanā there in connection with Toonoo's marriage (বাহী বিয়া). Met Jnan. Came to Jorasanko with him & were together till 10 p.m.

Went to Bird. Saw Ferrier.

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৬ কাতি শনিবাৰ॥

Left for Sambalpur.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯২৬ ৭ কাতি দেওবাৰ॥

Arrived Sambalpur by the morning train.

॥২৭ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১০ কাতি বুধবাৰ॥

Jnan (J. Borooah) came to Sambalpur this morning & stopped at mine.

॥২৮ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১১ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

My Jsg. case trial commenced today at Sambalpur at Lokenath's Court. Biraja Babu my pleader.

Left for Jsg. with Jnan to see him off there. I stopped at Jsg. for the night.

॥২৯ অক্টোবৰ ১৯২৬ ১২ কাতি শুক্ৰবাৰ॥

Returned to Sambalpur by the morning train.

॥১ নবেম্বৰ ১৯২৬ ১৫ কাতি সোমবাৰ॥

Left for Jsg. to see Ratna & Dipika off for Calcutta. I stopped at Jsg. Sanbolla there at mine.

॥২ নবেম্বৰ ১৯২৬ ১৬ কাতি মঙলবাৰ॥

Jsg. Sanbolla at my bungalow. Pd. Bhoira for Oct. 10/-.

॥৩ নবেম্বৰ ১৯২৬ ১৭ কাতি বুধবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥৮ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২২ কাতি সোমবাৰ॥

Went to Jsg. & met Probodh Babu & Bhutnath.

Dined with them where I had sent Golap ahead. Fine.

॥৯ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২৩ কাতি মঙলবাৰ॥

Jsg.

॥১০ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২৪ কাতি বুধবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥১৩ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২৭ কাতি শনিবাৰ॥

Left for forest. Halted at Boroshire. Two of my bullocks would not go. The smaller one got ill. Got another from village to go to Ludladi.

The clerk, Suresh Mukerji, accompanied me.

॥১৪ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২৮ কাতি দেওবাৰ॥

Left Boroshire, leaving the sick bullock there & the other in charge of Utsa. Arrived Ludladi.

॥১৫ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২৯ কাতি সোমবাৰ॥

Inspected forest. Left the clerk there & returned to Boroshire. The sick bullock died there.

॥১৬ নবেম্বৰ ১৯২৬ ৩০ কাতি মঙলবাৰ॥

Arrived Smbp. at 10.30 a.m.

॥১৭ নবেম্বৰ ১৯২৬ ১ আঘোণ বুধবাৰ॥

Went to Jsg.

॥১৮ নবেম্বৰ ১৯২৬ ২ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg.

॥১৯ নবেম্বৰ ১৯২৬ ৩ আঘোণ শুক্ৰবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥২৪ নবেম্বৰ ১৯২৬ ৮ আঘোণ বুধবাৰ॥

Went to Jsg. Probodh Babu was at the P.W.D. Bungalow.

॥২৫ নবেম্বৰ ১৯২৬ ৯ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Dined at mine with Probodh Babu.

॥২৬ নবেম্বৰ ১৯২৬ ১০ আঘোণ শুক্ৰবাৰ॥

Returned to Sambalpur—both Probodh Babu & self.

॥ ১ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৫ আঘোণ বুধবাৰ॥

Mr. Ferrier arrived. Put up at mine. Went to Ludladi to inspect works in Purna's motor. Lunched at Chamunda bungalow. Returned to Sambalpur at about 4 p.m. Gave dinner in his honour. A. Sinha & Laloo came to dinner. Great success.

॥ ২ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৬ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Went early at 8 a.m. in Purna's motor taxi to Bormal to inspect the Improvement Felling. The Dharsa Road gave me much trouble. From Bormal went about 4 miles to the section of our work. Returned to Sambalpur at about 2 p.m. After lunch Ferrier & I went to inspect the Depot. He left for Cal. from there.

॥ ৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৮ আঘোণ শনিবাৰ॥

Went to Jsg. Pd. Bhoira pay for Nov.

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৯ আঘোণ দেওবাৰ॥

Jsg.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ২০ আঘোণ সোমবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥ ১১ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ২৫ আঘোণ শনিবাৰ॥

Went to Chamunda with Chowdhuri, D.F.O. Stopped at the Chamunda bungalow with Chowdhuri as his guest.

॥ ১২ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ২৬ আঘোণ দেওবাৰ॥

Went to inspect forest work. C. Felling G with Chowdhuri. King, D. C., went to shikar at Chaibasha & returned at about 6 p.m. wounding a tiger.

॥ ১৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ২৭ আঘোণ সোমবাৰ॥

Went to inspect forest work again with Chowdhuri. King & Becket went to find out the wounded tiger with Chowdhuri. Returned at about 4.30 p.m. unsuccessful. King gave me a lift in his motor car to Sambalpur.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১০ পুহ শনিবাৰ॥

Krishna Babu of Bird & Co. arrived from Cal.

Hamid also came from Patna. We all went to Chaudhuri's shoot at Chamunda. My wife & two girls also. Afternoon had a beat. Nothing came out.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১১ পুহ দেওবাৰ॥

Chamunda. Had a beat. Nothing came out.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১২ পুহ সোমবাৰ॥

Had a beat at Chaibasha. Tiger took kills out. Did not come out in beat.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৩ পুহ মঙলবাৰ॥

Came back to Sambalpur. Krishna Babu with us. Leaving Hamid & Chowdhuri.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৪ পুহ বুধবাৰ॥

Smbp. Krishna Babu putting up with me.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯২৬ ১৬ পুহ শুক্ৰবাৰ॥

Went to inspect the Improvement Felling G. ... ... in motor with Krishna Babu. Came back at 4.30 p.m. Krishna Babu left for Calcutta.

॥ ১৯২৭ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Good morning, Everybody.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Left for Jsg.

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Pd. Bhoira for Decr. 6/-.

॥ ৭ জানুৱাৰী ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Came back to Smbp.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Saw Ratna & Dipika off at Jharsuguda on their way to Calcutta. I halted at Jsg.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Jsg.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Arrived Sambalpur from Jsg.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Saw my wife at Jharsuguda, who was going to Calcutta.

॥ ২২ জানুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Went to forest by motor in the morning & returned in the afternoon. C. F. Coupe only.

॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Went to Bargarh with Durga Babu to attend the Exhibition & to arrange the tea-party to be given on the 3rd. Arrived there at 10.30 a.m. Stopped at the Dak Bungalow.

॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Bargarh. Exhibition. Tea party. Success.

॥ ৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Returned to Sambalpur leaving Durga Babu at Bargarh.

॥ ৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Appointed a motor driver.

॥ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Went to C. F. Coupe No. 6. Work near Hero in my motor car for the first time.

Left for these at 7 a.m. Returned at 3 p.m. Breakfasted at Ludladi.

Dined at Nogendra Prosad, Dy. Magistrate, Sambalpur's. Dinner given in honour of Probodh Babu, who is going on transfer to Cuttack.

॥ ৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Durga Babu gave me 1st lesson in motor driving this morning.

Left for Jsg. Pd. Bhoira Rs. 3/- ..., i.e., 5+3=Rs. 8/-. Rs. 2/- deducted for the advance of 5 Rs.

॥ ৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Came back from Jsg.

॥ ১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Went to Bormal. I. F. Coupe in my motor. Stopped there for the night.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ॥

Came back to Sambalpur this morning.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Went to C. F. Coupe Ludladi Hero in the morning & returned at 3 p.m.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet my wife from Calcutta. Mr. Sinha came to remain in my Jsg. bungalow. Gave him dinner.

॥ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ সোমবাৰ ॥

Came back to Sambalpur with my wife. Went to Ludladi Hero forest by motor at 10 a.m. Came back at 3 p.m.

॥ ১৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Mr. Ferrier & Mr. Jenner came, & I met them at Sambalpur Rd. Station. Brought them to my place. Then left for Ludladi & Hero forest with them (C. Fillip). Gave them lunch at Ludladi bungalow. Returned to Sambalpur at 3 p.m. Saw Lyall, D.F.O., with them. Saw them off at the Big station.

॥ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Went to Jsg. Heavy rains. Pd. Bhoira his pay for Feby. 8/- Deduct Rs. 2/- for advance. Pd. Chandra also her pay for Feby. 2/-. Pd. Feby. 5/-.

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Returned to Sambalpur by the afternoon train. Ill. Stomach trouble.

॥ ১১ মাৰ্চ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. by 11 a.m. train. Chandra absent, given to son.

॥ ১২ মাৰ্চ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur. Pd. Bansi 3/- for 1,000 tiles.

Met Palwan at Jsg. station & came to Sambalpur with him.

Going to Bormal Improvement Felling Coupe. Halted at Bormal with wife.

॥ ১৩ মাৰ্চ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Returned from Bormal at 8.30 a.m.

॥ ১৫ মাৰ্চ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Went to Ludladi to inspect C. Felling Coupe. Stopped there for the night.

॥ ১৬ মাৰ্চ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Returned to Sambalpur in the morning.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Went to Jsg. Paid Rs. 5/- to tilewala.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Returned to Sambalpur by the afternoon train.

॥ ২৫ মাৰ্চ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Bormal I. F. Coupe in the morning. Halted there.

॥ ২৬ মাৰ্চ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ৩০ মাৰ্চ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Went to Ludladi to inspect C. Felling Coupe. Halted there.

॥ ৩১ মাৰ্চ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur at 8-30 a.m.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg. Durga Babu & Basu Babu also going to Ranchi by the same train. Jsg.

॥ ২ এপ্ৰিল ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৩ এপ্ৰিল ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Came back to Sambalpur.

॥ ৫ এপ্ৰিল ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Went to Ludladi. C. F. Coupe ...(?). Halted Ludladi.

(This must be on the 6th day page).

॥ ৭ এপ্ৰিল ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur at 8 a.m.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Bormal I. F. Coupe. Halted there.

॥ ৯ এপ্ৰিল ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Went to Ludladi to see work of C. F. Coupe.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur from Ludladi.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ১৮ এপ্ৰিল ১৯২৭ সোমবাৰ ॥

Went to Bormal to see I. F. Coupe.

॥ ১৯ এপ্ৰিল ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ২০ এপ্ৰিল ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Went to Ludladi to inspect C. F. Coupe. Halted.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Jsg. Pd. Bhoira pay for April & his daughter.

॥ ১ মেই ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Returned from Jsg. to Sambalpur with Ratna, Dipika from Calcutta.

॥ ৪ মেই ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Went Ludladi C. F. Coupe. Wife, Rat & Dip accompanied. Halted.

॥ ৫ মেই ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ৬ মেই ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Jotindra Acharya went home on leave today. I am going to Bormal today with Ratna to inspect I. F. Coupe work.

॥ ৭ মেই ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Returned to Smbp. from Bormal.

॥ ৮ মেই ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ৯ মেই ১৯২৭ সোমবাৰ ॥

Jsg. Pd. Rs. 10/- to Bhoira as a loan to be deducted @ 2/- per month.

॥ ১০ মেই ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ১৩ মেই ১৯২৭ শুকুবাৰ ॥

Went to Bormal I.F.C. Halted.

॥ ১৪ মেই ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ১৭ মেই ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Went to Jsg., receiving a wire from Smart. Saw him.

॥ ১৮ মেই ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ১৯ মেই ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Cal. as wanted by Mr. Jenner. Golap went with me. Met Smart at Jsg.

॥ ২০ মেই ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Cal. Stopped at Boro Bothan. Went to office & saw Mr. Jenner & talked future matters. Saw Booboo, Indira, &c.

॥ ২১ মেই ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Went to office (Cal.). Left for Sambalpur by mail.

॥ ২২ মেই ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Came back to Sambalpur.

॥ ২৫ মেই ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Went to Ludladi C. F. Coupe & returned the same day. Ratna accompanied me.

॥ ২৭ মেই ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Left for I. F. Coupe. Halted there.

॥ ২৮ মেই ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Came back to Smbp. Went to Bogra at about 3 p.m. and stopped at Basu Babu as his guest. Saw fishermen catching fish.

॥২৯ মেই ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Bogra. Morning, had bath in the Ebe & good ... (?). Afternoon saw fishermen catching big fish. Came back to Smbp. at night.

॥১ জুন ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Went to Jsg. with Ratna.

॥২ জুন ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Jsg. Pd. Bhoira pay for May

10/-
Less 2/- for advance
8/-
2/- his daughter
10/-

Met Sankar, son of Sushama.

॥৩ জুন ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

Came back to Sambalpur morning.

॥৮ জুন ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Went Ludladi. C. F. Coupe early in the morning, returned in the evening.

॥১৯ জুন ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Moonu came from Jamsedpur & stopped at Madras. Came to see us. He dined at ours.

॥২০ জুন ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Moonu dined at ours.

॥২১ জুন ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Moonu came to tea in the morning. I spoke to him about his marriage with Rat. He agreed. He left Smbp.

॥২২ জুন ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Went to Jsg.

॥২৩ জুন ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Came back to Smbp. from Jsg.

॥২ জুলাই ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Ratna & Dipika left for Calcutta. I & wife saw them off at Jsg. Met Mr. & Mrs. Walker at Smbp. level crossing. They were coming to us. We all travelled together to Jsg. They left for Bamra.

॥৩ জুলাই ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Came back to Smbp. by the afternoon train. Pd. Bhoira pay for June Rs. 10/-
Less 2/-
8/-

॥৫ জুলাই ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Went to Chamunda & halted at the forest bungalow with the D.F.O., Mr. Chaudhuri, & D. C., Mr. Chatterji, & Durga Babu. The road was very bad. Two bridges washed away. Returned in the evening. Gave a dinner to D. C. & Chawdhury, Durga & Probodh Babu.

॥১৬ জুলাই ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Went to Jsg. by midday train. Met S. P. of Kharagpur Ry. Police. He took my statement *re.* the case instituted by S. P., Ry. Sup. I. of Police in last year.

॥১৭ জুলাই ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Jsg.

॥১৮ জুলাই ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥২৯ জুলাই ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

Left for Calcutta as wired by Bird & Co.

॥৩০ জুলাই ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Cat. at Jorasanko. Saw Bird & Co. Talked about the new coupes offered for sale. Met J. Borooah & family at Jorasanko, where his wife (was) very ill.

॥৩১ জুলাই ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Calcutta. Could not leave & return to Sambalpur as the train service stopped owing to breaches in the B.N.R.

॥১ আগষ্ট ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Cal. Left for Smbp. via Midnapore adva (?) Arrived Jsg. at 6 next morning.

॥৩ আগষ্ট ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Jsg. Auction sale held. I was outfielded.

॥৯ আগষ্ট ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Went to Jsg. Pd. Chandra 4/- to be deducted from her pay.

॥১০ আগষ্ট ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Jsg.

॥১১ আগষ্ট ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

Arrived Smbp.

॥২০ আগষ্ট ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Went to Jsg. Found my murgi house tumbled down during the rains.

॥২১ আগষ্ট ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Returned to Smbpore.

॥৩০ আগষ্ট ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Left for Jsg. Found cows of Bimbadhar at my place. Turned them out.

॥৩১ আগষ্ট ১৯২৭ বুধবাৰ॥

Returned to Sambalpur. Pd. Bhoira his pay for Aug.

10/-
2/- Less for advance.
8/-
1/- Less one rupee fine.

॥৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ॥

My wife went to Jsg.

॥৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

She at Jsg.

॥১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Aruna, Satya V. & babies left Cal. Wife met them at Jsg.

॥১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Satya V., Aruna and babies & my wife came to Sambalpore by morning train.

॥২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

Ratna & Dipika left Cal. today. Arrived Jsg. where Satyavrata met them who had been there from Sambalpur to meet them.

॥২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Ratna, Dipika with Satya v. arrived today morning.

॥৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

Gave tea & an evening party to European & Indians in honour of Satya v. *Valmikipratibha* acted (of course portions of it). I also played a farce.

॥১ অক্টোবৰ ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Satya V., Aruna, Khoka, Khuki and also my wife left by passenger for Calcutta on their way to Darjeeling.

॥১৭ অক্টোবৰ ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Left for Jsg.

॥১৮ অক্টোবৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ॥

Came back to Sambalpur by afternoon train. Dismissed Chandra of Jsg.

॥২১ অক্টোবৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ॥

Leaving for Calcutta & thence to Gauhati today by mail. Wired Prajna at Darjeeling to return. Left Rs. 180/- with Jotin a deposit for expenses.

Golap ticket from

Samb. to How. back	13/15/3
Mine	21/3/-
Coolie	-/1/-
Golap	1/-

॥২২ অক্টোবৰ ১৯২৭ শনিবাৰ॥

Howrah—Cal.

Coolie	0- 4-0
Taxi	1-14-0
Tea	1- 8-0
Telegram	0-12-0
Tram &c.	1 -1-0
S. Ray	60-0-0

Recd. from Calcutta office Rs. 500/-

॥২৩ অক্টোবৰ ১৯২৭ দেওবাৰ॥

Cal. Went to see play (*Soroshi*) at Natyamandir with Jotindra Dowerah.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯২৭ সোমবাৰ॥

Cal. Got a wire from S. K. Ray asking me to start on Friday only.

॥ ২৫ অক্টোবৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥
Cal.

॥ ২৬ অক্টোবৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥
Cal. Ratna & Dipika came from Sambalpur. Met them at Howrah station & brought them to Jorasanko for breakfast & then reached them at their College.

Bought 2nd Class return ticket

from Sealdah to Pandu	43- 4-6
Svt.	17-10-3
Reserve ticket	0- 8-0
Total Rs.	61- 6-9

॥ ২৭ অক্টোবৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Wife & Swarup Kumar came from Darjeelin; Met them at Sealdah.
Address of S. K. Ray.
Laitumkhrah
Shillong.
Office a/c Taxi Re 1/-
Quarrlled (?) with Ritoo (?). Brought Ratna & Dipika from College to Jorasanko.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Office a/c	Taxi	2/-
	Coolie	-/8/-
	Dinner	3/-

Wife & Swarup left for Sambalpur. I am leaving for Gauhati. Pd. svt. Biren at Jako. 5/-. A. K. Ray & Jotin Dowerah saw me at Sealdah. Travelled with Upen, of A. Chowdhury son-in-law.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

S. K. Ray for petrol	4/12
Coolie, &c.	-/4/-
Tea at Nongpo	1/2
Breakfast with	2/-
Morning tea	-/8/-

From Pandu came to Shillong with S. K. Ray. Stopped at his place at Shillong. No elephant arrangement. I am bearing the cost of feeding S. K. Ray also.

॥ ৩১ অক্টোবৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥
Shillong. Pd. Golap for bazar 3/-.
S. K. Ray's telegram /11/-.

॥ ১ নৱেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥
Shillong.

S. K. Ray telegram	/14/-
S. K. Ray petrol	4/12/-
Stores & provn.	1/14/-
For opium (?) to the Coolie	6/-

॥ ২ নৱেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥
Barnihat Dak bungalow /8/-
Left Omling at 2 p.m. Arrived at a place about 8 miles & halted there for the night.

॥ ৩ নৱেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for further place. Crossed Lilak. Arrived (at) a Garo village named Tasko at 4.30 p.m. Bought a fowl /12/-.

॥ ৪ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ ॥
From Tasko came to Paham. Nongram village. Inspected some sal trees. Ray worked here. Expected 10,000 BGO from here. Going to Jali from here 5 miles distant.

Pd. Collie	2/-
Do	1/-

Arrived Jali at 4 p.m. Halted on the way. Saw some beautiful sal trees.

॥ ৫ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥
Jali—went to see sal forest about 10,000 trees here—average 6 sleepers 60,000 BG. Leaving Jali Pd. Coolie -/4/-. Arrived Lailac. Pd. Coolie 4/- Fowl rice 1/-.

॥ ৬ নৱেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥
Leaving for Umling & Gauhati early morning 6.30. Pd. coolie at Umling Rs. 24/11, i.e., 30/- buxis 4/-. Arrived Gauhati at about 12 noon. Stopped at J. Borooah, then left for Shillong.

॥ ৭ নৱেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥
Gauhati. Saw people. Dined at Tarun's.

॥ ৮ নৱেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥
Leaving for Pandu.
Pd. Buxis 6/- to svt. Sampat.
Coolie /9/-
Taxi 4/-
J. Borooah saw me off at Pandu.

॥ ৯ নৱেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥
Taxi from Sealdah

Jsako	1-6-
Coolie at Sealdah	-6-
do	-6-

Wrote out a report of my forest inspection.

॥ ১০ নৱেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Calcutta. Came to Office. Submitted my report to Jenner. Taxi 2/-.

॥ ১১ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Calcutta. Came to office. Taxi 2/-. Saw Ratna & Dipika at Ballyganj College. Gave them two fountain pens.

॥ ১২ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥
Calcutta. Came to office.

Taxi	2/-
Telegram	/12/-
Coolie	/12/-

Left for Sambalpur.

॥ ১৩ নৱেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥
Arrived Sambalpur morning.

॥ ১৮ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Golap with his wife & children left for Cuttack. Pd. Rs. 32/- his pay for Nov. and Rs. 20/- his pay.

॥ ২৬ নৱেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২৭ নৱেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥
Jsg. Got ... ... (?) for the first time.

॥ ২৮ নৱেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥
Came back to Sambalpur.

॥ ৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥
Left for Jsg. by 11 a.m. train.

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥
Came back to Smbp.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥
Jotin & Adi went to Huma (?) & Jotin came back leaving Adi there.

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥
Going to Ludladi with wife & Khoka.

॥ ১১ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥
Left for Cal. Wife saw me off at Jsg. Left Sambalpur for good.
Recd. 100/- from Smbp. o/a Cal. Hd. office.

Telegraph to Cacutta	1-8-0
Left for Cal.	
My 2nd to Howrah	21-2-6
Svt. ,,	8-0-3
Coolie at Jsg.	0-6-0
Do How.	0-8-0
12th Taxi from How. to Ballyganj	2-14-0
	34-6-9

॥ ১২ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥
Calcutta. Stopped at Dr. Suhrid's place. Saw Jenner. Taxi to office & back 3/- Food (...) 5/-.

॥ ১৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥
Recd. Rs. 2,000/- Bird.

My 2nd Class fare to Jsg	21-2-9
Servant	6-1-0
	27-3-9
	8
	27-11-9
	0-2-6
	0-2-6
From Taxi to office & back	4-8-0

14th.

Put a/c medicine	
Buxis at Ballyganj	10- 0-0

Coolie at Sealdah 0- 8-0
Postage stamp 1- 0-0
Taxi to Sealdah 1-12-0
Coolie at Lalgolaghat &
Godagarighat 1- 4-0
Food 5- 0-0

॥ ১৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Left for Jogbani, vide last page for a/c. Jotin Dowera saw me off at Sealdah.

॥ ১৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jogbani. In train on way to Jogbani. Arrived at 2.44 p.m. Coolie 1/4.

॥ ১৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Jogbani. Wire to Cal. Hd. office 1-8-
Pd. o/a Birbahadur Gurung . . . .
Contractor 30-0-

॥ ১৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Jogbani. Telegram to Cal. /14/-

॥ ১৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

Jogbani

॥ ১৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥

Jogbani. Telegraph to Hd. office -/12/-

॥ ২০ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Telegraph to S. K. Ray /12/-
Pd. Parbahadur o/a
57 pairs i.e.
46 Nir Bahadur Roy
11 Jit Bahadur Roy
o/a Khoraki 228/-.

Recd. Rs. 2,000/- from Cal.

॥ ২১ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Pd. Nirbahadur Ray advance thro'
Birbahadur 2,100/-
Another thro' Birbahadur 300/-
Khoraki . . . for new 27 pairs 55/-
House rent 7/-
Coolie 1/-
Buxis to Svt. 1/8
Pd. Ry. fare from Jogbani to Gauhati for 75 pairs of sawyers & one chaprassi Rs. 1,094/12/-
My second class
Do with servant do 31/-
Telegram to Cal. & Gauhati 3/-
Pd. Birbahadur again at Forbasganj 20/-

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Telegram to J.B. from Lalmonirhat -/12/-
Pd. Nirbahadur for his sawyers' khoraki again 16/-
Coolie at Lalm. /14/-
Buxis to guard 1/-

॥ ২৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Gauhati with 77 . . . .
Coolie at Amingaon & Pandu 1/4/-
Taxi to Gauhati for 1/4/-
Pd. Narbahadur khoraki for
50 pairs of his sawyers 100/-
Pd. Lalit Mohan for his 27 khoraki 54/-
Telegram to Cal. Hd. office 2/-

॥ ২৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

Recd. from Saligram Rs. 5,000/-
Pd. discount to them 50/-
2/ Sawyers advance thro'
Lalitmohan 800/-
Pd. Harkebahadur for Siliguri 30/-
My Ry. fare & svt. from Gauhati to Jogbani
& back 38/6/6
Taxi to Ry. station 1/-
Coolie at Pandu & Aming. /12/-

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ দেওবাৰ ॥

X-mas. On train to Jogbani. Coolie at Katihar 0-6-0.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ সোমবাৰ ॥

Arrived Jogbani at 11.30 a.m. Telegram 1-8-0.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ মঙলবাৰ ॥

Jogbani. Despatched to Gauhati with Birbahadur.

Pd. Birbahadur to pay advance to
Narbahadur 11 pairs 300/-
Bholaman 20 450/-
Banisari 10 200/-
Total Rs. 950/-

Altogether forty-one pairs.
Ry. fare 594/8/-
Khoraki 41/-
Total Rs. 1,585/8/-
2 telegrams to Cal. & Gauhati 1/8/-

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বুধবাৰ ॥

Birbahadur a/c.

Arranged 7 pairs. Nomberi Sirdar Kharag Bahadur.
Pd. him advance in part 20/-
do 180/-
200/-
Ry. fare 101/8/-
301/8/-

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jogbani.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শুকুৰবাৰ ॥

O/a Birbahadur—
Numberi Sirder Kazimohan Ray, Village Amchoke No. 4.
Pd. sir pairs—kharcha 20/-
Advance to be pd. Rs. 200/-
Again 20/-
Ry. fare 87/-
Pd. Daljit Roy . . . . .
advance for 5 pairs 200/-
Ry. fare with 8 coolies &
himself 137/12/-
Pd. Ry. fare for 3 more sawyers a/c
Birbahadur 21/12/-
Kharcha 6/-
Pd. Ry. fare of Mangalsing 7/4/-
Pd. Jondhaj Ray contractor of Jogbani advance Rs. 20/- to recruit my svts. ticket to Pandu 6/15/6
Telegram to Cal. & Gau. 1/10/-

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯২৭ শনিবাৰ ॥

On train
Cool. hire at Jogbani 0-8-
Coolie „ 0-4-
Do at Lalmoni. 0-6-
Telegram Gauhati 0-12-
Lalmonirhat. Buxis to Ry. people 4-0-
0-4-

MEMORANDUM

Lent Golap Rs. 30/- on the 10th March 1927.
Deducted from his pay Rs. 10/- 10.11.27

॥ ১৯২৮ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯২৮ দেওবাৰ ॥

Arrived Gauhati.
Coolie at Amingaon /6/-
Do Pandu
Taxi
Up to here submitted a/c.
Balance in hand Rs. 1,547/1/3 [1]

[1] ১ জানুৱাৰীৰ এই কথাখিনি ১৯২৭-ৰ ডায়েৰিত আছিল।

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৬ পুহ দেওবাৰ ॥

Drew on 27th Decr. H. No. 1. Rs. 1,000/-

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২০ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Drew from Saligram H. No. 2 Rs. 1,000/-

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৫ পুহ মঙলবাৰ ॥

Drew from Saligram H. No. 3 Rs. 500/-

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৭ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Drew from Saligram H. No. 4 Rs. 500/-

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৯ পুহ শনিবাৰ ॥

Balance in my hand today is Rs. 760/15

Drew from Saligram Hundi No. Rs. 675/-.

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৪ মাঘ বুধবাৰ ॥

Drew from Saligram H. 7 Rs. 1,000/-.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৬ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Pd. forest munshi Indra Rs. 232/8/-.

	760-15-
	232- 8-
	528- 7-
Balance today	40- 0-
	488- 7-

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৭ মাঘ শনিবাৰ ॥

Leaving for forest to stay.

Medicine	7/7/-	
One commototor	1/-	Lorry a/c
,, Do	2/15/-	
One sleeper passing Book	/10/-	Stationery a/c

Pd. Birbahadur for his foot . . . (?) to purchase Rs. 40/- on the 16th.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১০ মাঘ মঙলবাৰ ॥

Pd. to Palmer 20/-

Drew from Saligram Rs. 1,500/- Pd. to Saligram 1,500/-

Postage stamp	1/-
Palmer do.	1/-
Balance in hand	455/7/-

a/c submitted.

Pd. for saw's handles 2 doz. Rs. 42/- Balance is 413/7/-

॥ ২৫ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১১ মাঘ বুধবাৰ ॥

Drew from Saligram 500/-. Pd. discount 3/12/-. Today's balance 909-11-. For office file 1/-.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১২ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Came back to Lat.

Pd. Indra	55/-
,,	245/-
Total	300/-
	244/-
	544/-
	54/-
	598/-

॥ ২৭ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৩ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Lailac.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৪ মাঘ শনিবাৰ ॥

Lailac. Left for Gauhati in the evening.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৫ মাঘ দেওবাৰ ॥

Gauhati.

Drew from Saligram Rs. 500/-. Pd.

Batta	3/12/
Bought motor lorry account	66/3/
— a/c Palmer	15/4/6
— office	28/7/
— Palmer	21/15/-

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৬ মাঘ সোমবাৰ ॥

Gauhati

Pd. advance to Sarat Borooah	30/-
Pd. price of 1 doz. saw-handles	21/-
Stationery	5/10/-
Balance in hand	618/7/6
Telegram to Cal.	/12/-
Postage stamp for Gauhati office	1/-
Suspense	2/4/-.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৭ মাঘ মঙলবাৰ ॥

Postage stamp for forest	1/-.
Drew 1,000/-. Pd. discount	7/8/-.
My salary for Decr. 1927	450/-.

With Sarat 9/- for exchange.

Pd. for 2 doz. bakash for saws. @ 8/- 12/-

॥ ১ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ১৮ মাঘ বুধবাৰ ॥

Came to forest with Sudhin. But I must charge lorry hire from Gauhati Umling 5/12. Sent Rs. 200/- to wife by insure. Fee /8/-.

॥ ২ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ১৯ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Pd. Sarat Ch. Borooah advance 40/-

Forest Indra B.	115/12
	15/-
	150/12
	20/12
	170/12

॥ ৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২১ মাঘ শনিবাৰ ॥

Pd. Indra Babu a/c forest 142/-

॥ ৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২২ মাঘ দেওবাৰ ॥

Pd. Mr. Wothall	150/-
Pd. Indra Babu	162/2
,,	430/-

॥ ৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৩ মাঘ সোমবাৰ ॥

Motor hire from Umling to Gauhati 5/12/-

Carriage hire at Gauhati /9/-

I will get 387-15-6.

॥ ৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৪ মাঘ মঙলবাৰ ॥

6th Drew 1,500/. Pd. Surja.

7th 1,500/- pd. 11/4/-.

Pd. advance to the seller of boat @ 165/- Rs. 65/.

Pd. office Gauhati 171/5/3

Balance with me 864/7/3.

॥ ৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৫ মাঘ বুধবাৰ ॥

Left Gau. for forest.

Palmer's whisky 6/12.

My lorry hire from Gauhati to Umling 5/12.

My taxi hire from Gauhati to Kukurmara & back to purchase a boat 11/-.

॥ ৯ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৬ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left forest for Shillong.

Pd. Indra 700/-

My motor hire from Umling to Shillong 9/-.

Shillong to Gauhati 12/-.

Pd. our lorry driver's fare from Gau. to Umling 2/14/.

Jogen driver's do. 2/14/.

Office rent for Jany. 35/-.

॥ ১০ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৭ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥

Shillong. Pd. D/es forest office for requisitioning sleeper hammer 5/-.

॥ ১১ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৮ মাঘ শনিবাৰ ॥

Gauhati. Drew 2,000/-.

Pd. ... (?) 15/-

Sarat 342-13

॥ ১২ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২৯ মাঘ দেওবাৰ ॥

Forest.

Palmer 100/-.

Ray (67/8/-)

To Sarat Babu o/a Suspense 10/.

My motor hire from Gau to Umling 5/12/-

॥ ১৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ৩০ মাঘ সোমবাৰ ॥

Forest & then Gauhati.

Pd. Indra 608/-

Taxi to station for seeing land 1/8

Pd. taxi hire Umling to Gauhati 5/12

Balance Rs. 985/6/3.

॥ ১৪ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ১ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Gauhati. Stamp for petition	0-10-6
Postage stamp	1-0-0
Advance for printing form	5/-
Price for stationery for	5/1/-
Advance to Indra against . . .	10/-

॥ ১৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Gauhati.

॥ ১৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ৩ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for forest.

2nd class hire to Umling	5/12/-
Luggage	/12/-
Coolie	/2/-.

॥ ১৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ৪ ফাগুন শুকুৰবাৰ ॥

Forest. Pd. to Sarat Babu 15/-

Palmer 5/-.

॥ ১৮ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ৫ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Came to Gauhati.

Lorry hire 5/12/-

(to pay 1/-)

Recd. price of 4 gallons of petrol sold to Ray at Lailac 4/12/-.

Cash balance with me Rs. 71/15/9.

॥ ১৯-২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ৬-৭ ফাগুন দেওবাৰ-সোমবাৰ ॥
Gauhati.

॥ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ৮ ফাগুন মঙলবাৰ ॥
Gauhati. Pd. boat cart hire 14/-.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ৯ ফাগুন বুধবাৰ ॥
Gauhati. Drew 2,000/- Discount 15/.

॥ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১০ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Gau.

Pd. Bill. Das Talukdar	27-0-
Furniture	107-9-
Blacksmith	20-0-
Sarat Babu adv.	35-0-
Aruna Press	15-0-
	204-9-

Boat 100/-.

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১১ ফাগুন শুকুৰবাৰ ॥

Leaving for forest.
Recd. royalty for 28 MG @ /4/-.
Rs. 7/- from Ray to be deducted from our royalty a/c with Govt. Rd. 42/- from Ray. Pd. Sarat o/a 40/-. Pd. Indra 798/-.

॥ ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১২ ফাগুন শনিবাৰ ॥
Pd. Indra 1,029/- (Indra original 160/-).

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১৩ ফাগুন সোমবাৰ ॥

By hire from Umling to Gauhati	5/12/-
Svt.	2/14/-
	8/10/-
Luggage	-/8/-
	9/2/-

Balance with me today 96/7/9.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১৪ ফাগুন মঙলবাৰ ॥
Gauhati. Handed over charge to Smart.

॥ ২৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৮ ১৫ ফাগুন বুধবাৰ ॥
Gauhati.

॥ ১ মাৰ্চ ১৯২৮ ১৭ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Calcutta.

॥ ২ মাৰ্চ ১৯২৮ ১৮ ফাগুন শুকুৰবাৰ ॥
Arrived Calcutta. Halted at Jorasanko.

॥ ৩ মাৰ্চ ১৯২৮ ১৯ ফাগুন শনিবাৰ ॥
Left for Sambalpur.

॥ ৪ মাৰ্চ ১৯২৮ ২০ ফাগুন দেওবাৰ ॥
Arrived Sambalpur.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯২৮ ২১ ফাগুন সোমবাৰ ॥
Sambalpur. Appointed Narayan Barber today.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯২৮ ২২ ফাগুন মঙলবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯২৮ ২৩ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Pd. Bhoira pay for Feby. Less two rupees deducted for advance, 2nd time, i.e.,

20/-
4/-
16/-balance now

॥ ৮ মাৰ্চ ১৯২৮ ২৪ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥
Came back to Smbpur.

॥ ২১ মাৰ্চ ১৯২৮ ৮ চ'ত বুধবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২৮ ৯ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯২৮ ১০ চ'ত শুকুৰবাৰ ॥
Came back to Sambalpur.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯২৮ ৩০ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯২৮ ৩১ চ'ত শুকুৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯২৮ ১ বহাগ শনিবাৰ ॥
Came back to Smbp.

॥ ২১ এপ্ৰিল ১৯২৮ ৮ বহাগ শনিবাৰ ॥
Went ot Jsg. to meet Ratna coming from Cal.

॥ ২২ এপ্ৰিল ১৯২৮ ৯ বহাগ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbpur with Ratna.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯২৮ ১৬ বহাগ দেওবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯২৮ ১৭ বহাগ সোমবাৰ ॥
Jsg. Pd. Bhoira pay for April.

॥ ১ মেই ১৯২৮ ১৮ বহাগ মঙলবাৰ ॥
Came back to Sambalpur.

॥ ৭ মেই ১৯২৮ ২৪ বহাগ সোমবাৰ ॥
Executed the Laira forest lease today.

Expenses—

Stamp	125-0-
Registration fee	41-8-
Pd. Zamadar 1st instant	4,167-0-
Deposited with D. C. in Saving Bank	1,250-0-
Total	5,583-8-

॥ ১৫ মেই ১৯২৮ ১ জেঠ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsguda by motor with Probodh Ch. Mazumdar, S.D.O., Purna driving the motor. There was an accident, but passed over it without trouble. Arrived at about 8 p.m.

॥ ১৬ মেই ১৯২৮ ২ জেঠ বুধবাৰ ॥
Jsg. Moon came.

॥ ১৭ মেই ১৯২৮ ৩ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg. Went out in motor with Prabodh Babu to Buripada & then to Talpatra. Bimbadhar gave food.

॥ ১৮ মেই ১৯২৮ ৪ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥
Left by motor in the morning. Arrived Sambalpur at 7.30 a.m.

॥ ২০ মেই ১৯২৮ ৬ জেঠ দেওবাৰ ॥
Leaving for Calcutta via Jharsuguda.

॥ ২১ মেই ১৯২৮ ৭ জেঠ সোমবাৰ ॥
Left Jsg. for Cal.

॥ ২২ মেই ১৯২৮ ৮ জেঠ মঙলবাৰ ॥
Arrived Cal. Stopped at 6/1 Dwarkanath T. Lane.

॥ ২৩ মেই ১৯২৮ ৯ জেঠ বুধবাৰ ॥
Cal. Saw Kristo Babu.

॥ ২৪ মেই ১৯২৮ ১০ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal. Saw Bhutnath Babu.

॥ ২৫ মেই ১৯২৮ ১১ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২৬ মেই ১৯২৮ ১২ জেঠ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৭ মেই ১৯২৮ ১৩ জেঠ দেওবাৰ ॥
Arrived Sambalpur.

॥ ২ জুন ১৯২৮ ১৯ জেঠ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg. with wife, two daughters & Khoka by lorry in the morning. Met Aruna at the Jsg. station going to Cal. She left Khuki with us there & went straight to Cal.

॥ ৩ জুন ১৯২৮ ২০ জেঠ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur by lorry in the afternoon with all.

॥ ৬ জুন ১৯২৮ ২৩ জেঠ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৭ জুন ১৯২৮ ২৪ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৮ জুন ১৯২৮ ২৫ জেঠ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ১৫ জুন ১৯২৮ ১ আহাৰ শুকুৰবাৰ ॥
Lent Probodh Babu Rs. 70/-. Going to Jsg. today.

॥ ১৬ জুন ১৯২৮ ২ আহাৰ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৭ জুন ১৯২৮ ৩ আহাৰ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur. Probodh Babu returned me Rs. 70/-.

॥ ২৪ জুন ১৯২৮ ১০ আহাৰ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ২৫ জুন ১৯২৮ ১১ আহাৰ সোমবাৰ ॥
Jsg. Pd. Bhoira Re 1/- advance & one rupee for Chandra.

॥ ২৬ জুন ১৯২৮ ১২ আহাৰ মঙলবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২ জুলাই ১৯২৮ ১৮ আহাৰ সোমবাৰ॥
Left for Jsg.

॥ ৩ জুলাই ১৯২৮ ১৯ আহাৰ মঙলবাৰ॥
Jsg. Unwell. Fasted whole day.

॥ ৪ জুলাই ১৯২৮ ২০ আহাৰ বুধবাৰ॥
Returned to Smbp.

॥ ৯ জুলাই ১৯২৮ ২৫ আহাৰ সোমবাৰ॥
Rohini Kumar Baruah arrived Sambalpur & stopped at mine.

॥ ১০ জুলাই ১৯২৮ ২৬ আহাৰ মঙলবাৰ॥
Rohini K. Baruah engaged formally to Ratna. Ashirbad ceremony celebrated. Prabodh Babu & his wife, J. N. Sen, A. Mitra, Dist. & Sessions Judge, with his wife attended.

॥ ১১ জুলাই ১৯২৮ ২৭ আহাৰ বুধবাৰ॥
Dipika left for Cal. Saw her off at Jsg. & stopped there.

॥ ১২ জুলাই ১৯২৮ ২৮ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur by afternoon train.

॥ ১৩ জুলাই ১৯২৮ ২৯ আহাৰ শুকুৰবাৰ॥
Lent Bimbadhar Rs. 20/- perhaps never to get it back. I did it to avoid this nuisance, who always wants loan from me and this is the 4th time.

॥ ১৪ জুলাই ১৯২৮ ৩০ আহাৰ দেওবাৰ॥
Rohini Baruah returned to Assam leaving Sambalpur. Khuki's (J. N. Sen's niece) marriage celebrated today at Sambalpur at Sen's.

॥ ১৫ জুলাই ১৯২৮ ৩১ আহাৰ দেওবাৰ॥
Khuki with her husband left for her father-in-law's.

॥ ১৮ জুলাই ১৯২৮ ২ শাওণ বুধবাৰ॥
Left for Jsg. Met Probodh Babu there.

॥ ১৯ জুলাই ১৯২৮ ৩ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥
Jsg.

॥ ২০ জুলাই ১৯২৮ ৪ শাওণ শুকুৰবাৰ॥
Came back to Sambalpur with Probodh Babu.

॥ ১ আগস্ট ১৯২৮ ১৬ শাওণ বুধবাৰ॥
Went to Jsg.

॥ ২ আগস্ট ১৯২৮ ১৭ শাওণ বৃহস্পতিবাৰ॥
Jsg.

॥ ৩ আগস্ট ১৯২৮ ১৮ শাওণ শুকুৰবাৰ॥
Came back to Sambalpur.

॥ ১০ আগস্ট ১৯২৮ ২৫ শাওণ শুকুৰবাৰ॥
Left for Jsg.

॥ ১১ আগস্ট ১৯২৮ ২৬ শাওণ শনিবাৰ॥
Jsg. Commenced painting the Jsg. house doors & windows with green paint.

॥ ১২ আগস্ট ১৯২৮ ২৭ শাওণ দেওবাৰ॥
Jsg. Recd. Rs. 2/- from Chowkidarin of the loan.

॥ ১৩ আগস্ট ১৯২৮ ২৮ শাওণ সোমবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ১৭ আগস্ট ১৯২৮ ১ ভাদ শুকুৰবাৰ॥
Went to Jsg.

॥ ১৮ আগস্ট ১৯২৮ ২ ভাদ শনিবাৰ॥
Jsg.

॥ ১৯ আগস্ট ১৯২৮ ৩ ভাদ দেওবাৰ॥
Aruna arrived Jsg. from Calcutta.

Pd. advance to Bhoira	1/-
	/7/-
	Rs. 1/7/-

॥ ২০ আগস্ট ১৯২৮ ৪ ভাদ সোমবাৰ॥
Came back to Sambalpur with Aruna.

॥ ৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ১৯ ভাদ মঙলবাৰ॥
Saw Aruna off at Jsg. on her way to Bombay & Baroda. Khuki went with her. Slept in the B.N.R. train.

॥ ৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ২০ ভাদ বুধবাৰ॥
Returned to Sambalpur in the morning.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ২৫ ভাদ সোমবাৰ॥
Went Jsg.

॥ ১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ২৬ ভাদ মঙলবাৰ॥
Jsg.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ২৭ ভাদ বুধবাৰ॥
Returned to Sambalpur. Written to Bird (Timber Dept.) replying Smart's letter.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ৫ আহিন শুকুৰবাৰ॥
Went to Jsg. & saw my wife off for Calcutta.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ৬ আহিন শনিবাৰ॥
Pd. Bhoira in presence & through Bimbadhar Babu Rs. 10/-+10/-+4/-=Rs. 24/- advance to be deducted from his pay from the month of Sept. This includes 4/- balance of the previous advance & Rs. 10/- due to me from Bimbadhar.

Returned to Smbp. Heard of Probodh Babu's transfer.

॥ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ১২ আহিন শুকুৰবাৰ॥
Went to Jsg.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৮ ১৩ আহিন শনিবাৰ॥
Returned from Jsg. to Sambalpur.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯২৮ ১৬ আহিন মঙলবাৰ॥
Went to Jsg. to meet wife coming from Calcutta.

॥ ৩ অক্টোবৰ ১৯২৮ ১৭ আহিন বুধবাৰ॥
Returned to Smbp. with wife. Tenants came to my Jsg. house.

॥ ৬ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২০ আহিন শনিবাৰ॥
Left for Cal.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২১ আহিন দেওবাৰ॥
Arrived Calcutta. Stayed at Jorasanko. Went to Pearl Cinema with Krishna Babu & Bhootnath Babu.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২২ আহিন সোমবাৰ॥
Borrowed Rs. 5000/- from P. C. Coomar @ 9/- p.c. hand note. Kept Sambalpur house document & Jharsuguda land document with him as collatoral security.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২৩ আহিন মঙলবাৰ॥
Pd. Rs. 300/- to Anil for two cots & one almirah. Bought a sari for Aruna @ 26/-

One ... suitcase	40/-
Do	17/-
One hol-dall	11/-
	368/-

Pd. 1/8+1/6 for Entally taxi. Met Sarmah. Entertained him. Ordered lanterns pd. Rs. 20/- to Saligram. Wines 58/-

॥ ১০ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২৪ আহিন বুধবাৰ॥
Bought coats for Chawdhury for svts. @ 46/- Saw Booboo & Alaka at Ballyganj.

॥ ১১ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২৫ আহিন বৃহস্পতিবাৰ॥
Bought a blanket @ 21/-.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২৬ আহিন শুকুৰবাৰ॥
Calcutta. Left for Sambalpur with Dipika. Travelled with Mr. Santosh Kumar Basu, Bar-at-Law & Municipal Comr.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২৭ আহিন শনিবাৰ॥
Arrived Smbp. with Dipika.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯২৮ ২ কাতি শুকুৰবাৰ॥
Jsg. Stopped at Dakbungalow.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯২৮ ১২ কাতি সোমবাৰ॥
Went to Jsg. Stopped at the Dakbungalow. Pd. Bhoira his pay for Oct. Recd. rent from Ananta Chatter for my Jsg. house Rs. 40/- for Oct.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯২৮ ১৩ কাতি মঙলবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২০ নৱেম্বৰ ১৯২৮ ৪ আঘোণ মঙলবাৰ॥
C. K. Agarwala with his youngest son Tarun arrived Sambalpur from Gauhati today. Lodged them in a tent within my compound.

Dipika also came from Cal. Satya V. went to Jsg. to meet her last night.

॥ ২১ নৱেম্বৰ ১৯২৮ ৫ আঘোণ বুধবাৰ॥
Bridegroom Rohini & his party about 15 people arrived Sambalpur from Assam today. Lodged them at Bamra house.

Ritendra N. Tagore also arrived. In the evening Suresh Sankhyatirtha priest also came. Accommodated at Probodh Babu's place.

॥২২ নবেম্বৰ ১৯২৮ ৬ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Marriage celebrated. Everything passed on well.

॥২৩ নবেম্বৰ ১৯২৮ ৭ আঘোণ শুকুৰবাৰ॥

Bahi Biya celebrated. Suresh the priest returned to Cal. Rohini came to stay at ours.

॥২৪ নবেম্বৰ ১৯২৮ ৮ আঘোণ শনিবাৰ॥

C. K. Agarwala, his son & Dipika returned to Cal.

॥২৫ নবেম্বৰ ১৯২৮ ৯ আঘোণ দেওবাৰ॥

Satya V., Aruna, Khoki & Swarup left for Baroda.

॥২৭ নবেম্বৰ ১৯২৮ ১১ আঘোণ মঙলবাৰ॥

Rohini & Ratna left for Assam their new home. I & Prajna saw them off at Jsg.

॥২৮ নবেম্বৰ ১৯২৮ ১২ আঘোণ বুধবাৰ॥

Returned to Sambalpur. Satkory with Arjun & Bhaloo gone to forest with Rs. 40/-.

॥২ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৬ আঘোণ দেওবাৰ॥

Probodh Mozumdar arrived from Bhadrak.

॥৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৭ আঘোণ সোমবাৰ॥

Sessions commenced from today. I one of the assessors.

॥৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৮ আঘোণ মঙলবাৰ॥

Sessions case 2nd day.

॥৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৯ আঘোণ বুধবাৰ॥

Session case 3rd day. Probodh Babu left for Bhadrak with his wife.

॥৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ২০ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Session case 4th day.

॥৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ২১ আঘোণ শুকুৰবাৰ॥

Session case 5th day.

॥৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ২২ আঘোণ শনিবাৰ॥

Left for Jsg. by 11 a.m.

॥৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ২৩ আঘোণ দেওবাৰ॥

Returned to Sambalpur with Thora.

॥১২ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ২৬ আঘোণ বুধবাৰ॥

Left for forest with wife & returned in the evening.

॥১৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ৩ পুহ মঙলবাৰ॥

Went to Jsg. with Thora. Met Dipika coming from Cal.

॥১৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ৪ পুহ বুধবাৰ॥

Returned to Sambalpur with Dipika.

॥২৪ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ৯ পুহ সোমবাৰ॥

Left for forest Beheramal with wife & Dipika & stopped there.

॥২৫ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১০ পুহ মঙলবাৰ॥

Beheramal. Forest inspected.

॥২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১১ পুহ বুধবাৰ॥

Beheramal made payment Rs. 150/-.

॥২৭ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১২ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalpur. Jotin Acharjee saw me, came from Cuttack.

॥৩০ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৫ পুহ দেওবাৰ॥

Went to Jsg. Pd. Bhoira pay for Dec. Pd. Rs. 5/- to Bansi's wife for Banshi's sradha.

॥৩১ ডিচেম্বৰ ১৯২৮ ১৬ পুহ সোমবাৰ॥

Returned to Smbp. from Jsg.

সূচাগ্রেন সূতীক্ষেন ভিদ্যতে যা চ মেদিনী।
তদৰ্দ্ধং নৈৱ দাস্যামি ৱিনা যুদ্ধেন কেশৱ॥

Appointed a ferry driver & .... on 19th Jany. 1928.

MEMORANDA FOR GENERAL INFORMATION [1]

BG.

Sawing	1-15-0
Carting up to Umling by lorry both sides as quoted by H. M. Sherriff	1-4-0
River crossing	0-1-0
Omling to Gauhati	0-6-0
Loading at Omling & unloading at Gauhati	0-2-0
Forest extraction by coolies	0-6-0
Royalty to	0-9-0
Do to Govt.	0-9-0
Do to Ray.	0-6-0
Establishment	1-0-0
Road making &.........	0-4-0
	Rs. 6-14-0

Sawyer recruited—

	77	pairs
Taken by	41	
Bir B.	20	
	138	Jogbani 31/12/27
4. 1. 28	8	Saligram
	146	
	18	Jogbani 8/1/25
	164	
Harke	13	.... 12/1/28
	177	

॥১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৬ পুহ দেওবাৰ॥

Arrived Gauhati from Jogbani with 20 pairs sawyer & 8 coolies & stopped at J. Borooah's. Cash after submitting a/c up to 1st January 19... is Rs. 1547/1/3.

॥২ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৭ পুহ সোমবাৰ॥

Left Gauhati for Siliguri. Pd. for a 2nd class return ticket to Siliguri & back 29/15/-
Servant 3rd class 5/11/-
Rs. 35/10/-

Coolie at Pandu & Amingaon /8/-.

॥৩ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৮ পুহ মঙলবাৰ॥

Arrived Siliguri.
Coolie at .... & Siliguri /6/-
Telegram to Sambalpur /12/-
Pd. in part to Harke Bahadur Contractor 70/-

॥৪ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৯ পুহ বুধবাৰ॥

Harak Bahadur Contractor a/c.
8 pairs advance pd. Barkat Bahadur 90/-
Ry. fare from Siliguri to Gauhati for 17 people 98/13/-
My servant Ry. fare to Amingaon 5/9/-
Coolie at Silifuri /4/-
Dakbungalow Coolie at .... /4/-
Telegram to Ray /12/-

॥৫ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২০ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Coolie at Amingaon & Pandu /8/-
Taxi from Pandu to Gauhati 1/-
Recd. 500/- from the thou......... drawn from Saligram.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২১ পুহ শুকুৰবাৰ॥

Leaving for Jogbani. Coolie at Pandu & Amingaon /8/-
.... return 2nd Class Ry. fare 2nd from Pandu to Jogbani & back 35/2/6
Do svts. 6/15/6
42/2/0

॥৭ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২২ পুহ শনিবাৰ॥

Coolie at Katihar /4/-. Met Rassiklal Sen, brother of M. L. Sengupta, on train. Arrived Jogbani at 12 night & slept in the carriage.

॥৮ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৩ পুহ দেওবাৰ॥

Jogbani. Birbahadur a/c.
Pd. advance on & khoraki on 18 pairs sawyer Rs. 204/-
Ry. fare for above to Amingaon (38 ....) & three sirders Rs. 269/15/3
My svt's 3rd from Jogbani to Pandu 6/15/6
House rent at Jogbani 1/7/-

॥৯ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৪ পুহ সোমবাৰ॥

Coolie at Lalmoni /4/-
Telegram to S. K. Ray /12/-

॥১০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৫ পুহ মঙলবাৰ॥

Coolie at Amingaon & Pandu /8/-
Pd. Birbahadur for paying the steamer fare for his sawyers 3/10/-
Pd. taxi from Pandu to Gauhati 4/-
Arrived Gauhati & left again for Siliguri. 2nd return from Pandu to Siliguri 29/15/-

[1] ১৯২৮-ৰ এই অংশ দ্বিতীয় এখন ডায়েৰি বহিত লেখা হৈছিল।

3rd Svt. 5/11/-
Coolie at Amingaon & Pandu /8/-

॥ ১১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৬ পুহ বুধবাৰ ॥
On train to Siliguri. Pd. coolie at Parbatipur /2/-.

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৭ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Siliguri.
a/c Harkebahadur.
Pd. Jungbahadur Limboo sirdar o/a Harkebahadur contractor Rs. 25/- advance on 5 pairs of sawyers. Pd. advance to another sawyer Rs. 17/-. His Ry. fare along with 12½ pairs & others altogether Rs. 174/6/- Pd. advance to Gauriman Limbo & Budhiman sawyer .... Rs. 120/- Telegram to S. K. Roy /12/5. My servant 3rd to Amingaon 5/8/6.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৮ পুহ শুকুৰবাৰ ॥
Arrived Gauhati. Coolie at Amingaon & Pandu /8/-
Taxi from Pandu to Gauhati 4/-
Postage stamp 1/-

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২৯ পুহ শনিবাৰ ॥
At Gauhati. Met Jenner on his way back to Cal. from Shillong. He wants me to make my headquarter at the forest & not at Gauhati. Pd. telegram by him to Boruah, Shaikhowaghat, Assam Saw Mills 1/4/-.
Sambalpur a/c up to this. Balance in hand Rs. 760/15/-

॥ ১৬ জানুৱাৰী ১৯২৮ ২ মাঘ সোমবাৰ ॥
Went to forest & came back. Pd. Birbahadur for his footrule .... & Rs. 40/-

॥ ১৭ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৩ মাঘ মঙলবাৰ ॥
Went to forest & came back.

॥ ১৮ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৪ মাঘ বুধবাৰ ॥
Went to forest.

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৫ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Went to forest. S K. Ray went to Cal. His father A. K. Ray died today at his Cal. residence.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৬ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥
Went to Bernihat for payment.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৭ মাঘ শনিবাৰ ॥
Came to live in the forest from today. Camped at Lailac.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯২৮ ৯ মাঘ সোমবাৰ ॥
Went to pass sleeper at Ningam. Came back at 8 p.m. Completely prostrated.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১০ মাঘ মঙলবাৰ ॥
Went to Gauhati to arrange Ratna &c. Halted.
Sashi K. Borooah arrived today & saw me. His date of joining.

॥ ২৫ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১১ মাঘ বুধবাৰ ॥
Halted at Gauhati. Whole day rain.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১২ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Came back to Lailac forest.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৪ মাঘ শনিবাৰ ॥
Left for Gauhati. Arrived at night.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৫ মাঘ দেওবাৰ ॥
Gauhati.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৬ মাঘ সোমবাৰ ॥
Gauhati.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯২৮ ১৭ মাঘ মঙলবাৰ ॥
Came back to Lailac with Sudhin.

॥ ৩ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২০ মাঘ শুকুৰবাৰ ॥
Lailac. Mr. Withall arrived from Cal. to inspect forest work.

॥ ৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৮ ২২ মাঘ দেওবাৰ ॥
Lailac. Mr. Withall left for Shillong.

॥ ১৯২৯ ॥

॥ ৮ জানুৱাৰী ১৯২৯ ২৪ পুহ ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Went to forest Beheramal with wife & Dipika.

॥ ৯ জানুৱাৰী ১৯২৯ ২৫ পুহ ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Beheramal. Pd Arjun for forest expenses Rs. 150/-.

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯২৯ ২৬ পুহ ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left Beheramal. Arrived Sambalp at 9-15 a.m. Recd. from Aloo (Joges) Rs. 500/- cheque. Sent it to Hongkong & Shaugarh.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯২৯ ২৯ পুহ ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Left for Jsg. with Dipika by midday train. Saw her off at Jsg.

॥ ১৪ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১ মাঘ ১৩৩৫ সোমবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ১৯ জানুৱাৰী ১৯২৯ ৬ মাঘ ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯২৯ ৭ মাঘ ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২২ জানুৱাৰী ১৯২৯ ৯ মাঘ ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Went to forest.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১০ মাঘ ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Forest.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১১ মাঘ ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalp self & wife.

॥ ২৫ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১২ মাঘ ১৩৩৫ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Cal. Travelled Inter class from Jsg. Rs. 17/-.

॥ ২৬ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১৩ মাঘ ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Arrived Cal. Stopped at Jorasanko. Saw Dipika at Booboo's. Saw *Sundar* play acted at Jorasanko. Dipika came & stopped with us.

॥ ২৭ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১৪ মাঘ ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Calcutta. Borrowed Rs. 3000/- from P. C. Coomar of Durga Ch. Doctors Lane, Taltola. @ 9/- p.c. Saw *Sundar* played again. Dipika at Joasanko. Hridi's wife gave birth to a son at 8 a.m.

॥ ২৮ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১৫ মাঘ ১৩৩৫ সোমবাৰ ॥
Saw Kristo Babu in office. Started for Jsg.

॥ ২৯ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১৬ মাঘ ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৩০ জানুৱাৰী ১৯২৯ ১৭ মাঘ ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৫ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ২৩ মাঘ ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Went to forest Beheramal with wife.

॥ ৬ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ২৪ মাঘ ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Forest. Shot a duck.

॥ ৭ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ২৫ মাঘ ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৯ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ২৭ মাঘ ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১০ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ২৮ মাঘ ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২০ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ৮ ফাগুন ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Went to forest, wife not accompanying. Halted at Beheramal & inspected work.

॥ ২১ ফেব্রুৱাৰী ১৯২৯ ৯ ফাগুন ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Beheramal.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১০ ফাগুন ১৩৩৫ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Sambalp at 8.30 a.m.

॥ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১১ ফাগুন ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
To Jsg.

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১২ ফাগুন ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১৪ ফাগুন ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Went to forest with wife.

॥ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১৫ ফাগুন ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Forest.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯২৯ ১৬ ফাগুন ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯২৯ ২৩ ফাগুন ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৮ মাৰ্চ ১৯২৯ ২৪ ফাগুন ১৩৩৫ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২১ মাৰ্চ ১৯২৯ ৭ চ'ত ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Jsg. Stopped in my house as it is vacated by the tenant.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯২৯ ৮ চ'ত ১৩৩৫ শুকুৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯২৯ ৯ চ'ত ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৩০ মাৰ্চ ১৯২৯ ১৬ চ'ত ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৩১ মাৰ্চ ১৯২৯ ১৭ চ'ত ১৩৩৫ দেওবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১৮ চ'ত ১৩৩৫ সোমবাৰ ॥
Came back to Smbp.

॥ ২ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১৯ চ'ত ১৩৩৫ মঙলবাৰ ॥
Left for forest with wife.

॥ ৩ এপ্ৰিল ১৯২৯ ২০ চ'ত ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Forest. Pd. Arjun for paying sawyers & Rs. 160/-.

॥ ৪ এপ্ৰিল ১৯২৯ ২১ চ'ত ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১০ এপ্ৰিল ১৯২৯ ২৭ চ'ত ১৩৩৫ বুধবাৰ ॥
Went to forest.

॥ ১১ এপ্ৰিল ১৯২৯ ২৮ চ'ত ১৩৩৫ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১২ এপ্ৰিল ১৯২৯ ২৯ চ'ত ১৩৩৫ শুকুৰবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১৩ এপ্ৰিল ১৯২৯ ৩০ চ'ত ১৩৩৫ শনিবাৰ ॥
Jsg. met Dipika.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১ বহাগ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp with Dipika.

॥ ২৩ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১০ বহাগ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ২৪ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১১ বহাগ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১২ বহাগ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২৯ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১৬ বহাগ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Set question papers for Intermediate Exa. of 1930 for Female candidates, and posted Registered today to the Controller of Cal. University. Two papers with duplicate copies.

॥ ৩০ এপ্ৰিল ১৯২৯ ১৭ বহাগ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Went to forest with Prajna & Dipika.

॥ ১ মেই ১৯২৯ ১৮ বহাগ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Forest.

॥ ২ মেই ১৯২৯ ১৯ বহাগ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৬ মেই ১৯২৯ ২০ বহাগ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Went to see Dipika off at Jharsuguda on her way to Cal. Dipika to Assam.

॥ ৭ মেই ১৯২৯ ২১ বহাগ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৮ মেই ১৯২৯ ২২ বহাগ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১৫ মেই ১৯২৯ ১ জেঠ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Went to forest alone & stopped there.

॥ ১৬ মেই ১৯২৯ ২ জেঠ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp. Lent the use of my house at Jsg. to the Postal Supdt. for 3 days from today.

॥ ১৯ মেই ১৯২৯ ৫ জেঠ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২০ মেই ১৯২৯ ৬ জেঠ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২১ মেই ১৯২৯ ৭ জেঠ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Returned to Jsg. Pd. zamidar Abdhut Sing Rs. 1,642/- the balance of 2nd instalment. He returned /6/- afterwards.

॥ ২৯ মেই ১৯২৯ ১৫ জেঠ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Went to forest with wife. Closed the work there for this season. Pd. Rs. 220/- to Forest Munshi for expenses.

॥ ৩০ মেই ১৯২৯ ১৬ জেঠ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৩১ মেই ১৯২৯ ১৭ জেঠ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১ জুন ১৯২৯ ১৮ জেঠ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Jsg. Pd. Bhoira pay.

॥ ২ জুন ১৯২৯ ১৯ জেঠ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৬ জুন ১৯২৯ ২৩ জেঠ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Went forest. Closed the work finally there.

॥ ৭ জুন ১৯২৯ ২৪ জেঠ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১০ জুন ১৯২৯ ২৭ জেঠ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Saw wife off at Jsg. on her way to Cal.

॥ ১১ জুন ১৯২৯ ২৮ জেঠ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১২ জুন ১৯২৯ ২৯ জেঠ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২০ জুন ১৯২৯ ৬ আহাৰ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Sent Rs. 4000/- to P. C. Coomar of 106 Durgacharan Doctor Road, Taltola, against my loan, by a cheque on Hongkong Shaugarh Bk. Went to Jsg.

॥ ২১ জুন ১৯২৯ ৭ আহাৰ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২২ জুন ১৯২৯ ৮ আহাৰ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২৬ জুন ১৯২৯ ১২ আহাৰ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg. to meet my wife coming from Calcutta. Stopped at my bungalow with wife.

॥ ২৭ জুন ১৯২৯ ১৩ আহাৰ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur by the afternoon train.

॥ ৯ জুলাই ১৯২৯ ২৫ আহাৰ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Left for Calcutta to attend Probodh Babu's son. Timoo's marriage at Calcutta.

॥ ১০ জুলাই ১৯২৯ ২৬ আহাৰ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Arrived Cal. Stopped at Jorasanko, met Probodh Babu in the evening at 10 Simla Street, Cal.

॥ ১১ জুলাই ১৯২৯ ২৭ আহাৰ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal. Dined at Krishna Babu.

॥ ১২ জুলাই ১৯২৯ ২৮ আহাৰ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Attended Timoo's marriage. It was grand & a success. I presented an ocean cabin trunk from . . . . . . & a silk sari of Murshidabad.

॥ ১৩ জুলাই ১৯২৯ ২৯ আহাৰ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Left for Baroda via Bhosawal & Taptee Valley Ry. Jotindra saw me off at Howrah.

॥ ১৪ জুলাই ১৯২৯ ৩০ আহাৰ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Arrived Bhosawal at 10.30 p.m. Got into Taptee V. Ry. that left at 1.30 a.m.

॥ ১৫ জুলাই ১৯২৯ ৩১ আহাৰ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Arrived Surat at about half past eleven morning. Breakfasted there and left by Kathiwar Express at 1.30 p.m. for Baroda.

Arrived Baroda at about 5 p.m. Happy to meet Aruna & others.

॥ ১৬ জুলাই ১৯২৯ ৩২ আহাৰ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Baroda. Dined at Suprakas ... Satya V.'s car broke as there were floods of water on the street.

॥ ১৭-৩০ জুলাই ১৯২৯ ১-১৪ শাওণ ১৩৩৬ বুধবাৰ-মঙলবাৰ ॥
Baroda.

॥ ৩১ জুলাই ১৯২৯ ১৫ শাওণ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Baroda. Went to see Azoa lake with Aruna, Satya V., Kaddus, Suprakas & Tanoo.

॥ ১ আগষ্ট ১৯২৯ ১৬ শাওণ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Bombay at 8.30 p.m.

॥ ২ আগষ্ট ১৯২৯ ১৭ শাওণ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Arrived Bombay via Bandra wherefrom I came to Victoria Station by electric train. Left for Jsg. by Bombay mail.

॥ ৩ আগষ্ট ১৯২৯ ১৮ শাওণ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Arrived Jsg. at 8 p.m. came to my Bungalow.

॥ ৪ আগষ্ট ১৯২৯ ১৯ শাওণ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Halted at Jsg.

॥ ৫ আগষ্ট ১৯২৯ ২০ শাওণ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Came back to Sambalpur in the morning.

॥ ১২ আগষ্ট ১৯২৯ ২৭ শাওণ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Sent my car to Purna Babu for repair.

॥ ১৩ আগষ্ট ১৯২৯ ২৮ শাওণ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg. Posted that book (loose) ভেকোভাৰনা back to its author with my suggestion.

॥ ১৪ আগষ্ট ১৯২৯ ২৯ শাওণ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৫ আগষ্ট ১৯২৯ ৩০ শাওণ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbalp. in the morning.

॥ ২৩ আগষ্ট ১৯২৯ ৭ ভাদ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Saw off wife at Jsg. on her way to Dibrugarh.

॥ ২৪ আগষ্ট ১৯২৯ ৮ ভাদ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৫ আগষ্ট ১৯২৯ ৯ ভাদ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৩০ আগষ্ট ১৯২৯ ১৪ ভাদ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৩১ আগষ্ট ১৯২৯ ১৫ ভাদ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ১৬ ভাদ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ১৭ ভাদ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Attended as Assessor in a Session Case at Smbp.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ২৮ ভাদ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Jsg. by midday train. Stopped at Bharat Ch. Borooah's place, as my Bungalow rented to Charoo Sen, the P.W.D. Dak Bungalow occupied by D. C. Mr. Johnst ... .

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ২৯ ভাদ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur by morning train.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ৪ আহিন ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Sent Adi to forest.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ৫ আহিন ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Went to Jsuguda. Stopped at mine, with Charu Sen, to whom the house was rented.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯২৯ ৬ আহিন ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯২৯ ১৬ আহিন ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg. to meet Dipika from Cal.

॥ ৩ অক্টোবৰ ১৯২৯ ১৭ আহিন ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Came back to Sambalpur with Dipika.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯২৯ ২১ আহিন ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Jotindra Dowerah arrived today from Calcutta & stopping at mine.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯২৯ ১১ কাতি ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥ ...
Jotindra Dowerah left for Cal. today.

॥ ১ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৫ কাতি ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ ॥
Jyotis Ch. Ghattack, Sanskrit professor of Dipika at the Diocesan College, turned up suddenly this morning & stopped at mine. Dipika was angry & much put out. In the evening I took Ghatak round in motor & showed him the Sambalpur town.

॥ ২ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৬ কাতি ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Ghatak left for Cal.

॥ ৩ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৭ কাতি ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Saw Dipika off at Jsg. Dr. Laha's two daughters accompanied. Subodh Ghose S.D.O. P.W.D. lived with me at Jsg. as my guest.

॥ ৪ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৮ কাতি ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৫ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৯ কাতি ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Came back to Sambalpur. Ghose also returned with me.

॥ ৬ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ২০ কাতি ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Lent *Uncle Sham* to Achyut Purohit, pleader. Returned. But Bohidar took it later on.

॥ ১২ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ২৬ কাতি ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১৩ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ২৭ কাতি ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৪ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ২৮ কাতি ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ১৮ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ২ আঘোণ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Went to Jsg. to meet wife & Ratna from Assam. Pd. Bhoira as loan Rs. 20/- to be deducted 2/- every month from Nov. & upwards.

॥ ১৯ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ৩ আঘোণ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Returned to Sambalp.

Purna's a/c.

Lent him cash	Rs. 50/-
One tyre given	Rs. 16/-
Do from Sankari shop	Rs. 26/8/-
Pd. cash for Lorry repair	Rs. 30/-
Total	Rs. 122/8/-

॥ ২১ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ৫ আঘোণ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Rohini K. arrived this morning.

॥ ২৬ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১০ আঘোণ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Narayan Barber absent from today.

॥ ২৭ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১১ আঘোণ ১৩৩৬ বুধবাৰ ॥
Left for Jsg. with Rohini.

॥ ২৮ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১২ আঘোণ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৩০ নৱেম্বৰ ১৯২৯ ১৪ আঘোণ ১৩৩৬ শনিবাৰ ॥
Rohini went to shikar with Abani Babu at Dhama side. Returned at 7 p.m. with nothing except a wild hen.

॥ ৩ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ১৭ আঘোণ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Satcory went to forest. Rohini, Ratna & Prajna went to Nildungri side Katta for duck shooting. Rohini shot a Lalmundi.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ২২ আঘোণ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ২৩ আঘোণ ১৩৩৬ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১০ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ২৪ আঘোণ ১৩৩৬ মঙলবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ৭ পুহ ১৩৩৬ দেওবাৰ ॥
Rohini left for Assam.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯২৯ ১১ পুহ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Sent a coolie Sardar to Rohini at Dibrugarh.

॥ ১৯৩০ ॥

॥৩ জানুৱাৰী ১৯৩০ ১৯ পুহ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Left for Jsg.

॥৪ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২০ পুহ ১৩৩৬ শনিবাৰ॥
Jsg.

॥৫ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২১ পুহ ১৩৩৬ দেওবাৰ॥
Returned to Smbp.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২২ পুহ ১৩৩৬ সোমবাৰ॥
Went to forest.

॥৭ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২৩ পুহ ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Forest Beheramal.

॥৮ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২৪ পুহ ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥১২ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২৮ পুহ ১৩৩৬ দেওবাৰ॥
Dinner at my place—gave to Dr. Laha & his family. Hamid came to Sambalpur yesterday. He came to dinner.

॥১৩ জানুৱাৰী ১৯৩০ ২৯ পুহ ১৩৩৬ সোমবাৰ॥
Dipika left for Cal. I saw her off at Jsg.

॥১৪ জানুৱাৰী ১৯৩০ ৩০ পুহ ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Returned to Sambalp. & went to shikar with Hamid & Das at Chamunda side. Got nothing. Returned evening.

॥১৫ জানুৱাৰী ১৯৩০ ১ মাঘ ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Sent 5 coolies to Rohini at Dibrugarh.

॥২১ জানুৱাৰী ১৯৩০ ৭ মাঘ ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Went to forest.

॥২২ জানুৱাৰী ১৯৩০ ৮ মাঘ ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Forest (Beheramal).

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯৩০ ৯ মাঘ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Smbalp. Left for Jsg. in the evening.

॥২৪ জানুৱাৰী ১৯৩০ ১০ মাঘ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Jsg.

॥২৫ জানুৱাৰী ১৯৩০ ১১ মাঘ ১৩৩৬ শনিবাৰ॥
Came back to Smbpur. Braja Babu Vakil died this morning. Saw the Income-Tax Officer at the Dak Bungalow & settled.

॥৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২১ মাঘ ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Went to forest Beheramal. Stopped there.

॥৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২২ মাঘ ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Beheramal.

॥৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২৩ মাঘ ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২৪ মাঘ ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Hamid returned from his town in Padampur side. Bahadur gave a dinner at the Dak Bungalow in honour of Hamid. We joined.

॥৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২৬ মাঘ ১৩৩৬ দেওবাৰ॥
Went to Ghisamura forest with Hamid, Das & Asan. I killed a wild boar. Saw Hamid off at Bapanga going to Patna.

॥১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২৮ মাঘ ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Went to Jsg.

॥১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২৯ মাঘ ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Jsg.

॥১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ১ ফাগুন ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur. Went to Jsg. again to see my wife off for Cal. Dipika ill.

॥১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ২ ফাগুন ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥১৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ৭ ফাগুন ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Went to forest.

॥২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩০ ৮ ফাগুন ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥৫ মাৰ্চ ১৯৩০ ২১ ফাগুন ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Went to forest.

॥৬ মাৰ্চ ১৯৩০ ২২ ফাগুন ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned Smbp. Left for Jsg. evening.

॥৭ মাৰ্চ ১৯৩০ ২৩ ফাগুন ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Jsg.

॥৮ মাৰ্চ ১৯৩০ ২৪ ফাগুন ১৩৩৬ শনিবাৰ॥
Jotindra Dowera with Lakheswar Sarma arrived today. I returned from Jsg.

॥১০ মাৰ্চ ১৯৩০ ২৬ ফাগুন ১৩৩৬ সোমবাৰ॥
J. Dowerah & Lakheswar went back to Calcutta this evening.

॥১২ মাৰ্চ ১৯৩০ ২৮ ফাগুন ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Went to Ramedegu via Khejuria with Dash to shoot. Stopped at Ashan's, who killed 2 sambars & one spotted deer.

॥১৩ মাৰ্চ ১৯৩০ ২৯ ফাগুন ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥১৬ মাৰ্চ ১৯৩০ ২ চ'ত ১৩৩৬ দেওবাৰ॥[1]
Went to Jsg.

॥১৮ মাৰ্চ ১৯৩০ ৪ চ'ত ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Went to Jsg.

॥১৯ মাৰ্চ ১৯৩০ ৫ চ'ত ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Jsg. Mr. & Mrs. Senapati with Ra . . . (?) arrived at Jsg. & stopped at ours. We saw them off to Cal.

॥২০ মাৰ্চ ১৯৩০ ৬ চ'ত ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalp. with Ratna.

॥২২ মাৰ্চ ১৯৩০ ৮ চ'ত ১৩৩৬ শনিবাৰ॥
Went to Jsg. with wife, ...

॥২৩ মাৰ্চ ১৯৩০ ৯ চ'ত ১৩৩৬ দেওবাৰ॥
Returned to Smbp.

॥২৫ মাৰ্চ ১৯৩০ ১১ চ'ত ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
.... at .... with Senapati, Mrs. Senapati & Ratna. Went out for a drive. Killed a spotted deer at Chamunda.

॥২৬ মাৰ্চ ১৯৩০ ১২ চ'ত ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Left for Jsg. to meet wife coming from Calcutta.

॥২৭ মাৰ্চ ১৯৩০ ১৩ চ'ত ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Returned to Sambalp. with wife.

॥৩১ মাৰ্চ ১৯৩০ ১৭ চ'ত ১৩৩৬ সোমবাৰ॥
Saw Ratna off at Jsg. on her way back to Dibrugarh.

॥১ এপ্ৰিল ১৯৩০ ১৮ চ'ত ১৩৩৬ মঙলবাৰ॥
Jsg. Pd. . . . . Rs. 10/- a/c house repairing.

॥২ এপ্ৰিল ১৯৩০ ১৯ চ'ত ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Returned to Sambalp.

॥৯ এপ্ৰিল ১৯৩০ ২৬ চ'ত ১৩৩৬ বুধবাৰ॥
Returned to Sambalpur. Went to Chamunda with Senapati & Dash for shikar. Dash shot a bison.

॥১০ এপ্ৰিল ১৯৩০ ২৭ চ'ত ১৩৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥
Chamunda. Got nothing.

॥১১ এপ্ৰিল ১৯৩০ ২৮ চ'ত ১৩৩৬ শুকুৰবাৰ॥
Returned to Sambalpur.

॥১৩ এপ্ৰিল ১৯৩০ ৩০ চ'ত ১৩৩৬ দেওবাৰ॥
Dash reached me Jsg. in his motor car for shikar at . . . . . . where he shot a deer.

---

[1] ১৬ মাৰ্চৰপৰা ২ এপ্ৰিললৈকে লেখাবোৰ (সম্ভৱতঃ ৰোহিণীকুমাৰ বৰুৱাৰ ঘৰত সোমোৱা বানৰ) পানীয়ে ধুই পেলোৱাৰ নিচিনা কৰিছে। তাৰ যে কিছু বানপানীৰ চোবপৰা ৰক্ষা পৰিছে, তাৰ বাবে আমাৰ লিপিকাৰক ধন্যবাদ দিব লগীয়া।

॥ ১৪ এপ্রিল ১৯৩০ ১ বহাগ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৫ এপ্রিল ১৯৩০ ২ বহাগ ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Returned to Sambalpur from Jsg.

॥ ২০ এপ্রিল ১৯৩০ ৭ বহাগ ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Went to Chamunda with Satya V. & Aruna as guests of Mr. Senapati for shikar.

॥ ২১ এপ্রিল ১৯৩০ ৮ বহাগ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Chamunda.

॥ ২২ এপ্রিল ১৯৩০ ৯ বহাগ ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Chamunda.

॥ ২৩ এপ্রিল ১৯৩০ ১০ বহাগ ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Came back to Sambalpur.

॥ ২৯ এপ্রিল ১৯৩০ ১৬ বহাগ ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৩০ এপ্রিল ১৯৩০ ১৭ বহাগ ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১ মেই ১৯৩০ ১৮ বহাগ ১৩৩৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৪ মেই ১৯৩০ ২১ বহাগ ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Went to forest.

॥ ৫ মেই ১৯৩০ ২২ বহাগ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৭ মেই ১৯৩০ ২৪ বহাগ ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg. to meet Dipika from Cal. Came back in Dash's car immediately & arrived at 4 a.m.

॥ ১১ মেই ১৯৩০ ২৮ বহাগ ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Went to Padampur to meet Senapati in shikar.

॥ ১২ মেই ১৯৩০ ২৯ বহাগ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Went to Narsing math. Had seen the *mela* & beat in the afternoon.

॥ ১৩ মেই ১৯৩০ ৩০ বহাগ ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Returned to Padampur in the evening.

॥ ১৪ মেই ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Padampur.

॥ ১৫ মেই ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Padampur.

॥ ১৬ মেই ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ১৮ মেই ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg. to see Satya Vrata off for Bombay in Dash's & Senapati's car from Sambalpur to Jsg.

॥ ১৯ মেই ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২০ মেই ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Came back to Smbp.

॥ ২১ মেই ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Went to forest.

॥ ২২ মেই ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৭ জুন ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Went to Jsg. with wife to see Aruna, Dipika & Khoka-khuki off for Bombay.

॥ ৮ জুন ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৮ জুন ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১৯ জুন ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২০ জুন ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২১ জুন ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২৫ জুন ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg. to see Dash off for Mourbhonj.

॥ ২৬ জুন ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৭ জুন ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Retrd. to Smbp.

॥ ২৮ জুন ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
My wife went to Jsg. alone with Golap.

॥ ২৯ জুন ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Wife at Jsg.

॥ ৬ জুলাই ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Left for Calcutta for treatment.

॥ ৭ জুলাই ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Cal. Jorasanko. Got medicine from Addy & Co. Wellessly Street.

॥ ৮ জুলাই ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Calcutta.

॥ ৯ জুলাই ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Calcutta.

॥ ১০ জুলাই ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Calcutta.

॥ ১১ জুলাই ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Cal.

॥ ১২ জুলাই ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Cal.

॥ ১৩ জুলাই ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Left for Sambalpur. Halted at Jsg. Dak Bungalow.

॥ ১৪ জুলাই ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Arrived Smbp. in the afternoon. Found J. N. Sen very ill.

॥ ২৫ জুলাই ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Jsg. Halted at Dak Bungalow.

॥ ২৬ জুলাই ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Came back to Smbp. Pd. Bhoira his pay for July.

॥ ৫ আগস্ট ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg. Stopped at the Dak Bungalow.

॥ ৬ আগস্ট ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Jsg. But left the Dak Bungalow & stopped in the Sambalpur train.

॥ ৭ আগস্ট ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp. in the morning.

॥ ২১ আগস্ট ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Went to Jsg. Stopped in the Ry. carriage.

॥ ২২ আগস্ট ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Went to Jsg. Stopped at the Ry. compartment.

॥ ২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Came back to Sambalpur at 4.35 p.m.

॥ ৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg. to meet Dipika from Baroda. Stopped at ...

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Came back to Sambalpur with Dipika.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ শুকুৰবাৰ ॥
Left for Assam with wife & Dipika. Missed Mail. Went by 2 o'clock passenger at night.

॥ ২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Arrived Howrah at 8.30 p.m. Went to Jorasanko.

॥ ২১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Left for Gauhati by Assam Mail.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Arrived Gauhati in the morning. Stopped at JB's. Cotton College students gave me an অভিনন্দন, presided by Borooah. Grand success.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ মঙলবাৰ ॥
Left for Dibrugarh.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Arrived Dibrugarh in the morning at about 9. Stopped at Ratna's.

॥ ২৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Dibrugarh. Lot of people saw me.

॥ ২৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ ॥
Presided at Rammohan Ray's meeting.

॥ ১ অক্টোবৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Dibrugarh.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Dibrugarh. People & Mahila Samiti gave me two অভিনন্দন-s.

॥ ৩-১৪ অক্টোবৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ-মঙ্গলবাৰ ॥
Dibrugarh.

॥ ১৫ অক্টোবৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Left for Sibsagar by motor. Rohini & Ratna accompany wife & Dipika. Stopped at Dak Bungalow.

॥ ১৬ অক্টোবৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Sibsagar. Vidyapith gave me অভিনন্দন in the morning, Sahitya সভা in the afternoon.

॥ ১৭ অক্টোবৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ ॥
Left for Jorhat. Arrived evening. Stopped at Dak Bungalow.

॥ ১৮ অক্টোবৰ ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Grand reception meeting at Chandra K. Hall evening. Wife, daughter & Rohini not invited.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Jorhat. Tea party evening & meeting. Spoke. অভিনন্দন given.

॥ ২০ অক্টোবৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Bezbaroa School boys gave a party, অভিনন্দন. After it left for Golaghat. Arrived evening. Stopped Dak Bungalow.

॥ ২১ অক্টোবৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ ॥
Golaghat. Evening party by ladies, gents & school boys. Returned to Jorhat to witness theatricals.

॥ ২২ অক্টোবৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Left for Sibsagar. Dak Bungalow. মহিলা সভা & school boys' অভিনন্দন.

॥ ২৩ অক্টোবৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Dibrugarh in the morning by motor. Arrived in the evening.

॥ ২৪-২৬ অক্টোবৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ-দেওবাৰ ॥
Dibrugarh.

॥ ২৭ অক্টোবৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Left for Gauhati by Ry.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ ॥
Arrived Gau. Stopped at J. Borooah's.

॥ ২৯ অক্টোবৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Gauhati. অভিনন্দন by Earle Law College কনক presided.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
C. School boys gave party & অভিনন্দন. Left for Cal.

॥ ৩১ অক্টোবৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ ॥
Arrived Cal.

॥ ১ নবেম্বৰ ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg. Dipika went to Diocesan College to stop.

॥ ২ নবেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Arrived Sambalpur—self & wife.

॥ ৫ নবেম্বৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৯ নবেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১০ নবেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Came back to Smbp. Attended Senapati's son's party.

॥ ১৬ নবেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Left for Calcutta.

॥ ১৭ নবেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
At Jorasanko. Cal.

॥ ১৮-২০ নবেম্বৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ-বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal.

॥ ২১ নবেম্বৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ ॥
Dipika came to Jorasanko from Diocesan. Had my teeth set at a Dentist's. Pd. 76/-.

॥ ২২ নবেম্বৰ ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Bezbarua Samiti's অধিবেশন gave me অভিনন্দন.

॥ ২৩ নবেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Ill.

॥ ২৪ নবেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Left for Sambalpur with Dipika.

॥ ২৫ নবেম্বৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ ॥
Arrived Smbp.

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Jsg. Pd. Bhoira advance Rs. 8/- to liquidate Kabuli's debt, to be deducted from pay from Decr. pay to advance, i.e., Dec., Jany., Feby., March, i.e., in April.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ শুক্ৰবাৰ ॥
Went to Cal.

॥ ২০ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ শনিবাৰ ॥
Cal. Jorasanko.

॥ ২১ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ দেওবাৰ ॥
Cal.

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ সোমবাৰ ॥
Cal.

॥ ২৩ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ মঙ্গলবাৰ ॥
Ratna & Rohini came to Cal. from Assam.

॥ ২৪ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ বুধবাৰ ॥
With Ratna [.........] Smbp.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯৩০ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Came to Smbp.

॥ ১৯৩১ ॥

॥ ১০ জানুৱাৰী ১৯৩১ ২৫ পুহ ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Ratna, who was with us, returned to Calcutta to meet & stay with Rohini at their new flat, 79-22 Lower Circular Rd. Dipika also went with her to go to Diocesan. I saw them off at Jsg.

॥ ১১ জানুৱাৰী ১৯৩১ ২৬ পুহ ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯৩১ ২৭ পুহ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২০ জানুৱাৰী ১৯৩১ ৬ মাঘ ১৩৩৭ মঙ্গলবাৰ ॥
Sent Satkory to my forest by my motor car.

॥ ২১ জানুৱাৰী ১৯৩১ ৭ মাঘ ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Satkory returned tonight from forest.

॥ ২২ জানুৱাৰী ১৯৩১ ৮ মাঘ ১৩৩৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Recd. this diary as gift from Jotindra Dowerah today. Left for Jsg.

॥ ২৩ জানুৱাৰী ১৯৩১ ৯ মাঘ ১৩৩৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৪ জানুৱাৰী ১৯৩১ ১০ মাঘ ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

*॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯৩১ ১৭ মাঘ ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
This diary is a gift from Mr. D. N. Dutta, Timber merchant.

*॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ১৮ মাঘ ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg.

*॥ ২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ১৯ মাঘ ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Jsg. Saw Nogen Chowdhury on sleeper passing.

*॥ ৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ২০ মাঘ ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Retd. to Smbp. Satkory went to forest in my lorry.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ২৮ মাঘ ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Left for Jsg. with wife by motor.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ২৯ মাঘ ১৩৩৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp. at 10 a.m.

*॥ ১৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ৩ ফাগুন ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Went Kamseer, Bahidar's village. He gave me *goor*, &c.

॥ ২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ৮ ফাগুন ১৩৩৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ৯ ফাগুন ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Jsg.

Pd. advance to Bhoira again	Rs.	8-0-0
		6-0-0
		14-0-0

The balance of previous advance now to be deducted @ 2/- from Feby. pay & onwards.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ১০ ফাগুন ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩১ ১৬ ফাগুন ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Left for Calcutta.

॥ ১ মাৰ্চ ১৯৩১ ১৭ ফাগুন ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Arrived Cal. & stopped at Rohini-Ratna's, 79/22 Lower Circular Rd.

॥ ২-৬ মাৰ্চ ১৯৩১ ১৮-২২ ফাগুন ১৩৩৭ সোমবাৰ-শুক্ৰবাৰ ॥
Cal.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯৩১ ২৩ ফাগুন ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Cal. Bezbarua Samiti sat this evening at Ashutosh Building. I went there with Rohini, Ratna & Dipika. Horendra read an interesting essay on my কদমকলি.

॥ ৮ মাৰ্চ ১৯৩১ ২৪ ফাগুন ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Left for Sambal. Arrived Jsg. & stayed at my bungalow.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯৩১ ২৫ ফাগুন ১৩৩৭ সোমবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯৩১ ২৬ ফাগুন ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

*॥ ১৭ মাৰ্চ ১৯৩১ ৩ চ'ত ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Left for forest—Beheramal, & stopped there.

*॥ ১৮ মাৰ্চ ১৯৩১ ৪ চ'ত ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Returned to Sambalp. in the evening after making ... (?).

*॥ ২০ মাৰ্চ ১৯৩১ ৬ চ'ত ১৩৩৭ শুক্ৰবাৰ ॥
Went to Jsg.

*॥ ২১ মাৰ্চ ১৯৩১ ৭ চ'ত ১৩৩৭ শনিবাৰ ॥
Jsg.

*॥ ২২ মাৰ্চ ১৯৩১ ৮ চ'ত ১৩৩৭ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

*॥ ২৪ মাৰ্চ ১৯৩১ ১০ চ'ত ১৩৩৭ মঙলবাৰ ॥
Golap left for his home, Cuttack, with his wife & children—perhaps not to return. Pd. him full months' pay & 8/- extra, altogether Rs. 40/-.

---

*১৯৩১ চনৰ দুখন ডায়েৰি বহি—এখন 'সেনৰ ডায়েৰি' যতীন্দ্ৰনাথ দুৱৰাদেৱে উপহাৰ দিয়া, আৰু আনখন বেংগল ইমিউনিটি কোম্পানিৰ কাঠ-বেপাৰী ডি. এন. দত্ত বোলা এজনে দিয়া। বেজবৰুৱাই সলনা-সলনিকৈ দুইখনতে লেখিছিল। তৰা-চিনীয়া তাৰিখবোৰৰ কথাখিনি দত্তই দিয়া-খন বহিত লেখা আছে।

*॥ ১ এপ্ৰিল ১৯৩১ ১৮ চ'ত ১৩৩৭ বুধবাৰ ॥
Left for forest. Stopped there.

*॥ ২ এপ্ৰিল ১৯৩১ ১৯ চ'ত ১৩৩৭ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Smbp. in the morning.

॥ ১ মেই ১৯৩১ ১৮ বহাগ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২ মেই ১৯৩১ ১৯ বহাগ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৩ মেই ১৯৩১ ২০ বহাগ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৫ মেই ১৯৩১ ২২ বহাগ ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
Left for Cal. to get myself treated.
* Left Sambalp. for Cal. for treatment.[1]

॥ ৬ মেই ১৯৩১ ২৩ বহাগ ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Arrived Cal. Rohini met me at Howrah station & brought me to the place, 34/1 Ballygunge Circular Rd. Evening took an injection at Addy's.

॥ ৭ মেই ১৯৩১ ২৪ বহাগ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal.

॥ ৮ মেই ১৯৩১ ২৫ বহাগ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Cal. Took another injection.

॥ ৯ মেই ১৯৩১ ২৬ বহাগ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Cal.

॥ ১০ মেই ১৯৩১ ২৭ বহাগ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Cal.

॥ ১১ মেই ১৯৩১ ২৮ বহাগ ১৩৩৮ সোমবাৰ ॥
Cal. Took an injection.

॥ ১২-১৪ মেই ১৯৩১ ২৯-৩১ বহাগ ১৩৩৮ মঙলবাৰ-বৃহস্পতিবাৰ ॥
Cal.

॥ ১৫ মেই ১৯৩১ ১ জেঠ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Took a final injection & left for Sambalp. with Dipika.

॥ ১৬ মেই ১৯৩১ ২ জেঠ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Arrived Sambalpur.

॥ ২১ মেই ১৯৩১ ৭ জেঠ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ২২ মেই ১৯৩১ ৮ জেঠ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৩ মেই ১৯৩১ ৯ জেঠ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৫ জুন ১৯৩১ ২২ জেঠ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৬ জুন ১৯৩১ ২৩ জেঠ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৭ জুন ১৯৩১ ২৪ জেঠ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ২০ জুন ১৯৩১ ৫ আহাৰ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ২১ জুন ১৯৩১ ৬ আহাৰ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৭ জুলাই ১৯৩১ ২২ আহাৰ ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ৮ জুলাই ১৯৩১ ২৩ আহাৰ ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৯ জুলাই ১৯৩১ ২৪ আহাৰ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Returned to Sambalpur.

॥ ৫ আগষ্ট ১৯৩১ ২০ শাওণ ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Left for Jsg.

॥ ৬ আগষ্ট ১৯৩১ ২১ শাওণ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Jsg.

॥ ৭ আগষ্ট ১৯৩১ ২২ শাওণ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২১ আগষ্ট ১৯৩১ ৪ ভাদ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
To Jsg.

॥ ২২ আগষ্ট ১৯৩১ ৫ ভাদ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Jsg.

---

[1] ৫ মেইৰপৰা বেজবৰুৱাই দুৱৰাই দিয়া বহি এৰি মাথোন দত্তই দিয়াখনতহে কথা লেখিছে।

॥ ২৩ আগষ্ট ১৯৩১ ৬ ভাদ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ২৪ ভাদ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Went to Jsg.

॥ ১১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ২৫ ভাদ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ২৬ ভাদ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ২৭ ভাদ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Ratna gave birth to a daughter at Calcutta today noon, Sankardeb-tithi day.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ২ আহিন ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Recd. from Mistry Mosleym Rs. 70/- today in part.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ৫ আহিন ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
My wife went to Cal. to Ratna's place. I saw her off at Jsg.

॥ ২৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ৬ আহিন ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Jsg.

॥ ২৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩১ ৭ আহিন ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Back to Smbp.

॥ ৪ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১৭ আহিন ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Left for Cal.

॥ ৫ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১৮ আহিন ১৩৩৮ সোমবাৰ ॥
Arrived Cal. & stopped at Rohini, 34/1 Ballygunj C. Rd.

॥ ৬-১২ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১৯-২৫ আহিন ১৩৩৮ মঙলবাৰ-সোমবাৰ ॥
Cal.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯৩১ ২৬ আহিন ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
Left for Smbp. with wife, Ratna & her babe.

॥ ১৪ অক্টোবৰ ১৯৩১ ২৭ আহিন ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Arrived Smbp.

॥ ২১ অক্টোবৰ ১৯৩১ ৪ কাতি ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Rohini came to Sambalpur accompanied by Tapan Borooah.

॥ ২৫ অক্টোবৰ ১৯৩১ ৮ কাতি ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Went to Jsg. to vacate the house for Post & Telegraph Dept.

॥ ২৬ অক্টোবৰ ১৯৩১ ৯ কাতি ১৩৩৮ সোমবাৰ ॥
Jsg. Tapan left Smbp. for Cal. Met him at the Ry. station at Jsg.

॥ ২৭ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১০ কাতি ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ২৮ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১১ কাতি ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Rohini left for Calcutta.

॥ ৩০ অক্টোবৰ ১৯৩১ ১৩ কাতি ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
I left for Cal.

॥ ৩১ অক্টোবৰ-৩নবেম্বৰ ১৯৩১ ১৪-১৭ কাতি ১৩৩৮ শনিবাৰ-মঙলবাৰ ॥
Cal.

॥ ৪ নবেম্বৰ ১৯৩১ ১৮ কাতি ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Left Cal. for Smbp.

॥ ৫ নবেম্বৰ ১৯৩১ ১৯ কাতি ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Arrived Sambalpur.

॥ ৭ নবেম্বৰ ১৯৩১ ২১ কাতি ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Rcd. Rs. 30/- from Moshjuma o/a

॥ ১৪ নবেম্বৰ ১৯৩১ ২৮ কাতি ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Left for Jsg. Stopped in the train.

॥ ১৫ নবেম্বৰ ১৯৩১ ২৯ কাতি ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Jsg.

॥ ১৬ নবেম্বৰ ১৯৩১ ৩০ কাতি ১৩৩৮ সোমবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ১৮ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ২ পুহ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Left for Cal. At Jsg. could not get into mail train & stopped there.

॥ ১৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৩ পুহ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Took 1 p.m. Pass. from Jharsuguda.

॥ ২০ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৪ পুহ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Arrived Howrah at 6 a.m. Rohini came to take me.

॥ ২১-২২ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৫-৬ পুহ ১৩৩৮ সোমবাৰ-মঙলবাৰ ॥
At Calcutta.

॥ ২৩ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৭ পুহ ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Left Cal. for Gauhati.

॥ ২৪ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৮ পুহ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Arrived Gauhati in the morning at about 8. Stopped at Jnan's. Evening, there was a meeting. Nogendra N. Chowdhury & myself were entertained. Speech-making.

॥ ২৫ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ৯ পুহ ১৩৩৮ শুক্ৰবাৰ ॥
Left Gauhati for Sibsagar.

॥ ২৬ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১০ পুহ ১৩৩৮ শনিবাৰ ॥
Arrived Simaluguri junction in the morning. C. K. Bhuyan & Ananda came to receive me. From there took train & arrived Sibsagar Town Station. Stopped at the Dak Bungalow. Came to see the brothers.

॥ ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১১ পুহ ১৩৩৮ দেওবাৰ ॥
Sibsagar, attended Sahitya Sabha meeting.

॥ ২৮ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১২ পুহ ১৩৩৮ সোমবাৰ ॥
Sahitya Sabha meeting. Ended today at about 10 p.m.

॥ ২৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১৩ পুহ ১৩৩৮ মঙলবাৰ ॥
Sibsagar. My Abhinandan ceremony. Grand procession & in the pandal grand reception. I was presented with the অভিনন্দন পত্ৰ in an ivory-wood box in a Sarai. At Polytechnics also অভিনন্দন.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১৪ পুহ ১৩৩৮ বুধবাৰ ॥
Left Sibsagar after meal at about 12 noon for Gauhati.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯৩১ ১৫ পুহ ১৩৩৮ বৃহস্পতিবাৰ ॥
Arrived Gauhati in the evening. Stopped at JB's. Eat tea . . . . . Bhowani . . . . . JB's friend in the evening.

॥ ১৯৩২ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯৩২ ১৬ পুহ শুক্ৰবাৰ ॥
Gauhati. At JB's. There was a meeting & theatrical to receive me. Left for Pandu & thence Amingaon & Calcutta at night.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯৩২ ১৭ পুহ শনিবাৰ ॥
Arrived Cal. Went to Rohini's place in a taxi.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯৩২ ১৮ পুহ দেওবাৰ ॥
Calcutta.

॥ ৪ জানুৱাৰী ১৯৩২ ১৯ পুহ সোমবাৰ ॥
Left Cal. for Sambalpur by passenger train at 9 a.m.

॥ ৫ জানুৱাৰী ১৯৩২ ২০ পুহ মঙলবাৰ ॥
Arrived Jsg. at 12 noon & stopped at the waiting room.

॥ ৬ জানুৱাৰী ১৯৩২ ২১ পুহ বুধবাৰ ॥
Left for Smbp. Arrived at 8 a.m.

॥ ১২ জানুৱাৰী ১৯৩২ ২৭ পুহ মঙলবাৰ ॥
Dipika left for Calcutta. I saw her off at Jsg.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯৩২ ২৮ পুহ বুধবাৰ ॥
Returned to Smbp.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯৩২ ১৭ মাঘ দেওবাৰ ॥
Went to Gangpur in a taxi with Purna Babu as his guest. Returned at about 8 p.m.

Received Rs. 25/- from Morhijuma thro' Satkory on my return.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ২৮ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Went to Jsg. with my wife in my motor car early in the morning. Halted at my house up to 3.30 p.m. Returned to Smbp. in the evening. Pd. Bhoira pay for Jany. 32.

॥ ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৪ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Dongarmull Agarwala has paid me Rs. 700/- as advance for scantley sold to him.

॥ ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৫ ফাগুন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Left for Cal. with my wife up to Jsg. by motor. Thence by Passenger at 1 p.m. to attend G. P. Dai's marriage.

॥ ১৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৬ ফাগুন শুকুৰবাৰ ॥

Arrived Howrah at 6 a.m. Rohini came to meet at station. Stopped at his.

॥ ২০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৭ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Cal.

॥ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৮ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Cal. Attended Dai's marriage.

॥ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ৯ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Cal. Had feed at Dai's father-in-law's.

॥ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ১০ ফাগুন মঙ্গলবাৰ ॥

I left for Sambalpur by mail, leaving wife at Rohini.

॥ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩২ ১১ ফাগুন বুধবাৰ ॥

Arrived Sambalpur.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯৩২ ২১ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet wife coming from Cal. Recd. Rs. 15/- from Satkory Babu as sale proceeds of sleepers.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯৩২ ২২ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Arrived Smbp. with wife. Went to Huma to attend Mela & peace meeting. Returned at night in Senapati car.

॥ ১১ মাৰ্চ ১৯৩২ ২৭ ফাগুন শুকুৰবাৰ ॥

Moshejuma pd. me Rs. 25/- today. After settling the a/c with him today his due to me is Rs. 80/-/9 balance which he promised to clear within this month.

॥ ২২ মাৰ্চ ১৯৩২ ৯ চ'ত মঙ্গলবাৰ ॥

Went to Jsg. in my motor car. Stopped in a room in my bungalow. Phoned from there to Ratna & Rohini. Pd. Bhoira advance Re. 1/-. Returned to Sambalpur at 5 p.m.

॥ ৫ এপ্ৰিল ১৯৩২ ২৩ চ'ত মঙ্গলবাৰ ॥

Went to Jsg. & stopped at mine. Evening phoned to Ratna at Cal. Rohini informed me of Jotindra serious accident having been ran over by a motor car on the 4th. Exceedingly upset.

॥ ৬ এপ্ৰিল ১৯৩২ ২৪ চ'ত বুধবাৰ ॥

Jsg. Pd. Bhoira pay for March.

॥ ৭ এপ্ৰিল ১৯৩২ ২৫ চ'ত বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ২৭ এপ্ৰিল ১৯৩২ ১৪ বহাগ বুধবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet Dipika from Calcutta.

॥ ২৮ এপ্ৰিল ১৯৩২ ১৫ বহাগ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur with Dipika.

॥ ২১ মেই ১৯৩২ ৭ জেঠ শনিবাৰ ॥

Went to Jsg. by motor at 5 a.m. Returned to Smbp. at 6 p.m.

॥ ৩১ মেই ১৯৩২ ১৭ জেঠ মঙ্গলবাৰ ॥

Jsg. The house is vacated by the Telegraph Dept. Left for Jsg.

॥ ১ জুন ১৯৩২ ১৮ জেঠ বুধবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২ জুন ১৯৩২ ১৯ জেঠ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ১৫ জুন ১৯৩২ ১ আহাৰ বুধবাৰ ॥

I & wife went to Jsg. with Dipika to see her off for Calcutta. By motor car. Haran's daughter also went with Dipika. We returned to Smbp. at about half-past one night. Dipika went away without even প্ৰণাম কৰ to us. Why? God only knows what is in her mind.

॥ ২৭ জুন ১৯৩২ ১৩ আহাৰ সোমবাৰ ॥

Left for Jsg.

॥ ২৮ জুন ১৯৩২ ১৪ আহাৰ মঙ্গলবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৯ জুন ১৯৩২ ১৫ আহাৰ বুধবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ১৫ জুলাই ১৯৩২ ৩১ আহাৰ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet Ratna & her baby. Met them.

॥ ১৬ জুলাই ১৯৩২ ৩২ আহাৰ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur with them.

॥ ২৯ জুলাই ১৯৩২ ১৩ শাওণ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsguda with wife to see Ratna & baby off.

॥ ৩০ জুলাই ১৯৩২ ১৪ শাওণ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৩১ জুলাই ১৯৩২ ১৫ শাওণ দেওবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ১৯ আগষ্ট ১৯৩২ ৩ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২০ আগষ্ট ১৯৩২ ৪ ভাদ শনিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২১ আগষ্ট ১৯৩২ ৫ ভাদ দেওবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২০ ভাদ সোমবাৰ ॥

Left for Jsg. on my way to Cal. Jsg.

॥ ৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২১ ভাদ মঙ্গলবাৰ ॥

Left Jsg. by Nagpur Passenger at about 1.30 p.m. Travelled Inter for Cal.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২২ ভাদ বুধবাৰ ॥

Arrived Cal. at 6 a.m. Rohini missed me although he came to meet me at Howrah. Went by a taxi paying 3/4/- up to Rohini's house.

॥ ৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২৩ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Cal.

॥ ৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২৪ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Cal. Got two teeth pulled out at the dentist.

॥ ১০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২৫ ভাদ শনিবাৰ ॥

Two more teeth pulled out today.

॥ ১১-১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২৬-২৯ ভাদ দেওবাৰ-বুধবাৰ ॥

Cal.

॥ ১৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ৩০ ভাদ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Got 4 new teeth cast taken.

॥ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ৩১ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Cal.

॥ ১৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ১ আহিন শনিবাৰ ॥

Got 4 new teeth set. Left by Nagpur Passenger for Jsg. at 9 p.m. inter class.

॥ ১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ২ আহিন দেওবাৰ ॥

Arrived Jsg. at 12.30 noon. Jsg.

॥ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ৩ আহিন সোমবাৰ ॥

Arrived Sambalpur morning.

॥ ২২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ৬ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arjun Sanbar, my late forest munshi, died today.

॥ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ১২ আহিন বুধবাৰ ॥

Went to Jsg. to meet Dipika from Calcutta. Stopped in the Ry. compt.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩২ ১৩ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

Came back to Sambalpur with Dipika.

॥ ৭ অক্টোবৰ ১৯৩২ ২১ আহিন শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsg. with Dipika to see her off for Cal. By mail 3rd she travelled.

॥ ৮ অক্টোবৰ ১৯৩২ ২২ আহিন শনিবাৰ ॥

Stopped at Jsg.

॥ ৯ অক্টোবৰ ১৯৩২ ২৩ আহিন দেওবাৰ ॥

Came back to Sambalpur.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯৩২ ২৬ আহিন বুধবাৰ ॥

Satkori went to the new forest to open up business.

॥ ১৩ অক্টোবৰ ১৯৩২ ২৭ আহিন বৃহস্পতিবাৰ ॥

My birthday, fed Senapatis, etc. I am down with colic. Could not attend the dinner. Senapati presented me with a silver flower pot.

॥ ৭ নবেম্বৰ ১৯৩২ ২১ কাতি সোমবাৰ ॥

Went to Jsg. after long illness of colic, feeling better. Pd. Boira pay 8/-.

Less 2/- pd. to Chandra.

॥ ৮ নবেম্বৰ ১৯৩২ ২২ কাতি মঙলবাৰ ॥

Jsg.

॥ ৯ নবেম্বৰ ১৯৩২ ২৩ কাতি বুধবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ২৩ নবেম্বৰ ১৯৩২ ৭ আঘোণ বুধবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২৪ নবেম্বৰ ১৯৩২ ৮ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Jsg.

॥ ২৫ নবেম্বৰ ১৯৩২ ৯ আঘোণ শুকুৰবাৰ ॥

Returned to Sambalpur.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ২৩ আঘোণ শুকুৰবাৰ ॥

Went to Jsg. by motor with wife.

॥ ১০ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ২৪ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Returned to Sambalpur morning at 9.30.

॥ ২০ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ৫ পুহ মঙলবাৰ ॥

Left Sambalpur by motor to Jsg. Took Passenger at about 12 noon for Nagpur. Inter with wife.

॥ ২১ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ৬ পুহ বুধবাৰ ॥

Arrived Nagpur early morning at 6. Stopped there till about 3 p.m. & took Bombay mail 2nd.

॥ ২২ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ৭ পুহ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Victoria Terminus at about 7 a.m. Then about 8 we took Baroda train from Grant Road station 2nd. Arrived Baroda at about 4 p.m. Met Aruna ... Khuki ... Khuka & then Satya V.

॥ ৩০ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ১৫ পুহ শুকুৰবাৰ ॥

60. A pleasant couple. They often quarrelled for trivial reason & then made it up.

61. Suprakasa's পুতলা নাচ। Dep....Das.

62. The wreck—জাহাজ ভঙা। A family consisting of 3 girls—the first I was in love, but we separated next day.

॥ ৩১ ডিচেম্বৰ ১৯৩২ ১৬ পুহ শনিবাৰ ॥

58. Smbp. Station master চুৰ কৰি basket-অৰ পৰা আম খোৱা. At last stole from his own basket.

Dipika's a/c 1933

Recd.	Rs.	50/-
Recd. Feby.		50/-

56. গাঁৱত। ডেকা অমুকে অমুকীক সদায় দেখি আহিছে। আজি কিন্তু পিছফালৰপৰা পিছে পিছে যাওঁতে নিতম্ব দেখি fell in love. His losing appetite & sleep. Talked to her later on. She agreed to marry him. But after, married another ডেকাই remaining friends always.

57. অসমৰপৰা came some young man to Cal. to his relation. He is debauch. He was met at a friend's house where he went mistaking for pros. house & met his uncle there afternoon.

Cash Account — January

20/12	Passage ...... from Jsg. to Nagpur	9 5 3
	”	9 5 3
		18 10 6
21/	Nagpur to Victoria terminus Bombay 2nd	26 12
		26 12
		53 8
22/	From Bombay to Baroda 2nd.	13 13
		13 13
		27 10

53. Sentryএ কলা বাপেকক গুলি কৰি মৰা।

54. Story of a family where the grandma old 96 years old খোৱাত কৰাকৰ & to keep him alive.

51. বৃদ্ধা বেশ্যা তপস্বিনী। Met her at Madhupur........her house.

52. হাঁহ-চিকাৰ। Describe the বিল। মাহকীজনী মাৰিলে, মতাটো ওপৰত ঘূৰি আছিল, killed him too at last.

48. উড়িয়া two brothers, one a Hakim in Court—the other a peon there.

49. He left home leaving father, mother, brother & a small sister aged 9 at home. He met after 6 years at a prostitute's house, recognized her.

44. In celebrating সুৰেন্দ্ৰৰ জন্মদিন with 5 friends Surendra was killed, effect of drink.

45. বহুৰা। বঙাই। Stupid চাহপাত খোৱা, &c.

46. মোমতাজ হুচেনৰ জীয়েকৰ গল্প। Philosophize women's mind & ধৰণ।

47. বঙালী কাবুলী ছোৱালী বিয়া কৰাই কবুলা হোৱা—found in a case at Howrah Court where I was a Hony. magistrate.

36. Story on চন্দ্ৰা।

37. Necklace ধাৰ কৰি হেৰুৱা replacing it, but the original was ঝুঠা found.

39. মতলীয়া “সৰু” বেলৰ তাঁৰত ধৰি ঘৰ পোৱা। ঘৰত ঘৈণীয়েকক ঢেকীঠোৰাৰে কিলাই মৰা।

40. লাওখোলা (প্ৰতিশোধ) ইন্দ্ৰেশ্বৰ বলিয়া তান্ত্ৰিক with his son in কোলাত roaming.

41. মগনিয়াৰ। যাবলৈ নাপাই (কোনেও ভিক্ষা নিদিয়া হ'ল) মধুৰীআম চুৰ কৰিছিল। পুলিচত দিলে। Lock-up-অতে মৰি আছিল।

42. টঙাৰ গৰুহাল বেচি দিলো—......coming everyday to my place. Afterwards one dead & the other sent to Pyra....

43. কাশীত মাকক লগ পালো why she came leaving her son, she related বোৱাৰীয়েকেৰে মনান্তৰ।

Lot fleeing from Sodom was seduced by his two daughters yielded to their desires being deprived of his wife who had been turned into a pillar of salt. Two sons Ammon & Moab were the....from them Ammonites & Moabites.

Ruth the reaper who disturbed Boaz sleep in order to make him a father was a Moabite. They produced Obed who was David's ancestor. Jesus descended from David. Joseph & Mary are.... descended from David.

32. The moustache. খুৰোৱা গোফ বেয়া।....... the praise of গোফ।

33. বাটে-পথে ধৰি মানুহক কবিতা শুনোৱা।

34. Prostitute's daughter (pure virgin).

35. The man went away to foreign place. After...father...2 children. Absent for 12 years. His wife সোমাল to another. He returned, found her mother of 2 children by her 2nd husband. New one became friendly.

26. Met all M. A. sudden at Brindaban. তনুৰাম। He recognized me. He was a school friend. Brilliant. He becomes সন্ন্যাসী for his father's দৌৰাত্ম্য to his mother.

27. Regret of an old bachelor at 62.

28. Dr. Bez. returning rich was the expectation, but found him back as a poor soldier. His relation avoiding & ignoring him.

29. Kharagpore....নামিলো to dinner at the refreshment car. Got down at the next stop to come to my car. Train moved. I got in a lady's Inter one alone (Bengali lady). Asked her not to get frightened. টকা কোচৰপৰা পৰি গ'ল। I picked up & gave them to her.

30. The orient—কানীয়াৰ thoughts & reflection in contrasting the life & happiness of a নিকানীয়া & western standard of life.

31. *Feminine Man* : Thoughts & discussions on him.

24. Poacher নৰসিং প্ৰধান। যিদিনা শৰটো মাৰিছিল, সেইদিনাই ধোবাৰ গাধটো মৰিল। সেইটো আনি পহুৰ পিৰাৰে মিহলাই বেচিলে। Rangerঅক দিলে।

25. মোৰ হাতৰপৰা অঙঠিটো Caledonia Dock-অত পৰিল। Chatterji বাবু was seen to pick up.... by his rival....The ring was found next day by sweeper. But......Chatterji died of বদনাম repeated by everybody.

Guy de Maupassant

1. The telle cask মদ খুৱাই মাৰি মাটি লোৱা।

2. “He” ভয়।

3. Umbrella.

4. Challi কৃপণ got killed for stealing.

5. উইল uncle left his property to গুৰু in stead of his nephew.

8. Graveyard—বৰ্ণনা। Xristian, Moslem, হিন্দুৰ পিণ্ডৰ similarity explain. Saw the girl in another man's arms after a month.

9. ঘোঁৰাই বা গাড়ীয়ে খুন্দা মৰা কলা ঘুঁৰী।

10. মৰা পোৱালিজনীৰ.....বুঢ়াই বাগিচাৰ চুকত নচা। He was seen. Then he did it within closed door—Grave & respectable বুঢ়া।

11. গোসাঁই ঘৰৰ সিংহাসনৰ পিছত কিবা আছে ভাবি ৰাতি মোৰ ভয়। Describe ভয়।

12. A Normandy joke. বিয়াৰ দিনা ৰাতি বন্ধুসকলে কৰা joke—to take him away from bed.

13. দুখীয়া ছোৱালীয়ে যাৱজ্জীৱন এটা ডাঙৰ মানুহৰ ল'বাক love কৰা, true love—Chairmen....Leaving all her earnings to him. His অপমানসূচক remark, but love of the money.

18. Simon's father জহৰা। Schoolboy teasing him. A noble-hearted blacksmith married his mother to save him from disgrace.

19. বুঢ়ী মৰিল বুলি বুঢ়ীৰপৰা বস্তু উলিয়াই পুতেক-বোৱাৰীয়েকে লোৱা। বুঢ়ীৰ মাথোন catalasey. মূৰ্ছা। উঠি বহিল। And they were caught & লাজ পালে।

20. সৰুতে আমাৰ পুখুৰীত ৰাতি দুপৰত নাও বাই তাতে শুই পৰা। স্বপ্ন দেখা। পুৱাহে পানী আনিবলৈ যোৱা মানুহে মোক জগাই অনা। দ্বৈপায়ন হ্ৰদত দুৰ্য্যোধন।

"Woman, what have I to do with thee?" Christ.

21. এটা দুখীয়া মানুহ। বিয়া কৰালে। দুখ কৰি দুয়ো ধন গোটালে। ল'ৰা নোহোৱাত বেজাৰ।......ল'ৰা। মৰমৰ। পাঁচ বছৰতে যাত্ৰাদলত পলাই গ'ল। বাপেক-মাকে কান্দি ক'তো বিচাৰি নাপালে। দুখীয়া হ'ল, আকৌ মৰ্গনিয়াৰ। এদিন গিৰ্জাঘৰৰ মুখত পুতেকক লগ পালে after 15 years with his intended wife. Then they happy. পুতেকৰ মাথোন দুটা কথা মনত আছিল মাক-বাপেকৰ নাম দুটা।

(B) ভূতৰ গল্প।

(C) Precocious boy of 13 fell in love & committed suicide.

(D) পিছ লোৱা কুকুৰ।

(E) বুঢ়াৰ suicide. Never read old letters, never try to disturb পুৰণি চিঠিৰ গাদা।

7. Kiss—Dont abuse it. Advice to a husband & advice to a wife. Abuse is at the bottom of 1000 unhappiness.

Av. 100/-	
2nd.	27-10-
Bombay to Nagpur	53- 8-
	81- 2-
....	1- 8-
Coolie	2- 0-
Tea	2- 0-
Dr.	1- 5-
Bazar	5- 0-
&c.	1- 0-
	94-
Nag to Jsg.	18-10-6
	112-10-6
....	3-3-
Driver	0-4-
Chandra	0-1-
Coolie at Nagpur	0-3-
Tonga	1-0-
Tea & breakfast	1-8-
Coolie at	0-8-
Taxi	2-4-
On the way to Baroda	0-8-
....	1-0-
Soda & tea	0-6-
Ring to baby	1-3-

॥ ১৯৩৩ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী—৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ১৭ পুহ—২৬ মাঘ দেওবাৰ—বুধবাৰ ॥

Baroda.

॥ ৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ২৭ মাঘ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Baroda. Maharaja talked to me at the Baroda City municipal address meeting & asked to lunch on the 10th next day.

॥ ১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ২৮ মাঘ শুক্ৰবাৰ ॥

Took lunch with the Maharaja & Maharani at the Baroda palace with Satyavrata.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ২৯ মাঘ শনিবাৰ ॥

Left Baroda with wife at about 9 p.m. for Bombay.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ৩০ মাঘ দেওবাৰ ॥

Arrived Bombay in the morning. Stopped at the 2nd Class waiting room, where Suprakas found us & took to Radio Club & gave us lunch. From there went to some place(s).

Left for Nagpur at 4.45 p.m.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ১ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Arrived Nagpur at about 9 a.m. Stopped whole day and took Passenger at about 10 p.m. for Jsg.

॥ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৩ ২ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Arrived Jsg. at 2 p.m. Left for Sambalpur by lorry & arrived at about 6 p.m.

॥ ৫ মাৰ্চ ১৯৩৩ ২১ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Left for Jsg. by rail alone. Stopped at the waiting room.

॥ ৬ মাৰ্চ ১৯৩৩ ২২ ফাগুন সোমবাৰ ॥

Jsg. waiting room.

॥ ৭ মাৰ্চ ১৯৩৩ ২৩ ফাগুন মঙলবাৰ ॥

Returned to Smbp. this morning.

॥ ১৫ মাৰ্চ ১৯৩৩ ১ চ'ত বুধবাৰ ॥

Went to Jsg. with wife by motor in the afternoon. Arrived in the evening to meet Ratna & her baby from Calcutta. Met them at about 3 in the night, coming as they (were) by mail. Left immediately for Sambalpur & arrived just at the daybreak.

॥ ৭ এপ্ৰিল ১৯৩৩ ২৪ চ'ত শুক্ৰবাৰ ॥

Went to Jsg. by motor with wife & stopped with the Senapatis as their guests at the P.W.D. Dak Bungalow.

॥ ৮ এপ্ৰিল ১৯৩৩ ২৫ চ'ত শনিবাৰ ॥

Came back to Sambalpur in the morning.

॥ ২৪ এপ্ৰিল ১৯৩৩ ১১ বহাগ সোমবাৰ ॥

Went to Jsg.

॥ ২৫ এপ্ৰিল ১৯৩৩ ১২ বহাগ মঙলবাৰ ॥

Jsg. Dined at Nogen Chowdhury's.

॥ ২৬ এপ্ৰিল ১৯৩৩ ১৩ বহাগ বুধবাৰ ॥

Returned to Smbp.

॥ ১২ মেই ১৯৩৩ ২৯ বহাগ শুক্ৰবাৰ ॥

Went to Jsg. by midday train to meet Dipika at Jsg. from Cal. Dined at Nogen Babu's.

Dipika arrived at about 3.15 at night.

॥ ১৩ মেই ১৯৩৩ ৩০ বহাগ শনিবাৰ ॥

Came to Smbp. with Dipika. Brought Monbodh, Bhoira's son, to work at Sambalpur.

॥ ২০ মেই ১৯৩৩ ৬ জেঠ শনিবাৰ ॥

Sent back Monbodh to Jsg. as he declined to

work & stay at Smbp. Pd. his pay for 8 days @ 3/- per month.

॥১৪ জুন ১৯৩৩ ৩১ জেঠ বুধবাৰ॥

Saw Dipika off at Jsg. on her way to Calcutta.

॥১৫ জুন ১৯৩৩ ১ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalpur.

॥৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ১৯ ভাদ সোমবাৰ॥

Left for Cal. with wife. Inter. Passenger.

॥৫ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ২০ ভাদ মঙলবাৰ॥

Arrived Cal. Stopped at Ratna's.

॥৬-১২ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ২১-২৭ ভাদ বুধবাৰ-মঙলবাৰ॥

Cal.

॥১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ২৮ ভাদ বুধবাৰ॥

Ratna's daughter Pranati's birthday celebration. She became 2 years old.

॥১৪-১৮ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ২৯ ভাদ-২ আহিন শুকুৰবাৰ-সোমবাৰ॥

Cal.

॥১৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ৩ আহিন মঙলবাৰ॥

Left for Sambalpur with wife & Dipika.

॥২০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৩ ৪ আহিন বুধবাৰ॥

Arrived Sambalpur.

॥৮ নবেম্বৰ ১৯৩৩ ২২ কাতি বুধবাৰ॥

Went to Jsg. by 10 a.m. train. Dined at Nogen Babu's.

॥৯ নবেম্বৰ ১৯৩৩ ২৩ কাতি বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Smbp. in the morning.

॥১২ নবেম্বৰ ১৯৩৩ ২৬ কাতি দেওবাৰ॥

Went to Bargarh with Sengupta & stopped at Samadi's (S.D.O.) as his guest. Dined there with Mr. Hitchcock (S.P.O.) also dined with us. Durga Babu was there. He did not dine.

॥১৩ নবেম্বৰ ১৯৩৩ ২৭ কাতি সোমবাৰ॥

Went to Sohala with Durga Babu & came back to Bargarh in the evening.

॥১৪ নবেম্বৰ ১৯৩৩ ২৮ কাতি মঙলবাৰ॥

Returned to Sambalpur in Durga Babu's car with Durga Babu.

॥২ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১৬ আঘোণ শনিবাৰ॥

Started for Baroda—wife & self. Went to Jsg. by motor. Thence to Nagpur by Passenger Inter. Thence to Bhuswal 3rd although had Inter ticket.

॥৩ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১৭ আঘোণ দেওবাৰ॥

From Bhoswal to Surat & then to Baroda by 2nd Class.

॥৪ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১৮ আঘোণ সোমবাৰ॥

Arrived Baroda at 2 at night.

॥৫-৬ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১৯-২০ আঘোণ মঙলবাৰ-বুধবাৰ॥

Baroda.

॥৭ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ২১ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ॥

Delivered my first lecture, *History of Vaisnavism in India.* Maharaja & others present. All appreciated.

॥৮-২৫ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ২২ আঘোণ-১০ পুহ শুকুৰবাৰ-সোমবাৰ॥

Baroda.

॥২৬ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১১ পুহ মঙলবাৰ॥

Delivered my 2nd lecture, *Raslila.* Satya V. introduced me. Maharaja & others appreciated very much.

॥২৭-৩১ ডিচেম্বৰ ১৯৩৩ ১২-১৬ পুহ বুধবাৰ-দেওবাৰ॥

Baroda.

CASH ACCOUNT

Dipika's a/c

Received while at Baroda by M.O.		50-	
	Do on 10.2.33	50-	
6.3.33	Recd. at Sambalpur by M.O.	50-	
5.4.33	Do	50-	
12.5.	Do handed me	50-	

5.6.	Do	50-	
6.7.	Do	50-	
4.8.	Do	50-	
Sept.		50-	
Oct.		50-	
13.11.33 Nov.		50-	
Nov. Recd. from	Dipika	50-	Recd. while at Baroda
Decr.	Do	50-	
Jan./34	Do	50-	at Smbp.
Feb./34	Do	50-	
March/34	Do	50-	9.4.34
For April	Do	50-	12.5.34 handed me over.
May	Dipika	50-	from sister
For June on 12.7.	Do	50-	Cal.
July/34	Do	50-	
Aug. „	Do	50-	
Sept. „	Do	50-	Recd. on 11 Oct.
Oct.	Do	50-	
Nov.	Do	50-	
Decr.	Do	60-	
	Total	1,260-	

॥১৯৩৪॥

॥১ জানুৱাৰী ১৯৩৪ সোমবাৰ॥

Baroda. Invited by the Resident to supper. We did not go as unwell.

॥২ জানুৱাৰী ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

My official visit at Baroda ends today. The State car will cease to come from tomorrow.

॥৩ জানুৱাৰী ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Invited by H. H. Gaekwar for lunch at 12.30 at the Laksmivilas Palace with him.

॥৬ জানুৱাৰী ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Attended Masonic Lodge function & dinner with Satya V. & Rohini.

॥১০ জানুৱাৰী ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Went to Ahmedabad with Ratna & my wife. I gave a lecture there, *The Cowherd of Brindaban,* being invited by the All-India Oratorical Association. Returned to Baroda at 11 p.m. At Ahmedabad saw sights. Delighted to see Shajahan's pleasure resort in the midst of the tank, &c.

॥১২ জানুৱাৰী ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

Ratna, Rohini & their baby left for Calcutta to-night by 11 p.m. train.

॥২০ জানুৱাৰী ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

I & wife left for Sambalpur today at 11 p.m.

॥২১ জানুৱাৰী ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Arrived Bombay at 6.30 a.m. Left for Nagpur by mail at 5.25 p.m.

॥২২ জানুৱাৰী ১৯৩৪ সোমবাৰ॥

Arrived Nagpur at 9 a.m. Halted there up to 8 p.m. and then left for Jsg. by passenger.

॥২৩ জানুৱাৰী ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

Arrived Jsg. at 2 p.m. Halted there. Dined at Nagen Babu's.

॥২৪ জানুৱাৰী ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Arrived Sambalpur at 8 a.m.

॥১৩ মাৰ্চ ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

Saw Senapati off at Jsg.—on Senapati's transfer. Returned.

॥২৮ মাৰ্চ ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Went to Jsg. Charoo Babu treated me with beer. Dined at Nagen Babu's.

॥২৯ মাৰ্চ ১৯৩৪ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥১১ মেই ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

Went to Jsg. to meet Dipika. Dined at Nagen's.

॥১২ মেই ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Arrived Smbp. morning.

॥২৬ মেই ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Went to Jsg. to see Dipika off for Calcutta.

॥৩ জুন ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Returned to Sambalpur in the morning.

॥২৩ জুন ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Saw wife off at Jsg. on her way to Calcutta. Stopped at Jsg. for the night.

॥২৪ জুন ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Returned to Smbp. by morning train.

॥১২ জুলাই ১৯৩৪ বৃহস্পতিবাৰ॥

Romes Ch. Sur vacated my Smbp. house today at 10 a.m. Pd. rent Rs. 13/8/6 for 12 days only. I did not utter a word. He should have paid half a month's rent Rs. 17/8.

॥১৮ জুলাই ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Mr. Samanta, cousin of Talchur Raj, occupied my house (new) from today.

॥২৪ জুলাই ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

Purna Babu's (P. C.) wife died today. Exceedingly sorry.

॥২৬ জুলাই ১৯৩৪ বৃহস্পতিবাৰ॥

I left for Cal. by Nagpur passenger from Jsg.

॥২৭ জুলাই ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

Arrived Rohini's place, 34/1 Ballyganj C. Road, Cal., & stopped there. Met wife & daughter.

॥২৮ জুলাই ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Dipika from Diocesan came to see us.

॥৩১ জুলাই ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

Ratna's labor pain commenced from about 12 o'clock night.

॥১ আগষ্ট ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Ratna gave birth to a female child this morning at 7.

॥১০ আগষ্ট ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

I left for Sambalpur by 14 Up Passenger at 8.56 p.m.

॥১১ আগষ্ট ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Arrived Jsg. at 11.30 a.m. Stopped there. Dined at Nogen Choudhury's.

॥১২ আগষ্ট ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Arrived Smbpur at about 8 a.m.

॥১ ছেপ্তেম্বৰ ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Mrs. Senapati died at Calcutta today bet. 3 & 4 p.m. A great lady has passed away.

॥২ ছেপ্তেম্বৰ ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Went to Jsg. to meet my wife from Calcutta.

॥৩ ছেপ্তেম্বৰ ১৯৩৪ সোমবাৰ॥

Returned to Smbp. with wife.

॥১ অক্টোবৰ ১৯৩৪ সোমবাৰ॥

Went to Jsg. to meet Satya V., Aruna & Khuki from Baroda (Mehsana).

॥২ অক্টোবৰ ১৯৩৪ মঙলবাৰ॥

Arrived Smbp.

॥৪ অক্টোবৰ ১৯৩৪ বৃহস্পতিবাৰ॥

Rohini, Ratna with two babies arrived from Cal.

॥৬ অক্টোবৰ ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

Rohini left for England today by mail.

॥২৪ অক্টোবৰ ১৯৩৪ বুধবাৰ॥

Saw Ratna with her children off at Jsg. for Cal. Rai Radha Ch. Bahadur, D. C., also gone.

॥২৫ অক্টোবৰ ১৯৩৪ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥২৬ অক্টোবৰ ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

Satya V., Aruna & Rita left today by passenger for Cal.

॥৯ নবেম্বৰ ১৯৩৪ শুকুৰবাৰ॥

Satya V. & Aruna & Rita left Cal. for Mehsana today.

॥১১ নবেম্বৰ ১৯৩৪ দেওবাৰ॥

Went to Jsg. to meet Ratna from Cal.

॥১২ নবেম্বৰ ১৯৩৪ সোমবাৰ॥

Returned to Smbp.

॥১৫ ডিচেম্বৰ ১৯৩৪ শনিবাৰ॥

M. L. Sengupta, D.F.O., left my house today.

MEMORANDUM

On 30/12/33 I recd. from Baroda Govt. Rs. 429-8-. This amount included my fees for two lectures delivered at Baroda, i.e., Rs. 150/- and the Rs. 40/- by *bhātā* for 8 days' travelling. The rest 1st Class Ry. fare from Sambalpur to Baroda via Bhosawal & Surat and back via Bombay.

I delivered my 1st lecture, *History of Vaisnavism*, on 7. 12. 33. The 2nd, viz., *Raslila*, on 26. 12. 33. They were a great success. Maharaja & Dewan attended both the lectures.

I got this notebook from Aruna.

I pd. S. V. Rs. 300/- o/a interest. He will return me balance if any.

॥১৯৩৫॥

॥৪ জানুৱাৰী ১৯৩৫ ১৯ পুহ শুকুৰবাৰ॥

Went to Jsg. to meet Dipika from Calcutta.

॥৫ জানুৱাৰী ১৯৩৫ ২০ পুহ শনিবাৰ॥

Arrived Smbp. with Dipika.

॥৮ জানুৱাৰী ১৯৩৫ ২৩ পুহ মঙলবাৰ॥

Saw Dipika off at Jsg.

॥৯ জানুৱাৰী ১৯৩৫ ২৪ পুহ বুধবাৰ॥

Took lunch at Jsg. with Mr. Sarma, D.C., & I returned to Smbp. at 3 p.m.

॥২৮ জানুৱাৰী ১৯৩৫ ১৪ মাঘ সোমবাৰ॥

Went to Tamper Singh to see my forest work in motor with Satkori. Left Tapar at 2 p.m. Arrived Chamunda where I could not meet Mr. Basu & Samad, who had asked me to accompany them to shoot. So returned to Sambalpur in the evening.

॥৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৫ ২৫ মাঘ শুকুৰবাৰ॥

Went to Jsg. in my car with wife & Pranoti to meet Rohini from Engd. Came back & reached Smbp. at about 11 p.m.

॥১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৫ ১ ফাগুন বুধবাৰ॥

Rohini, Ratna & the two little babies left for Calcutta today by the mail. We saw them off at Sambalpur Road station.

॥৮ মাৰ্চ ১৯৩৫ ২৪ ফাগুন শুকুৰবাৰ॥

Left for Cal. with wife receiving invitation from Jyotiprasad Agarwala to open the *Jaymati*

film—the first in Assam & based on my drama, *Jaymati*, by passenger train from Jsg. Went to Jsg. in my motor car.

॥ ৯ মাৰ্চ ১৯৩৫ ২৫ ফাগুন শনিবাৰ ॥

Arrived Howrah and stopped at Calcutta at Ratna's place.

॥ ১০ মাৰ্চ ১৯৩৫ ২৬ ফাগুন দেওবাৰ ॥

Opened the film at the Raonak-mahal cinema house at 9 a.m. with a speech in Assamese. Pleased with show. Delighted to see sprightly Dālimi in flesh & bones in the film. My fancy realized. On the whole the film is a success barring the sound defects & other minor shortcomings.

॥ ১১-১২ মাৰ্চ ১৯৩৫ ২৮ ফাগুন-৮ চ'ত মঙলবাৰ-শনিবাৰ ॥

Calcutta.

॥ ২৩ মাৰ্চ ১৯৩৫ ৯ চ'ত শনিবাৰ ॥

Left Cal. by Passenger with wife. My wife's birthday.

॥ ২৪ মাৰ্চ ১৯৩৫ ১০ চ'ত দেওবাৰ ॥

Arrived Smbp.

॥ ১১ জুন ১৯৩৫ ২৮ জেঠ মঙলবাৰ ॥

Dipika, who came here only a week ago, left for Calcutta. We saw her off at the Smbp. level crossing. C. C. Sen, T.T.I, looking after her.

॥ ৪ জুলাই ১৯৩৫ ১৯ আহাৰ বৃহস্পতিবাৰ ॥

জগন্নাথ বেজবৰুৱাৰ (সৰু ককাইদেউ) আজি ৰাতি ২/৩ বজাৰ ভিতৰত মৃত্যু হ'ল—শিৱসাগৰৰ ঘৰত। বয়স ৯২ বছৰ। তেওঁ ৰায় চাহেব আৰু অনৰেৰি মেজিষ্ট্ৰেট হৈছিল।

॥ ২ আগষ্ট ১৯৩৫ ১৭ শাওণ শুকুৰবাৰ ॥

Sent Rs. 1/14 to the Secretary, Rangers' Club, Room No. 69, Stephen House, 4 & 5 Dalhousie Square, Calcutta.

॥ ৩০ আগষ্ট ১৯৩৫ ১৩ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Dipika arrived from Calcutta with Pranoti. We did not know that Pranoti will be coming. We were surprised & very much pleased. Such a lively little girl.

॥ ৩১ আগষ্ট ১৯৩৫ ১৪ ভাদ শনিবাৰ ॥

Arrived today & not on Friday as written under Friday.

॥ ৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৫ ২০ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Dipika & Pranoti left for Calcutta. We saw them off at the level crossing. So sorry.

॥ ৭ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৫ ২১ ভাদ শনিবাৰ ॥

Birajmohini & her brother Jyoti Lahiri left our place today & shifted to her newly repaired quarter at the Crawford Girls' School. They were with us about a couple of months. Feeling sorry to part with them. They were good to us.

॥ ১৩ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৫ ২৭ ভাদ শুকুৰবাৰ ॥

Zed, our dog died tonight. Very sorry.

॥ ১৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৫ ২৮ ভাদ শনিবাৰ ॥

Dipika arrived Bombay & is sailing for Engd. today.

॥ ১৫ অক্টোবৰ ১৯৩৫ ২৮ আহিন মঙলবাৰ ॥

Jotindra Dowerah arrived from Cal. this morning & stopping at mine.

॥ ৫ ডিচেম্বৰ ১৯৩৫ ১৯ আঘোণ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Wife and me left Smbp. for Baroda by train. At Jsg. boarded the Nagpur Passenger.

Smbp. to Jsg., 2nd, wife	1-13-0
Me	1-13-0
	3-10-0

Arrived Nagpur at 4 a.m.

Jsg. to Nagpur, Inter, for both	9-6-0
	9-6-0
	18-12-0
Coolie Jsg. &	-2-
Nagpur	-1-6
&	-6-

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯৩৫ ২০ আঘোণ শুকুৰবাৰ ॥

Stopped at 2nd class waiting room, buying 2nd Class ticket from Nagpur to Bombay.

2— 53-10-6

With great difficulty got berth at 2nd Class compartments upper bunk at 5.15 p.m. Train late 1 hour. Dr. Mandal vacated the lower berths for us.

॥ ৭ ডিচেম্বৰ ১৯৩৫ ২১ আঘোণ শনিবাৰ ॥

Arrived Victoria terminus at 7.35. Satya V. met us there. Brought to Abdi's place. He bought our tickets to Baroda at Central Station. Will leave at 10 p.m. for Baroda from Bombay-Malabar Hill, Dr. Munder left for Engd.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯৩৫ ২২ আঘোণ দেওবাৰ ॥

Arrived Baroda early morning at 5 a.m. Happy to meet Aruna, Khoka & Khuki.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩৫ ২৩ আঘোণ সোমবাৰ ॥

Attended আৰ্যকন্যা মহাবিদ্যালয় function. Maharaja present. He spoke. Satya V. gave (read) an impressive lecture. Aruna gave dinner to Europeans.

॥ ১৯৩৬ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯৩৬ বুধবাৰ ॥

At Baroda.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ ॥

S. V. left for Lucknow to attend Population Conference via Bombay.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ শনিবাৰ ॥

Baroda.

॥ ৫ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ বুধবাৰ ॥

Baroda.

॥ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥

S. V's birthday. He arrived at 8.30 p.m.

॥ ৭ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ ॥

Khoka's sacred thread ceremony. I acted as Purohit. Invested him & Rita. Imposing ceremony.

॥ ৮ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ শনিবাৰ ॥

Fed people. About 100 guests. Grand পুতুল নাচ। S. V. suddenly became slightly ill.

॥ ৯ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ দেওবাৰ ॥

Visited T. M. Desai who sent his car to me. He presented me this diary. A tin of J. Cotton tobacco.

॥ ১০ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ সোমবাৰ ॥

Recd. Rs. 50/- from Aruna. Left by Kathiwar mail at 12 midnight for Bombay. Ritendra N. Tagore died at Calcutta.

॥ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ মঙলবাৰ ॥

Arrived Central Station at 8.30 a.m. Went to Victoria. Got into Bombay H. mail at 5.55 p.m.

॥ ১২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ বুধবাৰ ॥

Arrived Jsg. at 8.15 p.m.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৬ বৃহস্পতিবাৰ ॥

Arrived Smbp. at 8.15 a.m.

a/c 10th.

Two 2nd from Baroda to Bombay.

@ 13/13	Rs. 27-10-
Coolie at Victoria	0-12-
,, Central	0- 6-
Taxi to Victoria	2- 8-
Tea at Dadar	0- 4-
Do Victoria	0- 5-

Meal	1- 8-
Buxis	0- 4-
Beer	1- 4-
,,	0-14-
Bazar	3- 0-
Two Inter B to Jsg. 31-12- } 31-12- }	63- 8-
Meal at Nagpur	1- 4-
Tea	0- 8-
Coolie at Jsg. & Smbp.	0- 4-
Tonga at Smbp.	1- 0-
Bazar on the way	1- 0-
	106- 3-
Beer on way	1- 8-
	107-11-
Two fares. Jsg. to Smbp.	3-10-
	111-
Rs.	112-
Pd. buxis to Aruna's servant	10-
Rs.	122-

॥ ২৮ মাৰ্চ ১৯৩৬ শনিবাৰ॥

Ratna with babies left for Assam via Cal. by mail.

॥ ১৪ এপ্ৰিল ১৯৩৬ মঙলবাৰ॥

Left for Jsg.

॥ ১৫ এপ্ৰিল ১৯৩৬ বুধবাৰ॥

Jsg. Got my teeth fitted up @ 8/- 1 new 3 old fixed.

॥ ১৬ এপ্ৰিল ১৯৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥

Returned to Sambalpur this morning.

॥ ১৭ এপ্ৰিল ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ॥

Satkory came to work after 20 days illness.

॥ ৪ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ॥

My wife slipped in my bathroom at 4 a.m. & fell down. Deep cut in the eyebrow. Profuse bleeding. I tried to stop bleeding, failed. Biraj sent for. She stopped it. Sent for Dr. Ghose, Civil Surgeon. Biraj's brother Jotin gave some homoeop. medicine. C. Surgeon came, bandaged & treated. In the evening gave an injection of anti-tetanus. Whole night she was restless. Biraj came in the evening & helped her.

॥ ৬ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৬ দেওবাৰ॥

Wife much better this morning.

॥ ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৬ মঙলবাৰ॥

Felt feverish towards evening.

॥ ৩০ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৩৬ বুধবাৰ॥

I am down with fever. Civil Surgeon came & gave medicine.

॥ ১ অক্টোবৰ ১৯৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥

No fever. But felt very weak. Daruwalla, a Parsee, took my Jsg. house from today.

Bhoira came. Pd. him Rs. 3/- part of his pay for Aug. 2/- remaining balance because he took 1/- from Daruwala.

॥ ২ অক্টোবৰ ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ॥

No fever.

॥ ৩ অক্টোবৰ ১৯৩৬ শনিবাৰ॥

Recd. Rs. 30/- advance rent Jsg. house today by cheque and sent it to Hongkong & Shanghai Bank.

॥ ১২ অক্টোবৰ ১৯৩৬ সোমবাৰ॥

Rai Bahadur, D. C., came to my house & asked me to dinner at his place tonight to meet Session Judge, Mr. Banerji, there. Subjudge Suryamoni Das & Munsiff Ganguli were also asked.

॥ ১৯ অক্টোবৰ ১৯৩৬ সোমবাৰ॥

Ratna (at Dibrugarh) gave birth to a daughter at noon. Everything normal, no anxiety, wires Rohini.

॥ ১৩ নৱেম্বৰ ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ॥

Aruna, Satya V., Rita arrived from Baroda today.

॥ ২৫ নৱেম্বৰ ১৯৩৬ বুধবাৰ॥

I have today gifted my Sambalpur house to Aruna by registered deed.

॥ ৩০ নৱেম্বৰ ১৯৩৬ সোমবাৰ॥

Satya V., Aruna, Rita left for Baroda today. Went from here by morning train.

॥ ১ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ মঙলবাৰ॥

Probodh Mazumdar arrived with wife, son, daughter-in-law & 3 babies on their way to Sonpul. Breakfasted at ours & left at 1 p.m.

॥ ৬ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ দেওবাৰ॥

Rita's birthday today.

॥ ৮ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ মঙলবাৰ॥

Hamid arrived today—election matter.

॥ ৯ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ বুধবাৰ॥

Bohidar gave a dinner to Hamid and me at Dak Bungalow.

॥ ১০ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ বৃহস্পতিবাৰ॥

Asked Hamid to dine at mine. Dr. Ghose, Basu, Manoranjan Banerji also asked.

॥ ১১ ডিচেম্বৰ ১৯৩৬ শুকুৰবাৰ॥

Hamid left for Bargarh.

॥ ১৯৩৮ ॥

॥ ১ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ১৭ পুহ শনিবাৰ॥

I & wife left Sambalpur on the 18th Aug. 1937 for Dibrugarh with Ratna & children. I was bedridden. Arrived Cal. on the 19th & halted at Nani's (Hitendra Kumar Baruah's, P. K. Baruah's son) till 21st & left for Dibrugarh.

॥ ২ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ১৮ পুহ দেওবাৰ॥

Arrived Dibrugarh on the 22nd Aug. Rohini met us at Tinsukia, brought us to his place at Dibrugarh by motor. Since then I am here—up to 18th Jany. 1938 & stay more.

॥ ৩ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ১৯ পুহ সোমবাৰ॥

Since my coming to Dibrugarh Aruna sent me once Rs. 30/- & once

Rs. 20/-

Total Rs. 50/-

॥ ৪ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ২০ পুহ মঙলবাৰ॥

In Decr. last /37 Dibrugarh Literary Sabha gave me অভিনন্দন সংবৰ্দ্ধনা। I had to speak.

॥ ১৩ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ২৯ পুহ বৃহস্পতিবাৰ॥

Dipika (Sister Dipika) arrived Bombay at 6 p.m. from Engd. by P & O. boat *Stratheden*. Started for Cal. same night.

॥ ১৫ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ১ মাঘ শনিবাৰ॥

Dipika arrived Calcutta old Diocesan School, now St. John Baptist Mission, where she will stay & do teaching.

॥ ৩১ জানুৱাৰী ১৯৩৮ ১৭ মাঘ সোমবাৰ॥

Daruwala sent me a cheque for Rs. 30/-, being the rent of my Jsg. house in advance.

Dipika left Calcutta for Dibrugarh to see us.

॥ ১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৮ ১৮ মাঘ মঙলবাৰ॥

Dipika arrived Dibrugarh from Calcutta at 12 o'clock midnight.

॥ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৮ ১ ফাগুন দেওবাৰ॥

Went with Rohini, Ratna, babies & my wife

in boat picnic in the Brahmaputra. Banerjees of Imperial Bank with their wives accompanied. Left at 6 a.m. & returned at 6 p.m.; on a বালি all had বালিভাত। But I did not as I felt very ill. Came back very sick & lay down on bed.

॥২১ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৮ ৯ ফাগুন সোমবাৰ॥

Dipika left Dibrugarh by Passenger at 3.18 p.m. for Calcutta.

॥২২ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৩৮ ১০ ফাগুন মঙলবাৰ॥

Recd. from Aruna Rs. 60/- for thatching Sambalpur house.

॥২ মাৰ্চ ১৯৩৮ ১৮ ফাগুন বুধবাৰ॥

Chandra Kumar Agarwala died today at 8.45.

॥২০ মাৰ্চ ১৯৩৮ ৬ চ'ত দেওবাৰ॥

Had been to motor boat (Rohini's) trip & picnic in Brahmaputra.

ওপৰঞ্চি : বেজবৰুৱাৰ চিঠি

১. কৃষ্ণকুমাৰ বৰুৱালৈ লিখিত

"Laurels"
21 Rosemary Lane
Howrah
30.11.13

Dear Mr. K. K. Barooah,

I am sure you never expected a letter from me. But in spite of your no expectation "আমি ওলাইছুঁহি।"

You know we left you at Jorhat & went to Golaghat where after stopping for a few days we deliberated & conspired & settled to direct our course towards Dibrughar side, rather I should, to be consistent, say with a view to attacking the fortress of Dibrughar. We did it with the active help of A. B. Roy & the fortress fell to our great joy—veni, vidi and vici, you know. Stopped at Dibrughar at Birinchi's place for three long days and then got into the steamer Homeward bound. Then will you hear what followed? 1st. Nov.: Gauhati got, journey broke, Dakbunglow lodged. 2nd Nov.: outing. 3rd Nov.: me great fever got. Gigantic fever & gigantic head-ache. Rode right royally on the bed, refusing flatly to get down for 10 days. Doctor Lindo* came and begged of me to get down & let the fever with his body-guard head-ache go. Me stoutly refused and declined to accede to his request. When coaxing, craving, soliciting, begging failed, my wife in consultation with friends sent for Dr. Ajahar Hossein Khan Bahadur. He came with a grim determination to show fight. I in consultation with my fever said, Alright, I will give fight. Gave fight—a terrific one. At last, got defeated and on the very day of my defeat took to steamer to run down to Calcutta to hide my shame. So arrived on the 14th Nov. and remained within the 4 walls of my house for a week to rally.

Now Mr. Bezboroa is a gentleman enjoying the normal state of health.

So far personal. What about your honoured self? How are you and memshahab and the kids? My salaams to you all.

Bye Bye,

Sincerely ys,
L. N. Bezbaroa

---

* Dr Lyngdoh.

২. বৰকটকী কোম্পানীলৈ লিখিত

Dibrugarh
Rehabari P. O.
C/O R. K. Baruah, esq.
8. 3. 38

প্ৰিয় বৰকটকী,

বৰ দুখৰ বিষয়, আজিলৈকে তুমি মোৰ টকাটো পঠিয়াওঁ বুলিও নপঠিয়ালা। মোৰ এই বুঢ়া বয়সলৈকে কোনো অসমীয়াৰে সৈতে অসমত টকা-কড়িৰ বিষয় লৈ বিবাদ বা আন কোনো প্ৰকাৰ **unpleasantness** হোৱা নাই। এতিয়া যদি কেনেবাকৈ হয় বৰ বেজাৰৰ কথা হ'ব। এতেকে ভাবি-চিন্তি চাই সোনকালে মীমাংসা এটা কৰিবা। মই আৰু সৰহদিন ডিব্ৰুগড়ত নাথাকোঁ। ইতি

বিনীত
শ্ৰীলক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা

Messrs Barkataki & Company
Jorhat

